Оссолінсъкі колекції.

CD – диск виконано в рамах угоди укладеної з квітня 2004 р. між Львівською науковою бібліотекою НАН України у Львові і Національним Закладом ім. Оссолінських у Вроцлаві.

Lwowska Naukowa Biblioteka im. W. Stefanyka NAN Ukrainy. Oddział Rękopisów.
Zespół (fond) 103.
ARCHIWUM SAPIEHÓW Z KRASICZYNA

Teka 137. Archiwum Teofilpolskie. Korespondencja Anny Sapieżyny z zarządami dóbr mariampolskich, krakowskich i wołyńskich 1827-1835.

STRONY NIEZAPISANE NIE ZOSTAŁY ZDIGITALIZOWANE

595

za pud, aby więcey nie stracił — Rubel na pudzie czyni około stu dukatów rocznicy na całey sprzedaży, dla tego w tey mierze do W. X. M. decyzyi odnoszę się. —

Z Pism Pana Piaseckiego uważam że czuwa nad Sprawą Depertatową W. X. M. i innych osob Interes w tem Dziele maiących, wszakże przed dwoma tygodniami, ieszcze niebyła zdecydowaną. —

Z Nayglębszem Uszanowaniem

Waszey Xiężny Mości

nayobowiązańszy Sługa

Felix Michalski

Nro 50.

594

Kopia

Do Pana Michalskiego.

1mo nie zezwalam ażeby pisarczyk przy kontrolerze brał więcey nad wyznaczone flo 200, a ieżeli ten co iest niekontentuie się tym wyznaczeniem można przyiąć innego. Pana Piegłowskiego pisarczyk niebierze więcey nad flo 200. a w tuteyszych dobrach pisarczyk bierze rynskich walutowych 100 co czyni flo Pol 160. Niechce narowie ludzi płacąc wyżey nad przeznaczenie zwyczayne. Jeżeli flo 100 się oszczędzi na pensyi leśniczego teremińskiego to powinno bydź obrócone na korzyść mego prowentu. Przyimę chętnie od Pana wszelkie propozycye dążące do zmnieyszenia wydatków i powiększenia dochodów ale żadney propozycyi do powiększenia pensyono nie przyimuie

2do Proszę Pana powiedzieć Panu Klimeckiemu że podróż moia z powodów interessów się odwleka i bardzo iest wątpliwe żebym mogła przed zimą wyiechać. Oprócz tego są ieszcze inne uwagi które czynią tę podróż bez korzystną dla Pana Klimeckiego Nayprzód że niemożna się nauczyć fabrykacyi cukru w podróży i przez kilka miesięcy trzeba kilka lat bawić przy fabrykacyi cukru ażeby bydź w stanie robienia budowlów, machin i cukru na to P. Klimecki niema funduszów a ia nie iestem w stanie mu ich dostarczyć. Powtóre że w gallicyi łatwo otrzymać paszport do wyiazdu ale nie można go otrzymać do powrotu, więc ze szkodą swoią ale nie z korzyścią odprawił by podróż. Póki miałam nadzieię bydź użyteczną Panu Klimeckiemu chętnie się przykładałam do tego zamiaru ale przekonawszy się że niemogę mu bydź pomocną odstąpić od tego proiektu. P. Klimecki niema ochoty do rachunkowości ale ma zdatność i ochotę do fabryk, póki gorzelnie Kasperowskie nie są ieszcze znaiome na Wołyniu może mieć znaczny zarobek w ich

stawianiu z tego powodu uwalniam go od moich usług. ażeby nie został bez funduszu Pan wypłacisz mu zgóry pół roczną pensyą co czyni flo 750 i pół roczną dietę rachując po flo 3 na dzień co czyni flo 548 — wogóle flo 1298 Czynię to dla dobra P. Klimeckiego niechcąc mu tamować sposobność do większych korzyści które może otrzymać w stawianiu gorzelniów niżeli w moich usługach. Oddaię wszelką sprawiedliwość iego zdatności i uczciwości. Rachunki w iakim stopniu są niechay zostaną. Co się tycze P. Tomaszewskiego iego pisarza ieżeli chce mieć obowiązek powinien tutay wrócić będzie pracował pod dyrekcyą P. Ulanowskiego

3tio Już pisałam dawniey do Pana że Wełny cena spadła tutay znacznie to się daie czuć na Wołyniu jeżeli Panu daią 80 flo za pud trzeba się zdeterminować na sprzedanie po tey cenie niżkiey.

28 Maia 1837

Nro 10

596

Jaśnie Oświecona Mościa Xiężno

Dobrodziyko!

Postępowanie Waszey Xiążęcey Mości względem mnie w ciągu przeszło czteroletniey służby, nie mogę inaczey nazwać iak tylko prawdziwie opiekuńczym, i to właśnie wkładało na mnie miły obowiązek chętnego wywiązywania się przez przychylne i o ile można pożyteczne prace moje; – obietnice zaś niedawnemi czasy łaskawie mi uczynione, (: iako wyiazd za granicę, lub zarząd Dóbr przykupić się mających :) ugruntowały we mnie to przekonanie że i nadal Wasza Xiążęca Mość losem moim opiekować się raczysz. – Uperoniony więc taką nadzieią, nie miałem potrzeby myśleć iuż o sobie i dla tego tey Wiosny kilku pretendentom z Podola i Wołynia o postawienie im

gorzelniony

gorzelniów iak rownie JW. Alexandrowi Potockiemu o zarząd Dóbr Satanowa bez wahania się odmowiłem, a ukończywszy tu wszystkie roboty moje, czekałem tylko na nadesłanie mi paszportu z Zytomierza do wyiazdu. — W tey własnie chwili W. Michalski doręczył mi list Waszey Xiążęcey Mości w którym, z naywiększym podziwieniem wyczytałem dla siebie niespodziewaną awizacyą — krok ten Waszey Xiążęcey Mości tak przeciwny powyżey wzmiankowanym obietnicom iest dla mnie tym boleśnieyszym, iż po ścisłym obrachunku własnego summienia nie mogę dośledzić winy za którą bym na podobną zasłużył karę — nie maiąc wszakże prawa dochodzić przyczyn które Waszą Xiążęcą Mość do tego spowodowały, ulegam Jey woli; tym więcey że obswojony z rozmaitemi przemianami życia, nawykły do niewygód niedostatku i trudów, usposobiłem

móy

móy charakter do cierpliwego znoszenia wszystkiego cokolwiek mnie w życiu spotkać może. — Ufny iednak w sprawiedliwości i wspaniałości Jaśnie Oświeconey Xiężney Pani Dobrodzieyki mam nadzieję, że oprócz naznaczoney mi pułroczney pensyi, pracę moją około Gorzelni Teofilpolskiey Wasza Xiążęca Mość ocenić potrafisz, a znając dostatecznie przykre położenie moje, nie racz odmawiać ieszcze następuiącym prośbom: —

1º) Nim zdołam inaczey się ulokować potrzebnie koniecznie mieć punkt stałego oparcia, dla tey przyczyny zaymowanego dotąd przezemnie mieszkania z usługą racz Wasza Xiążęca Mość i nadal pozwolić —

2º) Zaięty korzystnieyszemi czynnościami około dokończenia Gorzelni niebyłem w stanie sam przepisywać rachunków dla J.O. Xiężny Pani, i musiałem przynająć pomocników, którzy ze stołem pensyą i in-

nemi

i innemi wydatkami, kosztuią mnie ~~złp~~: 319. z 20. o zwrot których prosiłem W. Michalskiego, ale że mi odmówił więc J.O. Xiężney Pani naypokorniey upraszam —

3º). Gdyby także J.O. Xiężna Pani list rekomendacyiny do J.O. Xięcia Jmm Eustachego udzielić mi raczyłaś, był by mi bardzo pomocnym —

4º). O nadesłanie mi świadectwa z czasu mey służby (: za czynności rachunkowe, pobudowanie gorzelniów parowych, i przerobienie Browaru piwnego:) na iakie zasłużyłem J.O. Xiężney Pani naymocniey upraszam. —

Oczekuiąc łaskawey odpowiedzi, mam zaszczyt zostawać Jaśnie Oświeconey Waszey Xiążęcey Mości z naygłębszym uszanowaniem

Nayniższy sługa

Klimecki

z Teofilpola dnia
28. Czerwca 1837 r. —

Nro 7

598

№ 89.

Teofilpol dnia 17/29 Czerwca 1837 r.

Jaśnie Oświecona Mościa Xiężno
Nayłaskawsza Pani i Dobrodziko!

Nowe prawo o Maiątkach Konfiskacyi ulegaiących, a rownie dotyczące osob tez Maiątki posiadaiących, na dniu 25. z m. zapadłe, które w rozwinięciu swoim może mieć dobre na Interesa Waszey Xiężny Mości skutki, w załączeniu przesełam w oryginale i w przekładzie polskim, z naygorętszem życzeniem moim, aby Wasza Xiężna Mość mogła w tem prawie znaleść ulgę swych cierpień i zupełną spokoyność. —

Interes Deportatowy dotąd ieszcze niezdecydowany przez Generała i nowego Ministra Kisielewa, do którego teraz należą wszystkie tego rodzaju sprawy.

Dyspozycyą W. X. M. z dnia 28. Maja b. r. względem Pana Klimeckiego odebrałem i spełnioną będzie.

Wełna spadła i niepodobna iey sprzedawać po teraźnieyszey cenie, albowiem ledwie po f. 66. g 20. za pud ofiaruią, niemoże jednak być aby się wkrotce niepodniosła, tembardziey że niewielkie są iey zapasy atoli ta niedogodność że przesłanie gotowizny opozni się —

Uprasza o przesłanie wyciągu z ksiąg
chrztu Jana Nepomucena Wincentego
Franciszka Xawerego Józefa Michała
Gabryela Rafała Aloizego Stanisława
Kostki Hilarego Antoniego Pawła
Ludwika Marii Filipa Jakóba
Tadeusza Bartłomieja Szymona
Judy Tadeusza Piusa Hieronima
Franciszka de Paula Józefa Benedykta
Labre Gonzagi Alojzego Rocha
Stanisława Xawerego Marii
Aleksandra Ferdynanda Józefa
Franciszka Salezego Ignacego
Leona Feliksa Walentego
Hiacynta Ludwika Marii
Grzegorza Piotra Pawła
Ludwika Marii Józefa Jana
Franciszka Xawerego Cajetana
Alojzego Stanisława Kostki
Aniela Michała Gabryela Rafała

600 Nro 8

N° 90.

Teofilpol dnia 17/29 Czerwca 1837 r.

Jaśnie Oświecona Mościa Xiężno
Nayłaskawsza Pani i Dobrodziko!

W roku 1827 zarząd tuteyszych Dobr przywłaszczył sobie dwoch cudzych poddanych a mianowicie Semena Jakoblewa Malinowskiego Oyca i Syna iego Franka Semenowego, tych w Skazkach dodatkowych 1827 r. z Lachowiec podał i jednego z nich to jest Franka Semenowego oddał na Rekruta za Klucz Lachowiecki dnia 18. Listopada 1827 w Naborze 91.-

Już od czterech lat, właściciele tych ludzi, niegdy Wincentego Tarałskiego Sukcesorowie, udowodniwszy niewątpliwe swoie prawa, upominaią się o zwrot swoiey własności lub prawną zapłatę - zbywałem ich dotąd roznemi wybiegami a w roku 1834 przy ostatnim Spisie Ludności, wypuściłem z tuteyszych Skazek nieprawnie zapisanego i na gruncie bez żadnego użytku znayduiącego się, przestarzałego Człowieka, Semena Jakoblewa Malinowskiego i tem przynaymniey pretensyą o wpołowe złagodziłem, lecz gdy w tem roku upływa termin dziesięcioletniego

przedawnienia, właściciele nieprzestaią nalegać i zmierzaią krokami prawnemi dochodzić swoiey własności w iakim nayie mogą prawny otrzymać wyrok, zapłacenia im za oddanego na Rekruta, tysiąca Rubli Assygnacyinych. —

Po starannem zgłębieniu rzeczy, niemaiąc w tem względzie nic na obronę do przytoczenia, proponowałem im przez trzecią osobę zgodę, ofiaruiąc małą nagrodę pieniężną, nawet zgadzaią się, lecz żądaią minimum 300. Rubli Ass. czyli 560. Złotych mam więc honor zapytać się, czy Wasza Xiężna Mość rozkażesz ukończyć ten Interes za wzmiankowaną Summę, lub czy mam iść drogą procesu w którem oprocz przewłoki, nie się nieżyska a przeciwnie można się narazić na zapłacenie tysiąca Rubli Ass. i ubytków za lat 10. —

Powtore: w sprawie rozbiorowey fortuny niegdyś Felixa Kadłubińskiego, od dwudziestu przeszło lat przedłużaiącey się, Sąd rozbiorowy wyrokiem swem z dnia 26. Augusta 1835. roku przyznał należność od Sukcesorow s. p. J. O. Xiężny Teofili Sapieżyny, na rzecz Massy, z tytułu posiadania części gruntow we wsi Peremerowie, pozniey do Pohorylec odprzedanych, w kosztach procesowych i procentach Summę 1008. Złotych 19 2/3 grosza i takową przekazał

dla

601

dla nieletnich Sukcessorow Jozefa Piechowskiego, a nim Ci doydą do zupełnych lat, opłacać procent po 5% od daty wyroku, opiekunom Piechowskich, postanowił. Atentowałem tey sprawy Imieniem Waszey Xiężny Mości, lecz gdy wszyscy z wielu współinteresantow na zapłatę wskazanych, dla uniknienia Kosztow procesowych, poprzestali na wyroku i zrzekli się apellacyi, przeto zważaiąc, że podeymowanie Kosztow całego procesu, i ieszcze niepewność wygraney, może więcey kosztować, zniewolony i ia byłem poprzestać na takimże wyroku, a tem Summę 1008. Złotych 19 2/3. grosza z procentem od niey Zł: 50. gr 13. corok wynoszącym, ciężyć będzie Zdrowiu Waszey Xiężny Mości. —

Z Naygłębszem Uszanowaniem

Waszey Xiężny Mości

nayobowiązańszy Sługa

Felix Michalski

602 Nro 9

N.o 91.

Teofilpol dnia 28 Czerwca / 10 Lipca 1837 r.

Jaśnie Oświecona Mościa Xiężno
Nayłaskawsza Pani i Dobrodziko!

Expedycyą Waszey Xiężny Mości z dnia 20 Czerwca b. r. odebrałem przez Berdyczew, dopiero dnia wczorayszego, a tem niepodobna mi było spełnić Rozkaz W. X. M. w przesłaniu probek Wełny na dzień 1. Lipca b. r. do Lwowa. Wysełam te probki natychmiast przez Radziwiłłow i oczekiwać będę decyzyi W. X. M. względem sprzedaży Wełny, ktorey pakowanie kończe i acz ieszcze nieprzeważona spodziewam się mieć iey około 280. pudow — probki tak są wybrano iżby można mieć rzetelne wyobrażenie o gatunku całego stada i ważą pud jeden. —

Sposob mycia owiec w ciepłey wodzie iako ubytek znaczny w wełnie zrządzaiący, zaniechałem.

Słyszałem tutey od Kassyera z Żukowiec, że te Dobra sprzedały swoie wełnę po 14. Rubli pud z dostawą do Lwowa i innemi dodatkami do 10. Złotych na pudzie wynoszącemi — ia w swoim czasie starałem się o Kupcow i mogłem był wziąść po 13 1/4 do 13 1/2 Rubli za pud, lecz W. X. Mość raczyłaś mi rozkazać trzymać się na 15. Rubli a temczasem wełna spadła w Cenie, Kupcy więc cenią wełnę W. X. M. przynaymniey na rowni z wełną Żukowiecką i podług tego ia mogę na niey zarobić — w roku

w roku upłynionem sprzedałem wełnę Arędarzom Teofilpol-
skim po 12. rubli pud, ci ustąpili ią Kupcom Dubieńskim
po 12. rubli i 2. Złote pud, z czego wynika że potrąciwszy
koszt papieru szacunkowego na Kontrakt i procent od Sum-
my na zadatek złożoney, zwykle między Żydami wysoko
ceniony, to okaże się że ledwie Zł: 1. na pudzie mieli zarobku.

Ani Rysunku ani Anszlagu Cerkwi Lachowieckiey, nie
mam sobie dotąd udzielonego, z tego powodu oprócz przy-
gotowania Materyałów, nic się nie robi, mam wszakże
obowiązek uprzedzić W. X. M. że plan i Anszlag Cerkwi za-
leży zupełnie od Rządu, który szczególnie tem zaymuie się
i sam wszystkim kieruie — ia z mey strony prosiłem gdzie
należało i starałem się aby Cerkiew niebyła kosztowna i stosowna
do Ludności i możności parafii — za odebraniem planu,
nieomieszkam takowego W. X. M. przesłać —

Jak tylko cokolwiek ułatwię się z przemiarami i Ra-
portami kończącego się roku, zaymę się ułożeniem Etatu
Intrat, projektive.

Rapport propinacyi za upłynione trzy kwartały, spo-
rządzony detalicznie, tak iak W. X. M. rozkazałaś, prze-
słany został razem z innemi Rapportami i znayduie się
w Kajecie Rapportu produktowego. —

Panu Klimeckiemu oznaymiłem wolę W. X. M. i oznaczo-
ną Summę Zł 1298. wyasygnowałem, którey ieszcze
z Kassy niewziął — Złożył mi Pan Klimecki w Brulio-
nach Rachunku Dóbr Wołyńskich z lat sześciu od
18 30/31 do 18 35/36 włącznie, przepisane zaś na czysto
ma odesłać W. X. M. przez P. Tomaszewskiego który wyieżdża
do Galicyi iak tylko otrzyma paszport o który od dwóch
już

od dwoch już tygodni podał się. — Przyłączonem tu pismem zażądał Pan Klimecki odemnie zwrotu Zł: 319. g 20. wyłożone na nayęcie pomocnika do przepisywania Rachunkow, odmowiłem tey wypłaty iako nieupoważnioney żadną W. X. M. dyspozycyą. —

Co do zdania prawnikow, iż nietrzeba było Kredytorow W. X. M. spłacać, obiaśniałem się już w tey mierze W. X. M. a Pani Korsakowa prezentowała W. X. M. swoie Dokumenta, teraz mam obowiązek powtorzyć, że długi tuteysze należy rozroznić, iedne iako ubespieczone dawnemi Dokumentami i oparte na dobrach iakoto Summy na Wołkowcach, Michnowce, Miklaszach i fundusowe, drugie oparte na ręcznych Skryptach W. X. M. Imieniem przez poprzednich plenipotentow udzielone, w zamian za pierwotne hipoteki, iakoto Summa Chęcinskich 36,000. Zł: Klasztorowi Teofilpolskiemu 6000. Zł: Pani Korsakowey 40,000. i druga Summa teyże w roku 1831. przypożyczona 30,000. Zł: tudzież niektore pomnieysze długi — pierwsze z tych Summ iako maiące hipotekę na maiątku nieruchomem niedotyczą się W. X. M. i chociaż Sukcessorowie Kadłubiskiego, zyskali w końcu 1832. r. Dekret wypłaty Summy 50,000. Zł: na Wołkowcach ubespieczoney, to oparłem się temu i musieli poprzestać na układzie o te Summe z korzyścią dla Dobr nawartem, lecz

lecz summy drugiego rodzaju, oparte na skryptach W. X. M. niedotyczą fortuny, lecz W. X. M. a tem opłacie podlegają. Sukcesorowie Chęcińskiego zyskali Dekret zapłacenia i jeżelibym się z niemi niebył ułożył o częściową wypłatę, to byliby przyszli z Dekretem exekucyi do Intrat W. X. M. Pani Korsakowa zaś polegając na słuszności i kredycie, nierozpoczęła procesu. — Dla mnie nierównie przekładałbym wnosić pieniądze na Importancyą, niżeli opłacać ie w cudze ręce, lecz wtem przewodniczyła mi W. X. M. wola, którą gdy W. X. M. raczysz zmienić, pewno do niey zastosować się nieomieszkam.

Z naygłębszem Uszanowaniem

Waszey Xiężny Mości

nayobowiązańszy Sługa

Felix Michalski

Kopia

603

Do

Wielmożnego Michalskiego Pełnomocnika?.

Rachunki Dóbr Wołyńskich za lat dwa $18\frac{30}{31}$ i $18\frac{31}{32}$ przez P. Allingera wzięte, a przezemnie sprostowane i dokończone, i za lat cztéry od roku $18\frac{32}{33}$ do $18\frac{35}{36}$ przezemnie wyprowadzone, składam W. Pełnomocnikowi w Brulionach, z nadmienieniem: że regestratury i dowody do tychże należące, do Archiwum Teofilpolskiego podług Summaryuszów złożyłem, przepisane zaś na czysto pozwyższe rachunki dla JO. Księżnéj Pani przez P. Tomaszowskiego oddałem.

Wiadomo W. Pełnomocnikowi że zajmując się dokończeniem Gorzelni Teofilpolskiéj, nie byłem w stanie sam zaiąć się przepisywaniem rachunków, a niechcąc tej pracy zostawiać w nieładzie, przymuszony byłem przyjąć ieszcze pomocników, na których utrzymanie blizko przez pół roku za stół wynajmowany, i na pensyą złp. 319 gr. 20. wypłaciłem, w tej nadziéj że mi to JO. Księżna Pani w czym innym

nadgrodzić potrafi – lecz gdy dziś od dalszych obowiązków podobało się JO. Xiężnéj Pani mnie usunąć, a tém samem i wszelkie nadzieie moie zniszczonémi zostały, proszę więc Wo Pełnomocnika, o zwrót mi pomienionego wydatku, gdyż iestém tego przekonania, że W. Pełnomocnik a tym bardziéj J.O. Xiężna Pani podobnych ofiar ze mnie żądać nie zechce. –

w Teofilpolu d. 18o Czerwca 1837 r.

(podpisał) – Klimecki

Za zgodność Felix Mickiewicz

605 N 1015

Proiekt Listu do JW. Jenerała Łubińskiego

Mam Honor prosić o otwarcie Kreditu u Perlinga w Peters=
=burgu dla pana n. n. Piaseckiego na Rubli Assygnacyinych
dwanaście Tysięcy —. A co kolwiek z takiego kreditu uży=
tem zostanie za kwitem p. Piaseckiego, to Ja tu w Warsza=
wie Domowi Handlowemu Braci Łubińskich w Gotowiźnie
wypłacę. —

Warszawa dnia 7 Września 1837 r —

Nro 35

Proiekt Listu do W. Piaseckiego w Petersburgu —

Z Listu (do JW. Hrabi Jana) pisanego przez WWPana Dobrodzieia pod dniem 3cim bieżącego Miesiąca, dowiedziałam się smutnych Wiadomości w Sprawie moiey o Deportata. — List ten niezastał JW. Hrabiego Jana i za Powrotem Jego z Gallicyi dopiero będę mogła zadosyć uczynić Żądaniom Pana w Okolicznościach Mi przedstawionych —. Niem to nastąpić będzie mogło proszę usilnie abyś mogł Decyzią w Sprawie moiey wstrzymać, a odwrotną Pocztą powiadomić Mnie pod Adressem w Warszawie Czy takie Wstrzymanie może nastąpić i na iak długo. —.

Nietracę Nadziei że znana Przychylność WWPana Dobrodzieia niedopuści przykrych Rezultatów, i Zostaię dla Niego zniezmiennym Szacunkiem

1/13. Października 1837. roku.

Nro 36

607

Kopia

Do Pana Piaseckiego

Pan Podgorski iadący do Petersburga w interessach pięcia Gangaszki podeymuie się oddania Panu mego listu jest to dobra pora z ktorey korzystam do pisania Panu otwarcie o moim interessie. Chciey Pan obiasnić P. Podgorskiego o szczegułach mego interessu na iakim stopniu stoi i co potrzeba iescze czynić do przyspieszenia iego pomyslnego konca wszystkie te szczeguły niemozna pisać przez pocztę a przez Pana Podgorskiego doydą mię pewnie.

Niepolecam Panu mego interessu Bo znam iego gorliwość i iestem przekonana ze niemoze bydz lepszym rękom powierzony iak iemu. Racz przyiąć moie podziękowanie za trudy ktore ponosisz dla mnie i oraz wyraz mego prawdziwego szacunku.

608 Nro 35

Proiekt Listow do JO.X. Lubeckiego – JWW. Turkuła, Grabowskiego, a nieszkodziłoby i do JW. Krasinskiego bo niema Pewnosci o Jego Dymissyi

Otrzymałam ~~[illegible]~~ przez Senat rządzący z Dyspozycyi Nayia: Pana, Ukazem zdatty 30go Maia 1832. r. przyznane Sobie Posiadanie dożywotnie Dobr Dzieci moich dziedzicznych, Sekwestrowi uległych, zwanych Teofilpol Lachowce, w Gubernii Wołynskiey położonych – a tem samem Ukazem Senat rządzący Władzom i Sądom gubernialnym roskazał moie Deportata rospoznać i do Decyzyi swoiey nadesłać. – Stało się że Mi Dobra oddano zpod Sekwestru i pewną będąc Ich dożywotniego Posiadania włożyłam w Ich Melioracie do 200/m – Deportata wpierwszey Instancyi przyznano na Rubli srebr: 558495., w Ostatniey czyli w Komissyi likwidacyiney zredukowano takowe na 307033. rubli srebrnych – Zas 187066 r. sr: odrzucono dla tego że Summy deportatowe iedne niebyły kwitowane na herbowym Papierze, inne nieolatowane w właściwym Czasie i. t. p. względem tych ostatnich zostawiono Mi Drogę oddzielnego Poszukiwania ——

W takim Stanie Rzeczy muy Interess odesłany został pod ostateczną Decyzią Senatu – Dochodzą Mnie Wiadomosci że zapadł Ukaz w Roku 1834tym kassuiący Dożywocia na takich Dobrach na iakich moie iest oparte – Lubo ufam w Sprawiedliwosci wysokiego Senatu i w tey głowney Podstawie że Prawa wstecz nierozciągaią się, a tem samem co raz otrzymałam niebędzie może zmienionym, wszelako nie

iestem

nieiestem bez Obawy wtym Interessie, i to Mnie Powodnie pro
sic Waszey Xiążęcey Mości, abyś ile Mu Możność dozwoli, ra=
czył wtym Interessie udzielać Rady moiemu Plenipotentowi
w Petesburgu. —.

Do Pana Piaseckiego —

Przed kilkoma Dniami pisałam do Wmpana odpowiadaiąc na
List Jego do JW Hrabi Jana pisany —. Teraz Mu tylko donoszę
iż prosiłam JWW. Grabowskiego, Turkuła, Krasinskiego, i JOXięcia
Lubeckiego, aby Mu chcieli udzielać swoiey Rady w wiadomym In
teressie. —.

Nro 7.

Ukaz którego kopią mi WPan przysłałeś wielce mię ucieszył skoro interess moi deportatowy będzie skończonym będę mogła z niego otrzymać dobre skutki

Nie warto się wdawać ze Sukiennikiem w proces, koszt procesu więcey by wyniosł niżeli to co ten człowiek wykręcił odemnie pod pozorem pożyczki

Sukcessorowie Tyralskiego nie mogą sobie rościć prawa do poddanych Lachowieckich. Pan Tyralski był plenipotentem Xcy Krayczyny po iey śmierci dałam mu wnadgrodę zasług dworek z gruntem w Lachowcach w dożywocie, w kilka miesięcy po danym dożywociu umarł. Nie pamiętam czyli czyli w prawie moim dożywotnim byli umieszczeni iacy Poddani, ale gdyby tak było Pan Tyralski miał by był tylko prawo pobierania od tych ludzi pańszczyzne przez ciąg swoiego życia ale nie mógł ich uważać za swoich poddanych; bo dożywocie nie stanowi dziedzictwa. Proszę Pana rozpatrzyć się w tym interessie i opisać go mnie. Co się należy chętnie oddaię, ale nie lubię dać się skubać niesłusznie

Co do sprawy ze sukcessorami P. Kadłubeckiego ieżeli w istocie Xna dała mu w zastaw Wołkowce wraz z gruntem na peremdrowce, trzeba poprzestać na wyroku zapadłym i zgodnie się ułożyć

Czekam z upragnieniem na nadesłanie mi rapportów i proiektu do Ettatu. Prague w proiekcye Etatu i w rachunkach mieć oddzielnie umieszczone remanenta i wszelkie przychody i rozchody nie należące do intrat. tutay kazałam rachmistrzowi przeyrzyć rachunki trzech letnie i oddzielić co należy a co nie należy do intraty, pokazało się że w ciągu lat trzech dobra nie uczyniły czystey intraty nad czterdzieści kilka tysięcy. Spodziewam się że tego roku będę

miała intrate zdobi iaką się należy mieć.

Cena wełny zawsze tutay się utrzymuie nisko ieżeli Pan dadzą za pud 12 rubli srebr: to trzeba na tym poprzestać a ieżeli bys Pan nie mogł osiągnąć tey ilości trzeba się wstrzymać ze sprzedażą wełny do iesieni.

Pan zostawisz P. Klimeckiemu iego mieszkanie zasługą poki nie znaydzie sobie innego siedliska. W nadgrodę stawiania gorzelni Teofilpolskiey daie P. Klimeckiemu flo Pol 600 co do zapłaty pisarzowi przyiętemu przez niego do pisania rachunkow ponieważ się to zrobiło bez wiedzy moiey nie przyimuie.

Tego roku iak wszystkim trzeba zowczarni Statoniaskiey kupić kilka baranow dla poprawienia rasy. Ze rzadką wełną chociaż by piękną nie trzeba kupować bo to psuie stado za sprzedaż brakow opłaci się to kupno iak naymniey trzeba brakować bo ilość owiec trzeba powiększyć odrugie tyle przynaymniey

25 Lipca 1837.

Wiśniowiec Mercredi

610

Je m'empresse de vous rendre compte, Princesse, de ma conversation avec le Gouverneur. Il a d'abord reçu fort agréablement le compliment que je lui ai fait au sujet de la reddition de vos terres. Quand au degré de culpabilité qu'on impute au Prince Léon, il m'a assuré que ce n'était que temporairement que la liste des personnes compromises avait été dressée, et que c'est la commission nommée à cet Effet qui doit en juger maintenant en dernier ressort à Varsovie. Le Prince Votre fils habitant ce pays là, et les événements politiques de l'année 1830 l'y ayant trouvés, c'est là qu'il faut apporter les preuves du droit qu'il réclame d'être porté sur la troisième liste. C'est donc à Varsovie, Princesse, qu'il faut apporter tous vos soins à cette justification, lorsque la commission en question aura commencé ses travaux. J'ai passé après à l'article de l'Ecole de Théophipol, sur quoi il m'a répondu, que sans aucun

prétexte, les

maîtres ne pouvaient continuer à y enseigner; mais comme il doit rester une école dans chaque Pouviat, et que la Votre est la seule, qui se trouve en Konstantynoroshim, et que d'ailleurs elle est, dites Vous, à Vos frais entièrement; il Vous est parfaitement libre de réclamer devant qui de droit, la permission de continuer Vos soins au maintien de cet Etablissement, avec des professeurs séculiers, bien entendu; et seulement d'après le mode d'enseignement qu'il plaira au Gouvernement de substituer à ce qui a existé jusqu'à présent. Reste à savoir maintenant, si l'augmentation des rentes que cette Ecole Vous fait, mérite la peine et les dépenses ou de pareilles démarches entraînent nécessairement. Si Vous jugés que oui, Je crois que c'est à ce Mr de Filatieff, maintenant à la tête de tous les établissements d'Education de ce pays ci, qu'il faut s'adresser, et laisser là dessus les instructions nécessaires à Vos Gens en partant. Si Vous aviés encore quelques ordres à me donner Princesse, il me serait fort agréable de les remplir, autant que faire se pourra; agréés, en même tems, s'il Vous plaît l'expression de mes hommages et les remerciements de ma femme pour Votre aimable souvenir

612

Przybycie Pana Gurowskiego, wielce mnie zdziwiło i nieukontentowało – Niema potrzeby, ażeby Officyaliści rok w rok podróżowali, za paszportami, co mnie i ich naraża na koszta – Na kwartał przed terminem upłynienia Paszportu trzeba podać prozbę do Gubernatora Cywilnego tamteyszego, ktoren poszle do Warszawy, prozbę wraz z swoią Opinią – Tym sposobem WPan pozyskasz paszport prędzey i z mnieyszym kosztem –

Dowiedziałam się od Plenipotenta X^cia^ Konstantego że w Dobrach Klewańskich dotąd ieszcze sprzedaią Żyto po dobrey cenie – Ponieważ Dobra te są tylko o kilka mil od Teofipola WPan możesz rownie znaleść Kupca, na swoią Krescencyą – Polecam mu ażebyś wyprzedał wszystkę Krescencyą, ktorą masz na Sprzedaż – Nie iest Planem moim zachowywać od roku do roku remanenta w produktach w Dobrach, ale chcę mieć rok w rok intratę z Dóbr.

WPan daiesz Chłopom Zboże na Żywność a zapisuiesz za to Dług na nich ktoren powinni odrobić Tym sposobem Chłopi będą zawsze prosić o Żywność, a mało stoią o to, że się dług na nich zapisze Naylepszy sposob zaratowania ludzi, ieżeli są w potrzebie, a uniknienia ażeby bez potrzeby nie brali

li Zboża ze Skarbu, iest następuiący – Skoro Gospo
darz przyidzie po Zboże na żywność, WPan każ
mu robić, a za ieden dzień roboty, pieszy, day mu
po Garcy 2 Żyta – Tym sposobem ludzie nie będą
zaciągać się w długi, bo pierwey będą robić a Zbo
że będą brać w Zapłatę robocizny – Będzie i ta
Korzyść że ludzie widząc że muszą zarabiać
na Żywność nie będą zachęceni do strwonienia
własnego swoiego Zbioru ażeby brać od Skar
bu Zboże, które czasem przepiiaią w Karczmach

A S.

Pisałam do Pana Michalskiego z poleceniem, aby
Wpanu było porucone wystawienie gorzelni, a
z tego powodu, aziby czynność rachunkowa była
wstrzymana — spodziewam się że Wpan pod czas
siedzenia swego w Galicyi, dobrze poznałeś urządzenie
gorzelniane i że mi w tym Zawodu nie uczyniesz,
wolałabym żebyś żebyś w czasie powiedział, że
nie możesz się podjąć wystawienia gorzelni, niże-
li żeby była źle zrobioną — Spodziewam się toż
samo, że będziesz się starał przyspieszyć ukończe
nie gorzelni przed zimą, i że będziesz się do tego
przykładał, aziby z naywiększą oszczędnością
zarządzić gorzelnią

Za przybyciem moim do Warszawy, czytałam Ra-
chunki Dóbr zrobione podług Methody Konskowol-
skiey, znalazłam niektóre rzeczy niestosowne do tam-
tego kraju i niektóre dla mnie trudne do zrozumie
nia — Nayprzód bardzo wiele iest Regestratury
nakazanej Ekonomom, którzy albo niewydołaią ra-
chunkowości, albo opuszczą rolne gospodarstwo
dla pisania regestrow — trzeba umniejszyć takową
regestraturę, i tylko tyle zostawić, ile iest koniecz
nie potrzebnym — Powtore w rachunkach kassowych
nie ma co do przychodu — Ten podział który iest u
mnie

mnie używany – to iest należało wpłynęło pozosta
to a co do rozchodu należało wydano pozostaie
Potrzecie – nie są odłączone remanenta od bieżących
Intrat – Z tych wszystkich względow wypada nie
trzymać się ściśle formy nowey rachunkowości, ale
przeiąć to, co było w rachunkowości dawney dobrego.

Ponieważ Panu Michalskiemu przedstawiłam
w tym moie uwagi i dyspozycye – WPan się będziesz
stosował do iego w tey mierze zdania A S.

Kopia listu do J. Michalskiego. Nro 15

615

1mo Dotąd ieszcze niemam rapportów za rok upłyniony iuż kilka razy o nich się dopytuję proszę, ażeby były przesłane wraz z wykazem pozostałości przy dniu 1szym Lipca —

2do Proszę mi przysłać wykaz zebranej krestencyi w całych dobrach —

3tio Trzeba iak najrychlej zacząć operat gorzelni, tutaj iuż z pierwszym Pazdziernika idą gorzelnie —

4te Dziwno mi że Spaczynski się odprawił był dobrym gorzelnikiem prosze mi napisać powod tego odprawienia, ażeby wyrob gorzelni się nie opoźniał jeżeli niemożna mieć Spaczynskiego trzeba przyiąć nowego gorzelnika żyda na ieden miesiąc, gdysz tutaj się postaram o gorzelnika i przyszle go iak najprędzej —

5te Niech Pan nie iedzie do Warszawy do mnie tylko niech

tutaj przyiedzie bo ja tutaj siedzę —

6te Wysocki będzie kontrolerem w Marcim polu i przyjedzie wkrotce zabrać żonę. Pan mu dasz pod rzeczy jedną furę a każesz wydawać żonie ordynarią dopóki będzie siedzieć —

7me Posyłam Panu przepis podług którego mają się kartofle chować ażeby się nie zepsuły w zimie —

Nr 2378 7/10 35 Nro 27 13°

Obiaśnienie Interesu Tradycyi na Dobrach Hrabiów Krasickich Kamieniu Koszyrskim w Gubernii Wołyńskiey położonych.—

Dobra hrabiów Krasickich Kamień Koszyrski, za dług J. O. O. Xiążętom Sapiehom i Czartoryskim należny, Summę Rubli Srebrem 6119. Kop. 87. wynoszący, wzięte były w Tradycyine posiadanie J. O. Anny Xiężny Sapieżyny, w dniu 13mo Grudnia 1829. roku.—

Rząd Guberski Wołyński, śledząc maiątki J. O. O. Xiążąt Leona Sapiehi i Adama Czartoryskiego, zabrał rzeczone Dobra w swoie zawiedywanie w miesiącu Styczniu 1833 roku—

Starania ze strony J. O. Xiężny Anny Sapieżyny w tey mierze czynione, zyskały dekret Sądu powiatowego Ostrogskiego, przyznaiący iż J. O. Xiąże Czartoryski sam, żadnego prawa do tego maiątku niema, że J. O. Xiężna Anna Sapieżyna była w prawie wchodzić w układ w roku 1832. z hrabiemi Rafałem i Władysławem Krasickiemi o dwie Schedy Kamienia Koszyrskiego zawarty i że J. O. Xiężna jest w prawie podnieść resztę tradycyiney Summy, na co i Rząd Guberski zgodził się, lecz że Wołyńska Kazienna Pałata była zdania, aby część przypadaiąca na Schedę J. O. Xiążęcia Leona Sapiehi, podług iey rachunku, Summę R. Sr. 794. Kop. 32 1/2 wynoszącą, ulegała konfiskacie, przeto całe dzieło przesłane zostało Sędziemu Senatowi na rozpoznanie, prosząc o zrezolwowanie, czy podług praw dożywotnich J. O. Xiężny Sapieżyny, należy iey oddać w posiadanie, ma

majątek nieruchomy J. O. Xięcia Leona Sapiehi i wybór z Kamieńo Koszyrskiego Klucza R. Sr. 794. Kop. 32½ dozwolić lub też takowy na rzecz Kazni wyzyskać. — Majątek zaś Kamieńo Koszyrski Klucz i należne do niego Lasy, które aktem tradycyjnym zostawiono w posiadaniu dziedziców, chociażby należało oddać, za zrobieniem z hrabiemi Krasickiemi, J. O. Xiężnę Sapieżynę i posesorami Rachunku, podług ustanowionych prawideł, lecz nieskutecznie tego, okoliczność takową równie przedstawić na roztrząśnienie Senatu, niedając wyzkewać z majątku hrabiem Krasickim, dopóki dzieło niebędzie przez Senat zrezolwowane. —

W takim stanie wysłane dzieło do Senatu, obiecywało porządny Rezultat a przecie w Petersburgu upadło i stosownie do opinii Ministra finansów. Rządzący Senat, odesłał Dzieło do pierwszey Jurysdykcyi sądowey zkąd na nowo ma iść drogą przepisaną do Senatu, a tymczasem prowenta z tey Tradycyi Kazano wnosić do Kassy powszechney dla przyrostu procentów. —

Nro 36 619

La complaisance de votre caractere mencourage Monsieur le Comte a oser vous faire une demande dans linteret de ma fortune. Une affaire majeure pour moi doit se decider maintenant a Petersbourg. je suis obligée denvoier quelqu'un dans cette capitalle. pour la surveiller, Mr Kozaczynski ayant deja fait plusieurs affaires pour ma fille est la personne qui minspire le plus de confiance tant pour sa probité que pour ses lumieres et son zele, je desire beaucoup pouvoir le charger de conduire mon affaire je scais que la place quil occupe est un grand obstacle a ce projet; mais ~~je~~ jespere quil pourra peut etre obtenir un conge de six mois. Cest dans cette intention que je madresse a vous Mr le Comte en vous priant de vouloir bien lengager a se charger de mon affaire et de lui en faciliter les moyens le porteur de ma letre qui ~~fait dans ce moment mes affaires~~ regit mes terres vous expliquera tous les details qui concernent mon affaire.

Veuillez bien Mr le Comte recevoir lassurance de la haute consideration que je vous porte

Interess moy o przyznanie moich deportatow teraz będzie odesłany do decyzyi Senatu Petersburskiego. Bardzo dla mnie iest ważną rzeczą ażeby tam był dobrze dopilnowanym. ~~Nikogo nie znam w tym~~ Ufność którą pokładam w charakterze Pana, i w iego wiadomościach ~~i przywiązaniu do moiey familyi którego~~ przywiązanie iego do moiey familyi,+ wszystko wzbudza we mnie niezmierną chęć ażebyś Pan chciał się poddiąć tego interessu. Zdaie mi się że Pan mógłbyś otrzymać urlop na kilka miesięcy do iechania do Petersburga, ~~życzę bardzo ażebyś mógł o to się starać~~. Pan Michalski którego posyłam z listem moim do niego wytłomaczy Panu i chęć moią ażebyś się poddiął tey sprawy i ułoży się z nim w tym interessie ieżeli byś Pan mógł się iego poddiąć.

Krok który czynię teraz do Pana iest naylepszym dowodem szacunku i poważenia które dla iego osoby zanoszę. miło by mi było ~~oddać~~ osobiście uczynić mu te oświadczenia i podziękować mu ustnie za prace które łożyłeś dla moiey familyi.

+ Przysługi któreś Pan świeżo czyniłeś tak gorliwie dla córki moiey

21

Zeznaię niniejszym ręcznym Skryptem moim moc Urzędowego maiącym, iż Pani Scholastyka była Makarowiczowa dzisiejsza Kołkowska, maiąc różne Sumki Kapitalne przez n JO Xiężnę Teofilę Sapieżynę dla Męża Jey Bazylego Makarowicza: pierwszą z zapisu ręcznego pod dniem Siedmnastym Augusta Tysiąc Ośmset drugiego roku na Złotych Polskich Tysiąc, i następnie zapewnioną Summę Złotych Polskich Pięćset za Gitarę, oraz z Procentów zaległych po dzień pierwszy Apryla Tysiąc Ośmset szesnastego roku obliczonych Summę Złotych Polskich Tysiąc Trzysta pięćdziesiąt wynoszącą, czyli w Ogóle Summę Złotych Polskich Dwa tysiące Ośmset pięćdziesiąt № ff. 2,850. na Dobrach Teofilpolskich wraz z procentem szostym opartą. A że Summa ta była na prostym papierze przyznaną, ktorą w dniu dzisiejszym przenosząc na papier herbowy z zapewnieniem tak samego Kapitału Złotych polskich Dwa tysiące Ośmset pięćdziesiąt iako też i procentu rocznego od teyże po sześć od sta w dniu dwudziestym szóstym Kwietnia każdorocznie opłacać się maiącego z Prowentów Dobr Teofilpolskich. Bespieczeństwo Summy powyższej Kapitalnej na Dobrach Teofilpolskich iako z nich wypływającej, Imieniem swym i Sukcessorów moich zapisuiąc, ręką własną przy wyciśnięciu pieczęci podpisuię. Dan w Teofilpolu dnia dziesiątego Września, Tysiąc Ośmset Trzydziestego drugiego Roku. —

Anna z Zamoyskich Kna Sapieżyna

Jako proszony przyiaciel y Swiadek do niniejszego Skryptu podpisuię się Kazimierz Michalski

Jako obecny Swiadek podpisuię — Jan Wysocki

ЦѢНА ШЕСТЬ РУБЛЕЙ.

ОТЪ 1001 ДО 3000 РУБЛЕЙ.

Nro 44.

Po dniu 26. Kwietnia 1836. roku, pro-
cent opłacony. — Ignacy

Nro 38. 622

Ponieważ opinia Kazienny Pałaty względem interessa Pana Okr: o sprzedaż tychomla iest zupełnie niesprawiedliwa, ponieważ odcinaią mu ludzi grunta i lasy które ia prawnie mu sprzedałam, z przyczyny iakoby dla niewniesienia w swoim czasie tranzakcyi sprzedaży. Proszę Pana ażebyś ten interess wziął pod szczególną swoią opiekę i wszystkich staran łożył ażeby interess Pana Okraszewskiego doprowadzić do sprawiedliwey drogi, co tym łatwiey nastąpić powiano po ukazyę 20 Maia zeszłego roku który przyimuie wszystkie wierzytelności na dobrach skonfiskowanych choćby nie formalne aby sprawiedliwie.

Bardzo mi iest przykro widzieć że przeczę nabywcy dobr który mi zapłacił ~~od~~ za wieś sprzedaną należytość iego

Posyłam na ręce Pana list do P. Piuseckiego, chciey się Pan od niego zainformować w iakim stopniu stoi moy interess deportatowy ~~czyli mogę mieć nadzieię pomyślnego skutku i co iest ieszcze do czynienia w tym interessie~~, takowe informacye udzielone mnie albo Panu Michalskiemu w mocy niebytności będą mi bardzo użyteczne, ~~a co się nie da pisać~~

Przepraszam Pana że go nudzę moiemi interessami racz przyiąć wyraz mego podziękowania i prawdziwego szacunku który mu zanoszę.

Dowiedziawszy się że Pan wyieżdżasz do Petersburga proszę go ażebyś raczył oddać list moy Panu Piuseckiemu i przytym wziąć od niego informacye w iakim stopniu stoi moy interess.

Instrukcya dla mieszczego prowadzić interes JO. X: Leona Sapiehy z Sukcessorami Anny Paszyney; iako: z Baszanią, z Łozińską, i t. d. —

132

1mo) Dzieło to znayduie się w Obszerem Zebraniu z r. 1827 mc Stycznia przeniesionem będąc nie przez Kommissya Prozeny, ale wyrost po do Rządu bytego Ministra Justitii Cesarzowi nie miało zasobu, ukazu, iżby one wyiąć z kłobci, Lecz ponieważ przybył tu Łoziński który zapewna starać się będzie, iżby ta Sprawa iak nayrychley extra porządku dotrzymbyła przeto gdy JO. X: Sapieha nie ma potrzeby ani pospieszać, ani zatrzymywać to dzieło, do prowadzący Interes ten ze Strony Xięcia, ograniczy się tylko Baczpanią o tem, iżali Łoziński nie otrzyma exkluzyi dzieła swoiego z kłoby; i ieśliby to nastąpiło ta pospieszy podaniem prozby do Obszego Zebrania —

2o) Do utożenia tey prozby postugiwać mogą: a) projekt do niey nadesłany z Gubernii, b) i wypisy z Dekretów iakie zostaną uczynione prowadzącemu Interes Xięcia —

Wszakże uważać należy, że projekt do prozby nadesłany z Gubernii, obeymuiąc ogólną tylko osnowę interessu, nie zamyka w Sobie historyi Cernego wytkładu, mogącego wyiaśnić iasnie et consecutive iaką Koleią interess ten poszedł w bytym Trybunale Lubelskim, i iakiem sposobem pretensya Sukcessorów Anny Paszyney zaiszła się do domu JJ. Sapiehów, —

3o) Dla tego właśnie prowadzący interes ze Strony Xięcia obiąć powinien głównieysze iego zasady które są następne,

Starostwo Lisiańskie za przywileiem Króla Jana Kazimierza, nadanem było prawem dziedzictwa Konstantemu Wyhowskiemu i Synom iego Alexandrowi, Józefowi, Danielowi, Gabryelowi, Jerzemu, i Stefanowi, —

Po śmierci Konstantego Wyhowskiego Oyca, Synowie iego lat prawie dwadzieścia dziedziczyli Lisiańszczyznę, gdy Król August II te iż same Starostwo także prawem dziedzictwa nadał Xiu Jabłonowskiemu, który one odebrał z Rossyi Wyhowskich. Stąd proces między temi ostatniemi a Xiem Jabłonowskim. W tracie tego processu, który się tem ukończył, że Trybunał Lubelski na karat zwoźić dobra Wyhowskim, z liczby tych ostatnich Alexander i Jerzy, pomarli Gabryel część swoią odrzekł, dzieciom Jerzego: a Daniel, w imieniu swoim, i w Imieniu braci Józefa i Stefana, a nawet w imieniu dzieci Jerzego, zrobił donacyą Lisiańszczyzny Xciu Jabłonowskiemu —

Józef i Stefan Wyhowscy dowiedziawszy się o takiey czynności Daniela przyznawać iązaczęli za nieważną: równie dzieci Jerzego wspólnie z matką swoią zaszkarżyli akt donacyny Daniela. Stąd proces wynikł, między Józefem i Stefanem Wyhowskiemi oraz dziećmi Jerzego Wyhowskiego, a

Xiążę

Xięciom Jabłonowskim, wciągu którego, gdy Józef umarł, to Stefan przez Komplanacyą akt donacyiny Daniela Xcia Jabłonowskiemu przyznał za ważny - Dzieci zaś Jerzego, prawa swoie ustąpili Branickiemu -

W tey kolei ponieważ za śmiercią Alexandra - i Józefa Wyhowskich, i po rezygnacyi Gabryela na rzecz dzieci Jerzego, następne tylko głowy miały, prawo do Lisiańszczyzny - Daniel Stefan i Sukcessorowie Jerzego i ponieważ dway pierwsi odstąpili praw swych Xcia Jabłonowskiemu a ostatni, to iest Sukcessorowie Jerzego Branickiemu, stąd między wzmienionemi nabywcami Dóbr iawił się spór o podział Lisiańszczyzny, który się ukończył, dekretem Trybunalskim, rozdzielaiącym Lisiańszczyznę na dwie części - jedną z głowy Daniela i Stefana zostawił dla Xcia Jabłonowskiego, drugą z głowy Gabryela i Jerzego zostawił Branickiemu -

Z tego wykładu iaśnie widzieć się daie, że iako część Jerzego Sukcessorów zostawioną była Branickiemu, to wszelkie zatem sukcessyine po linii Jerzego spory do Branickiego tylko odnosić się powinny -

Maiąc tę okoliczność na szczególnieyszey uwadze prowadzący interess ze strony Xięcia, zauważy dobrze, i iasno w prozbie wyłoży na stanie pretensyi Anny Pauszyney, które iest następne.

Jedna z Córek Wyhowskiego Jerzego Aniela wyszedłszy za mąż za Niemierzycza, spłodziła Synów, i Córkę Annę, będącą potem w zamęściu za Pauszą, z którego poszli Synowie Pauszowie, i Córki Łozińska, i t. d. sukcessorowie dziś procedaiący. Oto ich genealogia, - teraz obaczmy przedmiot processu -

Niemieryczowie Synowie Anieli z Wyhowskich Niemieryczowey, zaczęli byli dowodzić że chociaż Sukcessorowie Jerzego Wyhowskiego, z liczby których była ich i Matka, odstąpili praw swoich do Lisiańszczyzny Branickiemu, lecz ponieważ Matka ich w tem ustępstwie nie uczestniczyła i przeto swoiey części nie ustąpiła, maią oni zatem prawo do tey części Lisiańszczyzny, iakoby na rzecz ich z głowy ich Matki Anieli z Wyhowskich Niemieryczowey, spadać mogła; tu na szczególney uwadze mieć należy że Aniela Wyhowska wychodząc za mąż za Niemierzycza, gdy wzięła, 100 m złł. to zakwitowała ze wszelkich praw do wszelkiey Sukcessyi. Jako więc ona sama zrzekła się praw Sukcessorskich, tak dzieci Jey nigdy do praw tych pretensyi rościć nie mogą, i nie powinne. Jednakże Synowie Jey Niemieryczowie zaczęli processować i Branickiego, i Jabłonowskiego, ten ostatni lubo nie był posiadaczem części Jerzego Wyhowskiego, bo ta iak wyżey powiedziano znaydowała się, i teraz się znayduie w ręku Branickiego, iednakże dla pokoiu zagodził za pewną summę Niemieryczów, a Ci ustąpili mu swoich praw. Ten krok nieostrożny X. Jabłonowskiego

sprawił

(I)

sprawił, że anna Pawszyna rodzona Siostra Niemieryczów, która chciała wpólnie z Bracią processować X.cia Jabłonowskiego, lecz którey Komparycyi Sąd dla późnego przyiścia nieprzyiął. zaczęła daley prosekwować X.cia podtym protextem, że nabycie praw do Lisiańszczyzny od Jey Braci, iest niewątpliwem dowodem, że bracia mieli takowe prawa; ona więc będąc ich Siostrą, musi więc także uczęstniczyć w tych prawach, których ponieważ nikomu nieustąpiła, przeto owych Kompensacyi szukała; po kilkunastu latach przemilczenia, iakie ze Strony Pawszyney zaszło, gdy w r. 1801 X.na Sapieżyna z domu X.na Jabłonowska, /: za którą część Lisiańszczyzny będąca w domie X.X. Jabłonowskich, weszła do Domu X.X. Sapiehów:/ obiawiła(*) rozbiór na swey Fortunie, wtedy Synowie i Córki Anny Pawszyney, iawiąc się do Sądu rozbiorowego, prosili o wydział z Lisiańszczyzny części która iakoby należała ich Matce.

W tym mieyscu naywiększą omyłkę Plenipotenci X.ney Sapieżyny popełnili, że w mieyscu tego iżby natychmiast wykazać że Sukcessorowie Pawszyney pochodząc z głowy Jerzego Wyhowskiego, którego część Lisiańszczyzny znayduie się w ręku Branickiego, do tego ostatniego a nie do X.y Sapieżyny przychodzić powinni, iednakże ograniczali się tem tylko iż bronili swoią Pryncypałkę przedawnieniem iakie zaszło ze Strony Anny Pawszyney; i na mocy tego przedawnienia pretensye Sukcessorów, Jey znikczemnione zostały przez Sąd Ziazdowy, Sąd Głowy i przez 3.ci Departament Senatu.

Lecz gdy teraz Minister Justitii w dokładney zapisce usiłował donieść że Pawszowie dawności nie przepuścili, i na tey osnowie sprawa ta do Obszczego Zebrania przeniesioną została, Wypada więc teraz prowadzącemu interess Xięcia Sapiehy w Obszczem Zebraniu naymocniey w prożbie maiącey się podać wykazać.

1.o) że część Jerzego Wyhowskiego Sukcessyonalnych praw którego poszukuią teraz Pawszowie i Łozińska nie iest w ręku X.a Sapiehy ale w ręku Branickiego, tam przeto z regulowania ich pretensyi dopraszać się powinni, /: to powinno bydź naygłównieyszym punktem obrony:/

2.o) Tymczasem nieopuszczaść w prożbie i w obronie iako rzecz akcessoryinie pomagaiącą, tych okoliczności że Aniela Niemieryczowna matka anny Pawszowney, zrzekła się wszelkich praw Sukcessyinych, i na to dała kwitacyą. Oprócz tego że nabycie przez X.cia Jabłonowsk.

(*) Obiawiła

Jabłonowskiego praw od Niemieryczów, nic innego niedowodzi, jak tylko że ieżeli Ci Niemieryczowie maią prawne i sprawiedliwe swoie pretensye, to w imieniu ich X^że Jabłonowski, a teraz X^że Sapieha ma prawo szukać kompensacyi od Branickiego; lecz to niesłuży dowodom izby obowiązany był satysfakcyonować siostrę Niemieryczów, która z swemi pretensyami także do Branickiego obrócić się powinna.-

3°) Ponieważ X^że Leon Sapieha obiaśnia, że iakoby między Branickim a Jabłonowskim, przy podziale Lisiańszczyzny zrobionym został, wzaiemna ewikcyiny dokument, to prowadzący interess ze strony X^cia w Senacie prosząc o zregulowanie pretensyi przeciwników do Branickiego, razem iak naymocniey dowodzić będzie przedawnienie zaszłe dla adwersarzy.-

NB Niezawodnie oni bronić się będą w materyi przedawnienia tem że lata woyny według Statutu Litt^o powinne bydź z lat przemilczenia exkludowane. Ułtem prowadzący interes X^cia oprzeć się może na projudicatum iakie było w 3^m Departamencie Senatu w sprawie Podoleckiego z Korzeniowskim po Wileńskiey Guberni, toczący się w 3^m Depart. Senatu po expedycyi Ober Sekretarza Rybinina w r. 1824. czy w 1825^m

4°) Prowadzący Interes X^cia koniecznie uczynić powinien rukoprzykładstwo, aby dopilnować pomieszczenia wszelkich pryncypalnych dziełu tego okoliczności, a naybardziey tego aby zapiska do dokładu nie poczynała się od epoki processu Niemieryczów ale sięgała epoki ustępstw praw Lisiańszczyzny przez Wyhowskich w iedney części X^u Jabłonowskiemu, a w drugiey Branickiemu, tak izby z zapiski tey iasno widno było te że adwersarze X^cia są sukcessorami Jerzego a Jerzy ustąpił część swoią Branickiemu.-

5°) Nakoniec prowadzący interes X^cia użyie zwyczaynego tu sposobu prokuracyi w interessach.-

Zacyfrowano / E. C.

Z Listu Pana Piasuckiego z daty 16 września r.b. otrzymanego, ~~my~~ ~~dowiaduję~~ dowiaduję się, że były Adwokat mój w Petersburgu P. Przesławski żadnych papierów ~~nie~~ ani objaśnień nie oddał ~~t~~ dzisiejszemu Adwokatowi ~~p. Piasuckiemu~~, przez Syna mego ustanowionego p. Piasuckiemu, który stosownie do listu Syna mego z daty 19 Junij r.b. miał popierać Interessa w Petersburgu, i o tych powiadamiać mię, a od P. Janakowskiego zasięgać objaśnień dalszych — Kopią ~~tam~~ listu Syna mego z daty Paryżey wyterwany, i P. Piasuckiego do mnie nadesłanego. Powołam Panu, i proszę go aby Panu mianowicie się z p. Piasuckim, zażądał od p. Przesławskiego ~~[illegible]~~ zwrotu wszelkich dokumentów poruczonych

Jeunesse, tous mêmes exercices
Jeudi Jeunesse, à 4 heures.

Dessin, Jeunesse, de 4 à 5 heures.

Lundi 6 Juin

Pensions, Jeunesse, de 4 à 5 heures.

Mardi 7 Juin

Danses, Jeunesse, de 4 à 5 heures.

Mercredi 8 Juin

Jeunesse, tous mêmes exercices.

Jeudi 9 Juin

Dessin, Jeunesse, de 4 à 5 heures.

Vendredi 10 Juin

Pensions, Jeunesse, de 4 à 5 heures.

Samedi 11 Juin

Danses, Jeunesse, de 4 à 5 heures.

Lundi 13 Juin

Jeunesse, tous mêmes exercices.

Mardi 14 Juin

Dessin, Jeunesse, de 4 à 5 heures.

Mercredi 15 Juin

Pensions, Jeunesse, de 4 à 5 heures.

Jeudi 16 Juin

Danses, Jeunesse, de 4 à 5 heures.

Vendredi 17 Juin

Jeunesse, tous mêmes exercices.

Samedi 18 Juin

Dessin, Jeunesse, de 4 à 5 heures.

Lundi 20 Juin

Pensions, Jeunesse, de 4 à 5 heures.

Mardi 21 Juin

Danses, Jeunesse, de 4 à 5 heures.

Mercredi 22 Juin

Jeunesse, tous mêmes exercices.

Jeudi 23 Juin

Dessin, Jeunesse, de 4 à 5 heures.

Vendredi 24 Juin

Pensions, Jeunesse, de 4 à 5 heures.

Samedi 25 Juin

Danses, Jeunesse, de 4 à 5 heures.

Lundi 27 Juin

Jeunesse, tous mêmes exercices.

Mardi 28 Juin

Dessin, Jeunesse, de 4 à 5 heures.

Mercredi 29 Juin

Pensions, Jeunesse, de 4 à 5 heures.

Jeudi 30 Juin

Danses, Jeunesse, de 4 à 5 heures.

Vendredi 1 Juillet

Jeunesse, tous mêmes exercices.

Samedi 2 Juillet

Dessin, Jeunesse, de 4 à 5 heures.

Lundi 4 Juillet

Pensions, Jeunesse, de 4 à 5 heures.

Mardi 5 Juillet

Danses, Jeunesse, de 4 à 5 heures.

Mercredi 6 Juillet

Jeunesse, tous mêmes exercices.

Jeudi 7 Juillet

Dessin, Jeunesse, de 4 à 5 heures.

Vendredi 8 Juillet

Pensions, Jeunesse, de 4 à 5 heures.

Samedi 9 Juillet

Danses, Jeunesse, de 4 à 5 heures.

Lundi 11 Juillet

Jeunesse, tous mêmes exercices.

Mardi 12 Juillet

Dessin, Jeunesse, de 4 à 5 heures.

Mercredi 13 Juillet

Pensions, Jeunesse, de 4 à 5 heures.

Jeudi 14 Juillet

Danses, Jeunesse, de 4 à 5 heures.

Vendredi 15 Juillet

Jeunesse, tous mêmes exercices.

Samedi 16 Juillet

Dessin, Jeunesse, de 4 à 5 heures.

Lundi 18 Juillet

Pensions, Jeunesse, de 4 à 5 heures.

Mardi 19 Juillet

Danses, Jeunesse, de 4 à 5 heures.

Mercredi 20 Juillet

Jeunesse, tous mêmes exercices.

Jeudi 21 Juillet

Dessin, Jeunesse, de 4 à 5 heures.

Vendredi 22 Juillet

Pensions, Jeunesse, de 4 à 5 heures.

Samedi 23 Juillet

Danses, Jeunesse, de 4 à 5 heures.

Lundi 25 Juillet

Jeunesse, tous mêmes exercices.

Mardi 26 Juillet

Dessin, Jeunesse, de 4 à 5 heures.

Mercredi 27 Juillet

Pensions, Jeunesse, de 4 à 5 heures.

Jeudi 28 Juillet

Danses, Jeunesse, de 4 à 5 heures.

Vendredi 29 Juillet

Jeunesse, tous mêmes exercices.

Samedi 30 Juillet

Dessin, Jeunesse, de 4 à 5 heures.

Lundi 1 Août

Pensions, Jeunesse, de 4 à 5 heures.

Mardi 2 Août

Danses, Jeunesse, de 4 à 5 heures.

Mercredi 3 Août

Jeunesse, tous mêmes exercices.

Jeudi 4 Août

Dessin, Jeunesse, de 4 à 5 heures.

Vendredi 5 Août

Pensions, Jeunesse, de 4 à 5 heures.

Samedi 6 Août

Danses, Jeunesse, de 4 à 5 heures.

Lundi 8 Août

Jeunesse, tous mêmes exercices.

Mardi 9 Août

Dessin, Jeunesse, de 4 à 5 heures.

Mercredi 10 Août

Pensions, Jeunesse, de 4 à 5 heures.

Jeudi 11 Août

Danses, Jeunesse, de 4 à 5 heures.

Vendredi 12 Août

Jeunesse, tous mêmes exercices.

Samedi 13 Août

Dessin, Jeunesse, de 4 à 5 heures.

Lundi 15 Août

Pensions, Jeunesse, de 4 à 5 heures.

Mardi 16 Août

Danses, Jeunesse, de 4 à 5 heures.

Mercredi 17 Août

Jeunesse, tous mêmes exercices.

Jeudi 18 Août

Dessin, Jeunesse, de 4 à 5 heures.

Vendredi 19 Août

Pensions, Jeunesse, de 4 à 5 heures.

Samedi 20 Août

Danses, Jeunesse, de 4 à 5 heures.

Lundi 22 Août

Jeunesse, tous mêmes exercices.

Mardi 23 Août

Dessin, Jeunesse, de 4 à 5 heures.

Mercredi 24 Août

Pensions, Jeunesse, de 4 à 5 heures.

Jeudi 25 Août

Danses, Jeunesse, de 4 à 5 heures.

Vendredi 26 Août

Jeunesse, tous mêmes exercices.

Samedi 27 Août

Dessin, Jeunesse, de 4 à 5 heures.

Lundi 29 Août

Pensions, Jeunesse, de 4 à 5 heures.

Mardi 30 Août

Danses, Jeunesse, de 4 à 5 heures.

Mercredi 31 Août

Jeunesse, tous mêmes exercices.

Jeudi 1 Septembre

Dessin, Jeunesse, de 4 à 5 heures.

Vendredi 2 Septembre

Pensions, Jeunesse, de 4 à 5 heures.

Samedi 3 Septembre

Danses, Jeunesse, de 4 à 5 heures.

Lundi 5 Septembre

Jeunesse, tous mêmes exercices.

Mardi 6 Septembre

Dessin, Jeunesse, de 4 à 5 heures.

Mercredi 7 Septembre

Pensions, Jeunesse, de 4 à 5 heures.

Jeudi 8 Septembre

Danses, Jeunesse, de 4 à 5 heures.

Vendredi 9 Septembre

Jeunesse, tous mêmes exercices.

Samedi 10 Septembre

Dessin, Jeunesse, de 4 à 5 heures.

Lundi 12 Septembre

Pensions, Jeunesse, de 4 à 5 heures.

Mardi 13 Septembre

Danses, Jeunesse, de 4 à 5 heures.

Mercredi 14 Septembre

Jeunesse, tous mêmes exercices.

Jeudi 15 Septembre

Dessin, Jeunesse, de 4 à 5 heures.

Vendredi 16 Septembre

Pensions, Jeunesse, de 4 à 5 heures.

Samedi 17 Septembre

Danses, Jeunesse, de 4 à 5 heures.

Lundi 19 Septembre

Jeunesse, tous mêmes exercices.

Mardi 20 Septembre

Dessin, Jeunesse, de 4 à 5 heures.

Mercredi 21 Septembre

Pensions, Jeunesse, de 4 à 5 heures.

Jeudi 22 Septembre

Danses, Jeunesse, de 4 à 5 heures.

Vendredi 23 Septembre

Jeunesse, tous mêmes exercices.

Samedi 24 Septembre

Dessin, Jeunesse, de 4 à 5 heures.

Lundi 26 Septembre

Pensions, Jeunesse, de 4 à 5 heures.

Mardi 27 Septembre

Danses, Jeunesse, de 4 à 5 heures.

Mercredi 28 Septembre

Jeunesse, tous mêmes exercices.

Jeudi 29 Septembre

Dessin, Jeunesse, de 4 à 5 heures.

Vendredi 30 Septembre

Pensions, Jeunesse, de 4 à 5 heures.

Samedi 1 Octobre

Danses, Jeunesse, de 4 à 5 heures.

Lundi 3 Octobre

Jeunesse, tous mêmes exercices.

Mardi 4 Octobre

Dessin, Jeunesse, de 4 à 5 heures.

Mercredi 5 Octobre

Pensions, Jeunesse, de 4 à 5 heures.

Jeudi 6 Octobre

Danses, Jeunesse, de 4 à 5 heures.

Vendredi 7 Octobre

Jeunesse, tous mêmes exercices.

Samedi 8 Octobre

Dessin, Jeunesse, de 4 à 5 heures.

Lundi 10 Octobre

Pensions, Jeunesse, de 4 à 5 heures.

Mardi 11 Octobre

Danses, Jeunesse, de 4 à 5 heures.

Mercredi 12 Octobre

Jeunesse, tous mêmes exercices.

Jeudi 13 Octobre

Dessin, Jeunesse, de 4 à 5 heures.

Vendredi 14 Octobre

Pensions, Jeunesse, de 4 à 5 heures.

Samedi 15 Octobre

Danses, Jeunesse, de 4 à 5 heures.

Lundi 17 Octobre

Jeunesse, tous mêmes exercices.

Mardi 18 Octobre

Dessin, Jeunesse, de 4 à 5 heures.

Mercredi 19 Octobre

Pensions, Jeunesse, de 4 à 5 heures.

Jeudi 20 Octobre

Danses, Jeunesse, de 4 à 5 heures.

Vendredi 21 Octobre

Jeunesse, tous mêmes exercices.

Samedi 22 Octobre

Dessin, Jeunesse, de 4 à 5 heures.

Lundi 24 Octobre

Pensions, Jeunesse, de 4 à 5 heures.

Mardi 25 Octobre

Danses, Jeunesse, de 4 à 5 heures.

Mercredi 26 Octobre

Jeunesse, tous mêmes exercices.

Jeudi 27 Octobre

Dessin, Jeunesse, de 4 à 5 heures.

Vendredi 28 Octobre

Pensions, Jeunesse, de 4 à 5 heures.

Samedi 29 Octobre

Danses, Jeunesse, de 4 à 5 heures.

Lundi 31 Octobre

Jeunesse, tous mêmes exercices.

Mardi 1 Novembre

Dessin, Jeunesse, de 4 à 5 heures.

Mercredi 2 Novembre

Pensions, Jeunesse, de 4 à 5 heures.

Jeudi 3 Novembre

Danses, Jeunesse, de 4 à 5 heures.

Vendredi 4 Novembre

Jeunesse, tous mêmes exercices.

Samedi 5 Novembre

Dessin, Jeunesse, de 4 à 5 heures.

Lundi 7 Novembre

Pensions, Jeunesse, de 4 à 5 heures.

Mardi 8 Novembre

Danses, Jeunesse, de 4 à 5 heures.

Mercredi 9 Novembre

Jeunesse, tous mêmes exercices.

Jeudi 10 Novembre

Dessin, Jeunesse, de 4 à 5 heures.

Vendredi 11 Novembre

Pensions, Jeunesse, de 4 à 5 heures.

Samedi 12 Novembre

Danses, Jeunesse, de 4 à 5 heures.

Lundi 14 Novembre

Jeunesse, tous mêmes exercices.

Mardi 15 Novembre

Dessin, Jeunesse, de 4 à 5 heures.

Mercredi 16 Novembre

Pensions, Jeunesse, de 4 à 5 heures.

Jeudi 17 Novembre

Danses, Jeunesse, de 4 à 5 heures.

Vendredi 18 Novembre

Jeunesse, tous mêmes exercices.

Samedi 19 Novembre

Dessin, Jeunesse, de 4 à 5 heures.

Lundi 21 Novembre

Pensions, Jeunesse, de 4 à 5 heures.

Mardi 22 Novembre

Danses, Jeunesse, de 4 à 5 heures.

Mercredi 23 Novembre

Jeunesse, tous mêmes exercices.

Jeudi 24 Novembre

Dessin, Jeunesse, de 4 à 5 heures.

Vendredi 25 Novembre

Pensions, Jeunesse, de 4 à 5 heures.

Samedi 26 Novembre

Danses, Jeunesse, de 4 à 5 heures.

Lundi 28 Novembre

Jeunesse, tous mêmes exercices.

Mardi 29 Novembre

Dessin, Jeunesse, de 4 à 5 heures.

Mercredi 30 Novembre

Pensions, Jeunesse, de 4 à 5 heures.

Jeudi 1 Décembre

Danses, Jeunesse, de 4 à 5 heures.

Vendredi 2 Décembre

Jeunesse, tous mêmes exercices.

Samedi 3 Décembre

Dessin, Jeunesse, de 4 à 5 heures.

Lundi 5 Décembre

Pensions, Jeunesse, de 4 à 5 heures.

Mardi 6 Décembre

Danses, Jeunesse, de 4 à 5 heures.

Mercredi 7 Décembre

Jeunesse, tous mêmes exercices.

Jeudi 8 Décembre

Dessin, Jeunesse, de 4 à 5 heures.

Vendredi 9 Décembre

Pensions, Jeunesse, de 4 à 5 heures.

Samedi 10 Décembre

Danses, Jeunesse, de 4 à 5 heures.

Lundi 12 Décembre

Jeunesse, tous mêmes exercices.

Mardi 13 Décembre

Dessin, Jeunesse, de 4 à 5 heures.

Mercredi 14 Décembre

Pensions, Jeunesse, de 4 à 5 heures.

Jeudi 15 Décembre

Danses, Jeunesse, de 4 à 5 heures.

Vendredi 16 Décembre

Jeunesse, tous mêmes exercices.

Samedi 17 Décembre

Dessin, Jeunesse, de 4 à 5 heures.

Lundi 19 Décembre

Pensions, Jeunesse, de 4 à 5 heures.

Mardi 20 Décembre

Danses, Jeunesse, de 4 à 5 heures.

Mercredi 21 Décembre

Jeunesse, tous mêmes exercices.

Jeudi 22 Décembre

Dessin, Jeunesse, de 4 à 5 heures.

Vendredi 23 Décembre

Pensions, Jeunesse, de 4 à 5 heures.

Samedi 24 Décembre

Danses, Jeunesse, de 4 à 5 heures.

Lundi 26 Décembre

Jeunesse, tous mêmes exercices.

Mardi 27 Décembre

Dessin, Jeunesse, de 4 à 5 heures.

Mercredi 28 Décembre

Pensions, Jeunesse, de 4 à 5 heures.

Jeudi 29 Décembre

Danses, Jeunesse, de 4 à 5 heures.

Vendredi 30 Décembre

Jeunesse, tous mêmes exercices.

Samedi 31 Décembre

Dessin, Jeunesse, de 4 à 5 heures.

122 627

Jaśnie Oświecona Mościa Xiężna

Dobrodziejko!

W każdym zakresie życia mego, umiem cenić położone we mnie zaufanie, i z chęcią poświęcam się mu tyle, ile siły, i władza moja dozwalają. — Nadzieja pozyskania, dobrego może kiedy wspomnienia, jedynym jest celem moim; to śmiało Xiężnie Pani, oświadczam, a może kiedy, będę miał szczęście, o tem Ją przekonać. — Niekontentowanie Xiężnej Pani w szanownym Jej piśmie do mnie zakreślone, boleśném jest dla mnie, tem mocniéj, żem na nie, nie zasłużył — wykonywacz tylko szczególnych rozrządzeń, za ogólne plany odpowiadać, i tłumaczyć się niewinien. — Stan Poddanych Xiężnej Pani nie jest pogorszony, — mogliby być w daleko lepszym, iże względu położenia Dóbr, i z własnejże Jch chęci, — lecz nieszczęsne Lata, i zamały Awans, ku Jch uldze, i zregulowaniu się konieczny; są temu na zawadzie, przy dobrych nawet chęciach W. Filipowicza. — Obchodzę się z Poddanemi jak z ludźmi, nie jak z Braćmi: bo więcéj odemnie mają powinności, więcéj daleko, dla zadość uczynienia Roli, i Fabrykom, nadstawienie sił muszą; — z tem wszystkiem od tyranii daleki jestem, i gardzę nią wszelkiemi siłami — dziwię się nawet temu, kto tak mylnie rzeczy, Xiężnie Pani przedstawia. — Wydatki Processowe, nieodemnie zawisły, bo do mnie obrót onych nienależy — i jeśli kiedy, już zwątloną gałązkę processową, miałem sobie powierzoną, nadałem Jéj

kierunek bardzo zapobiegający, wypaść mogącym stratom, i znowum się z nią rozstał. — Żadnéj podróży niezrobiłem, bez istotnéj potrzeby Dóbr, i Polecenia Wo Filipowicza, — o tem się w każdym czasie przekonać można. — Nareszcie przepraszam Xiężnę Panie! za zbyt rozciągłe pismo, które kończę tem szczerym oświadczeniem: Iż Poddani, i My wszyscy, bylibyśmy szczęśliwi, gdybyś Sama Xiężna Pani! do swoich Dóbr przybyć, i owszystkiem się przekonać raczyła. —

Z Głębokiem Uszanowaniem!
Jaśnie Oświeconéj Xiężnéj Pani Dobrodziejki — Prawdziwy sługa Krzyżanowski.

P. S. W tem roku niemała, byłaby korzyść z zebranych Presencyów, lecz już zrobiony nakład Rządowy, na te Dobra, iest tak duży, że połowę prawie już tego zabiera, i ciągłe Poddańskie, zniszczy bardzo. —

d: 22: Aug:
Lachowicz

629

Jasnie Oswiecona Xiężna Pani nasza

y nayłaskawsza Dobrodziko! —

Po zniżeniu się naszym do Stop J.O. Xżny Pani y Dobrodziki Zanosiemy Prozbę: a to Naymniąc Arędę Propinacyiną etc: Myslelismy ze jezeli nie zyskamy, to przynaymniey Straty mieć niebędziemy: Lecz jnaczey się stało, bo wziowszy Kontrakt Arędy na Złłch 36.000. gdyz w Trzech Kwartałach juz opłaconych Skarbowi Utracilismy do 3000. Tysięcy Kilkuset Złłch: — z tey przyczyny Składalismy Kontrakt; aby W. Pełnomocnik wziol na Skarb ostatni Kwartał: o Ktorą łaskę z płaczem dopraszalismy się, y o Defalkę: — bo gdyby nas W. Pełnomocnik uciskać roskazał, Zysku niemaiącym z niskąd; bo ani z Klasztoru, ani ze Szkoł, ani z Dworkow, y całe Miasto podupadłe z ktorych mielismy dochod, a teraz go iuz niemamy, z ktorych to powodow do ostatka się wyniszczemy.

w Roku 1832. Arędarze co naieli byli Arędę za Złłch 37000. lecz w krotce widząc Stratę zrzucili się z Kontraktu z odstąpieniem 1000. Złłch: albo nie to zeby jm Skarb dał 6000. Złłch Defalki zatym JW. Pułkownik mowił mnie y Zonie moiey abysmy tę

te Arędę wzieli: — Wystarawszy się tedy Spolnika wzielismy te Arędę, a jak nakupilismy Wodki y na inne Expensa wydatki poczynili: Zurocił się znowu Arendarz przeszły do Kontraktu dawniey wziętego, co my widząc bylismy zmuszeni do tey Kwoty 37000. Złł. przystąmpić: — Lecz niech JOXżna Pani y Dobrodzika raczy na nas bydź Łaskawa y tego 1000. Złłch. niekaże z nas wyciskać. oraz prosiemy y o Defalkę pewni będąc że nikomu niedozwoli JO. Xżny Pani Dobrodziki wspaniała dobroć aby był pokrzywdzony.

Starałem się w Roku 1830. y 1831. aby przysposobić Aukcyi do Arędy Ktora do 4000. Złłch podwyzszona została; więc y za te moia przychylność niech JOXżna Pani Dobr. będzie na nas łaskawą.

Składamy te Prozbę naszą wraz z Sobą u Nog JOXżny Pani y Dobrodziki, z Ufnoscią pomyslney dla nas Rezolucyi

Symcho Meirowicz
Luyko Moszkowicz

z Teofipola
od Arendarzy

Jasnie Oświeconéy Xiężnie

Annie Sapiéżynie

w Sieniawie.

II.

Korespondencya w sprawie sekwestracyi Dóbr Wołyńskich, zawierająca listy oficyalistów do ks. Anny z hr. Zamoyskich Sapieżyny i hr. J. Zamoyskiego.

Korespondencje

Xżnej Anny Sapieżyny

w interessie Sekwestracji Dóbr Wołyńskich.

1831 — 1835

(Szt. 28.)

4

Kopia Ukazu z Wołyńskiego Guberskiego Rządu Sądowni Niżnemu Ostrogskiemu i Konstantynowskiemu danego dnia 24 9bra 1831 roku

Wołyński Guberski Rząd, wysłuchawszy przełożenia JW sprawuiącego obowiązki Cywilnego Wołyńskiego Gubernatora z wyrażeniem: że Głównodowodzący Czynną Armią JO Xięzie Paszkiewicz pomiędzy wielą wiadomościami o toku dzieł buntowniczych Królestwa Polskiego, przedstawił Monarsze osoby z Gubernii od Polski do Rossyi przyłączonych nayuyższey w powyższym buncie działaiące a pomiędzy niemi i JO Xięia Leona Sapiehę, Monarcha nayuyższey rozkazał nacayt, maiątki wszelkie do tychże osób należące a w granicach Kraiu tuteyszego znayduiące się natychmiast zasekwestrować, ieśliby które z należących do tychże, dla jakichkolwiek bądź przyczyn dotąd zasekwestrowane niebyły. - JW Minister Skarbu przełożeniem swoiém z datty 7° 8bra b. r. za № 1459 komunikuiąc JW Gubernatorowi powyższa Nayiaśnieyszego Monarchy wolą zażądał natychmiast uczynić potrzebne rozporządzenia iżby maiątki pomienionych Osób, w powierzonéy Mu Gubernii znayduiące się, osekwestrowane były. -

W skutek czego JW Gubernator przełożył Guberskiemu Rządowi wszystko wyżéy wyrażone zapisać w Protokół, i w spełnieniu Woli Naywyższéy zrobić prawne postanowienie. Z Dzieł zaś Wołł^o Guber^o Rządu okazuie się iż z poprzedniczych rozporządzeń tegoż Rządu z powodu roskazów wyższych władz wypadłych, wynalezione iuż maiątki niektórych obwinionych wyżéy Osób, i z powodu wydalenia się onych w Królestwo Polskie, wzięte w zapreszczenie, a między innemi: Xięcia Leona Alexandra Syna Sapiehy i Matki Jego Xiężnéy Anny Jędrzeja Córki Sapieżyny w Powiecie Ostrogskim 1848 dusz i w Powiecie Konstantynowskim w Kluczu Teofipolskim 1551 dusz. A zatém zdecydowali: Na skutek pomienionéy Naywyższéy Woli, skomunikować się z Wołyńską Skarbową Izbą, iżby ta odkryte iuż maiątki niektórych Osób, a między niemi; maiątek Xięcia Leona Sapiehy w myśl prawideł dnia 17° Lipca Naywyżéy utwierdzonych, stosownie do rozdziału 2° wzięła w swoie zarządzenie. O czém dla wiadomości i należnego spełnienia, dać wiedzieć wszystkim

Jurę

Jurisdykcyom Wołyńskiéj Gubernii o całém postanowieniu Rządu Gubernskiego, zawiadomnié JW Gubernatora i Ministra Skarbu.

Kopia Proby do JW. Gubernatora Wojennego w Guberny Wolynskiey.

Ukazem Wolynskiego Gubernskiego Rządu pod dniem 24. Novemb. R. Z. Sądom Niznym powiatów Ostrogskiego i Starokonstantynowskiego dla zabrania w Sekwestr. Krądowy Dobr Klucza Teofilpolskiego w powiecie Starokonstantynowskim, i Klucza Lachowieckiego w powiecie Ostrogskim położonych, jako by własnością Syna mego Leona X.ta Sapiehy będących przepisanym. —

Z powodu wyżey wzmiankowanego Ukazu Rządu Gubernskiego, obeymuiącego kwerdzenie iakoby Dobra te dożywociu memu ulegaiące, Syna mojego były własnością. Mam honor następuiące uczynić JW.mu Gubernatorowi uświadomienie, co do Tytułu własności Dóbr powyższych, i Summ moich kapitalnych na tychże oparłych. —

1.mo Tranzakcyą przedślubną w dniu 30 Kwietnia 1794 roku w Zamościu datowaną, w Aktach Sądu głównego Gubernij Wolynskiey Departamentu drugiego, dnia 13. Września 1800 r. oblatowaną, w kopy Urzędowey tu załączoney. Matka męża mojego śp. Teofila z Xiąząt Jabłonowskich X.na Sapieżyna Summę posagową Złp. 2,000,000. na Dobrach swych dziedzicznych gdzieykolwiek mianych, dla zapisania wspólnego dla mnie dożywocia, przez męża mego śp. Alexandra X.ta Sapiehy zapewniła. —

2.do, Mąż moy śp. Alexander X.ta Sapieha aktem Urzędowym w dniu 16 Października 1797. roku w Aktach Sądu głównego Guber. Wolynskiey Departamentu drugiego w dniu 20 Kwietnia 1801. r. oblatowanym, w kopy Urzędowey tu załączonym, uczynił mi zapis dożywocia na Dobrach Klucza Teofilpolskiego, Lachowieckiego, i wszelkich innych. —

3.tio, Oprocz powyższych Tytułów własności dożywocia mojego na Dobrach wyżey wzmiankowanych opartego, na spłacenie wielu wierzycieli ciążących Dobra powyższe, opłaciłam tychże własnemi moiemi Kapitałami przeszło do Miliona Złt. pol. i tych dotąd z Dóbr w mowie będących nie wyzyskałam, chociaż otrzymałam pozwolenie od Nayiaśnieyszego

— Cesarza

Cesarza i Krola Alexandra sprzedania dwóch tysięcy dusz z Dóbr tych, na spłacenie wierzycieli ciążących tęż Dobra, na co dowodów tu pod ręką niemam, lecz tych wrazie potrzeby złożyć nieomieszkam. –

Z powyżey wyrażonych zapisów dożywocia mi służącego na Dobrach Klucza Teofilpolskiego i Lachowieckiego, niemniey opartych na tychże własnych kapitałów przez spłacenie wielu wierzycieli: JWY Gubernator przekonać się Łaskawie raczy że Dobra w mowie będące niebyły i nie są własnością dzieci moich, to iest Anny Córki, i Leona Sapiehi syna, dopokąd ia przy życiu zostaię, ani pod ich rozrządzeniem; że od roku 1816 po nastąpioney śmierci Teofili z Xiążąt Jabłonowskich Sapieżyny, i po uczynioney Intromissyi Dóbr powyższych na imie moie iako dożywotniczki, w ciągłem i spokoynem zostaią władaniu –

Sprawiedliwość Rządu Naywyższego daię mi pewną nadzieię że Dobra w mowie będące, a w dożywotnim na teraz posiadaniu moim zostaiące, uwolnione zostaną z pod Sekwestru Rządowego, i prawo własności dożywocia mi służącego w niczem nieucierpi –

Dan w Warszawie dnia 3/15 Stycznia 1832 r.

/: na Oryginale podpisano :/ Anna z Hrabiow Zamoyskich
Xiężna Sapieżyna –

Kopia Prozby do J.W. Gubernato=
ra Wojennego w Gubernii Wołyńskiéy

Ukazem Wołyńskiego Gubernskiego Rządu
pod dniem 24. Novembr. r.z. Sądom Niżnym
Powiatów Ostrogskiego i Starokonstan=
tynowskiego, dla zabrania wiadomości
Rządowy Dóbr Klucza Teofilpolskiego
w Powiecie Starokonstantynowskim i
Klucza Lachowieckiego w powiecie Ostro=
gskim położonych, jakoby własnością
Syna mego Leona Xcia Sapiechy będących
przepisanym. —
Zpowodu wyżéy wzmiankowanego Uka=
zu Rządu Gubernskiego, obéymuię co=
go twierdzenie iakoby Dobra te Dzie=
dzictwu memu ulegaiące, Syna mojego
były własnością? Mam honor następuią=

cc.

ce uczynić JW^{ru} Gubernatorowi usprawie=
dliwienie, co do tytułu własności Dóbr po=
wyższych, i summ moich Kapitalnych na
tychże opartych. –

1º Tranzakcyą przedślubną w dniu 30 Kwietnia
1794 r. w Zamościu datowaną, w Aktach Są=
du Głównego Gubernii Wołyńskiéy Departa=
mentu drugiego, d. 13. Września 1800 r. oblato=
waną, w Kopij Urzędowéy tu załączonéy, Ma=
tka męża moiego s. p. Teofila z Xiążąt Jabło=
nowskich X^{a} Sapieżyna summę Posagową
złp. 2,000.000 na Dobrach swych dziedzicznych
gdziekolwiek mianych, dla zapisania wspólne=
go dla Mnie dożywocia przez męża mego
s. p. Alexandra X^{a} Sapiechy zapewniła. –

2º Mąż móy s. p. Alexander X^{c} Sapiecha Aktem
Urzędowym w d. 16. Października 1797 r. w A=
ktach Sądu Głównego Guber: Wołyńskiéy

Departamentu 2go w d. 20. Kwietnia 1801 r. oblatowanym, w Kopii Urzędowéy tu załączonym, uczynił mi zapis dożywocia na dobrach Klucza Teofilpolskiego Lachowieckiego i wszelkich innych. +

3º Oprócz powyższych Tytułów własności dożywocia moiego na Dobrach wyżéy wzmiankowanych opartego, na spłacenie wielu Wierzycieli ciążących Dobra powyższe, opłaciłam tychże własnemi moiemi kapitałami przeszło do miliona złp. i tych dotąd z Dóbr w mowie będących niewyzyskałam, chociaż otrzymałam pozwolenie od Nayiaśnieyszego Cesarza i Króla Alexandra sprzedania dwóchtysięcy dusz z Dóbr tych na spłacenie wierzycieli ciążących tęż Dobra, na co dowodów tu pod ręką niemam, lecz tych wrazie potrzeby złożyć nieomieszkam. —

Z powyżéy wyrażonych Zapisów dożywocia mi służącego na Dobrach Klucza Teofil=polskiego i Lachowieckiego niemniéy opar=tych na tychże własnych kapitałów przez spła=cenie wielu wierzycieli: JW. Gubernator prze=konać się łaskawie raczy że Dobra w mo=wie będące niebyły i nie są własnością dzie=ci Moich to iest Anny Córki i Leona Sa=piechy syna, dopókąd ia przy życiu zo=staię ani pod ich rozrządzeniem; że od roku 1816 po nastąpionéy śmierci Teofili z Xiążąt Jabłonowskich Sapieżyny i po uczy=nionéy Intromissyi Dóbr powyższych na Imie moie iako dożywotniczki, wciągłym i spokoynym zostaią władaniu. —

Sprawiedliwość Rządu Naywyższego daię Mi pewną nadzieię że Dobra w mowie będące a w dożywotnim na teraz posiadaniu moim zostaią=ce uwolnione zostaną z pod Sekwestru Rządowe=go i prawo własności dożywocia mi służącego w niczym nieucierpi. — w Warszawie 3/15 Stycznia 1832 r.

/: podpisano: / Anna z Hrabiów Zamoyskich Xiężna Sapieżyna

31 636

Kopia Ukazu z Wołyńskiego Guberskiego Rządu Sądowi Niżnemu Ostrogskiemu i Konstantynowskiemu danego dnia 24. 9bra 1831 roku.-

Wołyński Guberski Rząd, wysłuchawszy przełożenia JW. sprawuiącego obowiązki Cywilnego Wołyńskiego Gubernatora z wyrażeniem: że Główno dowodzący Czynną Armią JO. Xiąże Paszkiewicz pomiędzy wielą wiadomościami o toku dzieł buntowniczych Królestwa Polskiego przedstawił Monarsze Osoby z Gubernii od Polski do Rossyi przyłączonych naywięcéy w powyższym buncie działaiące a pomiędzy Niemi i JO. Xięcia Leona Sapiechę. Monarcha naywyżéy rozkazać raczył, maiątki wszelkie do tychże osób należne a w granicach kraju tutéyszego znayduiące się, natychmiast zasekwestrować, ieżeliby które znależących do tychże, dla jakichkolwiek

bądź przyczyn dotąd zasekwestrowane niebyły. – JW. Minister Skarbu przełożeniem swoiem z datky 7go 8bra b. r. za No 1459m komunikuiąc JW. Gubernatorowi powyższą Nayiaśnieyszego Monarchy wolę zażądał natychmiast uczynić potrzebne rozporządzenia iżby maiątki pomienionych Osób, w powierzoney Mu Gubernii znayduiące się, osekwestrowane były. –

Wskutek czego JW. Gubernator przełożył Guberskiemu Rządowi wszystko wyżey wyrażone zapisać w Protokół, i wspełnieniu Woli Naywyższey zrobić prawne postanowienie. – Z Dzieł zaś Wołłgo Guberno Rządu okazuie się iż z poprzedniczych rozporządzeń tegoż Rządu z powodu rozkazów wyższych Władz wypadłych, wynalezione iuż maiątki niektórych obwinionych wyżey Osób, z powodu wydalenia się onych w Królestwo Polskie, wzięte w zapreszczenie, a między innemi Xięcia Leona Alexandra Syna Sapiechy i Matki Jego –

Xiężnéy Anny Jędrzeja Córki Sapieżyny w Powiecie Ostrogskim 1848 dusz i w Powiecie Konstantynowskim w Kluczu Teofilpolskich 1551 dusz. – A zatem zdecydowali: na skutek pomienionéy Naywyższéy woli skomunikować się z Wołyńską Skarbową Izbą, iżby ta odkryte iuż maiątki niektórych Osób, a między niemi: maiątek Xięcia Leona Sapiehy w myśl prawideł dnia 17go Lipca naywyżéy utwierdzonych, stósownie do rozdziału 2o wzięła w swoie zarządzenie. – O czém dla ~~należności~~ wiadomości i należnego spełnienia, dać wiedzieć wszystkim Jurysdykcyom Wołyńskiéy Gubernii o całem postanowieniu Rządu Guberskiego, zawiadomić JW. Gubernatora i Ministra Skarbu. ———

Kopija.

33 638

Najiaśniejszy i Najpotężniejszy Wielki Monarcho Mikołaju Pawłowiczu Imperatorze cała Rossya samowładnący Panie najmiłościwszy! —

Prosi Umocowany Anny z Hrabiów Łanojskich Xiężnéj Sapiéżynéy Maxymiljan Syn Karola Filipowicz w Powiecie Starokonstantynowskim w Dobrach M. Teofipolu mieszkający — o czém następnie: —

Dobra Klucze Teofipolski w Powiecie Starokonstantynowskim i Latkowiecki w Ostrogskim leżące z prawa naturalnego Spadku po Xięciu Alexandrze Sapieże na dziedziczną własność Jego Dzieci: Xięcia Leona Sapiehy i Anny z Sapiehów Xiężnéj Czartoryskiéj; bez ani Xięże Leon ani Siostra Jego Xiężna Czartoryska dotąd w ich władaniu nie byli; bo moca zapisu wspólnego Dożywocia przez Jch Rodziców Xięzat Alexandra i Annę z Łanojskich Sapiehów roku 1797 dnia 16go Octobr przed Aktami Lieskiemi Sandomierskiemi sporządzonego a roku 1801 dnia 20 Kwietnia do Xiąg Sądu Głównego Wołyńskiego Departamentu Cywilnego zapisanego; też Dobra od roku 1816 w ciągłem Jch Matki Xiężnéj Anny z Łanojskich Sapieżynéj Dożywotniém posiadaniu zostawały i potąd Dożywotnie Prawo nie zgaśnie zostawać powinny. O téj prawdzie przeświadczają tak zapis pomienionego Dożywocia w Urzędowéj Kopii z Xiąg Sądu Głównego Wołyńskiego Cywilnego Departamentu przez Wołyńską Izbę Cywilnego Sądu wydany przy niniejszéj prośbie składaiący się, jako i Jntromissye do Dóbr wspomnionych Kluczów

zmow

z rzeczy Xiężnéj Anny Sapieżyny w roku 1816 wzięte i do Kommissyi Majątek Xięcia Leona sekwestrującéy przedstawione: przez tę zaś Kommissyą przy Rapporcie wraz z innemi Dowodami prawa Xiężnéj Anny Sapieżyny do posiadania tych Dóbr służące usprawiedliwiającemi do Rządu Guberskiego Wołyńskiego przesłane. Chociaż więc majątek Xięcia Leona Sapiehy Ukazem Wołyńskiego Guberskiego Rządu rozkazano wziąść w Sekwestr i oddać w Administracyą Skarbową; gdy iednak dotąd sam tylko tytuł Dziedzictwa Dóbr Kluczów Teofipolskiego i Lachowieckiego był przy Xięciu Leonie Sapieże i Jego Siostrze Annie Czartoryskiéj, posiadanie zaś tych Dóbr i pobieranie z nich Prowentów należało i należy do Xiężnéj Anny Sapieżynéy Dożywotniczki, i Dzieci Jéy Xiążęta Leon Sapieha i Anna Czartoryska niewprzód, aż dopiéro po naydłuższém Jéy życiu do posiadania i władania onych przyiśćby mogli, dlaczego i podziału tych Dóbr dotąd pomiędzy niemi niema zrobionego. Przeto Dobra wspomnione ile od tak dawna w Dożywotném Xiężnéj Anny Sapieżyny a nie Xięcia Leona Sapiehy posiadaniu zostające i za nią jako Dożywotniczką w Skazkach 1816 r. zapisane, Sekwestracyi i oddaniu w Administracyą Skarbową pokąd Dożywocie Xiężnéj Anny Sapieżyny exystować będzie, ulegać niepowinny: zwłaszcza że taż Xiężna do powstania w Polsce wpływu niemiała, i Jéy majątku Sekwestrować nie kazano. A w § 23 rozdziale 2gim Prawideł roku 1831. dnia 17o Lipca naywyżéy utwierdzonych o Konfiskacie majątków Osób do powstania wpływających powiedziano:
„Wszystkie Zapisy prawnym porządkiem na Dobrach zabez-
„pieczone, nienaruszonemi pozostać winny, ieśli Osoby
„którym służą też prawa nienależą do liczby tych,

który

34 639

„których majątki skonfiskowanemi bydź winny." — I dlatego mocą Plenipotencyi mnie służącéj przy Rapporcie Kommissyi majątek Xięcia Leona Sapiehy sekwestrującéy w Rząd Guberski Wołyński przesłanéj, i naypoddaniéj proszę:

Aby Naywyższym Waszéy Imperatorskiéj Mości Rozkazem polecono było, prozbę przyiąwszy, zapisać, i dając wzgląd tak na Dożywocie roku 1797 d 16 Octobr w Aktach Ziemskich Sandomiérskich Prawnie sporządzone, a roku 1801 d 20 Aprilis do Xiąg Sądu Głównego Wołyńskiego Departamentu Cywilnego zapisane, jakoteż na ciągłe i spokoyne mocą tegoż prawa Dożywotnego od roku 1816 Dóbr Kluczów Teofipolskiego i Lachowieckiego przez Xiężnę Annę Sapieżynę posiadanie, też Dobra acz Dziedzictwu Xięcia Leona Sapiehy i Jego Siostry Anny Czartoryskiéy uległe, do władania iednak Ich dopiero po śmierci Xiężnéy Anny Sapieżyny przyiśćby mogące, a dotąd w posiadaniu téjże Xiężnéy Anny Sapieżyny zostające; od Sekwestracyi i oddania w Skarbową Administracyą uwolnić i w Dożywotnim Xiężnéy Anny Sapieżyny pozostawić — Za ustaniem zaś Dożywocia przy Konfiskowaniu tegoż majątku mając na baczeniu że ten, dotąd nieiest ieszcze pomiędzy Brata i Siostrę podzielonym, stosownie do § 18go rozdziału 2go wyżéy wspomnionych prawideł roku 1831 dnia 17 Lipca Naywyżéy konfirmowanych postąpić kazać; i o tém wszystkiém dla należnego spełnienia Sądom Niżnym i Strapczym Powiatów: Starokonstantynowskiego i Ostrogskiego, Ukazami zalecić; a do Skarbowéy Wołyńskiéy Izby kommunikacyą uczynić.

Naymiłościwszy Panie! proszę Waszéy Impera-

tor

torskiéj Mości na tę moję Prózbę rezolucyą dać ka=
zać. — Do podania należy w Rząd Guberski Wo=
łyński —

Tę prózbę do podania w Rząd Guberski Wołyński
wręczam Wu Ignacemu Fedorowiczowi Adwokatowi Są=
du Głównego Wołyńskiego Departamentu Cywilnego &c. —

Kopia

Po wysłuchaniu całego Dzieła, JWy Cywil=
ny Gubernator Wołyński uczynił na=
stępuiącą swoię Opinią. - Chociaż w myśl
prawideł 17go Lipca 1831 r. § 23. należy zo=
stawić nienaruszonemi wszystkie zapi=
sy prawnym porządkiem na Dobrach za=
bezpieczone, lecz czyli istotnie dożywotnie
prawo Matki Xięcia Leona Sapiechy dięzney
Anny Zamoyskiey Sapieżyney może po
zastosowaniu onego do powyższych pra=
wideł pozostać w poprzedniczey swey
mocy, i na iakim mianowicie fundamen=
cie, tego wyższa Sądowa władza jeszcze
niezdecydowała; przytém nieznaydowa=
nie się Matki Xięcia Leona Sapiechy wy=

zuwa ią

zuwa Ją z praw korzystania z Dochodów
nawet i w takiém zdarzeniu jeżeliby Do=
żywotnie Jéy prawo było przyznane
prawnym porządkiem utrzymuiącym
poprzedniczą moc swoią. Z wyżéy po=
mienionych Uwag, i żeby ochronić maią=
tek od szkód, aktualne nałożenie na ten
Sekwestru, powinno bydź tak dopełnio=
ne aby Kasienna Pałata postąpiła
z tém na fundamencie §4. Rozdziału 2.
zostawić Jéy rozpatrzeniu się, czy mo=
że zarządzaiący Dobrami Filipowicz
pozostać w tym maiątku, albo nie? da=
wszy Jéy tę Uwagę że Filipowicz tak
znacznym maiątkiem zarządzaiąc
niewniósł do przykazu powszechnéy

opieki

Opieki ani iednego Rubla z Dochodów, co zastrzeżono ukazem 21. Decembra 1830 r. Postanowiono: Stósownie do powyższéy Opinii JWo Cywilnego Gubernatora odnieść się, z tém wszystkiem do należnego postanowienia z Kasienną Pałatą Wołyńską z załączeniem téy, przedstawionych ze strony Xiężnéy Sapieżyny Dokumentów i z zażądaniem o Decyzyi Onéyże Pałaty zawiadomienia, takoż zakomunikować to Guberskiéy Komissyi dla wiadomości. —

Do Jaśnie Wielmożnego Hrabiego Witt. Generała Korpusu Stoyski Cess. Rossyiskich, Gubernatora Miasta Stołecznego Warszawy, Kawalera Wielu Orderow.

642

Dobra Lachowce i Teofilpol w Gubernyi Wołyńskiej w powiatach Staro Konstantynowskim i Ostrogskim położone, przezemnie od roku 1816go ciągle posiadane na których mam prawne dożywocie i przeszło miliona własnych deportatow † przez ukaz rządu Wołyńskiego gubernskiego pod dniem 24 Novembra roku zeszłego zabrane zostały w Sekwestr rządowy w tym rozumieniu że te dobra należą do mego Syna Xcia Leona Sapiehy.

Usprawiedliwiłam ~~się~~ iuż przed Rządem Gubernskim Wołyńskim prawnemi dokumentami że te dobra nie do mego Syna ale do mnie należą, z tytułu dożywocia i Summ moich własnych na tych dobrach ciążących.

Skoro teraz nowa kwestya ~~się~~ utworzyła się ~~ta iest o utrzymaniu mnie przy prawach dożywocia lub ich zniesieniu, a ta wątpliwość się zasadza na dwoch zarzutach przeciw mnie uczynionych to iest~~ względem ~~mego dożywocia mego istnienia~~, że mojej nieprzytomności w dobrach Wołyńskich i czy do czynow rewolucyinych nie należałam

~~Mam honor upraszać JW Generała ażeby~~

† pochodzących z długow które własnym moim majątkiem spłaciłam

taskawie za mną stawić się raczył do Gubernatora Wołyńskiego w celu zapewnienia go żem się wniczym do rewolucyi i do zaburzeń istniejących w kraiu nie mięszała, i że zamieszkana od dawnych lat w Warszawie + z powodu mego zdrowia oddalić się ztamtąd nie mogłam

Z takich Powodów

Mam honor upraszać JW Gubernatora o udzielenie mi świadectwa że nie należałam do liczby tych osobb których maiątki podpadaią konfiskacyi gdyż ~~wza~~ nie mięszałam się do rewolucyi ani żadnych zaburzeń kraiu, i że ~~w tym~~ mieszkaiąc ciągle w Warszawie w tym momencie dla słabości zdrowia nie mogę przenieść moie mieszkanie na Wołyń. w Dowód czego Świadectwo Doktora składam —

+ ~~gdzie dotąd zostaie~~

Do DD
DD

6

644

Kopia listu moiego do Pana Engla

Monsieur le Président!

J'adresse à V.E.
~~Je vous adresse Monsieur Le Comte~~ ma demande avec la confiance la plus entière dans la justice et la loyauté de ~~votre~~ son caractere

La plus grande partie de ma fortune se trouve en Volhynie, je la possede par droit d'advitalité qui m'a eté donné dans mon contract de mariage, et par droit de veritable proprieté ayant payé une partie des dettes dont cette fortune etoit oberee, avec mes propres capitaux. Lorsque les troubles du royaume de Pologne ont eclaté, mes terres de Lachowce et Teofilpol en Volhynie ont eté mises en observation a cause de mon absence de ce pays. Depuis que les troubles du royaume de Pologne ont cessé, ces terres au lieu de m'etre rendues sont prises en sequestration, a cause d'un rapport fait a sa Majesté, dans lequel Mon fils se trouve placé dans la liste des Citoyens des provinces Russes qui ont eu la part la plus active aux troubles de la Pologne.

Il est bien malheureux pour mon fils davoir encouru la disgrace de son Souverain, et sur ce point loin

de le justifier je me soumetrai avec resignation aux ~~ordres~~ ~~mesures~~ rigoureuses de Sa Majesté. Mais il est de mon devoir de justifier Mon fils de toute inculpation de delits quil n'a pas commis

En premier lieu j'observe que jusqu'~~asteur~~ apresent mon fils ne peut etre compté parmi les Citoyens des Provinces Russes, il le deviendra un jour en acquerant la proprieté de mon heritage apres ma mort. Jusqu'ici Mon fils doit etre regardé comme Citoyen du royaume de Pologne, il est né a Varsovie, il a constament habité le royaume de Pologne, et il a ete emploié dans le gouvernement de ce royaume.

En second lieu j'observe que Mon fils n'a ete ni moteur ni complice d'aucuns troubles, soit dans le royaume de Pologne, soit dans les provinces Russes. Lors de la revolution de Varsovie, il etoit dans les pays etrangers, il est revenu en Pologne dans le courant de la guerre, il est placé dans le service Militaire comme la plupart des jeunes Polonois, et a servi en qualité d'officier dans letat Major. Vous pouvez sur cet objet Monsieur le ~~Comte~~ Président prendre des renseignements, qui ~~vous~~ certifieront à V. E. la verité de ce que je dis

Quand a moi ~~Monsieur le Comte~~, la peine de sequestration ne doit m'atteindre dans aucun cas. En premier lieu j'ai ete absente non ~~par~~ desobeisance aux ordres supe=

rieurs, mais par lefet de la necessite; lors de la revolution du royaume je me suis trouvée absente des provinces Russes, parceque je nai jamais habitée ce pays, et que mon domicile habituel se trouvoit a Varsovie; pendent le cours de la guerre les communications entre les deux pays etant interrompues, je nai pu me rendre en Volhynie. En second lieu je ne me suis point meté daucuns troubles, par consequent, je ne merite point le chatiment des delits que je nai point commis. En troisieme lieu je ne suis point responsable des actions dun fils majeur, par consequent je ne puis etre punie pour lui.

Si la volonté irrevocable de Sa Majesté veut ôter ~~depouiller~~ à Mon fils ~~de~~ la fortune quil aura un jour. Il faudra dabord proceder a la séparation de la partie de la fortune que je possede par droit dadvitalité, de celle que je possede en proprieté reelle et dont je puis disposer a mon gré, ensuite il faudra partager en deux parts egales la partie que je possede par advitalité pour former lheritage de mon fils et de ma fille, parcequils ont les memes droits a la succession de leur Grand-Mere. Enfin comme je possede par droit d'advitalité la jouissance du revenu de la fortune de mes enfants, on ne doit confisquer la part qui revient a mon fils qu'après ma mort.

Voici Monsieur le ~~Comte~~ Président, le resumé que jai taché de faire le plus succintement de mon affaire, connoissant la justice et la bonté de votre caractere, je m'adresse avec confiance à ~~vous~~ V. E. ~~Monsieur le Comte~~ dans lespoir que vous

voudrez bien m'aider de votre conseil et de votre appui pour m'obtenir la levée du séquestre de mes terres.

Veuillez agréer

Je prie V. E. d'agréer les assurances de ma très haute considération.

Varsovie, le 1er Février 1832.

Kopia noty do Paszkiewicza

646

86

Je prend la liberté de soumetre a votre Altesse la demande ci enoncée.

La plus grande partie de ma fortune se trouve situé dans le gouvernement de Volhynie, lorsque les troubles ont eclatés dans le Royaume de Pologne mes terres de Luchowce et Teofilpol en Volhynie ont ete prises en observations pour cause ~~d'absence~~ de mon absence de ce pays. Lorsque les troubles de la Pologne ont cessé ces memes terres viennent detre sequestrées parcequ'on pretend que Mon fils a pris une part active dans la revolte des provinces.

Je prend la liberté de soumettre a votre Altesse que mon fils est effectivement entré dans letat militaire ou il a servi comme officier dans l'Etat Major; mais quil n'a pris aucune part a la revolte des provinces, ni a la revolution du royaume de Pologne ne se trouvant pas meme dans le pays lorsquelle a eclatée. Je suis bien loin d'excuser la faute de mon fils vis a vis de son Souverain, je souheterai seulement quelle ne fut pas augmentée par des circonstances agravantes qui n'existent pas. Cest a cet effet que jose en appeler a la justice si reconnue de votre Altesse en

la suppliant de vouloir bien obtenir de sa Majesté le changement d'un ordre rigoureux provoqué a ce qu'il paroit par des circonstances agravantes, et non existentes.

Votre Altesse voudra bien recevoir l'assurance de la haute consideration avec laquelle j'ai l'honneur de toi.

De votre Altesse.

31º Lutego 1832.

Kopia

61 647

Cena papieru Złotych Pięć

Niżéy podpisany zeznaię ninieyszym Skryptem prywatnym moc urzędowego maiącym, iż na moje własne potrzeby pożyczyłem i gotowizną do rąk moich odliczyłem od Wo Maxymiliana Filipowicza Summę Złotych polskich Dziesięć tysięcy Złp 10,000 w monecie srebrnéy brzęczącéy — którą to summę w takiéyże saméy monecie a nie papierami choćby one kurs przymuszony miały, temuż Wielmożnemu Maxymilianowi Filipowiczowi lub Jego prawo-nabywcy za lat trzy, to iest: na dniu dwudziestym czwartym Czerwca czyli na Kontrakty Sto Jańskie roku Tysiąc ośmset trzydziestego drugiego zwrócić obowiązuię się. Procent roczny z dołu od téy Summy po pięć od sta w takiéyże monecie w Warszawie na Sto Jańskie Kontrakty opłacać przyrzekam. Bezpieczeństwo téy Summy na całym moim majątku, a mianowicie na Dobrach moich Dziedzicznych Kluczu Końskowolskim w Województwie i Obwodzie Lubelskim położonych zapisuię, i na to się własnoręcznie przy świadkach i wyciśnieniu pieczęci podpisuię. — Dan w Warszawie dnia Trzydziestego Czerwca tysiąc ośmset dwudziestego dziewiątego roku. Trzymiesięczna awizacya dla obu stron warunie się. (:podpis:) AX: Czartoryski

Jako świadek (:pod:) Klemens Kobylański. L. S.

Procent roczny od Summy Kapitalnéy Złp 10,000 po 5% z Kassy Jtnéy Puławskiéy za rok 1829/30 po dzień 24 Czerwca 1830 roku opłacony zostat – adnotuię – w Warszawie d. 29 Lipca 1830.

(:pod:) Kle: Kobylański. –

Kopia

62 648

Cena papiéru Złotych Czterdzieści –

№ 718.

Niżéy podpisany z mocy Jeneralnéy plenipotencyi na Jnteres JO Xięcia Adama Czartoryskiego Senatora Wojewody, wielorakich Orderów Kawalera, Dóbr Puław z przyległościami i wielu innych Dziedzica, wziąłem, pożyczyłem i do rąk moich odliczyłem od Wielmożnego Maxymiliana Filipowicza Rublami srebrnemi Rossyiskiemi Summę Złotych Polskich Czterdzieści tysięcy № fp 40,000. którą Summę wraz z procentem po pięć od sta liczyć się mającym w dniu 24m miesiąca Czerwca, Tysiącznego ośmsetnego dwudziestego ósmego roku w Puławach lub w Warszawie w tymże samym gatunku monety oddać przyrzekam i obowiązuię się. Zastrzegam że gdy W. Filipowicz podnieść summę pomienioną zechce, trzema miesiącami przed terminem wypłaty Plenipotenta JO Xięcia Czartoryskiego, powiadomi i wzajemnie, z strony JO Xięcia Czartoryskiego, gdy będzie intencya, pomienionéy Summy wypłacenia, trzymiesięczne powiadomienie poprzedzi. Ninieyszy Skrypt na papierze Ceny złotych Czterdziestu spisany dla zupełnéy wagi i pewności, własną przy obecnych świadkach podpisuię ręką. – Działo się w Warszawie dnia dwunastego miesiąca Grudnia Tysiącznego ośmsetnego dwudziestego szóstego roku –

(:podpisano:) Karol Kobylański plenip: Jlny.

Jako świadek (:pod:) Filip Nałęcz Piegłowski

Jako świadek (:pod:) Józef Gluziński –

Procent roczny od powyższéy Summy Kapitalney

néy Złp 40,000 po 5% należący, a wynoszący złotych polskich Dwadzieścia za rok 1827/28 do dnia 24 Czerwca 1828 r. Kassa Jeneralna Xięcia Adama Czartoryskiego Wm Filipowiczowi zaliczyła. Dan w Warszawie dnia 17 Junii 1828 roku—

(podpisano:) Dawiakowski.

Procent roczny od Summy Kapitalnéy Złp 40,000 po 5% za rok 1828/9 z Kassy Xięży Puławskiéy opłacony został podpis 24 Junii 1829 roku adnotuię— dnia 30 Junii 1829 roku w Warszawie

(podpisano:) Kobylański.

Procent roczny od Summy Kapitalnéy Złp 40,000 po 5% za rok 1829/30 z Kassy Xięży Puławskiéy opłacony został podpis 24 Czerwca 1830 roku Warszawa dnia 29 Lipca 1830 roku—

(podpis:) Kobylański.—

Kopia

62 649

JW^{mu} Umocowanemu Xiążąt Sapiehów w Majątku Klucza Teofipolskiego Półkownikowi Filipowiczowi. —

Ja będąc roskazem wyższéj Władzy komenderowany dla przyjęcia w zarządzenie Skarbowe i opisanie z W. Powiatowym Strapczym i Członem Ziemskiego Sądu osekwestrowanych w Starokonstantynowskim powiecie Majątków, Kommissarzem, dzisiejszego dnia o godzinie 10^{éj} zrana w M. Teofipol przyjechałem, a uwiadomiwszy się że pełna władza tego majątku JW Panu pierwszemi Dziedzicami nadana, to w moc rozporządzenia Wołyńskiéj Skarbowéj Izby w Ukazie 18^{go} Lutego teraźniejszego roku za N° 1057^{m} pojaśnionego i przytymże 17 Julii 1831 r. Naywyżéj zatwierdzonych przyłączonych prawideł, potrzebuie się od JW Pana niżéj pojaśnionych objaśnień wypełnienia. —

a) Natychmiast oddać wszystkie w Majątku nachodzące się papiéry i Dokumenta o własności bywszych Dziedziców. Wszystkie papiéry i inne tyczące się majątku i różnych w onym fabryk, powinności poddanych, Czynszów, zawartych kontraktów, i innych podobnych. —

b.) Rzetelne opisanie o liczbie Dusz, ziemi, futorów, różnych zabudowań, fabryk, i innych, z pojaśnieniem w jakim stanie są poddani —

c) Jeżeli uczynione regestra, więc przedstawić 1^{szy} różnym produktom (: rozumie się Chleb różnego gatunku :) i naczyniom — 2^{gi} Materyałom, zagotowaniom i innym tyczącym się Gospodarstwa, i różnym fabrykom. —

3^{ci}

3ci Przedmiotom należącym jedynie do Domów, a mianowicie: Meblom, Lanszaftom, rzadkościom, srebrnym i złotym rzeczom i innym podobnym, załączywszy do tego fajans, porcellanę, żelazne, miedne i mosiężne naczynia — nietykając się rzeczy do użytku dzisiaj mieszkającym potrzebnych —

O Lasach, Sadach, Stawach, Młynach i wszystkich ogólnie zabudowaniach jakby się one nie nazywały.

O Gotowiźnie rogatego i nierogatego bydła, Koni, Owiec, Kóz, pszczół i innych temu podobnych, nakoniec ptactwa czyli Drobiu różnego gatunku —

Osobliwie pojaśnić, czy niezaciągniona na ten Majątek w zajemnym Banku Sankt Peterzburskiéy czyli Moskiewskiéj Sochronnéy Kaźni, czyli w Prikazie, a jeżeli nie to czynienia innych jakowych Długów czyli osobliwych obowiązków ten majątek ciążących, i wiele zostaie gotówki pieniędzy? —

Dopełnić wiadomością o Majątku w possessyi znaydującym się, jaki, i u kogo mianowicie — przyłączyć na to w liczbie wyżéy pomienionych Dokumentów z Possessorami zawarte Kontrakty —

Zatym zrobić Rejestr wszystkim Officyalistom znaydującym się w Ekonomicznych Obowiązkach, równie też wszystkim w Pałacowéy usłudze z pojaśnieniem każdemu z osobna Pensyi i Ordynaryi — niezamilczeć jeżeli iest w majątku Klucz Wóyt, Starszyzna, czyli jaki Wieyski Naczelnik.

Wym

W prawidłach Naywyżéy zatwierdzonych w § 9.° 7.) powiedziano: „Każdy Rządzca obowiązuje się pod sro„gą odpowiedzialnością, dać podpiskę że nic należącego „do Majątku nie ukrył, a wykryłby wszystko bez „wyłączenia nawet Kapitałów i różnych praw byw„szego Dziedzica." —

Dlatego obligując JW Pana o tym, czekać będę bez utracenia czasu o wszystkim wyżéy pojaśnionym, wypełniającéy odpowiedzi. — 28 Lutego 1832 roku (: Na Oryginale podpisano :) Starokonstantynowski Powiatowy Kommissarz Izdebski. —

wszystko Odbierać na karcie Co tylko iest i podstarzyć Oświadczyli —

Его Сіятельству
Варшавскому Военному
Губернатору, Господину
Генералу отъ Кавалеріи
Графу Виту.

Вдовы Князя Александра Сапѣги, Княгини Анны Сапѣги, урожденной Графини Замойской,

Прошеніе.

Въ Волынской Губерніи состоитъ за мною на пожизненномъ правѣ имѣніе, по которому производятся дѣла въ тамошнихъ присудственныхъ мѣстахъ. По ходу дѣлъ оныхъ, имѣю я надобность представить тамошнему Г. Гражданскому Губернатору прилагаемыя при семъ бумаги, съ засвидѣтельствованіемъ здѣшняго высшаго Россійскаго Начальства въ томъ, что ~~оныя~~ таковые дѣйствительно отъ тѣхъ властей, коихъ подписи на бумагахъ значутся.

Do
JW.go Hrabiego Witta,
Generała Jazdy, Gubernatora
Wojennego miasta Warszawy.

od wdowy po Xięciu Alexandrze Sapiedze, Xiężnej Anny Sapieżyny, urodzoney Hrabiny Zamoyskiéj.

Prośba.

W Gubernii Wołyńskiey posiadam prawem dożywocia maiątek, względem którego odbywaią się sprawy w subseliach tamecznych. — Z toku takowych spraw wypadła mi potrzeba przesłania tamtejszemu Gubernatorowi Cywilnemu, dołączonych tu papierów, z poświadczeniem ze strony tuteyszéj władzy wyższéj Rossyiskiéj, że ~~one papiery~~ takowe wydane są istotnie przez te same władze, których podpisy są na nich wyrażone.

Подобные акты представляемы были прежде для таковаго засвидѣтельствованія Делегату Его Императорскаго Величества въ Царствѣ Польскомъ, который утверждалъ своею подписью, для пересылки оныхъ къ начальству Государственной Имперіи, Прозьбу мою, къ коей принадлежатъ представляемыя при семъ бумаги, отправляя къ Г. Волынскому Гражданскому Губернатору, я нахожусь въ необходимости утруждать Ваше Сіятельство покорнѣйшею прозьбою, малостивое засвидѣтельствованіе, что значущіяся на нихъ Муниципальнаго Управленія подписи, суть дѣйствительно сего Управленія

Przed tém podobne akta przedstawiane były dla takowego poświadczenia Delegowanemu Jego Cesarskiéy Mości w Królestwie Polskiém, który stwierdzał swym podpisem dla przesłania onych do tey zwierzchności w Imperium, Cesarsko-Rossyjskiéy. Prośbę moią, do któréy należą składaiące się tu dowody, przesyłaiąc teraz do JW. Gubernatora Cywilnego Wołyńskiego, znayduię się w potrzebie upraszać JW. go Strakiego, o łaskawe przesłanie do niegoż takowych papierów, z poświadczeniem, że wyrażone na nich podpisy Urzędu Municypalnego, są istotnemi tegoż Urzędu.—

~~подпись~~. Ваше Сіятельство особенную бы оказали мнѣ милость, ~~если~~ если бы въ отношеніи ~~Вашемъ~~ Своемъ къ Г. Губернатору изволили присовокупить, что при занятіи Варшавы Россійскими войсками, находилась я здѣсь въ собственномъ домѣ, и что съ того времени имѣю я и по нынѣ пребываніе въ Варшавѣ, и что за время бывшаго возмущенія не подверглась я по сей часъ никакой отвѣтственности.

JW^{ny} Hrabia wyświadczył-byś mi szczególną łaskę, ieżeli byś w odezwie swéy do JW^{go} Gubernatora raczył domieścić, że pod czas zaięcia przez woyska Rossyiskie miasta Warszawy, zostawałam tu w moim własnym domu, że od tego czasu dotąd znayduię się w Warszawie, i że za czas przeszłéy rewolucyi, nie uległam dotąd żadnéy odpowiedzialności.

Warszawa dnia 17/2 Kwietnia 1832 r. /: podpisano :/ Anna Sapieżyna.

6372

Radca Sekretarz Stanu

do

JO. Xiężney Anny Sapieżyny

Mam honor uwiadomić JO. Xiężnę, iż
w skutku podania Jéy do byłego Prezesa Rządu Tymczasowego zaniesionego, i uczynioney przez tegoż do JWgo Feldmarszałka JCrabi Sakena Odeszwy, tenże JWy Feldmarszałek oświadczył, iż Rząd Cywilny Gubernii Wołyńskiey wydał Postanowienie, uwalniaiące od Konfiskaty i Sekwestru Dobra JO. Xiężney w tameczney Gubernii położone, z wolném używaniem dożywotnie dochodów, lecz z zabronieniem sprzedaży, którego to Postanowienie stosownie do Nayważszego Rozkazu, przesłane zostało przez Gubernatora Cywilnego, JWmu Ministrowi Finansów Cesarstwa, dla przedstawienia go Jego Cesarsko Królewskiéy Mości do potwierdzenia.

J. Lubowski

w Warszawie
dnia 30. Kwietnia
1832. r.—

№ 3671.—

Copie

65

79

A Son Excellence Mr de Lewaszow
gouverneur militaire de la Wolhynie

Ne sachant precisement a quoi attribuer le sequestre mis sur mes terres de ~~Wolhynie~~ Teofilpol en Volhynie, j'ai cru jusqu'a ce jour que cetoit l'effet d'une mesure generalle, et j'ai attendu patiemment que les troubles fussent appaisés. Je lis maintenant dans les papiers publics que cette mesure a ete prise contre ceux qui se sont trouvés absents de leurs terres pendent les troubles en Pologne, ou bien qui i ont pris une part active.

Jouerai observer a V E que je ne demeure pas habituellement en Volhynie, que j'habite le royaume de Pologne ou j'ai aussi des terres, que pendent les troubles toute communication entre le royaume de Pologne et la Volhynie a ete interrompue, ainsi le fait de mon absence ne peut pas plaider contre moi. Quand au second grief, il ne peut metre applicable; comme femme je n'ai pu participer a aucuns troubles.

Je me flatte que V E voudra bien apprecier ma position et que convaincu de la Justice de ma demande elle usera de son autorité pour faire lever le sequestre sur mes terres. La confiance que m'inspire la Justice et la loyauté de V E. m'ont encouragée a lui faire directement ma demande.

Veuillez agreer l'assurance de ma haute Consideration

Signé A Sapieha

Копія.

656

По выслушаніи сего Гражданскій Губернаторъ изложилъ слѣ-
дующее свое мнѣніе: Хотя по содержанію Правилъ 17 Іюля
1831 года § 23. Слѣдуетъ оставить неприкосновенными всѣ
обязательства Законнымъ образомъ на имѣніяхъ обез-
печенныя, но точнымъ дополненіемъ права Матери Князя
Льва Сапѣги Княгини Анны изъ Залѣсскихъ Сапѣ-
жинъ можетъ по примѣненіи къ Означеннымъ Пра-
ламъ, оставаться въ прежней силѣ и на какомъ ни-
мѣнно основаній сего высшее Судебное мѣсто еще не по-
становило: притомъ отсутствіе Матери Князя Льва
Сапѣги лишаетъ ее правъ пользоваться доходами да-
же и въ такомъ случаѣ когда бы дополненное право
ея было признано Законнымъ образомъ сохраня-
ющимъ прежнюю свою силу: то по всѣмъ сей
соображеніямъ и дабы предохранить имѣніе отъ
разоренія, дѣйствительное наложеніе на оное Секвестра
должно состоять въ томъ чтобы Казенная Палата
поступила съ онымъ на основаніи § 4. Главы 2-й пре-
доставя ей разсмотрѣніе: можетъ ли Управитель
Филиповичъ оставаться въ семъ имѣніи или нѣтъ
и поставя ей на видъ что Филиповичъ столь Зна-
чительнымъ имѣніемъ управляя недоставилъ Прика-
зу Общественнаго Призрѣнія ни одного рубля изъ

дохо-

доходовъ какъ сіе указомъ 21 Декабря 1830 года изаконено.
Приказали: Согласно таковому мнѣнію Господина Граж-
данского Губернатора, Сообщать о всемъ томъ на Зави-
сящее постановленіе въ Казенную Палату, съ препровож-
деніемъ въ оную представленныхъ состороны Княгини
Сапѣжыны Документовъ, и требовать о послѣдующемъ
Увѣдомленія, такъ же сообщить о семъ Губернской
Коммисіи для свѣдѣнія. —

Toż po Polsku

Po wysłuchaniu całego Dzieła, JW. Cywilny Gubernator
Wołyński uczynił następującą swoję opinią: — Chociaż
w myśl prawideł 17go Lipca 1831 roku § 23 należy zostawić
nienaruszonemi wszystkie zapisy prawnym porządkiem
na Dobrach zabezpieczone, lecz czyli istotnie dożywotnie
prawo Matki Xięcia Leona Sapiehy Xiężnéy Anny z Zamoj-
skich Sapieżynéy może po zastosowaniu onego do powyż-
szych prawideł pozostać w poprzedniczéj swéy mocy, i na
jakim mianowicie fundamencie, tego wyższa Sądowa
władza jeszcze niezdecydowała; przytém nieznaydowanie
się Matki Xięcia Leona Sapiehy wyzuwa Ją z praw
korzystania z Dochodów, nawet i w takiém zdarzeniu
jeżeliby Dożywotnie Jéy prawo było przyznane praw-
nym porządkiem utrzymującym poprzednicza moc swoią;

Lwy

Z wyżéy pomienionych uwag, i żeby ochronić majątek od szkód, aktualne nałożenie na ten Sekwestru, powinno bydź tak dopełnione aby Kazienna Pałata postąpiła z tém na fundamencie § 4 Rozdziału 2go zostawić Jéy rozpatrzeniu się, czy może zarządzający Dobrami Filipowicz pozostać w tym majątku albo nie? i dawszy iéy tę uwagę że Filipowicz tak znacznym majątkiem zarządzaiąc nie wniósł do Przykazu powszechnéj Opieki ani jednego Rubla z dochodów, co zastrzeżono Ukazem 21 Decembra 1830 roku. Postanowiono: Stosownie do powyższéj opinii JW. Cywilnego Gubernatora odnieść się z tém wszystkiém do należnego postanowienia w Kazienną Pałatę Wołyńską z załączeniem téy, przedstawionych ze strony Xiężnéj Sapieżyny Dokumentów i z żądaniem o Decyzyi Oneyże Pałaty zawiadomienia, takoż zakommunikować to Guberskiéj Kommissyi dla wiadomości.

658
85

Kopia Ukazu z Wołyńskiego Guber=
skiego Rządu Sądowi Niżnemu Ostro
gskiemu i Konstantynowskiemu
danego dnia 24. 9bra 1831. roku. –

Wołyński Guberski Rząd, wysłuchawszy prze=
łożenia J.W. sprawuiącego Obowiązki Cy=
wilnego Wołyńskiego Gubernatora z wy=
rażeniem: że Główno dowodzący Czynną
Armią JO. Xiąże Paszkiewicz pomiędzy
wielą wiadomościami o toku dzieł bun=
towniczych Królestwa Polskiego, przed=
stawił Monarsze osoby z Gubernii od Pol=
ski do Rossyi przyłączonych naywięcéy
w powyższym buncie działaiące a pomię=
dzy niemi i JO. Xięcia Leona Sapiechę. Mo=
narcha naywyżéy rozkazać raczył, ma=
iątki wszelkie do tychże osób należne
a w granicach kraju tutéyszego znay=
duiące się, natychmiast zasekwestrować,

ieśliby

ieśliby które znależących do tychże, dla ja=
kich kolwiek bądź przyczyn dotąd zase=
kwestrowane niebyły. - JW. Minister Skar=
bu przełożeniem swoiém z datty 7° 8bra
b. r. za N° 1459m komunikuiąc JW. Gu=
bernatorowi powyższą Nayiaśnieyszego
Monarchy wolę, zażądał natychmiast uczy=
nić potrzebne rozporządzenia iżby ma=
iątki pomienionych Osób, w powierzoney
Mu Gubernii znayduiące się, osekwestro=
wane były. -
Wskutek czego J.W. Gubernator przeło=
żył Guberskiemu Rządowi wszystko wy=
żéy wyrażone zapisać w Protokół, i wspeł=
nieniu Woli Naywyższéy zrobić prawne
postanowienie. - Z Dzieł zaś Wołł° Guber°
Rządu okazuie się iż z poprzedniczych roz=
porządzeń tegoż Rządu z powodu rozka=
zów wyższych władz wypadłych, wynale=
zione iuż maiątki niektórych Obwinio=

nych

nych wyjęty Osób, i z powodu wydalenia się
onych w Królestwo Polskie, wzięte w za=
przestrzeżenie, a między innemi:
Xięcia Leona Alexandra Syna Sapie=
chy i Matki Jego Xiężny Anny Sz=
Drzeja Córki Sapieżyny w Powiecie Ostro=
gskim 1848 dusz i w Powiecie Konstanty=
nowskim w Kluczu Teofilpolskim 1551.
dusz. A zatém zdecydowali: Na skutek po=
mienionej Najwyższej Woli, skomuni=
kować się z Wołyńską Skarbową Izbą,
iżby ta odkryte inne maiątki niektórych
Osób, a między niemi: maiątek Xięcia
Leona Sapiechy w myśl prawideł dnia 1go
Lipca Najwyżej utwierdzonych, stósownie
do rozdziału 2go wzięta w swoie zarządzenie.
O czém dla wiadomości i należytego wyko=
nienia, dać wiedzieć wszystkim Dyrekcyom
Wołyńskiej Gubernii o całem po=

stanowieniu

stanowieniu Rządu Gubernskiego, zawiado=
mić JW. Gubernatora i Ministra Skar=
bu. — . —

(: Stępel gr. 10 :)

Rossia

3/3.

Przychylaiąc się do prośby JO. Xiężney Anny Sapieżyny Właścicielki Pałacu przy Ulicy Nowy Swiat pod liczbą 1245 b położonego: Udzielam ninieyszym Swiadectwo że powyżey wzmiankowana JO. Xiężna Sapieżyna począwszy od roku

/: 1807 :/ 1807. d. 15. Marca do dnia 15. Lipca 1831. do czasu urzędowania mojego, w ciągłym i spokoynym zamieszkaniu w Mieście Stołecznym Warszawie znajdowała się, i tu prawe mieszkanie dla siebie obrała; czego dowodzą księgi Ludności z czasów Xięstwa Warszawskiego, i teraźnieyszego Królestwa Polskiego. — w Dowód wiarogodności ninieysze świadectwo wydaiąc, ręką własną podpisuię — Datt w Warszawie dnia 22. Lutego 1832. Roku —

/podpisano/ Ruszkowski były Kommissarz Cyrkuł 6. Miasta Warszawy —

Kommissarz Cyrkułu 10. Własnoręczności podpisu z Urzędu Stwierdza — Warszawa dnia 24. Lutego 1832. Roku /podpisano/ Struków —

(: M. P. :)

Urząd Municypalny Miasta Stołecznego Warszawy Powyższy podpis P. Struków Kommissarza Cyrkułu 10. ninieyszym poświadcza — w Warszawie dnia 24. Lutego 1832 roku —

Referendarz Stanu Prezydent /podpisano/ Łaszczyński —

Sekretarz Jeneralny /podpisano/ G. Jabłkowski —

(: M. P. :)

Za Zgodność

Kobylański

Kopia

/: Stępel gdz 10 /

88 66

4/4.

Kommissarz Cyrkułu 10go

Na żądanie strony interessowney wydaie ninieysze Urzędowe Swiadectwo: Jako JO. Xiężna Anna Sapieżyna Właścicielka Pałacu w Warszawie pod Nrem 1245 b przy Ulicy Nowy Swiat, Sytuowanego, od dnia 15go Lipca 831. i dawniey, aż do dnia dzisieyszego, ciągle i stale mieszka w wyż wymienionym swym Pałacu, i nigdzie niewyieżdżała, i ciągle spokoynie zachowywała się —

Warszawa dnia 24go Lutego 1832 roku —

/: M P :/ /: podpisano :/ Struków —

Urząd Municypalny Miasta Stołecznego Warszawy Powyższy podpis Pna Struków Kommissarza Cyrkułu 10go niniejszym poświadcza — w Warszawie dnia 24go Lutego 1832 r.

Referendarz Stanu Prezydent /: podp. :/ J. Łaszczyński —

Sekretarz Jeneralny /: podpisano :/ G. Jabłkowski

(: M P :)

Za zgodność

Kobylański

Kopia

/: stępel gr. 10 :/

49

662

2/2.

Do

Jaśnie Wielmożnego Referendarza Stanu
Prezydenta Municypalności i Policyi
Miasta Stołecznego Warszawy.

Niżey podpisana zamieszkanie Główne maiąc w Warszawie w Pałacu własnym Nro 1245. i te sobie od wszelkich okoliczności prawnych obieraiąc, w celu uniknienia zachodzić mogących w tey mierze wydarzeń, oświadcza to przez niniejsze podanie, i uprasza JWo Referendarza, aby niniejsze oświadczenie w aktach Municypalności Miasta Warszawy było umieszczonym i zaświadczenie na to wydanym iey zostało, — w Warszawie dnia 10o Czerwca 1816o r. —

/: podpisano :/ Anna z Zamoyskich Sapieżyna

Urząd Municypalny
Miasta Stołecznego Warszawy.

Zgodność powyższey prośby z oryginałem na papierze stemplowym szacunkowym Złotych dwa, napisanego poświadcza. — w Warszawie dnia 9o Kwietnia 1832o r. — Referendarz Stanu Prezydent

/: podpisano :/ J. Łaszczyński

Sekretarz Jeneralny /: podp. :/ G. Jabłkowski

Za Zgodność

Kobylański

moie w Warszawie
Zamieszkanie; z prozbą

aby JW. Gubernator po przekonaniu się dalszym ~~tem~~ o stałym mym, ~~i syna~~ ~~moiego~~ zamieszkaniu w Kraju Krolestwa polskiego, iako też; że do ~~Rewolucyi~~ i zaburzeń teraznieyszych żadnego udziału niemiałam, takowe dokumenta Łaskawie przy swym pismie Urzędowym z poświadczeniem istoty rzeczy, przesłać raczył na ręce podającey do JW. Gubernatora Guberny Wołyńskiey, celem wyzyskania Dóbr moich Klucza Teofilpolskiego i Lachowieckiego z pod Sekwestru Rządowego. —

Do

Jasnie Wielmoznego Gubernatora Woiennego Guberny
Wolyńskiey, wielu Orderow Kawalera &c &c -

Ukazem Wolyńskiego Gubernskiego Rządu pod dniem 24te Novembris r. z. Sądom Niznym Powiatow Ostrogskiego i Starokonstantynowskiego, dla zabrania w Sekwestr Rządowy Dóbr Klucza Teofilpolskiego w Powiecie Starokonstantynowskim, i Klucza Sahowieckiego w Powiecie Ostrogskim położonych, iakoby własnością Syna mego Leona Xięcia Sapiehy będących przepisanym.

Z powodu wyżey wzmiankowanego Ukazu Rządu Gubernskiego, obeymuiącego stwierdzenie iakoby Dobra te Dożywociu memu ulegaiące, Syna moiego były własnością, Mam honor następuiące uczynić Jasnie Wielmoznemu Gubernatorowi Usprawiedliwienie, co do Tytułu własności Dóbr powyższych, i Sumin moich Kapitalnych na tychże opartych.

1mo Tranzakcya, przed ślubna

= w dniu

w dniu 30^m Kwietnia 1794° roku w Zamościu datowaną, w Aktach Sądu Głównego Guberniy Wołyńskiey Departamentu drugiego, dnia 13° Września 1800. roku oblatowaną w kopiy Urzędowey tu załączoney. Matka męża moiego S.p. Teofila z Xiążąt Jabłonowskich Xiężna Sapieżyna, Summę posagową Złł polskich 2,000,000. na Dobrach swych Dziedzicznych gdziekolwiek mianych, dla zapisania wspólnego dla mnie dożywocia, przez męża mego S.p. Alexandra Xięcia Sapiehy zapewniła. –

F Departamentu drugiego

2°, Mąż moy S.p. Alexander Xiążę Sapieha, Aktem Urzędowym w dniu 16. Października 1797° roku w Aktach Sądu Głównego Guberniy Wołyńskiey w dniu 20. Kwietnia 1801 roku oblatowanym, w kopiy Urzędowey tu załączonym, uczynił mi zapis dożywocia na Dobrach Klucza Teofilpolskiego Lachowieckiego i wszelkich innych. –

3°, Oprocz powyższych tytułów własności dożywocia moiego na Dobrach wyżey wzmiankowanych opartego, na spłacenie wielu wierzycieli ciążących Dobra powyższe, opłaciłam tychże własnemi moiemi

= Kapitałami

~~Dożywocie od męża w roku 1797 na maiątku całym~~

~~następnie po zeyściu męża deportata z własnych osobistych moich funduszów oraz z kredytu opłacanych długów.~~

~~Prócz tego że mam ~~wzywa~~ ~~nie tego~~ dożywocie na całym maiątku mam ieszcze własne kapitały włożone w te dobra na opłatę długów tak S.p. męża mego iak i matki iego, a to z osobnych moich funduszów i kredytu długów na moie imie zaciąganych. Dodatek ten wyprzysiężono w nocie podany – Kobylski~~

Kapitałami przeszło do Miliona Złotych polskich, i tych dotąd z Dóbr w mowie będących niewyzyskałam, Chociaż otrzymałam pozwolenie od Nayjaśnieyszego Cesarza i Króla Alexandra sprzedania dwóch tysięcy dusz z Dóbr tych, na spłacenie wierzycieli ciążących tęż Dobra, na co dowodów tu pod ręką niemam, lecz tych wrazie potrzeby złożyć nieomieszkam.

Z powyżey wyrażonych Zapisów dożywocia mi służącego na Dobrach Klucza Teofilpolskiego i Lachowieckiego, niemniey opartych na tychże własnych Kapitałów przez spłacenie wielu wierzycieli; JWY Gubernator przekonać się Łaskawie raczy, że Dobra w mowie będące niebyły i nie są własnością dzieci moich to iest Anny córki i Leona Sapiehi Syna dopokąd ja przy życiu zostaię, Że od roku 1816° po nastąpioney śmierci Teofili z Xiążąt Jabłonowskich Sapieżyny, i po uczynioney Jntromissyi Dóbr powyższych na imie moie jako dożywotniczki, w ciągłem i spokoynem zostaię władaniu. –

Sprawiedliwość Rządu Nay-

wyższego

Fani pod ich rozrządzeniem. –

Naywyzszego daie mi pewną nadzieię że Dobra w mowie będące, a w dożywotnim na teraz posiadaniu moim zostające, uwolnione zostaną z pod Sekwestru Rządowego, i prawo własności dożywocia mi służącego w niczem nieucierpi —

w Warszawie dnia 15. Stycznia 1832 r. AS

Referend. Kołyszewicz

Do

JWo Rzeczywistego Radzcy Stanu An-
drzeja Piotrowicza Rzymskiego Korsa-
kowa, Gubernatora Cywilnego Wolyn-
skiego i Kawalera -

Od dozywotniey posiadaczki Klucza
Teofipolskiego i Lachowieckiego, w Gu-
berny Wolynskiey sytuowanych, wdo-
wy po Xiciu Alexandrze Sapiedze
z hrabiow Zamoyskich Xiezney An-
ny Sapiezyny, mieszkaiącey w
Krolestwie Polskim

Prośba

Na dobrach, w dozywotniem posia-
daniu moiem zostaiących, i w powierzo-
ney JWmu Panu Guberny położonych
iako to w Powiecie Starokonstanty-
nowskim Kluczu Teofipolskim, i powie-
cie Ostrogskim Kluczu Lachowieckim,
Rząd Gubernski Wolyński postano-
wił rozciągnąć rzeczywisty Sekwestr,
ktory, według brzmienia postanowienia
Rządu, ma zależyć na tem, ażeby
Izba Skarbowa Wolyńska postąpiła
względem pomienionych Kluczow
na mocy Naywyzey zatwierdzonych
prawideł z dnia 17go Lipca 1831 r.
Rozdziału 2go §. 4to. Takowe posta-
nowienie swoie Rząd Gubernski
oparł na tem: -

— po pierwsze

Po pierwsze, iż wyższa Sądowa władza nie rozpoznała iescze i nie rozstrzygnęła, czyli dożywotnie moie do Kluczow Teofipolskiego i Lachowieckiego prawo, po zastosowaniu onego do wyż wyrażonych Naywyżey przepisanych prawideł z dnia 17go Lipca, może pozostać nadal w dawnieyszey swey mocy;-

Po wtóre że nieobecność moia w tem maiątku, wyłącza mie od prawa użytkowania z dochodów onego, nawet w takim przypadku, gdyby prawo dożywocia uznanem było za maiące dawnieyszą moc swoią-

Racz JWy Panie pozwolić mi na obie przywiedzione tu przeciwko praw moich, okoliczności, złożyć na łaskawe rozpatrzenie swoie, następne wyiaśnienie:

W skutek zapadłego w Rządzie Gubernskim Wołyńskim, iescze w dniu 24. Listopada z 1831 r. postanowienia, miałam zaszczyt przy prosbie z dnia 15. Stycznia b. r. do JWo Generał-Gubernatora ~~[illegible]~~ Wołyńskiego i Podolskiego adressowaney, złożyć dwa akta, Sądowi Głownemu Wołyńskiemu od wielu lat wiadome i w Xięgi onego zaniesione, na których prawo dożywocia mego do Kluczow Teofipolskiego i Lachowieckiego funduie się;

Jednym

Jednym z pomienionych aktow, iest: Tranzakcya przedslubna w roku 1794 w Zamościu sporządzona i w aktach Sądu Grodzkiego Wołyńskiego dnia 13 Września 1800 r. oblatowana. Taxową Tranzakcyą przedslubną, matka męża mego S.P. Teofila z Xiążąt Jabłonowskich Xiężna Sapieżyna, upoważniła syna swego, a mego męża, Xięcia Alexandra Sapiehę, za otrzymane za mną w posagu dwa miliony Złotych polskich zapisać dla mnie prawo dożywocia na dobrach swoich dziedzicznych, gdziekolwiek mianych. Drugim aktem iest zapis, mocą ktorego maż mój S.P. Xiąże Alexander Sapieha, na zasadzie poprzedzającego przez matkę iego zdziałanego Zapisu, zawarował dla mnie dnia 16. Października 1797 roku prawo dożywocia na Kluczach Teofiolskim i Lachowieckim i na rożnych innych iego dobrach. Ten akt, rownież iak i pierwszy, oblatowany w Sądzie Grodzkim Wołyńskim, i wniesiony do Xięgi onego dnia 20 Kwietnia 1801. roku. Na fundamencie obu tych aktow i zawarowanego w tychże dla mnie prawa dożywocia, wprowadzoną zostałam po zgonie S.P. Teofili Xiężney Sapiezyny, w roku 1816 nastąpionym, według przepisanego prawem porządku, w posiadanie wyż wyrażonych majątkow

~~Intromissya~~

maiątkow, ktore od tegoż czasu należą do mnie. Od czasu weyścia mojego w takowe posiadanie, zaptacilam z własnych funduszow moich, rozmaitym wierzycielom, na tychże maiątkach zabezpieczenie maiącym przeszło milion złotych, na zaspokoienie zaś innych pozostałych na tych dobrach długow, wiekopomney pamięci Cesarz Alexander Naymiłościwiey dozwolił mi raczył sprzedać z tychże dóbr dwa tysiące dusz. Zapadły w tey mierze Ukaz Naywyższy przez Senat Rządzący wswoim czasie Sądowi Głownemu Wołyńskiemu zakommunikowany, ktury wraz z pomienionemi Aktami, na ktorych iest oparty oczewistym i nie zaprzeczonym dowodem nabytego przezemnie do Kluczow Teofipolskiego i Lachowieckiego prawa dożywocia, na mocy ktorego też dobrá niebyły i nie są własnością dzieci moich, ani Anny i Syna Leona, dopoki ia żyię: Czy może zatem, obok takowych Aktow, iako też nie zaprzeczonego i spokoynego przezemnie od roku 1816go na fundamencie posiadania Kluczow tych, że, dożywotnie prawo moie podlegać iakiemu kolwiek powątpiewaniu, albo też z iakiego kolwiek powodu, utracać dawniey zą moią swoią, zostawiam

to

to sprawiedliwey uwadze JWPana.

Rownież smiem oddać pod takowąż uwagę Jego; czy nieobecność moia w tych maiątkach pod czas wynikłego w Guberny Wołyńskiey zaburzenia, według istotnego brzmienia Naywyższey zatwierdzonych dnia 17go Lipca z 1831go roku prawideł, może wyłączać mię od prawa wzytkowania z dochodow tych maiątkow, i zachowania onych iak dawniey w moiem posiadaniu?

Skutkiem pomienionych Nayuwyższey przepisanych prawideł Rozdziału I=go §u 1o ustanowione zostały oddzielne Kommissye „ dla rozpoznawania względem osob, ktore należały do rokoszu, „ w Guberniach od Polski powroconych, „ i dla wydania wyrokow względem „ tych maiątkow, ktore ulegaią maią „ Sekwestrowi. „

Podług brzmienia tychże prawideł Rozdziału 1go §u 4go „ występni maią bydź „ podzieleni na trzy oddziały. „

1o Na dowodzcow buntu;

2. Na należących do działań przeciwko woysku, i w ogolności przeciwko prawey władzy; — i

3o Na tych, ktorzy podpisali akta buntownicze, oraz wszystkich należących do rokoszu, chociażby nie mieli w niem czynnego i bezpośredniego udziału. „

— Do zadnego

Do żadnego z tych 3ch oddziałow nie należe, jako pod żadnym względem niewpływająca do rokoszu, i iako niepodpisywałam nie tylko w powroconych od Polski Guberniach lecz oraz i w Krolestwie Polskiem, żadnych Aktow buntowniczych, przez ktore mogłabym miec naymnieyszy nawet udział w rokoszu. –

W rozdziale 2m §. 23. tych że prawideł, dnia 17o Lipca Naywyżey Zatwierdzonych postanowiono:

„Wszelkie obligi, sposobem praw„nym na maiątkach zabespieczone, ma„ją pozostać nienaruszonemi, ieżeli „osoby, ktorym one służą, nienależą „do liczby tych, ktorych maiątki, ule„gać będą skonfiskowaniu.„

Czyie maiątki i prawa, nie ulegaią Sekwestrowi i Konfiskacie, o tem postanowiono w §. 5. Rozdziału 1o tych że prawideł –

Ten §. 5ty zawiera w sobie pięć oddziałow co do osób, ktorych maiątki nie ulegaią Sekwestrowi i Konfiskacie –

Oddział I. Skutkiem Nayłaskawszego Jego Cesarskiey Mości ku występnym nawet politowania, wolnemi czyni od Sekwestru i Konfiskaty maiątki tak tych, ktorzy podług ich

winy

winy należą do 3ciey Klassy §. 1=/: to
iest ktorzy podpisali akta buntow=
nicze i należeli do rokoszu, chociaż=
by niemiey czynnego i bezpośred=
niego w niem udziału /: iako też i
tych, ktorzy przemocą wciągnieni
byli do niejakiego w rokoszu uczes=
nictwa, i niemieli iescze dowiedzionej
możności stawienia się z wynurze=
niem żalu.

Ja iak otem dowiodłam wyżey nie
należałam nigdzie ani do rokoszu ani
do żadnych czynności buntowniczych
nie mogę przeto bydź umieszczoną w
żadney nawet klassie, wyszczególnio
nych w tym I. Oddziale i udarowa=
nych Naylaskawszem przebaczeniem
osob.- Jeżeli zaś stosownie do tego
zacytowanego ku §. 5= Naywyżey
przepisanych prawideł, albo też sto=
sownie do innych poprzedzaiących tey
prawidła, i w ciągu trwaiącey w
Królestwie polskim rewolucyi wyda=
nych Naywyższych przepisow, po=
winnam byłą wtedy znaydować się
w dobrach moich na Wołyniu, wzię
z iedney strony, nie tylko o tem czas
nic o tem niewiedziałam, lecz i do
tąd świadomą nie iestem; z drugiey
zaś z powodu zerwania od pierwszego
dnia rewolucyi, wszelkiey z Rossią

komunikacyi

Kommunikacyi, niebytabym zupełnie
w możności uskutecznić Naywyższey
Jego Cesarskiey Mości woli, gdybym
takim kolwiek bądź przypadkowym
sposobem mogła powziąć o niey
wiadomość. - W Królestwie Polskim są
położone i posiadane przezemnie moie własne
maiątki. Przeszło iuż dwudziestopięcio
lat mam ciągłe zamieszkanie w War-
szawie, które na mocy Traktatu Wiedeń-
skiego w r. 1815 pomiędzy dworami Ces-
arzko Rossyiskim, i Cesarsko Austry-
ackim zawartego, a przez Nayiaśnieyszego
Cesarza i Króla Alexandra w
dniu 27 Kwietnia 1815. r. ratyfikowanego,
zaś w Królestwie Polskim w dniu 10. Grud-
nia 1816 r. ogłoszonego, stale i praw-
ne obrałam sobie zamieszkanie w Kro-
lestwie Polskim, w mieście Warszawie
iak otem przekonywa załączaiący się
tu wyciąg kopiy urzędowey podania
mojego do urzędu Municypalnego Mias
ta Stołecznego Warszawy, w dniu 9m
Czerwca 1816. r. uczynionego, w mysl
Artykułu 11.- tegoż Traktatu wyrażone-
go w słowach następuiących „Każda
„osoba, nie pod iednym tylko Względem wła-
„snie posiadaiąca, obowiązana iest w
„przeciągu iednego roku rachuiąc od daty
„ratyfikacyi niniejszego Traktatu, złożyć
„na piśmie obranego sobie stałego zamies-
„kania deklaracyą, przed urzędem Nay-
„bliższego miasta, lub rządcą powiatu
„albo

#1

Въ 1815.мъ году, состоялся въ Вѣнѣ Трактатъ между Императорско-Россійскимъ и Императорско-Австрійскимъ Дворами, того же 1815. года Апрѣля 27. дня въ Бозѣ почивающимъ блаженныя памяти Государемъ Императоромъ ратификованный, въ Царствѣ же Польскомъ 10.го Декабря 1816. года опубликованный и тогда же въ Книгу Законовъ Царства внесенный, экземпляръ коего при семъ прилагаю. Трактата того Статьею 11.го постановлено слѣдующее: „Каждая „особа, собственность свою не „въ одномъ Государствѣ имѣющая, обязана въ продолженіи „одного года, считая отъ дня „ратификаціи настоящаго „Трактата, подать объявленіе, гдѣ избираетъ себѣ постоянное жительство, и объявленіе сіе учинить въ Присудственномъ мѣстѣ ближайшаго

7

W roku 1815. zawarty został w Wiedniu między Dworami Cesarsko-Rossyiskim i Cesarsko-Austryiackim Traktat, tegoż roku dnia 27.go Kwietnia przez spoczywaiącego w Bogu wiekopomney pamięci Cesarza ratyfikowany, a w Królestwie Polskiém dnia 10. Grudnia 1816 roku ogłoszony i tegoż dnia i roku w Dzienniku Praw Królestwa zapisany, którego 1/1. exemplarz tu dołączam. Artykuł 11. Traktatu wyrażony iest w słowach następuiących: „Każda osoba nie pod iednym tylko Rządem własności „posiadaiąca, obowiązana iest „w przeciągu iednego roku rachuiąc od daty ratyfikacyi „ninieyszego Traktatu, złożyć „na piśmie obranego sobie „stałego zamieszkania deklaracyą przed Urzędem naybliższego miasta, lub Rządcą „powiatu, albo też

„къ мѣстопребыванію его города;
„или предъ Правителемъ повѣта,
„или предъ другимъ ближай-
„шимъ Гражданскимъ Началь-
„ствомъ, того края, который
„она себѣ избрала. Чрезъ такое
„объявленіе, которое помяну-
„тыя мѣста или иныя вла-
„сти представить обязаны,
„каждый съ фамиліею своею
„становится исключительно
„подданнымъ того Монарха,
„въ краяхъ котораго выбралъ
„онъ себѣ жительство.„ На
основаніи сего 11го пункта
Высочайше ратификован-
наго Трактата, коль скоро
оный въ Царствѣ Польскомъ
обнародованъ и въ Книгу За-
коновъ внесенъ былъ, избрала
я себѣ, по состоянію въ Царствѣ
Польскомъ собственнаго мое-
го имѣнія, постоянное и
законное въ Царствѣ семъ,
вмѣстѣ съ дѣтьми моими,
пребываніе, въ удостовѣреніе
чего представляю при семъ

„Władzą cywilną naybliższą
„w kraju który sobie obrała.
„Przez takową Dekla-
„racyę, którą wzmianko-
„wane Urzędy lub inne
„Władze, do Rządu Wyż-
„szego prowincyalnego,
„przesłać są winne, każdy
„staie się wraz z familią,
„wyłącznie poddanym tego
„Monarchy, w którego
„krajach wybrał zamiesz-
„kanie.„ Na mocy wzmian-
kowanego Artykułu 11. Traktatu
Naywyżey ratyfikowanego,
iak tylko tenże w Królestwie
Polskiém ogłoszonym i w
Dzienniku Praw umieszczonym
został, wybrałam sobie, posia-
daiąc w Królestwie Polskiém wła-
sny móy maiątek, stałe i praw-
ne, wraz z dziećmi moiémi, w tém
Królestwie zamieszkanie; na
dowód czego dołączam tu
podaną przezemnie wtedy,

47

поданное мною тогда же, и именно 10.го Іюня 1816.го года Муниципальному Варшавскому Управленію объявленій, а равномърно и свидътельственно Варшавской городской Полиціи, что какъ предъ объявленіемъ симъ, такъ и по, сему того, имѣлъ я и по сей часъ имѣю постоянное въ г. Варшавъ въ собственномъ домѣ моемъ пребываніе. Въ семъ, на основаніи точнаго закона, избранномъ мною для себя въ отечествіи моемъ, апелляціи, заключаетъ быть внезапно возникшею ~~и сильно~~ ~~внезапно въ Царствѣ Польскомъ распространив-~~ ~~шеюся и въ Россіи прер~~ ~~вшей~~ революціею ~~спрашивать~~ ~~состояніи~~ выѣзжать въ Россію по праву поступать, что и остаюсь въ оной, ненарушимо ни въ чемъ долга моего, оставшись чуждою всякаго въ отношеніи противъ законной власти участія. —

Для ~~возникшаго~~ предъявленія Коммиссіи —

[illegible] Dnia 10.go Czerwca 1816.go roku
to iest Dnia 10. Czerwca 1816. roku
do Urzędu Municypalnego Miasta stołecznego Warszawy deklaracyą, tudzież Sukcessorstwo Policyi miejskiey Warszawskiey, że tak przed deklaracyą takową i po podaniu onej, miałam i mam dotąd stałe w Warszawie we własnym domu zamieszkanie. W tém, na mocy wyraźnego prawa wybranem sobie z familii moiéj zamieszkaniu, będąc zaskoczona przez raptowne zaszłości — nie mogłam ~~[illegible]~~ wyjechać z tegoż ~~[illegible]~~ przez ~~[illegible]~~ Komissyi uznawszy się ~~[illegible]~~ za z Rossyi ~~[illegible]~~ rewolucyą mogącą ~~[illegible]~~ prawa ludzkie, że prawa ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~

„albo też władzą Cywilną nayblizszą
„w kraiu ktory sobie obrała. – Przez
„takową deklaracyą ktorą wzmiankowa-
„ne urzędy lub inne władze, do rządu
„Wyższego prowincyonalnego, przesłać
„są winne, każdy staie się wraz z
„familiyą wyłącznie poddanym tego
„monarchy, w ktorego kraiach wybrał
„zamieszkanie„ Sądziłam wreście, że
pozostaiąc tu, bynaymniey nie złamie
mego obowiązku, będąc obcą od wszelkiego
w działaniach przeciw prawey władzy
uczesnictwa. Że zaś zostałam obcą ta-
kowemu uczesnictwu, odwołuię się do
swiadectwa, teraznieyszey tuteyszey zwierz-
chności; z tem przekonaniem, że żaden
moy postępek, nie może sciągać na mnie
kary, zostałam w Warszawie przy zbli-
żeniu się tu Woysk Jego Cesarskiey
Mości, i od czasu weyscia onych i u-
stanowienia w Krolestwie Polskim pra-
wey władzy, przebywam tu bez nay-
mnieyszego ze strony ustanowioney zwierz-
chności zarzutu; w czem do teyże odwo-
łuię się. Jeżeli skutkiem przebaczenia
Monarchy nie powinny ulegać Sekwestro-
wi i konfiskacie maiątki tych występ-
nych, ktorzy podpisawszy akta buntow-
nicze, należąc do rokoszu, albo też będąc
przemocą wciągnieni do powstania, nie
mieli dowiedzioney możności stawić się
z wynurzeniem żalu, to czyż nie więk-
sze rościć mogę prawo do tegoż przeba-
czenia Monarszego, ~~zwłaszcza zostałe~~

moie

moie zamieszkanie, na mocy Traktatu Wiedeńskiego wyżey zacytowanego obrałam w Krolestwie polskiem. –

Oddziały 2gi i 3ci dotyczą się tych, ktorzy maiąc pobyt swoy w Guberniach od Polski przywroconych, i będąc uczesnikami rokoszu, okazali posłuszeństwo dla Ukazow Naywyzszych z dni 6o Maja i 4o Czerwca r. z 1831. iescze w czasie Wojennych działań w tychże Guberniach. –

Oddział 4ty czyni wolnemi od Sekwestru i Konfiskaty maiątki rodzicow, ktorzy nienalezeli do rokoszu, albo zasługuią przebaczenia, chociażby nieoddzielone ich dzieci byli nawet dowodzcami lub podzegaczami rokoszu w tych Guberniach, z wyłączeniem takowych rokoszan od prawa sukcessyi do tego maiątku.

Dla mnie zaś tem bardziey się przynalezy to prawo Monarszego przebaczenia, poniewaz dzieci moie niebyli ani dowodzcami, ani tez podzegaczami rokoszu w Guberniach od Polski powróconych –

Oddział 5ty uwalnia od Sekwestru i Konfiskaty maiątki niewinnych rodzicow, w Rossyi zamieszkałych, ktorych dzieci albo naybliżsi sukcessorowie, wszyscy lub tylko niektorzy z pomiędzy nich znayduią się w Krolestwie polskim; iakowe maiątki, na mocy Ukazu Naywyzszego z dnia 7o Kwietnia 1831 r. maią zostawać pod zaprzeczeniem do

dalszego

do dalszego rozporządzenia Rządu względem usunięcia występnych dzieci od prawa sukcessyi, wyłącznie co do ich osoby; samym zaś właścicielom zostawić dochod z majątku za rewersem, aby nic zgoła nie przesyłali znayduiącym się w Krolestwie polskim, lub w Ogolności do rokoszu należącym osobom. -

Do tego 5go oddziału należy moie położenie, wyiąwszy tylko to, że niemieszkałam, pod czas trwaiącego zaburzenia,x ~~w Rossyi~~. Lecz z iedney strony, nie mieszkałam w onych i przed tem zaburzeniem ~~w posiadanych prawem dożywocia na Wołyniu maiątkach~~; z drugiey zaś, nie mogłam, iak obiaśniono wyżey, udać się do tych maiątkow po wybuchnieniu w Krolestwie polskim zaburzeniu, z powodu zerwania, w samym początku onego, kommunikacyi z Rossyą; niewiadomości przez to samo iż takowego stawienia się wymagały Naywyższe Rozkazy, i z powodu usprawiedliwiaiącey się przez same wypadki rewolucyine niemożności, - iakową niemożność, na mocy Oddziału 1go §. 5. Nayłaskawiey polecono przyimować za uniewinnienie się w celu wyłączenia od Sekwestru i Konfiskaty maiątkow nawet tym należnych, ktorzy byli uczestnikami w rokoszu. - Stawić się osobiście w majątku moim po ustaleniu

x w posiadanych prawem dożywocia na Wołyniu maiątkach.

kommunikacyi

Kommunikacyi wraz z ukróceniem powstania w Krolestwie polskim, nie sądziłam bydź rzeczą konieczną, ponieważ według treści §. 5° oddziału 1° takowe stawienie się było wymaganem ieszcze w czasie samego zaburzenia w Guberniy Wołyńskiey; o ktorym ia niewiedziałam, lecz nadto przewidzieć niemogłam tego, aby stałe moie zamieszkanie obrane raz na zawsze w Krolestwie polskim, z mocy powyzey zacytowanego Traktatu Wiedeńskiego odmienionem bydź mogło –

Składaiąc oraz swiadectwa od tuteyszo mieyscowey zwierzchności udzielone o stałem i spokoynym, w przeciągu całego czasu ~~począwszy od Marca 1807 roku~~ ~~aż do tego czasu~~, pobycie moim w Warszawie, Naypokorniey upraszam JW^o Pana, abyś wziąwszy pod sprawiedliwą i łaskawą uwagę ninieysze przedstawienie moie, uczynić raczył rozporządzenie swoie azeby względem wyłączenia maiątkow moich od Sekwestru, postąpiono było podług wyrazney treści ~~Nayłaskawszey~~ Jego Cesarskiey Mości woli, wyrazoney Naywyzey zatwierdzonych prawideł Rozdziału 1° §. 5^m. Gdyby zaś przystąpiono iuż było do rozciągnienia rzeczywistego na maiątkach moich sekwestru, wtedy ku zdięciu takowego, stosownie do tychże prawideł Rozdziału 1° §. 10° przedsięwziął łaskawie swe srodki – w Warszawie dnia 14/2 Kwietnia 1832 r. p. podpisano Anna z Zamoyskich Xiężna Sapieżyna —

100 673

Его Превосходительству

Господину Волынскому Гражданскому Губернатору, Дѣйствительному Статскому Совѣтнику и Кавалеру Андрею Петровичу Римскому Корсакову

Пожизненной владѣлицы состоящихъ въ Волынской Губерніи Ключей Теофильпольскаго и Ляховецкаго, жительствующей въ Царствѣ Польскомъ вдовы Князя Александра Сапѣги, Княгини Анны Сапѣги, урожденной Графини Замойской

Прошеніе.

На состоящіе за мною въ пожизненномъ моемъ владѣніи, ввѣренной вашему Превосходительству Губерніи, въ уѣздѣ Староконстантиновскомъ, Ключь Теофильпольскій, и въ уѣздѣ Острогскомъ, Ключь Ляховецкій, постановило Волынское Губернское Правленіе учинить дѣйствительное наложеніе секвестра, которое, по словамъ постановленія Правленія, должно состоять въ томъ, чтобы Волынская Казенная Палата поступила съ помянутыми Ключами на основаніи Высочайше Конфирмованныхъ 17го Іюля прошлаго 1831го года правилъ, Главы 2й § 4го. — Постановленіе таковое основало Губернское Правленіе на томъ:

~~во первыхъ~~

во-первыхъ, — что не разсмотрѣно еще и не разрѣшено высшимъ Судебнымъ мѣстомъ, можетъ ли пожизненное мое на Ключи Теофильпольскій и Лаховецкій право, по примѣненіи онаго къ изъясненнымъ Высочайше конфирмованнымъ 17го Іюля правиламъ, оставаться въ прежней силѣ, — и

во-вторыхъ, — что отсутствіе мое изъ того имѣнія лишаетъ меня правъ пользоваться доходомъ съ онаго даже и въ такомъ случаѣ, когда бы пожизненное право мое признано было сохраняющимъ прежнюю свою силу.

Удостойте, Ваше Превосходительство, позволить мнѣ, въ отношеніи къ обоимъ приводимымъ противъ правъ моихъ обстоятельствамъ, представить на милостивое благоусмотрѣніе Ваше нижеслѣдующія изъясненія:

Еще въ слѣдствіе состоявшагося въ Волынскомъ Губернскомъ Правленіи, 24го Ноября прошлаго 1831го года, постановленія, имѣла я честь, въ принесенномъ мною, отъ 15го Генваря сего года, къ Г. Волынскому и Подольскому Генералъ-Губернатору прошеніи, представить два акта, Волынскому Главному суду съ давнихъ лѣтъ извѣстные, и въ книги онаго внесенные, на коихъ основы-

вается

Понизпенное право мое на ключи Теофильпольский и Лаховицкий. Одинъ изъ сихъ актовъ есть: предбрачная запись, въ 1794-мъ году въ Замостьѣ совершенная, и въ Сольницкомъ Главномъ судѣ 13-го Сентября 1800-го года явленная. Сею записью, мать моего мужа, моя свекровь, покойная Княгиня Теофила Сапѣга, урожденная Княжна Яблоновская, уполномочила сына своего, моего мужа, Князя Александра Сапѣгу, за, приносимые мною въ приданное два миліона Польскихъ злотыхъ, записать мнѣ понизпенное право на всѣхъ вообще ея имѣніяхъ. Другой актъ есть запись, моего мужа моей, покойнымъ Княземъ Александръ Сапѣгой, на основаніи предъидущей матерью его совершенной записи, укрѣпилъ мнѣ, въ 1797-мъ году Октября 16-го дня, понизпенное право на ключи Теофильпольский и Лаховицкій и на разныя ~~имѣнія~~ имѣнія свои имѣнія. Сей актъ, такъже какъ и первый, явленъ въ Сольницкомъ Главномъ Судѣ, и въ книги онаго 20-го Апрѣля 1801-го года внесенъ. На основаніи сихъ обоихъ актовъ и утвержденнаго мнѣ опыми понизпеннаго права, введена я была, по воспослѣдовавшей въ 1816-мъ году кончинѣ свекрови моей, Княгини Теофили Сапѣги, законнымъ

— порядкомъ

порядкомъ во владѣніе вышеозна-
ченныхъ имѣній, кои съ того сама-
го времени и состоятъ за мною.
Со времени вступленія моего въ
таковое владѣніе, уплатила я
изъ собственныхъ моихъ капита-
ловъ разнымъ кредиторамъ, кои
на имѣніяхъ тѣхъ обезпечены бы-
ли, болѣе миліона злотыхъ, и
на удовлетвореніе прочихъ остав-
шихся еще на имѣніяхъ сихъ дол-
говъ, удостоилась получить Все-
милостивѣйшее Его Величес-
тва блаженныя памяти Госу-
даря Императора дозволеніе,
продать изъ имѣній оныхъ двѣ
тысячи душъ. Послѣдовавшій
о семъ Высочайшій указъ, Пра-
вительствующимъ Сенатомъ въ
свое время Волынскому Главно-
му Суду сообщенный, служитъ,
вмѣстѣ съ помянутыми акта-
ми, на коихъ онъ основанъ, явнымъ
и неоспоримымъ доводомъ пріо-
брѣтеннаго мною на ключи Тео-
фильпольскій и Ляховецкій по-
жизненнаго права, за силою ко-
тораго не были оные и не суть
собственностію дѣтей моихъ,
дочери Анны и сына Леона, до-
колѣ я живу. Можетъ ли,
при таковыхъ актахъ и при
безспорномъ и спокойномъ моемъ

съ

съ 1816го года, на основаніи ихъ, помянутыми книгами владѣній, подлежать пожизненное мое на оные право какому либо сомнѣнію, или терять, по какому либо поводу, прежнюю свою силу, предаю я на справедливое благоуваженіе Вашего Превосходительства.

На таковое же благоуваженіе Ваше, осмѣливаюсь предать: можетъ ли небытность моя въ имѣніяхъ оныхъ, во время возникшаго въ Волынской возмущенія, по точному смыслу Высочайше Конфирмованныхъ 17го Іюля прошлаго 1831го года правилъ, лишать меня права пользоваться доходами съ тѣхъ имѣній, и оставаться по прежнему во владѣніи оныхъ?

На основаніи помянутыхъ Высочайше Конфирмованныхъ правилъ, Главы 1. §. 1го, установлены особыя Коммиссіи „для разбора о лицахъ, „участвовавшихъ въ мятежѣ въ „возвращенныхъ отъ Польши Губерніяхъ, и для постановленія приговоровъ о тѣхъ имѣніяхъ, кои „должны будутъ подлежать секвестру".

По содержанію сихъ же Правилъ

Главы I.

Главы 1й §. 4го „должны виновные „быть раздѣлены на три разряда:„

1,– На предводителей бунта;

2,– На участвовавшихъ въ дѣйствіяхъ противъ войскъ, и вообще противъ законной власти,– и

3,– На подписавшихъ возмутительные акты и всѣхъ причастныхъ къ возмущенію, хотя дѣятельнаго и непосредственнаго въ ономъ участія не принимавшихъ.„

Ни къ одному изъ сихъ трехъ разрядовъ я не принадлежу, не бывъ, ни въ какомъ отношеніи, причастна къ возмущенію, и не подписывавъ не токмо въ возвращенныхъ отъ Польши Губерніяхъ, но ниже и въ Царствѣ Польскомъ, какихъ либо возмутительныхъ актовъ, коими бы я могла и самомалѣйшее принимать въ возмущеніи участіе.

Главы 2й §. 23мъ тѣхъ же Высочайше конфирмованныхъ 17го Іюля правилъ, постановлено:

„Всѣ обязательства, законнымъ „образомъ на имѣніяхъ обезпеченныя, должны оставаться ненарушимыми, если лица, коимъ „принадлежатъ сіи права, не подлежатъ къ числу тѣхъ, коихъ имѣнія должны быть конфискованы„

„

„Чьи же имѣнія и права не подлежатъ Секвестру и Конфискаціи„ — о томъ постановлено правилъ оныхъ Главы I^й §. 5^мъ.

Сей §. 5^й содержитъ въ себѣ пять разрядовъ на счетъ лицъ, коихъ „имѣнія не подлежатъ Секвестру и Конфискаціи„.

Разрядъ I^й, по Всемилостивѣйшему Государя Императора и къ самымъ виновнымъ снисхожденію, освобождаетъ отъ Секвестра и конфискаціи имѣнія какъ виновныхъ, къ 3^му классу §. 1го принадлежащихъ, /: то есть, такихъ „кои подписали возмутительные акты и къ возмущенію причастны были, хотя дѣятельнаго и непосредственнаго въ ономъ участія не принимали„ /: такъ равно и тѣхъ, кои вовлечены были насильственно въ нѣкоторое въ возмущеніи участіе, и не имѣли еще доказанной возможности явиться съ раскаяніемъ.

Я, какъ выше уже объяснила, нигдѣ ни къ возмущенію ниже къ какимъ либо возмутительнымъ дѣйствіямъ не принадлежала: а потому, ни къ какому даже классу означенныхъ въ семъ I^мъ разрядѣ, Всемилостивѣйше прощаемыхъ виновныхъ, отнесена быть немогу.

Ежели

Ежели, по содержанію сего приведен-
наго мною § 5го ~~Высочайше Кон-~~
~~фирмованныхъ правилъ~~, или же
по содержанію другихъ, ~~правилъ~~ силъ высочайше
~~силъ~~ конфирмованныхъ Правилахъ предшествовавшихъ, въ про-
долженіи бывшей въ царствѣ Поль-
скомъ революціи, изданныхъ Вы-
сочайшихъ узаконеній, должна
я была явиться тогда въ Волын-
скія мои имѣнія; то, ~~въ одной сто-~~
~~роны~~, не только въ то время объ
оныхъ я не знала, но и по нынѣ неиз-
вѣстна, ~~[illegible]~~ а съ другой, ~~[illegible]~~, за пресѣченіемъ,
съ перваго дня оной революціи, вся-
кой съ Россіею коммуникаціи въ
совершенной нашлась бы я невозмож-
ности исполнить Высочайшую
Государя Императора волю,
когдабы какимъ либо случайнымъ
образомъ и могло дойти до меня
свѣдѣніе объ оной, ~~а наша~~ въ царствѣ
Польскомъ состоитъ за мною соб-
ственное мое и покойнаго мужа
моего имѣніе, во владѣніи моемъ состоящее. Слишкомъ уже 25
лѣтъ имѣю я постоянное пре-
бываніе въ Варшавѣ. Здѣсь заста-
ло меня возникшее внезапно въ
семъ Городѣ, и столь же внезапно
въ цѣломъ царствѣ распростра-
нившееся революціонное возмуще-
ніе. Я ни добровольно не приня-
ла участія въ ономъ, ниже насиль-
ственно не была завлечена въ какія

либо

Nota. Odczytaj bez pod
znakiem ½ znaydzie
się w Brulionie polskim
po tłomaczeniu

либо возмутительныя дѣйствія;
но положеніемъ въ которомъ я
нашлась, въ самомъ дѣлѣ насиль-
ственно принуждена была остать-
ся въ томъ мѣстѣ, гдѣ имѣю
я столь давно всегдашнее мѣсто
пребыванія. Я принуждена была
къ сему, сколько вышепомянутымъ
прерваніемъ сообщей съ Россіею и
предстоявшею мнѣ за симъ трудно-
стію и самою опасностію проѣ-
хать въ волынскія мои имѣнія,
столько же преклонностію вѣка
и состояніемъ самаго здоровья мое-
го, требующаго отъ нѣсколькихъ
уже лѣтъ непрерывныхъ врачеб-
ныхъ пособій, коихъ ненашлабы я
ни на пути, ни въ самыхъ волын-
скихъ имѣніяхъ моихъ. Полагала
я впрочемъ, что и оставаясь здѣсь,
не нарушу ни въ чемъ долга моего,
~~оставшись~~ чуждою всякаго въ дѣй-
ствіяхъ противъ законной влас-
ти участія. 2. Въ томъ, что пре-
была я чужда таковаго участія,
ссылаюсь я на настоящее здѣш-
нее начальство. Въ семъ чув-
ствованіи невинности моей и
въ полной увѣренности, что ни
за какое дѣйствіе мое подлежать
не могу взысканію, осталась я
въ Варшавѣ при приближеніи сюда

войскъ

войскъ Его Императорскаго Ве-
личества, и съ самаго входа о-
ныхъ и возстановленія въ ~~царст~~ Цар-
въ Польскомъ Законной власти,
остался здѣсь безъ малѣйшаго со
стороны установленнаго начальст-
ва упрека, въ чемъ на отчетѣ
ссылаясь. ~~Если по милосердію~~
Монарха недолженъ Секвестру
и конфискаціи подлежать имѣнія
такихъ виновныхъ, кои, подпи-
савъ возмутительные акты,
причастны бывъ къ возмущенію
и ~~отъ~~ ~~измѣнѣ~~ насильственно бывъ
~~были~~ въ возмущеніе (не имѣя до-
казанной возможности явиться
съ раскаяніемъ; то не ощущая
~~имѣю я простирать~~ права на-
по же Монаршее милосердіе, ~~не~~
~~принадлежитъ на самомъ дѣлѣ~~
по, ~~не~~ насильственно къ какому
въ возмущеніи участію, нежели
затѣмъ подобности явиться
съ раскаяніемъ, и не явившись въ
Польскія имѣнія мои, когда
требовали дѣла Высочайшія
узаконенія, тожъ по неотдѣленію
объ опыхъ и по самой явной про-
шествіями и тѣмъ полоне-
нію въ какомъ я во время о-
ныхъ находилась, доказываемой
невозможности. —

Зарядъ
~~Я~~ ~~имѣю~~ і ~~имѣю~~ мої
достоянія.

принадлежитъ мнѣ
возмущеніи

Бывъ

когда вся вина моя въ томъ одномъ
~~Быть~~
~~состоять~~ можетъ, что невольно и
по совершенному невѣдѣнію о Высоч.
Указахъ осталась я тамъ, гдѣ
по состоянію собственнаго ~~не имѣнія~~
~~на основаніи~~ Закона, не имѣю
моего имѣнія, на основаніи
Высочайше повелѣннаго мною
~~Я~~ ~~Я~~ ~~Я~~

Разряды 2й и 3й касаются тѣхъ, кои, имѣвъ пребываніе въ возвращенныхъ отъ Польши Губерніяхъ и принявъ участіе въ возмущеніи оказали повиновеніе Высочайшимъ указамъ 6го Мая и 4го Іюня прошлаго 1831го года, въ самое еще время военныхъ дѣйствій въ тѣхъ Губерніяхъ. "

Разрядъ 4й освобождаетъ отъ Секвестра и конфискаціи „имѣнія ~~же~~ участвовавшихъ въ мятежѣ, или прощенію подлежащихъ родителей, хотябы неотдѣленные ихъ дѣти были даже и зачинщиками или распространителями мятежа въ оныхъ Губерніяхъ съ лишеніемъ таковыхъ мятежниковъ права наслѣдовать въ семъ имѣніи". "

Мнѣ тѣмъ вящше же принадлежитъ сіе Монаршимъ снисхожденіемъ даруемое право, такъ какъ дѣти мои не были ни зачинщиками ни распространителями мятежа въ возвращенныхъ отъ Польши Губерніяхъ.

Разрядъ 5й освобождаетъ отъ Секвестра и конфискаціи „имѣнія невинныхъ родителей, въ Россіи живущихъ, дѣти или ближайшіе наслѣдники, коихъ, всѣ или только нѣкоторые изъ нихъ, находятся въ Царствѣ

въ Царствѣ Польскомъ, каковыя имѣнія, на основаніи Высочайшаго Указа 7го апреля 1831го года, должны оставаться подъ запрещеніемъ впредь до дальнѣйшаго распоряженія Правительства о лишеніи виновныхъ дѣтей права наслѣдія, собственно на ихъ лицо; самимъ же владѣльцамъ предоставить доходъ съ такихъ имѣній съ подписками, чтобы ничего не пересылали лицамъ находящимся въ Царствѣ Польскомъ или вообще въ мятежѣ участвующихъ."

Къ сему 5му пункту принадлежитъ положеніе мое, за изъятіемъ только того, что не жила я, во время произходившаго возмущенія, ~~въ состоящихъ въ Россіи — но съ одной стороны, не жила я и до возмущенія того~~ въ состоящихъ за мною на пожизненномъ правѣ Волынскихъ имѣніяхъ; (Но съ одной стороны не жила я въ оныхъ и до возмущенія,) а съ другой, немогла я, какъ выше объяснено, прибыть въ тѣ имѣнія послѣ возникшаго въ Царствѣ Польскомъ возмущенія, по пресѣченіи, съ самаго начала онаго коммуникаціи съ Россіею, по невѣдѣнію за тѣмъ самимъ, что таковаго прибытія требовали Высочайшіе

повелѣнія

полезныя и по доказываемой самыми обстоятельствами невозможности, какову невозможность, на основании разряда 1го §. 5го Всемилостивыйше повелевается принимать въ извинение къ избавить отъ секвестра и конфискации имѣній, тѣмъ лицамъ принадлежащихъ, кои къ возмущению причастны были. Ежели въ имѣнія мои, по возстановлении сообщения, къ укрощению революции въ Царствѣ Польскомъ, не почитала я необходимымъ; такъ какъ по самому смыслу §. 5го разряда 1го требовалась такова явка въ продолжении еще самаго возмущения въ Волынской Губерніи, въ которомъ я небыла мѣстопребывания, кромѣ чего я непользовалась, дабы постоянное мое пребывание избранное раза на всегда въ Царствѣ Польскомъ, на всегдашнее ~~[illegible]~~ вашего императорскаго величества, отличнѣе быть могло —

Представляя свидѣтельство о томъ, что я дѣйствительно была въ Варшавѣ въ 1807 году, а также и

~~Спокойномъ пребываніи въ Варшавѣ~~, Е покорнѣйше прошу Ваше Превосходительство, принявъ въ справедливое и милостивое уваженіе все мною изъясненное, учинить начальническое распоряженіе Ваше, чтобы на счетъ изъятія имѣній моихъ отъ Секвестра поступлено было по точному смыслу Всемилостивѣйшей Государя Императора воли изъясненной Высочайше Конфирмованныхъ Правилъ Главы 1й въ § 5м, а ежели бы приступлено уже было къ наложенію дѣйствительнаго на имѣнія мои Секвестра, то объ освобожденіи отъ онаго, на основаніи тѣхъ же правилъ Главы 1й § 10го употребить милостивѣйшее содѣйствіе ~~Ваше~~ Ваше.

w Warszawie
d. 14/2 Kwietnia
1832 r.

(: podpisano :) Anna
z Zamoyskich Xiężna
Sapieżyna.

Копія съ опредѣленія учинноего въ Волынскомъ Губернскомъ Правленіи въ 7 день Марта 1832го Года. —

При собраніи свѣдѣнія о лицахъ отлучившихся въ Царство Польское, Острогскій і Староконстантиновскій Земскіе Суды, донесли Губернскому Правленію, что Князь Левъ Александровъ Сапѣга, и Мать Его Анна Иванова Дочь изъ Замойскихъ Сапѣга находятся въ томъ Царствѣ. — Посему поводу, на основаній Высочайшаго Указа 21 Декабря 1830 года, наложено симъ Правленіемъ на открытое Имѣніе Острогскаго Уѣзда въ Ляховецкомъ Ключѣ 1848 душъ, и Староконстантиновскаго Уѣзда въ Теофильпольскомъ Ключѣ 1551 Душъ Крестянъ, 3го Апреля 1831 года повсемѣстно Запрещеніе. — Затѣмъ Высочайшимъ повелѣніемъ объявленнымъ Г. Министромъ Финансовъ, — Г. Здѣшнему Гражданскому Губернатору, изясненнымъ въ Предложеніи Его Превосходительства отъ 23го Октября 1831го года подъ № 1066. повелѣно: подвергнуть Секвестру Имѣніе Князя Льва Сапѣги, если доселѣ сего еще нездѣлано: То Губернское Правленіе воисполненіе приведеннаго Высочайшаго повелѣнія объ отысканій принадлежащаго Князю Льву Сапѣгѣ Имѣнія, сообразно § 6го Высочайше утвержденныхъ 17го Іюнія 1831го года правилъ и о наложеніи на оное Секвестра въ Здѣшнія Губернскія мѣста 24го Ноября сообщило, а подвѣдомственнымъ сему Правленію мѣстамъ предписало Указами, съ тѣмъ, дабы о послѣдующемъ

первые

первые дали знать, а послѣдніе рапортовали
сему правленію — Впротчемъ, о сдѣланіи Зави=
сящаго состороны Казенной Палаты распо=
ряженію, нащетъ пріема въ Ея завѣдыва=
ніе, и описанія по силѣ 2 главы Высочайше
утвержденныхъ 17го Іюля 1831 года Правилъ,
вышеозначеннаго откритаго уже имѣнія Кня=
зя Льва Сапѣги 18го тогожъ Ноября сообщи=
ло въ здѣшнюю Казенную Палату, а Острогс=
кому и Староконстантиновскому Земскимъ
Судамъ, въ указахъ дополнивъ осемъ, велѣло
на оное имѣніе наложить нынѣ онъ Секвестръ
и донести Правленію, оказавъ независимо
отъ сего въ случаѣ надобности содѣйствіе
и при самомъ описаніи помянутаго имѣ=
нія, о чемъ послано тамошнимъ уѣзд=
нымъ Стряпчимъ указы. — Послѣ чего,
Губернская Коммисія, для разбора о лицахъ
участвовавшихъ въ мятежѣ, приговоромъ
учиненнымъ въ 12 день Декабря 1831 года,
между протчемъ опредѣлила подверг=
нуть дѣйствительному Секвестру и об=
ратить въ Казенное вѣдомство, принад=
лежащее внесенному во 2 разрядъ винов=
ныхъ по мятежу Князю Льву Алѣксан=
дрову Сыну Сапѣгѣ, имѣніе состоящее
Староконстантиновскаго Уѣзда въ Тео=
филѣ польскомъ Ключѣ 1551 и Острогскаго
Уѣзда въ Ляховецкомъ Ключѣ 1848 душъ
Крестянъ — Острогскій — же Земскій
Судъ при Рапортѣ отъ 5го Генваря пред=
ставилъ на разсмотреніе документы,

доказывающ

Доказывающіе дожизненное право на выше
поясненное имѣніе Матери Князя Льва
Сапѣги, Княгини Анны Сапѣжины. — А
повѣренный Ея Сапѣжины Дворянинъ
Максимиліанъ Филиповичъ, поданнымъ
въ сіе Правленіе прошеніемъ, просилъ
обратить вниманіе на дожизненное пра
во 1797 года 17го Октября предъ Актами
Земскими Сандомирскими учиненное,
а 1801о года 20 Апреля въ Книгу Волын-
ской Гражданской Палаты записанное,
а такъже безъ преривное и спокойное по
силѣ дожизненнаго права съ 1816 года Тео-
фипольскимъ и Ляховецкимъ Имѣніемъ
Княгинѣю Анною Сапѣжиною владѣніе,
оное отъ Секвестра освободить и въ дожи
зненномъ владѣніи Ея Сапѣжины оста-
вить: — При заключеніи по сему пред-
мѣту опредѣленія, Господинъ Граждан-
скій Губернаторъ изложилъ слѣдующее
свое мнѣніе: хотя по содержанію пра-
вилъ 17го Іюля 1831го года § 23. слѣдуетъ
оставить ненарушинными всѣ обязатель-
ства законнымъ образомъ на имѣніяхъ
обеспеченныя, но точно ли дожизненное пра
во Матери Князя Льва Сапѣги Княгини
Анны изъ Замойскихъ Сапѣжины, мо-
жетъ по примѣненію къ означеннымъ пра

виламъ

вилами оставаться въ прежней силѣ и на какомъ имѣнно основаніи сего вышее судебное мѣсто еще не постановило, притомъ же отсутствіе Матери Князя Льва Сапѣга лишаетъ ея правъ пользоваться доходами, даже и въ такомъ случае когда дожизненное право ея было признано законнымъ образомъ, сохраняющимъ прежнюю свою силу, то по всѣмъ симъ соображеніямъ, и дабы предохранить Имѣніе отъ разоренія, дѣйствительное наложеніе на оное Секвестра должно состоять въ томъ, чтобы Казенная Палата поступила съ онымъ на основаніи § 30го Главы 2й предоставя ея разсмотренію: можетъ ли Управитель Филиповичъ оставаться въ семъ имѣніи или нѣтъ, и поставя ей на видъ, что Филиповичъ столь значительнымъ Имѣніемъ управляя, не представилъ Приказу общественнаго Призрѣнія ни одного рубля изъ доходовъ, какъ сіе узаконено Указомъ 21. Декабря 1830 года. Губернское Правленіе согласно таковому мнѣнію, Г. Гражданскаго Губернатора 22го прошлаго Генваря о всѣмъ томъ сообщила на зависящее постановленіе въ здѣшнюю Казенную Палату съ препровожденіемъ въ оную представленныхъ

ныхъ со стороны Княгини Сапѣжины до-
кументовъ. Нынѣжъ вступили въ Губернское
Правленіе предложенія Г. Гражданскаго Гу-
бернатора и Кавалера, Первое по канцеляріи
Г. Подольскаго и Волынскаго временнаго Воен-
наго /: что нынѣ Генералъ :/ Губернатора отъ
2го прошлаго Февраля за № 148мъ которымъ
прописываетъ: что находящаяся въ Городѣ
Варшавѣ помѣщица Графиня Анна Сапѣга, жалу-
ется Г. Военному Губернатору /: что нынѣ
Генералъ Губернаторъ :/ что расположенное
въ Староконстантиновскомъ и Острог-
скомъ Уѣздахъ имѣніе называнное Ключи
Теофипольскій і Ляховецкій сочтены при
надлежностію Сына ея князя Льва Сапѣги,
и по распоряженію сего Правленія подверг-
нуто Секвестру, тогда какъ Она проси-
тельница, есть имѣнія сего дожизненнаго
владѣльницею, то настоящее прошеніе
Княгини Сапѣги и приложенныя при
ономъ двѣ урядовые выписы изъ докумен-
товъ, Его Превосходительство за от-
сутствіемъ Господина Волынскаго Гу-
бернатора, препровождаетъ въ Губернское
правленіе для соображенія съ имѣю-
щимися въ ономъ свѣдѣніями къ содер-
жанію оныхъ относящимися и для за-
коннаго постановленія; - Упомянутымъ
же прошеніемъ, помѣщица Графиня
Анна Сапѣжина изъясняетъ что пред-
брачною

брачною записью 30 Апрѣля 1794 Года въ Городѣ Замостѣ учиненною и въ Актахъ Волынской Гражданской Палаты 13. Сентября 1800 Года явленною въ урядовой при томъ копіи прилагаемой; Мать Мужа просительницы Теофиля съ Князей Яблоновскихъ Княгиня Сапѣжина, приданную Сумму 2,000,000 Злотыхъ Польскихъ на вотчинномъ своемъ имѣніи, гдѣ бы таковое не состояло, дожизненное просительницѣ и Мужу Ея право обеспечила, Мужъ просительницы уже умершій Князь Александръ Сапѣга урядовымъ актомъ 16. Октября 1797 Года въ Актахъ Волынской Гражданской Палаты 20 Апреля 1801 Года явленнымъ, при семъ въ урядовой копіи прилагаемомъ, учинить просительницѣ дожизненную на имѣніяхъ Ключа Теофильпольскаго Ляховецкаго и прочихъ земель, и кромѣ означенныхъ титуловъ дожизненнаго права собственности Ея просительницы на упомянутыхъ имѣніяхъ обеспеченной на удовлетвореніе многихъ кредиторовъ уплатила изъ собственныхъ своихъ капиталовъ болѣе миліона Злотыхъ, коихъ до сель изъ онаго имѣнія не выручила, и хотя удостоина Всемилостивѣйшимъ блаженныя памяти Государя Императора Александра Павловича дозволеніемъ продать двѣ тысячи душъ съ тѣхъ имѣній на удовлетвореніе Вѣрителей, но документовъ при себѣ не имѣетъ, однакъ въ случае надобности таковые представитъ. Изъ выше поясненныхъ дожизненныхъ записей Ей слу

жащихъ

жащихъ на имѣніяхъ Ключъ Теофипольскомъ и Ляховецкомъ, не менѣе обезпеченныхъ на оныхъ собственныхъ капиталовъ за уплатою многимъ Кредиторамъ, Его Превосходительство удостовѣрится можетъ, что сказанныя Имѣнія не могутъ быть собственностію просительницы дѣтей Дочери Анны и Сына Леона Сапѣговъ до колѣ Она просительница находится въ живыхъ ни даже находится подъ ихъ распоряженіемъ, и что съ 1816 Года по постигшей смерти Теофили съ Князей Яблоновскихъ Сапѣжины, по учиненномъ вводѣ въ безпреривномъ и спокойномъ остаются владѣніи, то проситъ вышеупомянутыя имѣнія въ дожизненномъ Ея просительницы владѣніи по прежнему оставивъ изъ подъ секвестра освободить. Привторомъ Отъ 24го Истекшаго Февраля за № 449. препровождая въ спискѣ отношеніе къ Его Превосходительству Дежурнаго Генерала первой Арміи Г. Генералъ Маіора Карпова отъ 19 тогожъ Февраля за № 465. по прошенію Княгини Анны Сапѣги о неправильномъ якобы взятіи въ Секвестръ и Казенное вѣдомство за участіе въ мятежѣ Сына Ея князя Льва Сапѣги имѣніи Ляховцы и Теофиполя состоящихъ въ Волынской Губерніи и состоявляющихъ наслѣдство двохъ Ея дѣтей дочери Анны Чарторыской и означеннаго Сына Льва Сапѣги, каковыми имѣніями по изъясненію Ея владѣетъ Она частію на правѣ пожизненномъ, а частію по праву собственности. И въ переводѣ отношеніе по сему предмѣту

Господина

Господина Дѣйствительнаго Тайнаго Совѣтника Энгеля къ Господину Главно Командующему 1ю Арміею съ приложеннымъ при томъ отношеніи; въ переводѣ же прошеніемъ Княгини Сапѣжины предлагаетъ Губернскому Правленію сіи бумаги въ общемъ присутствіи сообразить съ имѣющимися по дѣло производству свѣдѣніями къ содержанію просьбы Княгини Сапѣжиной относящимися имѣть о томъ сужденіе и постановить опредѣленіе. Означенномъ же отношеніемъ, Дежурный Генералъ 1ю Арміи Господинъ Генералъ Маіоръ Карповъ, прописываетъ что Дѣйствительный Тайный Совѣтникъ Энгель при отношеніи отъ 6го тогожъ февраля за № 2061мъ препроводивъ на усмотреніе Г. Главно Командующаго Арміею прошеніе поданное Ему Княгинею Анною Сапѣгою о неправильномъ якобы взятіи въ Секвестръ и Казенное вѣдомство за участіе въ Мятежѣ Сына Ея князя Льва Сапѣги имѣніи деревни Ляховцы и Теофиполя состоящихъ въ Волынской Губерніи и составляющихъ наслѣдство двухъ Ея дѣтей дочери Анны Чарторыской и означеннаго Сына Льва Сапѣги, каковыми имѣніями по изъясненію Ея владаетъ она частію на правѣ дожизненномъ а частію по правѣ собственности, ибо уплатила изъ своихъ денегъ долги лежавшія на сихъ помѣстьяхъ - присовокупилъ, что небытіе Княгини Сапѣги во время мятежа въ Волынской Губерніи было совершенно несамопроизвольно,

такъ

685

такъ какъ за прекращеніемъ сообщенія она не могла туда приехать и оставить для сего Варшаву въ которой жила постоянно, и по елику сама Она по преклоннымъ лѣтамъ своимъ и подошедшимъ свѣдѣніямъ неучавствовала въ произшествіяхъ угнѣтавшихъ Польшу, почему кажется и не можетъ быть включена въ разрядъ лицъ коихъ имѣнія подлежатъ Секвестру и Конфискаціи, то права Ея на помянутыя помѣстья по мнѣнію Его Г. Дѣйствительнаго Тайнаго Совѣтника Энгеля должны быть сохранены и уважены. По приказанію Господина Генерала Фельдъ Маршала, препровождая таковое отношеніе вмѣстѣ съ присланнымъ при немъ прошеніемъ Княгини Анны Сапѣжиной просить удостовѣрясь противу описываемыхъ въ семъ прошеніи обстоятельствъ точнѣйшимъ образомъ, и предоставивъ буде по собраннымъ Свѣдѣніямъ окажется нужнымъ предявляемыя Княгинею Сапѣжиною права къ выше показаннымъ имѣніямъ, согласно Высочайше утвержденнымъ на таковые случаи правиламъ особому разсмотренію гдѣ слѣдуетъ о послѣдующемъ донести Его Сіятельству во всей подробности зъ возвращеніемъ включаемыхъ у сего бумагъ. Дѣйствительный же Тайный Совѣтникъ Энгель отношеніемъ от $\frac{6}{18}$ февраля за № 2061. на Имя Г. Главнокомандующаго 1го Арміею прописываетъ, что, когда въ Царствѣ Польскомъ

возникло

возникло возмущеніе, то имѣнія Ляховцы и Теофиполь разположенные на Волынѣ и принадлежащіе Княгинѣ Аннѣ Сапѣгѣ урожденной Графинѣ Замойской были подвергнуты запрещенію, сообразно общимъ мѣрамъ кои приняты были противу всѣхъ лицъ находившихся въ помянутомъ Царствѣ. Имѣніями сими кои составляютъ наслѣдство дѣтей Ея Княгини Анны Чарторыской и Князя Леона Сапѣги, владѣетъ Княгиня Сапѣга частію по дожизненному праву, частію же по праву собственности - естли Она дѣйствительно уплатила своими деньгами долги отягощавшіе оное - отлучка Княгини Сапѣги была непроизвольная, а затѣмъ принимая въ соображеніе невозможность Ея по случаю совершеннаго прекращенія въ сообщеніи выехать въ Волынскую Губернію изъ Варшавы гдѣ Она прежде всегда жила, равно преклонныя Ея лѣта и дошедшіе до Его Высокопревосходительства свѣдѣнія на щетъ Ея удостовѣренія, что она во всѣхъ смутныхъ происшествіяхъ непринимала никакаго участія. Его Высокопревосходительство полагаетъ что она недолжна быть замѣщена въ числѣ тѣхъ лицъ коихъ имѣнія имѣютъ быть конфискованы

или же

или же подвергнуты Запрещенію, и что слѣ-
довательно права ея надъ имѣніями которы-
ми Она въ Волынской Губерніи владѣ-
етъ не должны быть нарушены. Обсто-
ятельство что Сынъ Ея Князь Левъ Са-
пѣга вступилъ въ маіе Мѣсяце 1831 Года
въ Польскую военную службу, не должно
как Ему Господину Энгелю кажется мѣ-
шать правамъ Матери, ибо Имѣніе кото-
рымъ нынѣ владѣетъ Княгиня Сапѣга
перейдётъ въ руки дѣтей только послѣ
Ея смерти, и Князь Леонъ Сапѣга
не получилбы изъ онаго болѣе какъ толь-
ко слѣдующую Ему часть; сіи причины
склонили Его Высокопревосходительство
уважить просьбу Княгини Сапѣги кото-
рая просила ходатайства его у Госпо-
дина Главнокомандующаго, а по то-
му препровождая при семъ при-
сланное Ею къ нему письмо, просить
Его Сіятельства увѣдомить Его какіе
угодно будетъ сдѣлать по сему предмету
распоряженіи. А Княгиня Сапѣга выше
упомянутымъ прошеніемъ изъясняетъ,
что выше означенный Сынъ Ея Левъ Сапѣ-
га неможетъ быть почитаемъ Жителемъ
Россійской Провинціи, онъ содѣлается имъ
тогда когда послѣ смерти Ея просительни-
цы вступитъ въ наслѣдственное Ея право
до сего

до сего времени, онъ долженъ быть почитаемъ жителемъ Царства Польскаго ибо онъ родился въ Варшавѣ, жилъ постоянно въ Царствѣ Польскомъ и былъ въ ономъ службѣ, и что онъ Левъ не былъ ни зачинщикомъ ни же вопомоществующимъ лицомъ въ возмущеніяхъ какъ въ Царствѣ такъ и въ Провинціяхъ Россійскихъ. Во время революціи находился онъ за Границею и возвратясь въ Польшу во время войны вступилъ въ военную службу такъ какъ большая часть молодыхъ Поляковъ и былъ Офицеромъ Главнаго Штаба, просила Г. Дѣйствительнаго Тайнаго Совѣтника Энгеля изслѣдовать и удостовѣриться о справѣдливости прописаннаго Ея показанія. Выше изъясненный же Секвестръ недолженъ касатся Ея ни въ какомъ случае, ибо во 1:) отлучка Ея Сапѣги произтекла не изъ неповиновенія Высочайшимъ повелѣніямъ но единственно по необходимости: при началѣ революціи она не находилась въ Россійскихъ Провинціяхъ, потому что Ея постоянное Жительство было не тамъ а въ Варшавѣ; во время войны сообщенія между сими двумя краями была совершенно прекращена, и потому не имѣла она возможности поехать на Волынь. Во второе:) она совершенно

не мѣшалась

немѣшалась въ возмущеніе, и посему незаслуживаетъ наказанія за такія преступленія, коихъ она нездѣлала. — въ 3.го) Она необязана вовсе отвѣтствовать за дѣйствія совершенно-лѣтняго Сына, и слѣдовательно неможетъ быть за него наказанною. Естли Воля Его Величества хочетъ отнять у Сына Ея Льва Сапѣги, то имѣніе которое Ему будешъ принадлежать послѣ Ея смерти, то въ такомъ случаѣ должно отдѣлить прежде имѣніе, которое состоитъ въ дожизненномъ Ея владѣній, отъ того, которое есть ея просительницы собственностію, и коимъ она имѣетъ право распоряжать 1.^{вѣ} на двѣ равныя части, чтобы составить части Сыну Ея и дочери, ибо они имѣютъ равное право къ наслѣдству посилѣ своей Бабки, наконецъ какъ доходы съ имѣнія дѣтей Ея, принадлежать Ей по дожизненному праву, то часть Ея Сына недолжна быть конфискована прежде, какъ послѣ Ея смерти. Почему проситъ вышепоясненное имѣніе Ея Сапѣги отъ Секвестра освободить. — При Третьемъ: Предложеній Господинъ Гражданскій Губернаторъ отъ 25.го истекшаго Февраля за №. 456. въ дополненіе къ предложенію Его Превосходительства отъ 24.го тогожъ Февраля за №. 449 по прошенію Княгины Анны Сапѣжиной, объ освобожденій имѣнія Ея отъ Секвестра, препровождаетъ, для совокупнаго разсмотренія

тренія зъ приложенными притомъ предложеній бумагами, сообщенное Его Превосходительству Кіевскимъ Г. Гражданскимъ Губернаторомъ въ спискѣ отношеніе къ Г. Волынскому Генералъ Губернатору Варшавскаго Военнаго Губернатора Графа Витта, отъ 28го Минувшаго Генваря за № 8. о неучаствованій у помянутой Княгини Сапѣжиной въ бывшемъ возмущеніи. Изъ означеннаго-же отношенія Варшавскаго военнаго Губернатора Витта видно: что Княгиня Анна Иванова дочь изъ Замойскихъ Сапѣга жительствуетъ постоянно въ Варшавѣ и во время мятежа и частія непринимала никакаго, Сынъ же Ея Левъ Сапѣга, служилъ во время революціи во 2мъ Уланскомъ Полку вышелъ въ Сентябрѣ мѣсяцѣ за границу съ Войсками, и гдѣ теперь находится, неизвѣстно. — А при четвертомъ отъ 3го сего Марта за № 500. въ дополненіе къ предложеніямъ Его Превосходительства отъ 24го и 25го числъ Минувшаго Февраля за №№ 449 и 456. по прошенію Княгини Анны Сапѣжиной объ освобожденіи имѣнія Ея отъ Секвестра препровождаетъ въ Губернское правленіе для Записки въ Журналъ и немедленнаго исполнительнаго постановленія

послѣ

послѣдовавшее къ его Превосходительству отношеніе Г. Министра Финансовъ отъ 24го Февраля за № 546. по Высочайшему повелѣнію о разсмотреній Документовъ упомянутой Княгини Сапѣжиной о правахъ Ея на Конфискованное Сына Ея Князя Льва Сапѣги имѣніе — изъ означеннаго же отношенія видно: что Г. Министръ Статсъ Секретарь Царства Польскаго Графъ Грабовскій по Высочайшему повелѣнію препроводилъ къ Г. Министру Финансовъ Всеподданнѣйшее прошеніе Княгини Анны Сапѣжиной, урожденной Графини Замойской о введеніи Ея во владѣніе Ключами Ляховецкимъ и Теофипольскимъ находящимися въ Волынской Губерніи. Въ прошеніи семъ Княгиня Сапѣга изъясняла что означенныя имѣнія Секвестрованы какъ собственность Ея Сына, но что оными владѣла Она по дожизненному праву, утвержденному предбрачнымъ договоромъ, и уплатила изъ собственныхъ Капиталовъ значительное Количество долгу который былъ обезпеченъ на тѣхъ имѣніяхъ, почему и считаетъ большую часть сихъ имѣній собственно Ей принадлежащею, и что она непринимала никакаго участія въ Польскомъ мятѣже, и во время открытія онаго не находилась въ имѣніяхъ своихъ въ Волынской Губерніи

берній, но той единственно причинѣ, что Варшава была всегда постояннымъ Ея мѣстомъ жительства. — О таковой воподданнѣйшей прозьбѣ, равно какъ и о томъ, что на основаній Конфискацій Г. Главнокомандующаго 1го Арміею, Ключи Теофипольскій и Ляховецкій по принадлежности оныхъ якобы Князю Льву Сапѣгѣ, велѣно Конфисковать, онъ Г. Министръ Финансовъ, имѣлъ щастіе докладывать Государю Императору и Его Величество въ 19 день истекшаго Февраля Высочайше повелѣть соизволилъ предоставить Волынскому Губернскому Начальству, удостовѣряясь по документамъ, о правахъ Княгини Анны Сапѣги, на пожизненное владѣніе означенными Ключами, донести Г. Министру Финансовъ о послѣдующемъ для доклада Его Императорскому Величеству, причемъ Его Императорское Величество изволилъ отозваться, что Княгиня Анна Сапѣга въ мятежѣ какъ Его Величеству извѣстно неучаствовала, о таковой Высочайшей Волѣ онъ Г. Министръ Финансовъ увѣдомляетъ Его Превосходительство для надлежащаго и немедленнаго онаго исполненія. — Причемъ докладывано 1е Въ Рапортѣ Острогскаго Земскаго Суда отъ 5го прошлаго Генваря значитъ, что подсудокъ тамошняго Уѣзднаго Суда Крижановскій Обще съ состоящимъ въ должности Исправника Избебскимъ и Уѣзднымъ Стряпчимъ засѣздомъ на мѣсто для

Маложец

для наложенія Секвестра, нашли что Мѣстечко Ляховцы составляющееся изъ Фольварковъ Леонцинскаго и Старицкаго, Жемѣлинцы, Шушовцы, и Теремное находилось въ Управленіи уполномоченнаго Княгини Анны съ Замойскихъ Сапѣжины Матери Князя Леона Сапѣги Дворянина Филиповича, Селеніе, Чолгузовъ въ Закладномъ владѣніи титулярной Совѣтницы Елены Корсаковой, а Миклаши въ дожизненномъ владѣніи Помѣщицы Маріанны Прибышевской, засимъ упомянутый Уполномоченный Филиповичъ даннымъ объявленіемъ изъясняя, что какъ означенное Ляховецкаго Ключа въ тамошнемъ Уѣздѣ такъ и Теофипольскаго Ключа въ Староконстантиновскомъ Уѣздѣ Состоящихъ есть дожизненною Владѣлицею Княгиня Анна Сапѣжина на основаніи Записи Мужа Ея въ 1797 году 16го Октября въ Актахъ Сандомирскихъ признанной и въ Гражданской Волынской Палатѣ 1801 года 20 Апрѣля явленной въ Вящшее же сего удостовѣреніе приложилъ два вводные листы въ означенные Ключи Ляховецкій и Теофипольскій на Ея Княгиню Анну Сапѣжину по смерти Мужа въ 1816 году 1го и 6го числъ Марта въ Староконстантиновскомъ и Острогскомъ Уѣздныхъ Судахъ сознанные изъ коихъ значитъ, что по силѣ вышеозначенной Записи вступила Анна

Сапѣжина

Сапѣжина въ дожизненное владѣніе тѣмъ имѣніемъ которое по Ея смерти должно достаться на вотчину дѣтямъ Ея съ покойнымъ Князѣмъ Александромъ Сапѣгою, прижитымъ Князямъ Льву и Аннѣ Сапѣгамъ, и что оное имѣніе было въ безпрерывномъ, владеніи Ея Княгини Анны Сапѣжины и есть по нынѣ — приложилъ во 1.хъ Копію опредѣленія Волынской Гражданской Палаты по Ея прозьбѣ въ 1817 году 9 Марта послѣдовавшаго дозваляющаго регистръ, Движимостямъ въ дожизненномъ Ея владѣніи находящимся подъ присягою представить предъ урядомъ Царства Польскаго и во 2.хъ Довѣренность отъ Ея Сапѣжины Ему Филиповичу къ Управлѣнію тѣмъ имѣніемъ въ дожизненномъ Ея владѣніи находящагося съ личной явки Ея Княгини Сапѣжины на урядѣ въ Городѣ Варшавѣ 1827 Года 13.го Декабря выданнымъ, посилѣ каковой довѣренности именемъ Сапѣжины онъ Филиповичъ и понынѣ онымъ имѣніемъ управляетъ, просилъ поудержаться съ наложеніемъ на упомянутое имѣніе Секвестра до разрѣшенія Губернскаго начальства. По учиненному же описки Чиновниками противу объясненія уполномоченнаго Филиповича розысканію открылось, что имѣніе Мѣстечко Ляховцы и Селенія Жемѣлинцы и Теремне доселѣ находилось въ дѣйст-

вителѣ

116 690

вительномъ владѣніи Княгини Анны Сапѣ-
жины, и что Сынъ Ея нетолько никакого у-
частія въ томъ имѣніи неимѣлъ но и въ
здѣшнемъ Краѣ на жительствѣ ненаходил-
ся и хотя розысканіе подтвердило предста-
вленные документы о принадлежности
доходовъ съ того имѣнія Княгинѣ Аннѣ
Сапѣжинѣ, но за всѣмъ тѣмъ оные Чинов-
ники нерешились тѣхъ доходовъ сами
оставать при ней Сапѣжинѣ, а отдали
оное имѣніе по описи Администрато-
ру Полковнику Христофору Борисову
въ его вѣдѣніе и разпоряженіе до даль-
нѣйшаго разпоряженія объ нѣмъ на-
чальства, а доходы съ того имѣнія Соби-
раемые цѣлостно хранить обовязали она-
го Полковника Борисова, Инвентарижe
съ описаніемъ всего имѣнія представлѣ-
ны въ Острогскую Дворянскую опеку при-
чемъ представилъ оный Судъ и выше поясненные
документы доказывающіе Дожизненность на
имѣніе Княгини Анны Сапѣжины — второе изъ
представленной Княгинею Анною изъ Замой-
скихъ Сапѣжиною въ урядовой выписи дожиз-
ненной Записи видно: Что Мужъ Ея Князь
Александръ Осиповъ Сынъ Сапѣга пред Акта-
ми Царско Королевскими Земскими Сандомир-
скими 16го Октября 1797 года лично созналъ,
что по смерти Его все вообще Движимое
и недвижимое имѣніе и Капиталы Его ны-
нѣ

нѣ имѣемое и впредъ приобрестьсяимѣющее, или
понаслѣдству достаться могущее, должны поступить
во владѣніе Жены Его Анны изъ Замойскихъ Са-
пѣжины, а по смерти Ея наслѣдникамъ Его Князя
Александра Сапѣги безъ всякаго препятствія
и спора состороны наслѣдниковъ означенной
жены Его въ цѣлости. — Запись сія явлена
въ Волынской Гражданской Палатѣ 1801 года Апре-
ля 20 дня, и третье: Что Конфирмаціею
Г. Главнокомандующаго 1го Арміею Князь
Левъ Александровъ Сынъ Сапѣга, за участво-
ваніе въ возмущеніи бывшемъ въ Царствѣ
Польскомъ Губернскою Коммиссіею внесенный
во 2й разрядъ преступниковъ оставленъ въ томъ
же разрядѣ, а имѣніе его повѣлѣно взять
въ Казну. Почему Г. Гражданскій Губерна-
торъ 30 прошлаго Генваря какъ видно
изъ предложенія Его Превосходительства подъ
№ 250мъ о сей Конфирмаціи Г. Главнокоман-
дующаго 1го Арміею извѣстилъ Казенную Па-
лату съ тѣмъ, чтобы она во исполненіе
оной на основаній § 30. 11. Главы Высо-
чайше утвержденныхъ 17 Іюлія 1831 года
правилъ немедленно распорядилась под-
вергнуть дѣйствительной Конфискацій
и принадлежавшее упомянутому Князю
Льву Сапѣгѣ и уже осеквестрованное и-
мѣніе а именно Староконстантинове-
каго Уѣзда въ Теофипольскомъ ключѣ
1551 и Острогскаго Уѣзда въ Ляховец-
комъ ключѣ 1848, всего 3399 душъ Кресть-
янъ. Причемъ такъ же докладывано, что

въ

въ ревизкихъ Сказскахъ 1816 года, въ теофипольскомъ Ключѣ показана дожизненною владѣлицею Княгиня Анна Сапѣга — Приказали: Губернское Правленіе приводя въ исполненіе изясненное Высочайше Повелѣніе и соображая всѣ означенныя бумаги съ подлиннымъ производствомъ дѣла, находитъ: 1е) По свѣдѣніямъ Губернскаго Правленія состоящіе въ здѣшней Губерніи Ляховецкій и Теофипольскій ключи принадлежатъ по вотчинному Праву Князю Льву Сапѣгѣ. По ревизіи числятся сіи помѣстья за нимъ же Львомъ Сапѣгою; на какое послѣдней къ сему имѣнію право и не прекратилось ли оное съ выходомъ Ея въ Замужество за Чарторыскаго? неизвѣстно. — Въ Ляховецкомъ Ключѣ почитается 1848, а въ Теофипольскомъ 1551; всего же 3,399 душъ Крестьянъ Мужеска пола. — Слѣдствіемъ донесеній мѣстнаго Начальства, что сей Сапѣга и Мать Его Княгиня Анна съ Замойскихъ Сапѣжина находятся въ Царствѣ Польскомъ, было то что на сій помѣстья, по точной силѣ Высочайшаго Указа 1830 Декабря 21 наложено Запрещеніе, которое существуетъ и понынѣ. — Между тѣмъ, онъ Князь Левъ Сапѣга признанъ Г. Главнокомандующимъ Дѣйствующею Арміею наиболѣе участвовавшимъ въ возмущеніи и по донесенію о семъ отъ Г. Фельд-маршала Государю Императору, Его Величество Высочайше повелѣть соизволилъ, на-

ложить

ложить на имѣніе Его Сапѣги Секвестръ. — Сіе было основаніемъ ко внесенію Сапѣги во 2-й разрядъ виновныхъ къ наложенію на помянутые ключи дѣйствительнаго Секвестра, и къ представленію Г. Главнокомандующему 1-го Арміею объ окончательной Конфискаціи сего имѣнія, по которому и послѣдовала Конфискація Его Сіятельства, о взятіи онаго въ Казну. —

2-е) При наложеніи во исполненіе приведенной Высочайшей Воли, на таковое имѣніе Секвестра, повѣренный Княгини Анны зъ Замойскихъ Сапѣжины, а въ послѣдствіи и сама она Сапѣжина, предъявила право Ея на пожизненное владѣніе оными ключами. — Сверхъ того она Сапѣжина присвоя себѣ часть сего самаго имѣнія въ Совственность, тотому что она уплатила совственными своими деньгами некоторыя долги, лѣжавшіе на сихъ помѣстьяхъ присовокупила, что за симъ прочія имѣнія, по прекращеніи пожизненнаго Ея права, принадлежитъ въ наслѣдство двухъ Ея дѣтей, Дочери Анны Чарторыской и означеннаго Сына Князя Льва Сапѣги.

и 3-е) Княгиня Сапѣжина право свое на пожизненное владѣніе изъясненными ключами, доказываетъ: а.) Двумя Записями, предбрачною 1794 Апреля 20-го и пожизненную между Мужемъ Ея Князѣмъ Александромъ Сапѣгою и Его Сапѣжиною 1797 Октября 16-го сіи Записи явлены въ Волынской Гражданской Палатѣ: первая 1800.

Сентябрь

Сентября 13го и послѣдняя 1801 Годовъ Апреля 20.
выписи оныхъ Записей утвержденны подпіса-
ми Членовъ Царства Польскаго, засвидѣтель-
ствованными предсѣдателемъ временнаго
Правленія онаго Г. Дѣйствительнымъ Тай-
нымъ Совѣтникомъ Энгелемъ пожизненныя
запись все имѣніе Мужа Сапѣжины
Александра, какоебы Ему непринадлежало,
заключаетъ послѣдствіе предбрачной Записи,
и подтверждая дѣйствительность права
на пожизненное владѣніе Сапѣжины всѣмъ
его имѣніемъ содержать одно только усло-
віе въ томъ, что по смерти Ея Княгини
Сапѣги, должны получить то имѣніе, на-
слѣдники мужа Александра, а не Ея Княги-
ни Анны b.) Двумя вводчими листами
по смерти мужа, при полученіи въ 1816
году по праву пожизненному въ свое вла-
дѣніе Ключей Ляховецкаго и Теофиполь-
скаго. Сіи листы явлены въ приличныхъ
присудственныхъ мѣстахъ въ томъ же
году, въ несколько дней послѣ составленія
оныхъ и c.) Дѣйствительнымъ пользо-
ваніемъ симъ правамъ, современи получе-
нія имѣнія и понынѣ, въ Лицѣ Управля-
ющаго Филиповича, по данной отъ Ея до-
вѣренности, которая такъ же предявле-
на. Въ семъ Заключается Существо Доку-
ментовъ и права Сапѣжины на пожиз-
ненное Ея владѣніе имѣніемъ. Объясненія

Ея потвер

Ея потверждаются ревизскими Сказками 1816. года о Теофипольскомъ ключѣ, гдѣ она названа дожизненного владѣлицею, а мѣстнымъ при Секвестрѣ розысканіемъ о Ляховецкомъ ключѣ, по которому оказалось, что сей ключъ находился въ Дѣйствительнымъ Ея владѣніи, и что Сынъ Ея неимѣлъ въ томъ никакого участія. Впрочемъ, о томъ чтобы принадлежала Ей Сапѣжиной какая либо часть изъ сего имѣнія въ собственность, она непредставляетъ никакихъ доказательствъ, и сіе Ея право какъ полагать должно основывается единственно на уплатѣ поизъясненію Ея долга, обременявшаго оное имѣніе. Наконецъ нѣтъ также доселѣ въ виду итого, чтобы могла наслѣдовать въ семъ имѣніи дочь Ея Сапѣжины Анна Чарторыская, наравнѣ съ означеннымъ Сыномъ Львомъ, сохранившимъ право вотченничества къ имѣнію, невзирая на временное право Матери. Изъ сего явствуетъ, что Княгиня Анна Сапѣжина непредъявляетъ вновь иска къ означенному имѣнію, а только проситъ охранить Ея право на пожизненное владѣніе онымъ воспріявшее свою силу и дѣйствіе съ 1816 года и продолжавшееся до сего времени; то посему, неимѣя въ виду Спора и противу-рѣчія противу представленныхъ Сапѣжиною Документовъ: Губернское правленіе невидитъ основанія и нерѣшается самособою под-

верчнаго

вергать оныя судебному разсмотренію. — Касатель-
ноже изъясненія Княгини Сапѣжины о принад-
лежащей ей части сего имѣнія въ совствен-
ность, равно о правѣ дочери Ея Анны Чарто-
рыской, наслѣдовать въ ономъ, о семъ по мнѣнію
Губернскаго Правленія слѣдуетъ имъ Сапѣжиной
и Чарторыской предявить предварительно пра-
ва свои Казенной Палатѣ, и затѣмъ доказать
оныя установленнымъ порядкомъ по Суду. —
Впротчемъ показаясь Заключеніе о пожизнен-
номъ правѣ Сапѣжиной, какъ подобные случай
не рѣдко могутъ встрѣчаться, то Губернское
Правленіе впредупрежденіе на будущее время
затрудненій и для огражденія правъ Казны,
примѣняясь къ правиламъ 17 Іюля 1831 года
полагаетъ представить на разсмотреніе
непризнаноли будетъ слѣдующее общее
правило: а.) Право вотчинничества под-
лѣжащее виновному лицу подвергать
Запрещенію, невзирая на никакія права
обременяющія имѣнія b.) Дожизнен-
ныя права въ такихъ имѣніяхъ подоку-
ментамъ имѣющимъ спору и противу-
рѣчію и вопріявшимъ свою силу и дѣйствіе,
довозникшаго въ Царствѣ Польскомъ
возмущенія оставить согласно § 23 при-
веденныхъ правилъ ненарушимыми. —
c.) имѣнія сего рода описывать какъ сказа-
но и § 9 правилъ 17 Іюля подъ буквами b.
и c. и не иначе оставлять у временнаго
владѣльца какъ съ подпискою, о сохраненіи

въ сѣлост

въ сѣлости имѣнія на законномъ управленіи онымъ, подъ опасеніемъ Запрошивное сему дѣйствіе, доказаны по Суду, Лишенія дожизненнаго права и взысканія понесенныхъ убытковъ съ собственнаго Его имѣнія. д.) Имѣнія сего рода должны быть въ Суду и нащету Казенной Палаты, подъ надзоромъ дворянскихъ опекъ которыя обязаны наблюдать за цѣлостію и законнымъ управленіи онымъ и 5.) по прекращеніи дожизненнаго права обращать таковыя имѣнія, на общемъ основаніи. Очемъ Предоставить Г. Предсѣдательствующему Гражданскому Губернатору донести съ приложеніемъ въ спискахъ сего Журнальнаго состановленія Г. Г. Главнокомандующему 1.го Арміею, Министру Финансовъ и Генералъ Губернатору, съ таковымъ состороны Губернскаго Правленія мнѣніемъ, что при вшествованіи столь положительныхъ доказательствъ о невинности Княгини Сапѣжины въ поступкахъ повремя сей нахожденія въ Царствѣ Польскомъ по правахъ Ея на дожизненное владѣніе имѣніями Ключъ Теофипольскій и Ляховецкій съ Деревнями въ числѣ 3399 душъ Крестьянъ, надлежитъ освободить сіе имѣніе отъ Конфискаціи и Секвестра съ сохраненіемъ токмо Запрещенія,

какъ

120 694

какъ предостерегательной мѣры направилакъ Губернскимъ Правленіемъ предположенныхъ но съ дозволеніемъ Дожизненной Владѣлицѣ пользоваться всѣми доходами.

По сему опредѣленію исполненіе Марта 9 дня 1832 года.

Copie

A S. E. Mr le Comte Lewaszow

La confiance intime que j'ai placée dans la justice de V. E. me fait éspérer qu'elle voudra bien entendre ma demande et contribuer à me faire rentrer dans la jouissance de ma fortune —

J'ai déjà donnée toutes les preuves qui constatent mon droit d'advitalité sur les terres de Tschitpol et Lachowce. Ces preuves ont été vérifié par les autorités; elles ont été reconnues pour valables, mon droit d'advitalité a été jugé incontestable, et la dessus on a donné l'ordre de me reintegrer dans mes droits de possession —

A mon arrivée dans mes terres j'ai cru me retrouver dans ma propriété, cette éspérance a été dechue; de nouvelles difficultés ont retardé l'execution des ordres déjà donnés pour me

rend

rendre la jouissance de mes biens. Je me trouve dans mes terres, dans ma maison tout à fait étrangère, je ne puis toucher à aucune des choses qui m'appartiennent, mes meubles même qui étoient ma propriété me sont interdites. Ainsi je me trouve dépouillé non seulement de ce que je possedois par droit d'adoptalité, mais encore de ce qui faisoit ma propriété réelle. —

Ayant placé des fonds dans les terres que je possède par droit d'adoptalité, j'ai des droits de propriété réelle, dont j'espère bientôt fournir les preuves inconestables; mais en attendant je desire que la possession de mes biens puisse m'être rendues en raison du droit d'adoptalité qui est déjà reconnu par les autorités.

Jéyas

J'épargne à V. E. tous les détails de mon affaire qui doivent déjà Lui être connus — j'espère qu'elle voudra bien par un effet de la justice de Son caractère faire hâter le moment où ma propriété me sera rendue, et j'ai la prie d'agréer l'expression des sentimens de haute considération avec laquelle j'ai l'honneur d'être

de V. E. etc — A S.

Smia 25 Lipca 1832
Teofipol.

Kopia

Do JW. Hrabi Marszałka Gubernii Wołyńskiéy Lenkiewicza. —

Ufność którą pokładam w sprawiedliwości JW Marszałka Dobr daje mi śmiałość pisania do Niego w interessie moim — Wszystkie władze do których się udawałam uznały niezaprzeczone moie prawo dożywocia na Kluczach Teofilpolskim i Lachowieckim, i iuż były wydane rozkazy do zdięcia Sekwestru z tych Dóbr. Niewiem z jakiego powodu znowu wstrzymano mi ich oddanie. Jestem teraz w moiéy własności zupełnie obcą osobą niemogę używać dochodów ani żadnéy przyiemności w dobrach. Lasy są w Administracyi Rządowéy — Wszystkie

nauce

nawet meble mego pałacu i moie własne sprzęty są zapisane niesłusznie jako mające bydź własnością Rządową. Jednym słowem zabrano mi wszystko nietylko co posiadałam prawem dożywocia, ale i to co było moją osobistą własnością. —

Spodziewam się wkrótce wyświecić dowodami moie prawa własności do majątku — lecz na ten raz pragnę ażeby moie prawa dożywocia będąc uznane, dobra mi były oddane. Chciey JWMar Dobr. przyczynić się do ułatwienia mi odzyskania tey sprawiedliwości i racz przyjąć wyraz głębokiego szacunku z którym mam honor zostawać JWM. D. etc —

AS

d. 25 Lipca 1832 r.
Teofipol.

Kopia

Do JW Hrabi
Ilińskiego –

Miło mi iest wyrazić JWW Panu Dobr. moią wdzięczność za Jego przychylność dla mnie w Interessie odzyskania moich dobr. Sprawiedliwość Jego daie mi nadzieję iż będziesz chciał wspierać ieszcze usiłowania moie dla odzyskania własności moiego maiątku. Jak przyiemnie iest w nieszczęściu doznać życzliwości swoich rodakow!

Racz Panie przyiąć wyraz mego dziękczynienia i głębokiego szacunku z którym iestem

JW Hrabi Dobr. &c. &c. — AS

d. 25 Lipca 1832 r.
Teofipol.

Kopia Listu

Do P. Korzakowa Gubernatora Cywilnego

Wołyńskiego

Ayant placé une confiance absolue dans les ordres de V E touchant la levée du sequestre de mes terres, j'esperai a mon arrivée de Varsovie rentrer dans la jouissance de ma propriété cette attente a eté frustrée par la desagreable surprise de voir l'execution des ordres de V E suspendue par de nouvelles difficultés. On arrete la levée du sequestre de mes terres jusqu'au temps ou je justifierai par des preuves la realité des fonds que j'ai placés sur ces terres.

Je possede les terres de Teofilpol Lachowce et Kulesze en vertu du droit d'advitalité, et par droit de propriété reelle ayant des fonds placés sur ces biens. Le droit d'advitalité me donne la jouissance de ces terres durand ma vie; mes fonds placés sur ces terres constatent le droit de propriété reelle.

Les preuves de mon droit d'advitalité ont eté fournies par moi et reconnues par les autorités. En raison de ce droit d'advitalité selon toute justice, la possession de mes biens doit metre rendue sans entrer dans la discussion de mes droits de propriété reelle.

Je pourrai bientot presenter le compte de mes fonds placés sur les terres, avec les preuves, et constater par la mes droits de propriété reelle.

Dans ce moment ci je suis privée et du droit d'advitalité et du droit de propriété, je me trouve tout a fait etrangere

dans mes biens et ma maison. Je ne puis jouir ni des revenus ni des forets qui me sont interdites, ni avoir la proprieté de mon betail et de mes meubles.

Je demande que V E veuille bien contribuer a me faire rentrer dans la jouissance de mes droits dadvitalité, en faisant lever le sequestre sur mes biens, la question de mes droits a une proprieté reelle ne peut pas detruire mes droits dadvitalité ni me soustrer des avantages que me donne ce droit, elle sera debatue lorsque je presenterai mes preuves.

La justice de V E me donne lespoir quelle voudra avoir egard a ma demande et lappuier de son autorité.

Je prie V E dagreer lassurance des sentimens de haute consideration avec lesquels jai lhonneur de tre.

Teo[illegible]il pol. Juillet
1832.

A S

Kopia

Do Kanknena Ministra

Finansow w Petersburgu

Il m'est bien penible d'importuner V.E. d'une affaire qui me regarde particulierement. En arrivant dans la province de Volhynie j'ai cru faire bien en me procurant de la monnoye en papier courante dans le pays. Il se trouve justement que l'entrée de cette monnoye est interdite, et mon grand etonnement mon argent a eté saisi et on m'a fait payer une amende qui revient au double de sa valeur. l'ecrit que j'envoie a V.E. l'informera des details de cette affaire. Je place ma confiance dans l'equité de V.E. et j'espere qu'elle voudra bien entrer dans ma demande et me faire rendre justice.

V.E. voudra bien agreer l'expression de la haute consideration avec laquelle j'ai l'honneur d'etre.

A S

Juillet 1832

Teofilpol.

Копія № 900

получено 9 Іюня 1832 года

703

Указъ Его Императорскаго Величества Самодержца Всероссійскаго изъ Правительствующаго Сената Волынскому Губернскому Правленію. По Указу Его Императорскаго Величества Правительствующій Сенатъ слушали: во первыхъ представленіе Г. Министра финансовъ, что Министръ Статсъ Секретарь Царства Польскаго Графъ Грабовскій въ Генварѣ сего года по Высочайшему Его Императорскаго Величества повелѣнію препровадилъ къ нему Всеподданнѣйшее прошеніе Княгини Анны Сапѣги, урожденной Графини Замойской, о возвращеніи Ей Княжей Теребовльскаго и Заровецкаго, находящихся въ Волынской Губерніи, и секвестрованныхъ подъ видомъ принадлежащихъ Ей Сыну Ея Князю Сапѣгѣ, тогда какъ имѣніе сіе слѣдуетъ Ей по предбрачному договору въ родовое владѣніе, при окладѣ составленной по сему Всеподданнѣйшему прошенію записки Его Императорское Величество Высочайше повелѣть соизволилъ; представить Волынскому Губернскому Начальству удостовѣрясь по документамъ справедливо ли Княгини Анны Сапѣги народившее владѣніе означенныя имѣнія, донести Ему Министру финансовъ относящееся для доклада Его Величеству. – Изъ доставленныхъ во исполненіе сего отъ Губернскаго Начальства свѣдѣній оказалось: 1.) по наложеніи въ Декабрѣ минувшаго года Секвестра на принадлежащее Матеюшку Князю Сапѣгѣ имѣніе состоящее Старокостянтиновскаго Уѣзда въ Теребовльскомъ Имѣніи 1551 и Острогскаго Уѣзда въ Заровецкомъ имѣніи 1848 душъ, Мать Его Княгиня Сапѣга предъявила дозволенное право на сіе имѣніе, а потомъ въ прошеніи Подольскому Волынскому Временному Военному Губернатору и Дежурному Генералу 1.го Арміи изъявила, что часть сего имѣнія принадлежитъ Ей въ собственность, такъ какъ она купила изъ своего капитала въ Банкѣ Имѣнія Золотыхъ полтораста на оное долга; и въ прошеніи Дѣйствительному Тайному Совѣтнику Энгельгардту сверхъ предѣ изложенныхъ объясненій присовокупила, что имѣніе сіе Ей должно быть отдѣлено изъ Ея собственнаго капитала разделенія надъ всѣ части, ибо къ оному имѣла Ея Дочь по Муже Картоційская имѣющее равное наслѣдственное право; акаты доходы съ имѣнія дѣтей Ея слѣдуютъ Ей по предбрачной записи, то часть Ея имѣла надлежала быть конфирмована прежде Ея смерти 2.) въ подтвержденіе правъ своихъ Княгиня Сапѣга представила: а.) Подписанную запись покойнаго Мужа Ея Александра Сапѣги 1797 года Октября 16.го въ томъ, что по смерти его все въ обще движимое и недвижимое имѣніе за капиталъ его долговъ поступаетъ въ владѣніе Ея пріятельницы, а потомъ Супруги Ея наслѣдниковъ его безъ всякаго препятствія съ стороны Ея наслѣдниковъ; и б.) въ выдачѣ листа изъ коей видно, что покойникъ мужъ Сапѣги въ 1816 году пріятельница, по сей означенной записи, вступила въ дозволенное владѣніе Теребовльскимъ и Заровецкимъ имѣніемъ; 3.) по произведенному разъисканію открыто, что имѣніе сіе до наложенія на оное Секвестра, находилось во владѣніи Княгини Сапѣги безъ участія въ ономъ Сына Ея Князя, по Ревизіи 1816 года, Теребовльской и Заровецкой имѣніи въ количествѣ 3399. душъ мужскаго пола на имя Князя Сапѣги и Сестрою Его Анною по Муже Картоційскаго, на право сей послѣдней къ тому имѣнію не прекратилось ни съ выходомъ Ея въ Замужество, ссо не обвѣнсно, равно какіе уступленія Княгини Сапѣги по записи Мужа Ея капиталы и движимость, и обезпеченныя на оные надлежащимъ образомъ, оной свободной пошлости; и 4.) Губернское Правленіе заключило, что при существованіи положительныхъ доказательствъ о правахъ

Княгини Сапеги надворнаго владенія Княгини Теофилъ Любецкимъ Литовскимъ, наслѣдіе освободить имѣніе ей отъ конфискаціи и Секвестра, съ сохраненіемъ тѣхъ запрещеній, какъ предоставленныхъ въ пользу Казны Мызы, на правахъ Губернскихъ правленіяхъ предполагаемыхъ распространенія какихъ на всѣ подобные случаи сдѣлано онымъ Главнокомандующему 1-ю Арміею Волынскому Генералъ Губернатору особое представленіе, по Коему отъ стороны Княгини Сапеги приказано: чтобы въ семъ Имѣніи могла наслѣдовать дочь Ея Анна Картузійская, то по сему предмету, слѣдуетъ Имъ предварительно предъявить права свои Казенной Палатѣ и затѣмъ доказывать оныя по буду установленнымъ порядкомъ — Онъ Министръ Финансовъ удостоивъ изъ обстоятельствъ означеннаго дѣла, что по оному представляется къ Секвестрованному Имѣнію Наслѣдника Льва Сапеги разныя претензіи и права, какъ самой Княгини Сапеги, такъ и дочери Ея Картузійской, каковой предлежитъ по существу своему подлежатъ формальному Судебному разбору, полагаетъ, прошеніе Ея Сапеги со всѣми собранными по оному Сведеніями, препроводить въ Правительствующій Сенатъ для онаго: какъ сіе постановленіе. — Повелѣнію сдѣланнѣйшимъ представленіи на Благоусмотрѣніе Его Императорскаго Величества, Государь Императоръ 22-го минувшаго Апреля таковое Мнѣніе Его Министра Финансовъ Высочайше повелѣлъ исполнить — сказаной Высочайшей волѣ и препровожденіемъ принадлежащихъ къ дѣлу Сему бумагъ при описи онъ Министръ Финансовъ и доноситъ Правительствующему Сенату, Во вторыхъ приложенныя всѣ бумаги: и въ прилагаемую Справку — Приказали: Княгиня Анна Сапега урожденная Графиня Замойская, въ поданныхъ Ея прошеніяхъ объясняетъ, что сочтенное принадлежащимъ оказавшимся въ возмущеніи въ царствѣ Польскомъ Львомъ, управствовавшимъ Сыну Ея Льву Сапеги Имѣніе, состоящее Волынской Губерніи въ Старокостантиновскомъ Уѣздѣ, Тарнополѣскій Имѣніе въ коемъ 1551 душа и въ Острожскомъ Уѣздѣ Дерновецкій Имѣніе, въ коемъ 1848 душъ которые подвергнуто было по Сіе Высочайшаго Указа 21 Декабря 1830 Года первое наложенію запрещенію, потомъ Секвестру, аналогично по приговору Комиссіи для разбора лицъ участвовавшихъ въ Мятеже и по Конфискаціи Гл. Главнокомандующаго 1-ю Арміею конфисковано въ Казну должно переходить въ подданственной Ея владѣніи, что часть онаго принадлежитъ Ей въ собственность, такъ какъ она употребила изъ своихъ капиталовъ болѣе Милліона злотыхъ людьми на оные долги, что имѣніе Сына Ея должно быть отдѣлено отъ Ея собственнаго имѣнія здѣлано на двѣ части, ибо къ оному Сынъ Ея идетъ Анна, по Мужѣ Картузійская имѣетъ равное наслѣдственное право и въ подкрѣпленіе Сего показаній она Княгиня Сапега представила: а:) подданную за тѣмъ умершаго Мужа Ея Александра Сапеги 1797 Года Октября 16-го въ томъ, что посмертіи Его все въ общемъ Движимое и недвижимое Имѣніе и капиталы Его должны поступить въ владѣніе Ея просительницы, апосля Смерти Ея наслѣдникамъ Его, безъ всякаго препятствія и спора стороны Ея Наслѣдниковъ, и б:) въ выдные листы изъ коихъ видно, что покойной тотъ Сапеги въ 1816 Году Просительницу по Сыновьямъ

означенной Записи въ ступила въ дожизненное владѣніе Теофиль поль
скимъ и Ляховецкимъ ключами. — Но какъ документы сіи обозначаютъ
одно только право княгини Сапѣги на дожизненное владеніе Теофиполь
скимъ и Ляховецкимъ ключами, но о томъ чтобы какая либо часть
онаго имѣнія принадлежала въ собственность Ей княгинѣ Сапѣги,
а равно имѣла право въ семъ имѣніи наслѣдовать Дочь Ея Анна
Чарторійская, ничемъ недоказано, и затѣмъ дѣло сіе должно быть
разобрано Судебнымъ порядкомъ; то посему и предписать Волынь
скому Губернскому Правленію, дабы оно имѣющіяся въ ономъ про
шенія княгини Сапѣги со всѣми собранными по онымъ свѣденіями,
препроводило для разсмотренія и учиненія законнаго по онымъ
постановленія въ надлежащее судебное мѣсто съ тѣмъ, чтобы въ
дальнѣйшимъ дѣла сего ходѣ поступлено было по Высочайшему
Указу 19 Августа 1799 Года и порядка въ Указѣ Правительству
ющаго Сената 22 Сентября 1827 Года изъясненному и о томъ въ оное
Правленіе послать указъ, каковымъ и дать знать Волынской
Казенной Палатѣ и Гг. Министру Финансовъ — Мая 30 Дня
1832 Года /: Подлинный подписали :/ Оберъ Секретарь Вели
бромъ — Секретарь Василій Якимовъ — Повѣтчикъ Федоръ
Лукіяновъ. —

По 1м Департаменту —

Высочайшему повелѣнію —

Jaśnie
Xiężna
i
Naytaskawsza

Mowy Ucałowanie Dłoni
z Prośbą Łaskawości.

razem nauki, okrycia i życia. –

W prawdziwem iedynie uczuciu
siérocieństwa wtém mieyscu się
odzywaiąc, oczekuię iak nam
nadzieię taskawey dyspozycyi
Jasnie Oświeconéy Xiężny
Pani do kogo należy o wypłatę
rzeczonego procentu.

2r.

Marianna Babiańs

Oświécona.

Pani

Dobrodziéyko!

W
ydaną swą łaskawą Rezolucyą pod
dniem 2 Lutego 1832 r: na podaną
prośbę względem wypłaty procentu
od kapitału Złłpolskich 6,000 za lata
1831/32 i 1832/33 z prowentu Radzyńskie-
go, wyrzec raczyłaś Jasnie Oświé
cona Xiężna Pani w tych wyra
zach do podpisanéy; " podająca zgło
sić się zechce o Stym Janie iako ter
minie przypadającym dla otrzy-
mania chociaż z kassy moiéy części
procentu iéy należącego." - Wpraw-
dzie zaniedbałam ten czas dla mnie
drogi, lecz to przypisać należy bié-
dnéy wdowy kobiety, tém bardziéy
że pogłoska nieobecności w Kraiu
Jasnie Oświéconéy Xiężny Pani
dochodziła mych uszu. -
Dziś zatém w nadziei opiekuń-
czych względów uciekam się, żebrząc
o te dla mnie że tak powiem wiel-
kie wsparcie, czyli raczéy dla tych
szesciorga dzieci potrzebujących ra-

zem

Radzyń dnia 9 Listopada 183

Madame!

Ayant eu l'honneur de recevoir votre lettre datée du 16. Juillet, j'ai cru de mon devoir de proceder à l'examen de votre affaire avant de vous donner des notions satisfaisantes. Dans ces considérations la Regence a rendu son decret, dont la copie doit etre remise à votre chargé. — Il vous en rendra compte. — Comme President de la Regence je vous ai adjugé depuis longtemps l'advitalité, mais l'ouvrage du senat y a mis un obstacle judiciaire, qui retardera pour quelque tems la realisation des formes de restitution. —

Veuillez croire aux esperances de la considération distinguée, avec laquelle j'ai l'honneur d'etre

Madame la Princesse

Votres humble et tres obeissant servite

André Rimsky-Korsakoff

le 8 août 1832
Fytomir.

z Petersburga 19go Września n. st. 1832.

W liście dziś pisanym do Pana Michalskiego wyczytasz Kochana Ciocia niektóre objaśnienia ogólne nad twojemi interessami. Przez przyszłą pocztę przeszlemy dokładniejsze wiadomości nad obecnym ich stanem i czynnościami teraz przedsięwziętemi. Zdaje się że już niezawodnie otrzymamy wkrótce zniesienie sekwestru. O Turowkę takież rozpoczęliśmy starania.

W wyżejwspomnionym liście wyczytasz także Ciocia że Pan Pinsenki dotąd bez wynadgrodzenia zajmuje się Jej interessami. Za dotąd z przysłanych mi pieniędzy tylko 500. r. ass. wypłaciłem mu za wydatki w interessach poniesione, ale nie za jego prace. Zostaje u mnie 1,500. r. ass. Chciałbym abyś mnie Ciocia upoważniła do wydania P. Pinsenkiemu pewnego wynadgrodzenia za dawniejsze obecne i przyszłe jego zatrudnianie się

107

Do Jaśnie Oświeconej

Xiężny z Hrabiów Zamoyskich

Sapieżyny.

W odpisie na list kochanej Cioci z dń 17go Paźdź z Teofipola donoszę że

Opinia rządu Guberskiego Wołyńskiego względem oddania majątku pod zarząd Cioci, została potwierdzona przez Senat i Ministra Finansów —

O pretensje Cioci i Córki względem Summ wyłożonych na zapłacenie długów męża sprawa z Ostrogskiego Sądu jeszcze tu nie przyszła.

Pana Piaseckiego zgodziłem za r. ass. 1,000. rocznie, licząc od 1go Lipca 1832 — Za półrocze 1wsze do końca bieżącego roku wypłaciłem mu 500. r. ass.

Co się tyczy poszlin Jurówki

skarga poda się do Senatu.

Potrzebne pieniądze na expensa proszę mi kazać przysłać, niemniej jak przeszłą razą, adressując je do Pierlinga Bankiera do dyspozycyj mojej.

Ściskam kochaną Ciocię z duszy. Bardzo mnie ucieszyła wiadomość o połogu Jadwiśi szczęśliwym. Ściskam i ją też z całą familią.

Jan Z.

15/27. Listop. 1832.

Kopią tego listu, posłaną p. Felixowi Michalskiemu do Tufilpola, dnia 27 m. 6/12 32. dla wiadomości, i stósowania się

Donoszę na prędce kochanej Ciści że w tej chwili odebrałem list Jej z dn. 27. Grudnia z.r. wraz z ~~wexlem~~ listem akredytującym mnie u Sirlinga.

W przeszłym tygodniu udzieliłem Ciści wszystkie wiadomości jakie tylko zebrać mogłem o stanie interessu Jej najważniejszego. Dziś tylko te kilka słów mogę pisać, bo zaraz poczta ma odejść.

Ja teraz wejrzę głębiej w czynności Pana Piaseckiego. Nie jestem w stanie odgadnienia czyli dotąd był opieszałym, ale zapewniam że na przyszłość nie dozwolę nim żadnej sprawy zasypiać. Sam mogłem nie dostrzedz jego opieszałości, bo niezmiernie trudno tu w interessach się rozpatrzyć; ale jeżeli istotnie ona miała miejsce, więcej nie będzie dla niej sposobności, a ja raz zostawszy ostrzeżonym, będę się pilnował na przyszłość.

Z resztą, to dziwna że Michalski nam

nie donosi o złem co się dzieje. Już dawno od niego nie było wiadomości. Piasecki zaś jeszcze w tych dniach zapewnił mnie że nic złego w interessie nie zaszło, i że nawet wkrótce spodziewa się postępu dobrego.

W przyszłą środę przeszlę kochanej Cioci wszelkie najdrobniejsze obiaśnienia jakich tylko Sobie życzyć możesz.

Co się tyczy wydatków na sprawunki już od roku prawie czynionych, zapewniam że ścisły ich rachunek utrzymuję. Nie przestałem przecież kwitów od kupców, dla tego że wiele rzeczy z wolnej ręki zapłaciłem. Z dawniejszych pieniędzy jeszcze mi zostaje kilka set rubli. Żądałem przysłania mi więcej dla tego abym nie potrzebował za każdą drobną potrzebą odwoływać się do Cioci, coby także zamieszanie robiło.

Ściskam Ciocię kochaną z duszy JZ.

z Petersburga 2./14 Stycznia 1833.

W odpisie na list Kochanej Cioci z dn.
25. Grudnia, wczoraj odebrany, pośpieszam
zapewnić że wiadomość jakoby w
skutku nowego a przeciwnego przedstawienia
Karcinnej Sataty sprawa o dożywocie na
dobrach Teofipolskich miała być na nowo
przez Senat rozpatrzoną, nie jest
dokładną.

Senat i Minister Finansów już przed
trzema ~~tygodniami~~ miesiącami powzięli
wiadomość o rozporządzeniach wydanych
na zasadzie ukazu Senatskiego przez
Gubernatorów Cywilnego Wołyńskiego i Wojen-
nego Kijowskiego, w skutku których
oddany Cioci został majątek w zarządzanie
i używanie; prawości tych rozporządzeń
nie zaprzeczyli, a tém samém je uświęcili.

Interes ten więc co do gotowych zasad
może być uważany jako prawie skończo-
ny. Już teraz nic więcej nie pozostaje
jak zapewnić się przeciwko wnioskom
Karcinnej Sataty, która jako strona
skarbowa nie przestanie wchodzić we
tę sprawę z przedstawieniami przeciwnemi,

mniej z reszty ważnemi, dopokąd nie zostaną jej przepisane prawidła jak postępować ma z takiemi majątkami które pod dożywociem zostają, a do których później skarb ma wejść z prawem zupełnej własności; czyli tylko nad tém ma czuwać aby sprzedanemi nie zostały, czyli też nadzór nad niemi rozciąglejszy mieć powinna.

Pan Piasecki z największą gorliwością wszelkiej potrzebie w interessach zadosyć uczynić nie zaniedba. Nie znam tu nikogo któryby więcej od niego ze względu światła, rzetelności i pilności na ufność co do prowadzenia interessów zasługiwał. Pan Terlecki także jest dobry i pewny Plenipotent ale niemasz Ciocia żadnej potrzeby wzywać jego pomocy. Zmiana plenipotenta tylkoby najszkodliwsze zawikłanie w interessach sprawić mogła.

Bardzo ważną jest rzeczą abyś Ciocia wydała rozkaz do rządcy dóbr aby z miejscowemi władzami a najszczególniej z Kazienną Pałatą obchodził się jak najprzezorniej i aby się starał ile może być prędko i na miejscu uchylać

wszelkie trudności od tych władz po=
chodzić mogące.

Do dawniej poruczonych mi zleceń i
sprawunków koniecznie jaknajśpieszniej
potrzebne mi są pieniądze. Proszę Cioci
abyś mi niezłocznie tu przez Bank
Polski na ręce Pierlinga Bankiera przy=
słała 5 tysięcy r. ass, które do tutejszego
Banku na procent złożę; z tego zaś
zapasu w miarę potrzeby będę czerpał
fundusze –

Zalecić też trzeba rządcy Teofipolskiemu
aby P. Piaseckiego o wszystkiem jaknaj-
regularniej i spiesznie uwiadomiał co
jego współdziałania wymaga –

Ściskam Ciocię Kochaną najserdeczniej

Z.

710

Do Jaśnie Oświeconej Księżny
Anny z Hrabiów Zamojskich
Sapieżyny —

z Petersburga 6go Lutego 1833.

Udzieliłem kochanej Pani w kilku listach wiadomości uspokajające, ile być może, o stanie Jej interessów w Petersburgu. Teraz sam w każdem szeregóv pilnie wglądam, nie spuszczając się w niczém na plenipotenta; ale przekonałem się i zapewniam że Pan Piaseckі wszystko czynił i czynić będzie czego interessa wymagają. — Dziś odebrałem list od Kalińskiego z Żytomierza, w którym uwiadamia mnie o niektórych trudnościach czynionych przez niejsowe władze; nic w tém niema bardzo ważnego i czemu by zaradzić w krótce nie można. Ale powtarzam że

trzeba koniecznie zalecić Officialistom aby starali się uchylać wszelkie trudności mogące od Władz miejscowych pochodzić. —

Komunikowany mi był w tych dniach list pisany tu przez Annusię. Wzięty został na pilną uwagę, i kazano mi zapewnić Ją że po rozważeniu wszystkich spraw których się tyczy, zrobi się co będzie można, lub Jej się wskaże jakie Sama kroki przedsięwziąć ma. Niestety, wielkie trudności przecież dają się przewidywać, i niemożna się spodziewać aby się co dało otrzymać tylko co z prostego porządku rzeczy wypada, i drogą zwykłą do dochodzenia wszelkich praw lub pretensyj otwartą. — Nie omieszkam o tém wszystkiém dokładniej ze

udzielić wiadomości.

Ściskam Ciocię kochaną i wszystkich naszych z duszy. Jan Z

711

Do JO Księżny

Aleksandrowej z Hr: Zamoyskich

Sapieżyny

Kopia

Do Pana Jana Zamoyskiego

Odebrawszy list twoy Moy Kochany Jasiu zaraz posłałam sztafetę do Michalskiego na wołyń ażeby przyspieszył poddanie moich deportatow do Sądu Ostrogskiego, lecz wyroki sądowe niemogą bydź tak prędko odesłane do Petersburga gdyż interess ten musi przeyść przez sąd Ostrogski potym przez Głowny Sąd w Żytomierzu a na końcu do Senatu. ~~ma~~ bydź Odesłany.

Pisałam do Warszawy żeby ci posłano przez bank Polski na ręce Pierlinga Bankiera rub assy. 5 tysięcy na sprawunki, niepotrzebuie mieć kwity kupcow bo wiem że zrobisz moie sprawunki iak naylepiey.

Proszę cię oswiadcz Panu Piaseckiemu moie podziękowanie za iego gorliwość wchodzenia kole moich interessow, wistocie bardzo dobrze ukonczył kilka interessow Proszę cię płać mu regularnie Pensyą umowioną. i proś go żeby ci poddał wiele mu się należy zaległości bo pisał do Michalskiego że mu się należy dwu letnia pensya.

Nie ominie zaszczytow Pana Terleckiego ale

z Kovo iuż mam Pana Piaseckiego i że pilnym iest w interessach moich nie widzę powodu do odmiany.

A S

10 Luty 1833.

1/13 Marca 1833. 714

Nie dawno przesłał Cioci kochanej P. Siasecki raport szczegółowy o stanie interessów Jej. Ja więc dziś tylko donoszę o odebraniu wczoraj listu Cioci z dn 10. Lutego.

Interessami najgorliwiej zajmuje się Siasecki, i każe się spodziewać niezawodnie prędkich postępów.

Co się tyczy sprawunków odebrałem wczoraj przez pośrednictwo Cyprysiańskiego drugi wexel na pięć tysięcy złp, których sądzę że chyba tylko w mniejszej części użyję. Z dawniej przysłanych jenerze teraz nam około dwóch tysięcy.

O Siaseckim donoszę, co mu się należy, co mu wydałem pensyi, i przedstawię go też do nadgrody, bo sądzę że na nię bardzo zasługuje.

Zasmuciła mnie wiadomość o słabości moich siostrzeńców i siostrzenic. Z wszystkich wraz z Cioci kochanej ściskam z duszy — Jan Z.

Jaśnie Oświeconej

Annie z Hrabiów Zamoyskich

Xiężnie Sapieżynie

w

Donoszę Kochanej Ciocci że teraz w ciągłej jestem korrespondencyj z Kalinskim i Michalskim, w celu przyśpieszenia interessu o Deportata.

Domiósł mi na ostatku Kaliński że dla tego ten Interes w przewłoce został, że z rozkazu Ciocci musiał według tabel wzorowych z zagranicy przysłanych deportata złożyć.

Przekonawszy się najniezawodniej że te Tabelle jako obce, zawiktanie dla Sądu by uczynity, wziąłem na siebie rozkazać Michalskiemu i Kalińskiemu aby się trybu zwykłego trzymali, i Deportata w sposobie w jakim najprzód przez Kalińskiego utożone została Sądowi oddali. O tej dyspozycyj uwiadomiam Ciocię Kochaną, spodziewając że mi Jej za złe nie weźmiesz. Zapewnie też uznasz że lepsza rada tutejszego biegłego plenipotenta od rady jurystów zagranicznych nie stosownej do okoliczności niejscowych_

Pan Piasecki ~~z wdzięcznością~~ bardzo czuły był na oświadczenie podziękowania Cioci za trudy jakie podejmował w Jej interessach. Pensję umówioną Tysiąca Rubli Assygn. na rok, wypłaciłem mu za dwa półrocza od 1go Lipca 1832. Co do dawnych zaległości jakie mu się należeć mogą, zapewnił mnie że nie pisał do Michalskiego że mu się należy dwuletnia pensja; oświadczył że nawet formalnej pretensyj o nią rościć nie może, gdy to rzecz jest łaski. – Starałem się go wybadać, jakie wynadgrodzenie uznałby za dostateczne, lecz powiedział że zupełnie się co do tego oddaje na łaskę. Ja bym sądził że 500 r. ass albo Tysiąc najwięcej będą dostateczne. Sądzę także że oprócz pensyj która jest szczupła należy go nadgradzać za ukończenie szczęśliwe interessów. Teraz n.p. za ukończenie interessu o uznanie prawa dożywocia i oddanie dóbr

715

we Władanie Cioci, nad czém się pracuje od około 9ciu miesięcy, można by dla zachęcenia go, dać mu 500 r. ass.

Ogółem więc proponuję Cioci abyś mnie upoważniła do wydania mu od Tysiąca do Tysiąca pięćset rubli, jako wynadgrodzenie za dawniejsze prace przed 1ym Lipca 1832, gdy stałej pensyi nie pobierał, chociaż jeszcze przez Leósia do zajmowania się interessami wezwany został, i także jako nadgrodę za ukończenie interessu wyżwspomnionego. — Później gdy ukończy interessa o deportata, posag Córki, Jurówkę i inne co sądzę że może za 6 albo 8 miesięcy będzie mogło nastąpić, nową nadgrodę będzie mu mogła Ciocia wyznaczyć. — Pieniędzy na sprawunki, i wydatki w interessach nie będzie potrzeba mi przysyłać; nawet nie wyjdą zapewnie całkowicie te które już przysłane zostały. — Kwity kupców zachowuję u siebie, a możesz być Ciocia przekonana, że z największą oszczędnością sprawunki Jej czyniłem i czynić będę.

Ściskam Ciocię kochaną z duszy Jan

15/27go Marca

Do Jaśnie Oświeconej

Anny z Hrabiów Zamoyskich

Księżny Sapieżyny

726

St Petersbourg ce 18/30 Janv 1833.

J'ai retardé Madame la Princesse ma reponse a la lettre que Vous m'avés fait l'honneur de m'adresser en date du 26 Xbre dans l'Espoir d'avoir quelque chose de positif a Vous apprendre touchant Vos terres de Wolhynie. — Aussitot après la reception de Votre lettre je me suis concerté avec le Cte Jean Zamoyski. il est allé aux Enquetes d'un côté, et j'ai d'un autre, chargé mon fondé des pouvoirs de prendre des renseignemens sur l'Etat ou se trouve cette affaire — a la verité les rapports qu'on m'a fait sont un peu vagues, mais nullement alarmans, ils coincident en ce qu'il faut la bas c'est adire en Wolhynie się pilnować. y na wydatki nie żałować. Je n'ai pas voulut non plus Vous reprendre sans avoir entretenu sur l'affaire le Gal Lewaschoff qui pour indisposition n'etoit pas visible, il

m'a assuré qu'il l'avoit arrangé aux
miens, que cela avoit été assez difficile,
mais que Vos droits à la survivance
étoient hors d'atteinte, et c'est bien là
pour le moment l'essentiel. car pour ce
qui concerne le Prince Leon ce n'est pas
le moment encore de compter sur une
pleine réussite, et par conséquent d'agir.
Il semble d'après tout cela, je tam nie
trzeba pilnować, que Vos droits de survi-
vance sont inattaquables, que ceux de
la Princesse Votre fille, et les Votres sur
les Capitaux suivront la marche ordi-
naire, et probablement avec réussite
puisque Mr Jean m'a dit que Vous avez
fait passer des fonds, qu'enfin pour
Votre fils Madame il faut encore atten-
dre des moments plus favorables. —
J'ai prié Mr Jean de me rappeler cette
affaire, et de m'y employer toutes les
fois qu'il croiroit mon intervention de
quelque utilité. Je ne manquerai pas
de reparler encore au General Lewaschoff
avant son départ pour Kijoff. —

717

Voilà tout-à-que je puis Vous dire Madame la Pension sur Vos affaires. il ne me reste plus qu'à Vous offrir l'hommage des mes Sentiments respectueux. —

E. Grabowski

718

Kopia

Do Pana Jana Zamoyskiego

Prawda że interess deportatow dla tego spoźnionym został żem niechciała przyiąć tabelli zrobioney przez Kalinskiego tabella ta długow była tak źle ułożoną że ieden dług był dwa razy zapisany, a procenta od procentow rachowane ~~sta~~ uczyniły przesadzoną pretensyą. Wistocie Sądy z trudnością zrozumieią tabelle takim kształtem napisaną. Niemaiąc czasu do iey przerobienia na mieyscu z powodu kończącego się terminu moiego paszportu a zatym wyiazdu moiego. We Lwowie nie radzę się adwokatow gdyż to iest raczey rachmistrzowska niżeli Jurystowska rzecz, sama ułożyłam wzory podług ktorych chciałam mieć ułożoną tabelle ~~długow~~ deportatow. Michalski podług tych wzorow ułożył bardzo dobrze i iasno tabelle te. Nie upieram się przy moim dziele, pragnę tylko ażeby wyłożenie było czyste, rzetelne i iasno opisane.

Upoważniam się do dania nadgrody Piaseckiemu od 1000 do 1500 rubl. assyg. tak za dawnieysze iako teraznieysze prace. Gdy ukończy teraz w biegu będące interessa dostanie nową ~~nadgrodę~~ wynadgrodzenie. Proszę oświadczyć mu odemnie moie zadowolnienie z iego pilności oraz zachęcić ażeby tey samey pilności użył na teraz toczące się interessa.

24 Czerwca 1833.

Kopia 720

Interessa Prawne

Po przeczytaniu z uwagą wykazu deportatow zrobionego przez Pana Kalinskiego przekonałam się iż iest zrobionym na fałszywych zasadach a przeto musi bydz zupełnie odrzuconym. W wykazie Pana Kalinskiego wyrachowane są procenta długow Jmy Krayczyny na moy deportat aż do czasu w ktorym summe z procentami zapłaciłam, co niemoże się rachowac tym sposobem, bo na rachunek długow Jmy Krayczyny a przeto na moy deportat powinnam liczyc długi przezemnie spłacone i procenta opłacone po rok 1816 to iest rok smierci Jmy Krayczyny. Procenta zas po iey smierci należące się niemogą bydz policzone na iey dług. Wykaz zrobiony przez P. Kamienskiego będąc opartym na tey fałszywey zasadzie niemoże służyc chociaż dobrze zrobiony

Widząc potrzebe zrobienia wykazu deportatow wcale nowego i oppartego na innych zasadach posyłam WCPanu plan i tabel cztery podług ktorych chce miec zrobiony wykaz moich Deportatow.

W tabelli pod literą A potrzeba umiescic wszelkie długi pozostałe po Jmie Krayczynie po iey smierci i pozniey wykryte, tudzież długi dekretami Kompromissarskiemi przyznane, zaległosci roznym przyznane, i zaległe procenta aż do czasu iey smierci. Posyłam WCPanu skrypt originalny Jmy Krayczyny na dukatow 70 ktore spłaciłam, umiescisz WCPan ten skrypt między dowodami będącemi w archiwum Teofilpolskim a summe umiescisz w tabelli długow.

W tabelli pod literą B należy umiescic wszelkie fundusze po smierci Jmy Krayczyny pozostałe i pozniey od r. 1816 a do 1mo octobra r. b. zebra

ne. Fundusze te maią bydz podzielone na lata pod ktoremi właściwie wpłynęły do kassy; lecz i na to uwagę zwrocić potrzeba, że nie wszyscy nabywcy wedle tran zakcyow z niemi zawartemi, wnieśli do kassy moiey zapewnioną należytość, o tyle więc pokładać należy funduszow od nich o ile ich kassa moia uzyskała, reszta zas w uwadze odpisaną bydz ma iak zaległość na nich.

W tabelli pod literą C. należy każdoroczny wypłat długow po sp. xiężnie Krayczynie pozostałych, lub pretensiow na nią przyznanych umieścić, i na odpłacone dowody dołączyć. Wszelkie zas inne długi zaciągnięte przezemnie chociażby były spłaconemi przezemnie nie należy umieścić w tey tabelli. W tym przypadku iest dług Pani Mokranowskiey ktoren Pan Kalinski nie właściwie umieścił w wykazie deportatow.

W tabelli czwartey ogolney należy podług wzoru podanego umieścić wypłaty poczynione długow, tabella ta ~~dopiero~~ mieszcząc w sobie fundusze i spłat długow wskaże rzeczywiście deportat moi. Ta ostatnia tabella będąc rezultatem trzech poprzednich powinna się stosować do wykazow uczynionych w trzech poprzedniczych tabellach.

Po zapisaniu deportatow moich podług wzorow ktore WCPanu przesyłam WCPan ułożysz prosbę do sądu Ostrogskiego. Prosbę tę trzeba ile możności ułożyć w wyrazach krotkich zwięzłych i przekonywaiących. W tey prosbie są dwa głowne przedmioty do dowiedzenia. Nayprzod rzeczywistość moich deportatow, Powtore prawo moiey corki do sukcessyi po Babce, co do pierwszego WCPan udowodnisz moie deportata tabellami ie wykazuiącemi i allegatami originalnych dokumentow na ktorych tabelle są oparte co do drugiego WCPan udowodnisz prawa do sukcessyi moiey corki metryką iey urodzenia i intercyzą iey slubną w ktorey się widzi że nie miała żadnego wyposażenia z maiątku Oyczystego. Udowodniwszy prawa moiey corki do sukcessyi po Oycu i Babce WCPan nie wchodz w żadne rozprawy iaki powinien bydz iey udział, czyli ma bydz przypuszczoną do połowy lub czwartey części sukcessyi.

Skoro WWCPan zapiszesz wykaz moich deportatow podług tabell wzorowych ktore mu przesyłam i wzor prosby do sądu Ostrogskiego przeszlesz mi to wszystko do moiey aprobaty a dopiero rozpoczniesz kroki prawne iak mu odeszle moią decyzyą.

Interessa Gospodarcze.

1mo Nadeszlesz mi WCPan wykaz sperandy tego roczney. Proby po folwarkach na te sperande iuż muszą bydz zrobione ia mam wykaz wysiewow i zbioru w kopach ale nie mam wykazu wiele kopa wydaie.

2do Jeżeli WCPan odwiedziłes gorzelnia Pana Okraszewskiego ieżeliś się przekonał że iest dobra, że nie wiele wymaga opału, że produkcya gorzałki wystarczy na obedwa klucze że można w niey pędzić gorzałkę z kartofli zdecyduie się na iey nabycie proszę mi uczynić raport o tey gorzelni.

3tio trzeba się postarać ażeby przyszłey wiosny znacznieyszą ilość siać koniczyny i sadzić kartofli. niżeli dotąd bywało to iest naypierwszy krok do ulepszenia rolnictwa.

4to Jeżeli w Międzyborszczyznie owce będą sprzedany nie wyżey nad rubla srebrnego decyduie się na kupno 500 macior i trykow 20. uczyni to roznice w etacie nadeszle na to assygnacyą oddzielną.

5to Poki nie doydą dobra do ilości owiec dla nich właściwey trzeba owce i skopy chować i nie sprzedawać tylko to co iuż iest stare i dłużey żyć niemoże.

6to Krescencyą trzeba sprzedawać choć w części ażeby mieć fundusze na kontrakty, poki cena iest dosyć dobra potrzeba z niey korzystać bo na kontrakty często umnieysza się cena.

7mo Pragnę oddać memu Synowi do nauki iednego lub dwoch młodych ludzi na Ekonomow, WCPan staray się zrobić ten wybor albo

między synami Ekonomow albo między poddanemi moiemi ktorzy nau
czyli się czytac i pisac w szkole teofilpolskiey. trzeba wybrac chłopcow ma
iących od 18 do dwudziestu kilka lat z dobrą konduitą pracowitych, zdat
nych nie elegantow ani paniczow. Masz WCPan do tego wyboru czas
bo dopiero na wiosne trzeba ich będzie memu Synowi posłac.

Prosze mi napisac i tabelle ułozone odesłac przez Pana
Ryszczewskiego udressowane do moiego Syna we Lwowie w Pałacu
Pana Alfreda Potockiego na ulicy szerokiey.

Prosze WCPana kazac drzewa sadzic po dro=
gach naprawiac drogi i groble. A S

6 Listopada 1832
w Lwowie

Madame la Princesse;

Ayant fait prendre des renseignements relativement à la note que vous m'avez fait remettre au sujet de votre bien, situé dans le Gouvernement de Volhynie, je viens d'être informé que le Gouverneur Civil n'ayant point reçu de plainte de votre part, n'a aucune connaissance des persécutions que vous m'exposez; mais que si vous regardez comme telle, Madame, l'empêchement qu'on fait à la coupe et à la vente des bois dans le dit bien, on est fondé en cela sur ce que la possession à vie ne donne le droit de faire des coupes que pour l'usage du possesseur, et non pour la vente, — ce qui pourrait à la longue diminuer la valeur d'un bien, devant par la suite revenir au Domaine de la couronne.

Si vous trouviez, Madame, que cet exposé ne fut pas entièrement conforme au sujet de plainte que vous pouviez avoir, je vous prie de croire

à l'empressement que je mettrai à vous faire rendre justice sur votre réclamation, ainsi qu'à la parfaite considération avec laquelle j'ai l'honneur d'être,

Madame la Princesse,

Votre très humble serviteur

Lerachoff.

Kiew, le 4. Mars 1833.

A Mme La Princesse Anne Sapiéha.

724

Волынскаго Гражданскаго Губернатора.

По Губернскому Правленію.

Экспедиція 3.

Въ Житомирѣ

№ 13632.

Марта 14. дня 1834 года.

Милостивая Государыня!

Волынская Духовная Консисторія въ 1830. году относилась въ Губернское Правленіе съ требованіемъ заставить владѣльческую М. Ляховецъ Экономію построить въ ономъ каменную Грекороссійскую Церковь въ вознагражденіе за употребленіе на экономическія надобности приготовленныхъ на постройку Церкви матеріаловъ и муровъ, уступленныхъ въ пользу Церкви бывшими М. Ляховецъ Владѣльцами; - каковое требованіе Консисторіи объявлено тогожъ года посредствомъ Острогскаго Земскаго Суда Управителю Ляховецкаго имѣнія Крижановскому и взятая въ томъ отъ него росписка представлена въ Губернское Правленіе. Однакожъ онъ повѣренный желанія на постройку Церкви не изъявилъ, а отозвался только, что отъ него подана къ Гражданскому Губернатору жалоба на неправильныя къ тому имѣнію претензіи Духовной Консисторіи. -

Ея С-ву
Княгинѣ Аннѣ Сапѣгѣ.

Минуя то, что упоминаемая Управителемъ Крижановскимъ жалоба подаваема Губернатору не была, оная не могла бы освободить Васъ отъ постройки въ Ляховцахъ каменной Церкви, или исполненіе сего отсрочить на нѣкоторое время; ибо кромѣ вышеупомянутаго требованія Духовной Консисторіи, основаннаго на рѣшеніяхъ судебныхъ мѣстъ послѣдовало на имя Г. Вѣлѣмскаго Генералъ Губернатора Высочайшее Государя Императора повелѣніе 31. Декабря 1831. года, чтобы въ помѣщичьихъ имѣніяхъ ввѣреннаго ему края выстроены были каменныя Грекоросійскія Церкви иждивеніемъ Владѣльцовъ по ихъ къ тому обязанности.

По возложенной на меня обязанности заботиться о благолѣпіи Храмовъ Божіихъ по ввѣренной мнѣ Губерніи, я долгомъ почелъ обратиться къ Вашему Сіятельству съ покорнѣйшею просьбою почтить меня извѣщеніемъ безъ отлагательства въ какое время

725

и какимъ образомъ предполагаете Вы распорядиться объ исполненіи означеннаго требованія Духовной Консисторіи а съ тѣмъ вмѣстѣ и Высочайшей воли Его Величества.

Съ достодолжнымъ почтеніемъ имѣю честь быть

Вашего Сіятельства

покорнѣйшимъ слугою

Андрей Кимай Корнишинъ

Ея Сіятельству
Г. Княжнѣ Аннѣ
Сапѣгѣ. —

№: 13632

Tłumaczenie z Rossyiskiego.

Wołyńskiego Cywilnego Gubernatora

w Rządzie Guberskim Expedycya 3.ᵗᵃ w Żytomierzu.

Nr. 13632.

Marca 14. dnia 1834 r.

Wołyński Duchowny Konsystorz w roku 1830. odnosił się go Guberskiego Rządu z żądaniem zmusić Ekonomiią Miasteczka Lachowiec do pobudowania w témże murowanéy Grekorossyiskiéy Cerkwi, na wynadgrodzenie zabranych na Ekonomiczne potrzeby przysposobionych na pobudowanie Cerkwi materyałów, i murów, ustąpionych na korzyść Cerkwi bywszemi Dziedzicami Miasteczka Lachowiec, Takowe żądanie Konsystorza objawione tegoż roku przez pośrednictwo Ostrogskiego Ziemskiego Sądu Rządzcy Lachowieckiego maiątku Krzyżanowskiemu, od którego wz[illegible] w tym podpiska przedstawiona Rządowi Guberskiemu, iednakże ten Umocowany na pobudowanie Cerkwi życzenia nieobjawił; a odezwał się tylko że od niego podana do Cywilnego Gubernatóra Skarga, na niesprawiedliwe pretensye Duchownego Konsystorza do tego maiątku.

Mijaiąc to że wzmiankowana Skarga przez Rządzcę Krzyżanowskiego podawana niebyła, takowa niemogłaby uwolnić od pobudowania w Lachowcach

murowaney Cerkwi, lub uskutecznienie tego odłożyć na czas niektóry, ponieważ oprócz wyżey wspomnionego żądania Duchownego Konsystorza ugróntowanego na decyzyach Sądowniczych Jurysdykcyi, wypadł na imie JW. Wołynskiego Generał Gubernatora Naywyższy Rozkaz Cesarza 31. Grudnia 1831. roku, żeby w obywatelskich maiątkach powierzonego Jemu Kraiu wybudowane były murowane Grekorossyiskie Cerkwi kosztém obywateli iako do tego obowiązanych.

Z włożonego na mnie obowiązku, starania gorliwego o Swiątyniach Bożych, w poruczoney mnie Gubernii, ja zauważyłem odnieść się do JO. Xiężney z naypokornieyszą prozbą, zaszczycić mnie bez zwłocznem uwiadomieniem, w jakim czasie i jakim Sposobem przedsiębierze się rozporządzić w uskutecznieniu żądania Duchownego Konsystorza, a z tym razem i Naywyższey woli Nayiasnieyszego Pana.

Z Wysokiém uszanowaniem mam honor być

Jasnie Oswieconey Xiężney

Nayniższym Sługą

(podpisał) Andrzey Rzynski Korsaków.

Jaśnie Oswieconey

Xiężnie Annie Sapieżynie.

Nro 27. 14°

728

Tłumaczenie z Rossyiskiego
Za Rozkazem Jego Imperatorskiéy Mości

Roku 1835. dnia 11. Lipca. Wołyńska Izba Cywilnego Sądu, rozpatrzywszy Extrakt i oryginalné dzieło, z Sądu Ujezdnego Ostrogskiego na rewizyą przysłane, o różnych pretensyach Xiężnéy Anny z Hrabiów Zamoyskich Sapieżyny, oraz prawach Jéy córki Xiężnéy Anny z Xiążąt Sapiehów Czartoryskiéy, do maiątku Xięcia Leona Sapiehy do Konfiskacyi przeznaczonego za należenie onego do powstania. Zdecydowali: Z dzieła tego okazuie się, że Xiężna Anna z Hrabiów Zamoyskich Sapieżyna, całego maiątku po Xiężnie Teofili Sapieżynie matce Xięcia Alexandra Sapiehy, męża swoiego pozostałego dożywotnia Pani, maiąc sobie przerwane posiadanie Dóbr Klucza Lachowieckiego i Teofilpolskiego, przez wzięcie tych dóbr w zawiadywanie Skarbowe, z okazyi wszczętych w Królestwie Polskim rozruchów, i zamieszanie do tych Jéy syna wspomnionego Xięcia Leona Sapiehy, podała do Tronu Prożbę, iż ona oprócz prawa dożywotniego, do Dóbr Kluczów Lachowieckiego i Teofilpolskiego, oraz całego maiątku ruchomego i nieruchomego po Xiężnie Teofili Sapieżynie służącego, ma na pomienionych dobrach znaczne deportata pieniężne, ze spłacenia długów prawodawczych wynikłe, i że Jéy córka Xiężna Anna Czartoryska, ma równé z synem prawo do sukcessyi w tymże maiątku, iakową prożbę Rządzący Senat maiąc sobie przysłaną na postanowienie, zauważywszy że pomieniona Xiężna Anna Sapieżyna, nieprzedstawiła w owym czasie dowodów, któreby usprawiedliwiały Jéy prawa i pretensye, oraz prawo do sukcessyi tego maiątku iéy córki Xiężnéy Anny Czartoryskiéy, i że takie dwie kategorye wymagały Sądowniczego rozpatrzenia i decyzyi niższéy Instancyi, Dla tego Ukazem od dnia 30. Maia 1832 roku nastałym, zalecił Rządowi Guberskiemu Wołyńskiému iżby ten Prożbę Xiężnéy Anny Sapieżyny ze wszystkiemi dowodami odesłał do właściwego Sądu, na rozpatrzenie i uczynienie prawnego postanowienia, z tém zastrzeżeniém, iżby w dalszéy prozekucyi tego dzieła postąpiono podług Naywyższego Ukazu dnia 19. Augusta 1799. wypadłego, i porządkiém w ukazie dnia 22. 7bra 1827 roku przepisanym. Rząd Guberski Wołyński uznał za właściwy Sąd dla powyższéy sprawy Ujezdny Ostrogski, któremu i osądzenie tego dzieła poruczył. Sąd więc Ujezdny Ostrogski oprócz dowodów przy prożbie z Rządu Guberskiego Wołyńskiego nadesłanych, maiąc ieszcze ze strony Xiężnéy Anny Sapieżyny przedstawione sobie dostateczne dowody literalne, wyświecaiące pochodzenie całego powyższego maiątku, Stan onego w iakim po zgonie Xiężnéy Teofili Sapieżyny pozostał, prawo do spadku w nim Xiężnie Annie Czartoryskiéy służące, prawa matki teyże do posiadania rzeczonego maiątku sposobem dożywocia, i spłacone z niego prawodawcze długi wyrażaiące; zawyrokował; 1° Co do praw sukcessyi do téy fortuny Xiężnéy Anny Czartoryskiéy. Ponieważ Tranzakcya 1796. roku dnia 18° Grudnia w Kamieńcu Podolskim, między Xiężną Franciszką z Xiążąt Korybutów Woronieckich Jabłonowską macochą niegdy Xiężnéy Teofili z Xiążąt Jabłonowskich Sapieżyny, z jednéy; a tąż Xiężną Sapieżyną z drugiéy strony zawartą, roku 1797. dnia 4. Stycznia w Aktach Ujezdnych Dubieńskich oblatowaną, późniéy w Aktach drugich Ujazdów Gubernii Wołyńskiéy zapisaną, przy dziele znayduiącą się, stanowiła dowód, iż Dobra Klucze Lachowiecki i Teofilpolski, oryginalnie wyszły z domu Xiążąt Jabłonowskich, i dostały się Xiężnie Teofili

Sapieżynie

Sapieżynie prawem naturalnego spadku po Oycu Józefie Alexandrze, i bracie Jéy rodzonym Xięciu Auguście Dobroguście Jabłonowskich, a przeto że ta fortuna po Xiężnie Teofili Sapieżynie, wprost spadaiąca na Jéy wnuków to jest Xięcia Leona Sapiehę i Jego siostrę Xiężnę Annę Czartoryską, iako z linii żeńskiéy wypływaiąca będąc babistą, należeć do równego działu powinna, i na zasadzie wspomnionéy Tranzakcyi postanowił, że Xiężna Anna Czartoryska należy równem prawem, wraz z bratem swoim Xięciem Leonem Sapiehą do połowy sukcessyi w maiątku po ich babce Xiężnie Teofili Sapieżynie pozostałego, lecz że Xiężna Anna Sapieżyna matka Xiężnéy Anny Czartoryskiéy ma na całym tym maiątku dożywotnie Prawo, przez męża Jéy Xięcia Alexandra Sapiehę, w roku 1797. sporządzone, i przez n Xiężnę Teofilę Sapieżynę akceptowane, więc oną Xiężnę Annę Sapieżynę przy tych Jéy prawach nie naruszenie pozostawił — Powtóre: Co do spłaconych długów prawodawczych przez Xiężnę Annę z Hrabiów Zamoyskich Sapieżynę Dobra Klucze Lachowiecki i Teofilpolski ciążących, Sąd Ujezdny maiąc dowód z dokumentów, a szczególniéy z Tabelli w roku 1816. po śmierci Xiężnéy Teofili Sapieżyny, z regestrów zaprzysiężonych i z dowodów literalnych uformowanéy, a przez Szlachecką Dworzańską opiekę w roku 1817. dnia 18go Augusta poświadczonéy, że długów ciążących massę tego maiątku pozostało po śmierci Xiężnéy Teofili Sapieżyny, wiadomych summ zastawnych Ewikcyonalnych i Skryptowych, Cz. Zł. 91,361. i Srebrem Zł. 1393,670. gr. 14. licząc w to zaległéy pensyi i Zasług służącym i Officyalistom Zł. Sr. 33,510. gr. 16. podług obrachunków, iako też zaległości i pretensye różnym osobom, w części obrachowanych Cz. Zł. 30. i Srebrem Zł. 28534. gr. 26. i pretensyinych Zł. 60,000. czyli w Ogóle długów do Dóbr tych przywiązanych Cz. Zł. 91361. w Srebrze Zł. 1393670. gr. 14. o czém przekonywa i rezolucya Wołyńskiéy Izby Cywilnego Sądu, w roku 1817. dnia 13. 8bra przy uznaniu potrzeby sprzedaży części dóbr Xiężnéy Teofili Sapieżyny na spłat tych długów wypadła, Oprócz zaś powyższych w późniéyszym czasie odkryło się ieszcze długów pomienionéy Xiężnéy Teofili Sapieżyny Cz. Zł. 2389. i w Srebrze Zł. 355,471. gr. 1. Za czém w ogóle długów Xiężnéy Teofili Sapieżyny ciążących dobra Klucze Lachowiecki i Teofilpolski, na summę Cz. Zł. 93,750. i Srebrem Złt. 1,749,141. gr. 15. wyrachowawszy, kiedy znalazł że na zaspokojenie takowych, miała Xiężna Anna Sapieżyna funduszu. 1od Ze sprzedaży dusz męskich 2020. za Naywyższém pozwoleniém, r.s. 330,298. k: 35. 2od Z pozostałych w gotowiźnie po śmierci Xiężnéy Teofili Sapieżyny r.s. 48,800. ko: 80. 3ci Z odebranych a conto debitorów Xiężnie Teofili Sapieżynie należnych z dóbr Klucza Kamienno-Koszyrskiego od Hrabiów Krasickich, i innych r.s. 2809. ko: 97. Od obywatela Cyryny r.s. 6150. Od Xięcia Karola Jabłonowskiego r.s. 2746. ko: 36. więc zadecydował że miała z tych wszystkich źródeł Przychodu r.s. 390,805. i kiedy z złożonych dowodów przekonał się, że wspomniona Xiężna Anna Sapieżyna, od czasu śmierci Xiężnéy Teofili Sapieżyny w roku 1816. nastąpionéy, po 1833. spłaciła powyższemi funduszami i swoiemi własnémi pieniędzmi, Kredytorów Xiężnéy Teofili Sapieżyny, za Kwitami r.s. 479,959. k. 39. równie też służącym i Officyalistom pensyi, za czas odbywania obowiązków przy Xiężnie Teofili Sapieżynie na summę r.s. 8982. ko: 70. A w ogóle wypłaciła długów r.s. 488,942. ko: 9. Przeto porównywaiąc spłacone długi z funduszami powyższémi oznaczył dla Xiężnéy Anny Sapieżyny nadpłata r.s. 98136. ko: 61. i takową summę nadpłatową, iako dokumentami, kwitami, rospiskami — i oryginalnémi kassyinémi regestrami udowodnioną, za należną dla teyże Xiężnéy Anny Sapieżyny, z dóbr Kluczów Lachowieckiego i Teofilpolskiego przyznał, daléy procent 6. każdorocznie, od saméy tylko summy nadpłatowéy licząc, takowego do roku 1833go rubli

bli Sr. 153,210. ко: 94. dla tejże Xiżniż Anny Sapieżyny zaządził. 2o: Oprocz pomyższej summy nadpłatowéj i od tey procentowéj, tenże Sąd Ujezdny Ostrogski przyznał, ieżeże dla Xiżniż Anny Sapieżyny następne summy, 1o: Z Francuzkiéj Orzeźdźtwonéj 1794 r. i z ustępnego prawa 1799. przez Xiżnę Teofilę Sapieżynę zdziałanego naznaczony kazdorocznie pensyi po 50,000 złp. rachuiąc zaś lat 22. to iest do roku 1816o: czyli czasu śmierci Xiżniż Teofili Sapieżyny r.s. 165,000. 2o: Z zapisu dożywocia prawem niepodzielnego z dóbr przez lat ostatni, to iest od czasu śmierci Xięcia Alexandra Sapiehy, w roku 1812. nastąpionéj do roku 1816. czasu śmierci Xiżniż Teofili Sapieżyny r.s. 60,000. dla tego że Xiążna Teofila Sapieżyna, na trzéj Spisom ostatnym niedopuszczaiąc Synowéj swojéj do posiadania dóbr prawem dożywocia, sama do momentu śmierci ustąpiła maiątkiem. 3o: Expensy na pogrzeb Xiżniż Teofili Sapieżyny r.s. 1500. 4o: Expensy na promocyą Interessów prawnych r.s. 34,718. ко: 73. 5to Expensy na rozgraniczenie Dóbr, i zrobienie generalnego pomiaru gruntów r.s. 4550. ко: 12½ 6to Na znaczniéysze nowopowstałe budowle, r.s. 30,650. ко: 44½. 7o: Expensy na kupno zboża w czasie cholery i nieurodzaiu w latach 1830. i 1831. powszechnie dowiadczonego, r.s. 10798. ко: 77. A w ogule summy expensowéy r.s. 82148. ко: 7. iako oryginalnemi kassyienmi i dowodami registracyi udowodnioney, dla Xiżniż Anny Sapieżyny należycie zdeterminował. Zliczaiąc zaś wogóle wszystkie summy dla Xiżniż Anny Sapieżyny przyznane, tym sposobem całey summy depertatowéy dla Xiżniż Anny Sapieżyny, r.s. 558493. ко: 62. czyli assygnatami podług tamozemnego kursu liczął rubel srebrny po 3. ruble 60. kopiejek, rub. ass. 2,010,584. ко: 23½. na Dobrach Kluczu Lachowiczkim i Teofilpolskim zaządził, do ktoréy dotąd żyiący pozostałe ieszcze na tym maiątku niespłacone summy ewikcyonalne i zastawne, w ogóle rubli srebrnych 37,772. czyli ass. rub. 135979. ко: 20. wynoszące, znalazł, że całą massę maiątku Kluczu Lachowiczkiego i Teofilpolskiego i exstii kollokacyina wni Kulerx ciąży summa długów i depertatów r.s. 596,267. ко: 62. czyli assygn. rubli 2.146,563. ко: 43½. A że pomienione dobra Kluczu Lachowiczki i Teofilpolskie wraz exstii kollokacyina Kulerx, podług ostatniéj w roku 1816. bytey rewizyi zawieraią dusz rewizkich poddańskich 3447. przeto zastosowawszy się do Paragrafu 28o: prawideł w dniu 28. Czerwca 1832. r. dla obliczenia długów na maiątkach skonfirmowanych, Najwyżéy utwierdzonych, i wskutek tych za każdą rewizyą duszę po 250. rub. ass. rachuiąc, tym sposobem szacunku powyższym Dobrom na rubli ass. 861,750. zamienił, do tego dołączywszy summę pozostałą na obligacyach Xiżniż Teofili Sapieżyny r.s. 40887. ко: 37½ czyli rubli ass. 150744. ко: 79¾ całą wartość czyli szacunek maiątku ruchomego i nieruchomego, po Xiżnie Teofili Sapieżynie pozostałego, a w dożywotnim posiadaniu X.ey Anny Sapieżyny zostaiącego, na rubli ass. 1,012,494. ко: 79¾ zamienił. Po porownaniu zaś tanowéy wartości maiątku z powiększeniem spłaconemi, i ieżeże ciężącemi dobra długami, summą rubli ass. 2146.563. ко: 43¾. zawarzącemi, kiedy okazało się, że długi przewyższyły wartość maiątku o połowę, gdyż nie wystarczało maiątku na uspokoienie z ass. 1,134,668. ко: 63½ długu, dla tego oddawszy na ostatnie Xiżnie Annie Sapieżynie cały ruchomy i nieruchomy maiątek po Xiżnie Teofili Sapieżynie pozostały, na zatrzymanie Jéy summy depertatowéy, obowiązał pomieniona Xiżnę Annę Sapieżynę, tak do opłacania procentów od summ fundusowych klasztornych i ewikcyonalnych przy gruncie pozostałych, iako i do zniesienia summ zastawnych ieżeże na Dobrach rozsiągaiących, w ostatku wyięcig z Ksiąg Kassyiynych i regestrów —

i Regestrów o zpłaconych długach, zaciągach służących i innych wydatkach powiadczyny decyzyą swoią Ujezdnemu Strapzemu i Umocowanym Xiężny Anny Sapiehy i Xiężny Anny z Sapiehów Czartoryskiey objawić, i niepszy wwodzące do Skutku tey swoiey decyzyi, taxową wraz z dziełem na rewizyą do Izby niższey szey przysłać postanowił. Za objawieniem taxowego dekretu, Xiężna Anna Sapiehyna i Jey córka Czartoryska przez Umocowanych swoich oświadczyły słuchanie onego, a zaś Zastępujący miejsce Strabzego Ujezdnego Ostrogskiego, odmienieniem tey nowey tenzie Ostrogski Ujezdny Sąd od 7. Augusta 1833. r. danem, poiaśnił, iż on roz- patrzywszy Dekret pomienionego Sądu, znayduiąc taxowy na prawie i dowodach literalnych oparty, nie ma z swoiey strony żadnych dowodów, na mocy których mogłby taxowy dekret naganić i o tem pomieniony Sąd zawiadomił. Poczém Ujezdny Ostrogski Sąd taxowe dzieło na rewizyą przy raporcie od 19. Xbra 1833 r. odebranym do Wołyńskiey Izby przysłał. Za pustąpieniem tego dzieła na rewizyą Izba ta wedle przepisanego prawami porządku, powytała taxowe dzieło wraz z Extraktem na Gospasenie, nayprzód Gubernienu Strapzemu, a potem Prokurowi na Zakłuzenie. Od Pierwszego odebrała z dnia 12. Lutego 1834. r. donie- sienie, w którym wyraził, iż on po rozpatrzeniu tego dzieła i Extraktu, nie- znalazł dowodów, któreby zawierzycały w tem dziele interes kazienny, przeto uszpiiwszy na Extrakcie Pułkownyk Buchprzykładztwo, doniósł: Że Sąd Ujezdny Ostrogski w Przeciwność Ustawy Blahoczynia- karty 49. i Ustawy o Bankrutach niewła- ściwie zarządził, dla Xiężny Anny Sapiezyny procent przewyższający kapitał, przeto za opiniował że przewyżkę strącić należy. 2. że przyięte Expensowe rub. Sr. 1500. na pogrzeb Xiężny Teofili Sapiezyny, gdyż w tem pośredniczyła dobra Jey wola, dla tego taxową summę potrącić nie mógł. 3. Że w otaxowaniu dwor- myszich, wzamiąc każdą dwor po rub. 250. nie odpowiedział prawu, przeto Szan- nek dwor podniósł, do ceny nie przechodzący tylko prawem o powziętych wieczystych naznaczonej, i przy takiey swoiey opinii zwrócił dzieło wraz z Extraktem. Nay- pierw Prokuror Gubernii z dnia 18. Lutego 1834 r. odebranym zawiadomił Izbę Pałatę, że dzieło to podług Nayważnieyszych Ustaw pustąpi do Komissyi Likwidacyiney gdzie on obowiązany będzie na mocy 5. Paragrafu tychże Praw idet, ze swego obo- wiązku pustąpić, o tem zawiadomiwszy Pałatę dzieło wraz z Extraktem odesłał. Jakowe wszystkie opinie Wołyńska Izba Gubernskiego Sądu postrzegawszy z Extraktem sprawy i z dokumentami w dziele rewizyinym będącemi, iest w obowiązku roz- poznać i zdecydować dwie tylko kategoryie, 1. Prawo do Sukcessyi w maiątku po Xiężnie Teofili Sapiezynie pozostałego Xiężny Anny z Sapiehów Czartoryskiey, i 2. o zpłacone przez Xiężnę Annę Sapiezynę długi prawodawcze dobra Kluczu Lacho- wieni i Teofilpolu do tychże, które stanowić maią Jey deportat na tymże maią- tku, oraz Jey osobiste do tego maiątku pretensye, albowiem prawo dziedzicznie Xiężny Anny Sapiezyny, iako przez Nayważnieyszą Instancyą za ważne uznane, decyzyi Sądu niższego. Co do Pierwszego: Chociaż Sąd Ujezdny Ostrogski, zastosowu- iąc się do Tranzakcyi 1796. dnia 18. Grudnia w Kamieńcu Podolskim, między Xiężną Franciszką z Xiążąt Korybutów Woronieckich Jabłonowską zrodzoną, a Xiężną Teofilą Sapiezyną z drugiey strony zawartey, a roku 1797. dnia 4. Stycznia w Aktach Ujezdnych Dubieńskich obłatowanej, przekonywaiący, że Dobra Klucze Lachowieni i Teofilpolski, dziedziczne po pomienionej Xiężnie Teofili Sapiezynie pra- wem naturalnego spadku, po Oycu i bracie rodzonym Xiążęciu Dobrogoście Jabłono- wskim, a przeto oznaczaiąc wzgląd nie Jey wnuków Xięcia Leona Sapiehy i siostry

Teofil

Tegoż, Xiężnéy Anny z Sapiehów Czartoryskiéy babisty maiątek, i z linii zyskiéy pochodzący, że na równe dwie części między brata i siostrę podzielonym być winien. Zdecydował: Lecz kiedy fortuna ta po śmierci Xiężnéy Teofili Sapieżyny, spadła nayprzód na Jéy syna Xięcia Alexandra Sapiehę, o czém poświadcza Zapis demissyi roku 1799. dnia 24. Marca przez Xiężnę Teofilę Sapieżynę dla Tegoż syna swoiego, na cztéry miliony złotych polskich sporządzony, z obowiązkiem zrobienia wydziału w tych Dobrach odpowiadaiącego téy summie – a tylko Xiężna Teofila Sapieżyna tego obowiązku do skutku za życia swoiego niedoprowadziła, z czego oczewiste przekonanie, że Dobra rzeczone acz po babce lecz przez głowę Oyca Xięcia Alexandra Sapiehy, spadaią na Jego dzieci Xięcia Leona Sapiehę syna – i Xiężnę Annę Czartoryską córkę, i za fortunę Oyczystą uważane być powinne – Prawo zaś Statutu Litewskiego z Rozdziału 3. Art 17. Paragr. 2. i z Rozd. 5. art. 3º, naznaczyło dla Córki posagi tylko z czwartéy części wszystkiego Imienia Oyczystego, i kupionego, a z macierzystego też prawa w Roz. 5. art. 14. postanowiło synom z córkami za równy podział, Gdy przeto Xiężna Anna Czartoryska, żadnego dotąd z powyższéy fortuny udziału niewzięła, albowiém iak z dzieła widno, a szczególniéy z Intromissyi roku 1816. po zgonie Xiężnéy Teofili Sapieżyny wziętéy, że cały po niey pozostały maiątek, od roku 1816. czyli od czasu śmierci pomienionéy Xiężnéy Teofili Sapieżyny, i dotąd zostaie pod dożywotném władaniem Xiężnéy Anny Sapieżyny matki Xiężnéy Czartoryskiéy, zatém mocą przywiedzionych praw decyzyą Sądu Ujezdnego Ostrogskiego, w téy Kategoryi pozołożoną, iako nie odpowiednią Prawu Statutowemu poprawić, i że Xiężna Anna z Sapiehów Czartoryska będzie miała niezaprzeczone prawo do czwartéy części fortuny po Jéy babce Xiężnie Teofili Sapieżynie pozostałey, lecz iuż w Dobrach w myśl Prawa 1588º roku wydzielić się powinnéy, a do połowy macierzystéy substancyi, nie prędzéy iednak aż po zgasłem dożywociu matki swéy zdeterminować. Co do drugiéy kategoryi saméy Xiężnéy Anny z Hrabiów Zamoyskich Sapieżyny, o ustanowienie dla niéy deportatów na powyższéy fortunie – przez spłacenie długów prawodawczych; i o Jéy pretensye osobiste. Ponieważ z dokumentów przy dziele rewizyinym będących okazuie się, że po śmierci Xiężnéy Teofili Sapieżyny pozostał maiątek nieruchomy, z dwóch Kluczów złożony: to iest: z Klucza Teofilpolskiego do którego należało. Miasteczko Teofilpol – i wsie: Kuńcza – Karabijowka – Karolina – Torokanówka – Michnówka – Kurowie – Krzywowulka – Nowostawce i Wołkowce – oraz Lachowieckiego Klucza, do którego należało: Miasteczko Lachowce i wsie – Moskalówka – Pohorylce – Zemelińce – Szurzówce – Czołhuzów – Miktasze – Tychoml – Szymkowce – Siwki – Dzwónki – Jurówka – Żyznikowce – Unijów Kaszczyńce – Jeremné, Denysówka – Hulówce – Xiążeniu – 4. włoki – 2. morgi – i 98¼ prętów Kwadratowych ziemi we wsi Peremerówce – i połowa wsi Bisówki, która po upłynionéy obcyi okupna z Kollokacyi, za wyrokami Rządzącego Senatu, w dziedzictwo dla Obywatela Turzańskiego zamienioną została. W kapitałach zaś pozostało gotowych pieniędzy, rs. 48,800. ko: 80. a późniéy z windykacyi długów od niektórych dłużników wpłynęło, rs. 11.706. ko: 33. oprócz Kollokacyi na maiątku obywatela Gabryela Wąsowicza w Nowogrod-Wołyńskim Powiecie we wsi Kuleszach, za summę rub. Sr. 17518. ko: 74. późniéy wydzielonéy, zawieraiącéy w sobie dusz męskich 124. Lecz że powyższą massę maiątku obciążały w znaczney ilości prawodawcze długi, i Xiężna Anna Sapieżyna obiąwszy Dobra w roku 1816. z mocy praw dożywotnich, żadnego prawie prowentu mieć

nie mogła

nie mogła, gdyż część dóbr nieruchomych od obcego posiadania wolna, zaledwie nakładom i ciężarom gruntowym, nie mniey na opłatę procentów od summ funduszowych Klasztornych i Ewikcyonalnych, oraz na opłatę podatków Skarbowych wystarczać mogła, o czém przekonywa rezolucya Sądu Głównego Wołyńskiego /: co dziś Krażdańska Pałata :/ w roku 1817. dnia 13. Października, i poźnieysza Rządu Guberskiego Wołyńskiego, przy uznaniu potrzeby sprzedaży części tego maiątku, wypadłe, dla tego Xiężna Anna Sapieżyna iako dożywotnia Pani, i naturalna opiekunka małoletnich w owczas dzieci swoich, chcąc wydźwignąć od zupełnego upadku tak zdesperowaną fortunę, za naradzeniem się w tey mierze familii, prosiła Nayiaśnieyszego Monarchy o dozwolenie sprzedaży części maiątku, na spłacenie pryncypalnych długów prawodawczych, i kiedy od JW. Ministra Justycyi otrzymała rezolucyą, iż udecydowaniu maiątku przedaży małoletnich, zależy od Rządzącego Senatu, a zezwolenie na przedaż nieinaczey daie się, iak po przedstawieniu Guberskich Jurysdykcyi - dla tego polecił zrobić w tym dziele według prawnego porządku postanowienie - Przeto Xiężna Anna Sapieżyna wskazaną drogą postępuiąc, Tabellą w roku 1816m po śmierci Xiężney Teofili Sapieżyny spisaną, na dowodach literalnych zagruntowaną, wyświeciła ilość długów w owym czasie wiadomych, ciążących rzeczony maiątek na summę Cz. Zł. 91361. i Srebrem Zł. 1.393.670 - gr. 14. powiększey części z summ zastawnych funduszowych, Ewikcyonalnych, skryptowych, zaległych pensyi sługom i Officyalistom składaiących się, na fundamencie takiey Tabelli poiaśniaiącey długi: nayprzod: Starokonstantynowska Dworzańska Opieka, a następnie Sąd Główny Wołyński C. D. co teraz ninieysza Izba, oraz Rząd Guberski Wołyński, i Rządzący Senat, dozwolili Xiężnie Annie Sapieżynie sprzedać dusz 2,200. na opłacenie pomienionych długów, do czego w roku 1819. dnia 12. Lutego pozyskała i zezwolenie Monarsze. Chociaż więc poiaśnione w rzeczoney Tabelli niektóre małe długi, i z niey spłaty okazuią się mniey być formalne, bo nie na szacunkowym papierze napisane, lecz kiedy Tabella powyższa 1816r. sporządzona, a 1817r. d. 18. Augusta przez Starokonstantynowską Dworzańską Opiekę poświadczona, za dowód niewątpliwy co do wykazania realności długów przez Naywyższą Instancyą przyiętą została, z poleceniem wyraźnem dla Xiężney Anny Sapieżyny, sprzedania 2200. dusz na zniesienie poiaśnionych w niey długów, przeto Xiężna Anna Sapieżyna iako dożywotniczka i opiekunka spełniać przepisy Naywyższey Instancyi, co do wypłatu w istocie realnych i niewątpliwych długów została w obowiązku - a takowe długi kiedy iuż wypłaciła na mocy danych sobie poleceń, na Naywyższem Zezwoleniu gruntuiących się, przeto sprawiedliwie Sąd Ujezdny Ostrogski postąpił, kiedy takową Tabellę zauważywszy, za dowód do decyzyi swoiey przyiął, i spłacone długi powyższą Tabellą objęte, na deportat dla Xiężney Anny Sapieżyny zaliczył, dla tych przyczyn decyzyą tegoż Sądu w tym punkcie potwierdzić - Powtóre: Oprócz poiaśnionych w Tabelli Xiężney Teofili Sapieżyny długów, odkryto się w poźnieyszym czasie ieszcze w Złocie Cz. Zł. 2389. i w Srebrze Złt 355,471. gr. 1. /: w które wchodzą także zaległe pensye sługom i Officyalistom, :/ iakowe Xiężna Anna Sapieżyna iedne za dekretami, a drugie nie dopuszczaiąc do Exekucyi processów, przez zrobienie układów z Wierzycielami spłaciła, iak o tey prawdzie poświadczaią kwity, i Regestra Kassowe w dziele rewizyinym będące, a kiedy Prawo 1768. roku o wysłużoney nadgrodzie, długi z zasług pochodzące, przed innemi długami zaspokaiać każe, Prawo Statutu

Litewskiego

Litewskiego w Rozd. 4. Art. 82. poa Tytułem o dowodach listownych między Zapisami i wypisami z Akt, kwity – Regestra Rewizorskie – Regestra Zawodzi murzyńskie, i inne listy za dowod przyimować dozwala, Ukaz zaś Rządzącego Senatu dawnego Głównego Wołyńskiego Sądu co dziś Cywilna Izba – roku 1814. dnia 26. Augusta wypadły postanowił: „Imo exemplomeńcura Memorial legitował „dymaw, Mowymiż Dawid upominaiąbee za Zabrzeńiw bez Stambu, napmurzyły „abie go mauniić u Ekonomiuzeckie Pemempbe.“ Z czego wynikła przekonanie że Regestra i wszelkie pisma Ekonomiczne, które zawsze nie na innym piszą się Papierze iak na prawym, za dowod niewątpliwy przyymowane być powinny, przeto złożone ze strony Xiężney Anny Sapieżyny, pomiędzy innemi dokumentami na usprawiedliwienie zpłaty, wyż wzmiankowanych długów, regestra i inne pisma Ekonomiczne za dowod niewątpliwy przyięzny, w Ogóle długów ciężarnych majątku i zpławnych okazało się, w Złocie Czerw. 93,750. i w Srebrze Rr. 1,749,141. gr. 15. Na zaspokojenie zaś taxowych, sprzedała dotąd Xiężna Anna Sapieżyna za Najwyższem pozwoleniem w miejscu 2200. dusz tylko 2020. dusz. czyli wsie: Unijaw – Karczunówce Siwki – Szymkowce – Dzwonki – Denysówki – Hulowce – Kięzkienicy – Tyszkowce, Karabijówkę – Karolinę – Jurowki – Stomatówkę – i Pokomylce – z 4me wiotkami – 2mi morgami – 98¼ prętami kwadratowemi ziemi w cenie Peremerówce – oraz mnie Tychami: na którą obowiązana iest tax Xiężna Anna Sapieżyna dopełnić wieczystą Prawzakupą dla Obywateli Okrąglewskich: / za summę rubli Srebrnych 325,298. ko: 35. nie zaś za summę r.r. 330,298 ko: 35, iak Sąd Ostrogski mylnie wyraził, a na conto długów Xiężny Teofili Sapieżyny, odebrała pomienioną Xiężna Anna Sapieżyna w różnych latach, od Hrabiów Krasickich z Klucza Kamieniokorzyskiego, Od Obywateli Gryniów – Xięcia Karola Sakrowskiego i innych, w Ogóle rub Srebr. 11,706. ko: 33. Całego zatem przychodu czyli funduszu ze sprzedaży Dóbr, z pozostałych w gotowiznie pieniędzy rr. 48,800. ko: 80. i z windykacyi długów miała Xiężna Anna Sapieżyna rr. 385,805 ko: 48. Zatem gdy Xiężna Anna Sapieżyna powyższemi ze sprzedaży dóbr wziętemi pieniędzmi, a także w gotowiznie pozostałemi i w moc długów odebranemi, niemniey dwoiemi wtamemi zaspokoiła długów u Xiężny Teofili Sapieżyny, summy rr. 479,959. ko: 39. trzeba też służącym i Officyalistom zaległey pensyi rr. 8982 ko: 70. za dowodem Kassyinych regestrów wypłaciła, A w Ogóle od roku 1816. po rok 1833. wypłaciła długów na summę rr. 488,942 ko: 9. a na to miała iak wyżey dowiedziono, całego funduszu rr. 385,805. ko: 48., z tego przeto wynika, że Xiężna Anna Sapieżyna nadpłaciła dwoiemi wtamemi pieniędzmi rr. 103,136. ko: 61. taxowy wiec nadpłat iako udowodniony tabellą roku 1816. dokumentami – kwitami rozpiskami, kassyinemi regestrami, i rachunkiem rzeczego towaru, które mocą przyswiadczonych praw za dowod przyięte być powinny, przyznać za Deportat dla Xiężny Anny Sapieżyny, i za dług ciężarny cały majątek ruchomy i nieruchomy, po Xiężnie Teofili Sapieżynie pozostały, zdeterminować wraz z procentem 6. od samey tylko summy nadpłatowey, iako wtamemi pieniędzmi Xiężny Anny Sapieżyny opłaconey, po rzeczególe w każdym roku, a w miarę przybywania funduszów zmniejszoney, a iakowego po rok 1833. rubli rr. 156,910. ko: 96. dla pomienionej Xiężny Anny Sapieżyny sprawiedliwie należeć okazuie się – raz dla tego że Xiężna Anna Sapieżyna, maiąc tak znaczny kapitał w ręku swoim, miałaby od niego każdorocznie procent wcale opłacony, powtóre: dla tego że prawa polskie dla tych prowincyi Najmiłościwszey do tądzenia za-

obmane

chowane, nieobeymuią tego, iżby kredytor miał tracić procent przewyższaiący kapitał, dla tego że mu dłużnik kazdorocznie zawod robił, Lecz iż Sąd Ujezdny Ostrogski pozaliczał nienależycie na deportat dla Xiężney Anny Sapieżyny spłacone niektóre długi kredytorom, w regestrach kassyinych niepomianowane, iako to: Czterem Semrzeyatóm Czotheszowskim rs. 28. xv: 30. Architekcie Dąbrowskiemu rs. 90. Rudkowskiemu za wypisanie Skazek roku 1816. rs. 9. Taraskiewicz zaltug rs. 2850. i Nowasielskim z obrachunku rs. 166 xv: 65. gdy takowe wypłaty okazuią się być wątpliwemi z powodu nie znaydowania ich onych w Księgach kassyinych, dla tego wspomnione długi przez Xiężną Annę Sapieżynę spłacone, wraz z procentem 6te od daty, onych wypłatow, po rok 1833. liczonym, z ogłu ustanowioney dla pomienioney Xiężney należytości u procencie od nadpłatów wyliczonym potwierdź i tym sposobem Dekret Sądu Ujezdnego Ostrogskiego poprawiwszy summy procentowey tylko rs. 149315. xv: 91. dla Xiężney Anny Sapieżyny zaradzić. Powtore: Oprocz powyższey należytości ze spłacenia prawodawczych długów ustanowioney, rozpatruiąc osobiste Xiężney Anny Sapieżyny do maiątku po Xiężnie Teofili Sapieżynie pretensye, iako to: a) Xiężna Anna Sapieżyna przy zawarciu ślubów małżeńskich z Xięciem Alexandrem Sapiehą, miała sobie od matki swoiey Konstancyi Hrabiny Zamoyskiey naznaczonego posagu 4,000,000. złotych pol.: Interessa w roku 1794. dnia 20. Września w Zamościu zawarta, roku 1797. dnia 6te Maia w Akta Tabularne Lwowskie roku 1798 d. 10. Grudnia w Akta Sądu Gł^te^ Podolskiego, i nakoniec r. 1800. dnia 13. Września w Akta byłego Sądu Gł^te^ Wołt^te^ C. D.: co dziś niniejsza Izba z sprowodem oblaty zapisana, z których summę Złt. 1,300,000. zaraz po zawarciu ślubów małżeńskich pod tytułem posagu wypłacić, lub w takiey summie dobra swoie dziedziczne oddać pomieniona Konstancya Zamoyska postanowiła, Nawzaiem Xiężna Teofila Sapieżyna matka Xięcia Alexandra Sapiehy powodawana podobnemże przysięganiem ku synowi i synowey swoiey, tymczasowie płacić tymże małżonkom pensyi corocznie po 50,000. złotych, lub dobra w odpowiadaiącey Intracie wypuścić, a osobno dobra 2,000.000. wartuiące, synowi swoiemu, na których by zapis dożywocia dla żony swoiey sporządziła, oddać obowiązała się, lecz takowego obowiązku nieuskuteczniła, a w lat kilka po ślubie przekonawszy się że Jey synowa w posagu Interessa naznaczonym nie iest zaspokoiona, i takowego wypełnić z mężem swoim Xięciem Alexandrem Sapiehą a Jey synem nie myśla, zrobiła powtornie roku 1799. dnia 24. Marca demissyiny zapis, z obowiązkiem wypuszczenia synowi z pod praw swoich dóbr, ktoreby z funduszem na pensyą miliona złotych wynoszącym potrącone, trzem milionom złotych wartości odpowiadały, wytączywszy z tych dóbr do swoiego użytku miasteczka, lecz i ów powtorny Xiężney Teofili Sapieżyny zapis zadnego przytyku dzieciom nieprzyniosł – gdyż maiątek Xiężney Teofili Sapieżyny: iak z dzieła widać: był tak w kryteznym stanie i długami obarczony, że były Sąd Główny Wołyński w krotce po owey demissyi bo roku 1801.mo Dekretem swym rozbiór na ogłuby Jey fortunie przeznaczył. Przed naznaczeniem którego Xiężna Anna Sapieżyna nic otrzymuiąc, żadnych skutków z powyższych dwóch Tranzakcyi, skarżyła się o niedotrzymanie opisów przez Xiężnę Teofilę Sapieżynę – i niepłacenie kazdorocznie pensyi po 50,000. Złt. Manifestem roku 1801. dnia 15. Marca do Akt Sądu Gł^te^ Wołt^te^ podanym, i prosiła tegoż Sądu, iżby w skutek Interessy postanawiaiący 3,000,000 złotych wraz zaległą pensyą, przed innemi wierzycielami w Dobrach Xiężney Teofili Sapieżyny, satysfakcyą dla niey dopełnić kazał. Na ianowią prośbę Sąd

Główny

Głowny Wołyński wykreślił w roku 1801. dnia 16. Marca rezolucyą, że Xiężna Anna Sapieżyna w likwidacyi summ swoich podług pierwszeństwa w rzędzie innych wierzycieli upadać nie może, a potém Sąd Zjazdowy rozbiorowy przez Sąd Głowny naznaczony, skutkiém Zapisu i demissyi dopełniaiąc likwidacyą, i zamieszywszy na pensyą każdorocznie po 50,000, Złotych, opłacać się powinną, odpowiadaiącego kapitału milion Złotych, takowy wraz z innémi summami na fortunie Xiężny Teofili Sapieżyny zalikwidował, i takim długiém fortunę Jéy spadłą po tém na wnuków obciążył, o czém wszystkiém dowody literalne w dziele będące przekonywaią, a z tego gdy się okazuie, że kiedy Xiężna Anna Sapieżyna przy wyiściu zamąż za syna Xiężnéy Teofili Sapieżyny, miała sobie wyznaczonego przez matkę swoią Konstancyą Zamoyską posagu 4,000,000. Złotych: z dochodu od téy summy wraz z mężem korzystała, potrzeby domu i Edukacyą dzieci złatwiała, naznaczonych zaś w rok po 50,000. Złt. przez Xiężnę Teofilę Sapieżynę na pensyą niepobierała, i niemogła pobierać kiedy cała fortuna Xiężnéy Teofili Sapieżyny była pod rozbiorem - Jéy wierzycieli - i w maiątku teyże za Jéy życia na skutek Intercyzy r. 1794. i demissyi roku 1799. niemiała udziału, bowiem iak Intromissya poświadcza dopiero w roku 1816. po zgonie Teyże Xiężnéy do Dóbr zaintromittowała się - sprawiedliwie przeto na mocy wspomnionych Zapisów i dowodów należy się dla Xiężnéy Anny Sapieżyny, od czasu zamęścia Jéy za Xięcia Alexandra Sapiehę czyli od roku 1794. do czasu wstąpienia Jéy w dożywotne władanie pozostałym po Xiężnie Teofili Sapieżynie maiątkiém, to iest do roku 1816. naznaczoney po 50,000. Złt. pensyi za lat 22. Złotych 1,100,000. czyli rub. Sr. 165,000. przeto takową summę za należną Xiężnie Annie Sapieżynie przyznawszy, w tym punkcie decyzyą Sądu Ujezdnego Ostrogskiego, iako odpowiednią Prawu i sprawiedliwości zatwierdzić. Po trzecie: Na mocy Zapisu dożywotniego w roku 1797. nastałego miała Xiężna Anna Sapieżyna niezaprzeczone prawo do Prowentów, z dóbr demittowanych, od czasu śmierci męża swoiego Xięcia Alexandra Sapiehy czyli od roku 1812. lecz Xiężna Teofila Sapieżyna przeżywszy syna swoiego, i niezważaiąc ani na prawo dożywotnie, za Jéy Zezwoleniem zrobione, ni też na demissyą na trzy miliony Złotych przez Siebie uczynioną, sama i daléy władała całym maiątkiém, aż do roku 1816. czyli do momentu zeyścia z tego Swiata, dla tego sprawiedliwie Sąd Ujezdny Ostrogski prowent czteroletni czyli procent od summy Złt. 3,000,000. wynoszący rub Sr. 90,000. za należny dla Xiężnéy Anny Sapieżyny przyznał, z którego potrącaiąc czteroletnią pensyą rs. 30,000 zanoszącą iako wyżéy przyznaną, wreszcie należeć dla Xiężnéy Anny Sapieżyny rs. 60,000. na mocy iednychże Zapisów przed i po ślubnych przeznaczywszy, takową w liczbie długów na Dobrach Sstrów Xiężnéy Teofili Sapieżyny ciążących pomieścił, przeto takową decyzyą zatwierdzić. Nakoniec po czwarte: Położone przez Xiężnę Annę Sapieżynę Expensa iako to: Na pogrzeb Xiężnéy Teofili Sapieżyny rs. 1500. Na Promowanie Interessów prawnych rs. 34,718 ko. 73. Na rozgraniczenie Dóbr rs. 4550. ko: 12½. Na wyżywienie włościan w czasie cholery i nieurodzaiu powszechnie doświadczonego rs. 10728. k: 77. Na Zaprowadzenie w Dobrach znakomitych budowli, nieodbicie potrzebnych i intratę przynoszących rs. 30,650. k: 44½ kiedy wszystkie poiaśnione expensa były nie uchronne, gdyż na pogrzebanie ciała matki tak znakomitéy familii, łożyć znaczny wydatek nieodmienna wymagała potrzeba a ten iednak iest umiarkowany, Koszta prawne wynikłe z krytycznego stanu w iakim znaydował się maiątek Xżny

Teofili

Teofili Sapiezyny, iak o tem wyżey wyrażono, Po Jey alboweim śmierci Xiężna
Anna Sapiezyna przyrzedtny do powiadania dóbr, iako dziecinna, nie pro-
wenta tex długi i gotowe procesa zastała, samych zastawnych Possessorów
kilkudziesiąt dobra zaymowało; a reszta dóbr to pod kollokacyinemi to pod
arendowaniem, to innemi prawami zostawało, iak ze spisów ich długów i
kwitów przy dziale znayduiących się widać, a stąd wielość kredytorów — posses-
sorów i pretensorów narazity Xiężnę Annę Sapiezynę na powyższe expensa,
gdzie bedwie nie z każdym musiał być odrybny rodzay processu, każdego zoso-
bna zaspokoić, lub wpozwie summy w Aktach robić należało — i kwity wszyst-
kowno wszystkiwać co wszystko wymagało nie małey expensy, przez tego
windykacya długów Xiężny Teofili Sapiezyny od debitorów nie mało powięk-
szyła expensy, o czem wszystkiem przekonywaią regesta, po wszystkie każdy
rodzay processu, i na ten expensy poniesionej powiadaiące, przez Sąd Ujezdny
Ostrogski powiadczone, Rownie też dopełnienie pomiaru geometrycznego
Gruntow w obydwoch Klussach było potrzebnem i nieodbytem — a naybardziey
dla tego że Xiężna Anna Sapiezyna na skutek Naywyższego pozwolenia
sprzedaiąc niektóre dobra, obowiązana była mieć wszystkowe plany, każdey
wsi, i niektóre z nich odgraniczyć dla uniknienia nadal wszelkich sporów —
Zaprowadzone przez Xiężnę Annę Sapiezynę Budowle Ekonomiczne w tych
dobrach z dzieła okazuią się, po wyższey części, murowane: iako to: Szkoły w
Miasteczku Teofilpolu przy Klasztorze XX. Trynitarzy, po wsiach Szpichlerze
Stodoły — Karczmy — i Browar w Lachowcach urządzony, gdy się to wszystko
oraz wypranie grobel i zrobienie nowych upustów, w rachunkach przez Sąd
Ujezdny powiadczonych okazane — taxa dóbr podnosi, a po zgasłem dziecinnem
włodzeniu dla dziedziców pozostaie, podobnego zaś rodzaiu pretensye grunto-
we, z nieuchronnej potrzeby utrzymania w dobrym Stanie dóbr wypłaca-
iące nawet w rozbiorach nayprzód wybierania satysfakcya, potem zasługi
officyalistów i służących przed długami nawet formalnemi, przeto wyłączony na
to kosztt powrócony być powinien — Nakoniec kiedy w roku 1830. i 1831. z powodu
morowey Zarazy Cholery morbus zwaney, oraz dowiadczonego powszechnie
nieurodzaiu, dokuczał niedostatek wieśnian, a powiadanie dóbr i z wielkiey
powinności i przez Rząd obowiązaniem były, do dawania żywności i zapo-
mogi swoim poddanym, tak dalece, że nawet na to odpuszczone zostały
właścicielom dóbr ze Skarbu w Sprowizie pieniężne summy, które potem do
powrócenia Skarbowi przynależały, więc Xiężna Anna Sapiezyna na ten ex-
tra nadzwyczayny wypadek, na kupno zboża na żywność poddanych w Ogóle
rs. 10,798. xs: 77. iak świadczy Tabella po szczególe kupione zboże pomiarem
wydata, na iaki przedmiot wydatki samych dziedziców anie dóbr wiel-
dotykać powinny, z tych zatém powodów i wszelkich pomienionych szcze-
gołów pod kategoryą drugą zpomienionych ogólnie zebrana rs. 82148. x: 7. summę
zgodnie z Sądem Ujezdnym Ostrogskim za należną dla Xiężny Anny Sapie-
zyny przyznać — a Zbieraiąc w Jednego Ogółu wszystkie zaciągnione summy
ustanowić dla trzyżi Xiężney Anny Sapiezyny całey należytości rs. 559,600. x. 38.
dołączywszy do tego pozostałe ieszcze na Dobrach Klucza Lachowieckim i
Teofilpolskim nieopłacone długi Zastawne i Ewikcyonalne: iako to: Ewik-
cyonalne: Klasztoru XX. Trynitarzy Teofilpolskich rs. 6,000 — Klasztoru XX.
Dominikanów Lachowieckich rs. 1350 — druga summy tegoż Klasztoru rs. 840 —

i trzecią

i trzecią rs. 450. Szpitala Lachowieckiego rs. 300. Bractwa Lachowieckiego rs. 200. i piątego procentu za lat trzy rs. 42. Zastawne: Maryanny Przybyszewskiey rs. 9000. Sstrów Bartłomieja Czerczyckiego rs. 840. Karola Kadłubiskiego rs. 7500, Gaspra Żukowskiego rs. 11250. czyli w Ogóle rs. 37,772, albo ass. Rubli 135974. ko: 20. Wynosi razem długów tak spłaconych przez Xiężnę Annę Sapieżynę, iako i ciążących Dobra Lachowiecki i Teofilpolski Klucze, a także część kollokacyiną wsi Kulesz summa rs. 597,372 ko: 58. czyli po tamożennym kursie redukuiąc na Srebro po r. as. 3. ko 60. za rubla Srebrnego, czyni rub. ass. 2,150,541. ko: 28 4/5. A kiedy powyższe dobra Klucze Lachowiecki i Teofilpolski oprocz dóbr wyprzedanych, oraz część kollokacyi na wsi Kuleszach zawieraiąc w sobie podług rewizyi roku 1816. byłey dusz męskich 3447; w oszacowaniu których lubo Sąd Ujezdny Ostrogski do Naywyżey zatwierdzonych prawideł w roku 1832. dniu 28. Czerwca dla Kommissyi Likwidacyinych ustanowionych przychylaiąc się, każdą duszę rewizską męską tylko po rub. ass. 250. oszacował, i wartość pomienionych dóbr za summę rub. as. 861,750. ustanowił, z załączeniem do tey funduszów niepewnych w indykacyi podległych na summę rs. 40,887. ko: 32 1/2. Lecz kiedy w tychże samych prawidłach Paragrafii 29m pozwolono Kommissyom Likwidacyinym, z uwagi na położenie Dóbr i onych wartości podwyższać szacunek, nie przechodząc tylko cen prawem do pobierania poszlin ustanowionych, Prawa zaś o poszlinach Szacunek dla każdey duszy męskiey rewizskiey tuteyszey Gubernii po rub. as. 400. ustanawiaią, przeto na mocy teyże ustawy podnosząc taxę i szacuiąc każdą rewizską duszę po rub. ass. 400. wartość dóbr Klucza Lachowieckiego i Teofilpolskiego, oraz części kollokacyiney wsi Kulesz rub. ass. 1378800. oznaczyć, i co w tym punkcie Dekret Sądu Ujezdnego Ostrogskiego poprawić. Do czego dodawszy niepewnych funduszów rs. 40,887. ko: 30. czyli rub. ass. 147194 ko: 35 1/5, i porównawszy wartość całego maiątku pewnego i nie pewnego, z poiaśnionemi spłaconemi i ciążącemi dobra długami wyżey wyrażonemi, okazuie się, że massa wyż pomienionego maiątku nieodpowiada długóm, i iest niedostarczaiąca na zaspokoienie onych, gdyż długi przewyższaią wartość maiątku o summę rub. ass. 624,546. ko: 93 3/5. Przeto cały maiątek po Xiężnie Teofili Sapieżynie pozostały wyżey poiaśniony, iak zostaie we władaniu Xiężney Anny Sapieżyny, tak ony na satysfakcyą summ deportatowych dla niey z tego maiątku należnych, w tymże władaniu do czasu okupna z tego maiątku, i zgaśnienia prawa dożywotniego pozostawić. który że ieszcze znacznie niewydostarcza na zaspokoienie iey summ, a zatem Xiężnie Annie Sapieżynie prawo poszukiwania satysfakcyi o nadpłat z innych iakich bądź funduszów po Xiężnie Teofili Sapieżynie lub Iey synie Xięciu Alexandrze Sapieże, gdzie bądź odkryć się mogących zastrzedz. A razem zobowiązać pomienioną Xiężnę Annę Sapieżynę do regularnego opłacenia procentów od summ funduszowych i Ewikcyonalnych na dobrach ieszcze pozostałych, i w tey okoliczności Dekret Sądu Ujezdnego Ostrogskiego utwierdzić. Nakoniec co do summy rs. 5000. z Szacunku przedaży Dóbr Hulowiec i Xiążęcina W. Mateuszowi Zaleskiemu pochodzącey, na osobnym skrypcie na Imie samey że Xiężney Anny Sapieżyny wydanym zostaiącey, kiedy summa szacunkowa ze sprzedaży tych Dóbr wynikaiąca całkowicie w przychodzie dla Xiężney Anny Sapieżyny została, bez strącenia summy skryptowey 5,000. rub. Srebr. przeto wolność upominania się o nią Xiężnie Annie Sapieżynie iako o swą własność

u kogo należy, zgodnie z postanowieniem Sądu Ostrogskiego pozostawić, a nieprzywodząc tego Dekretu do Skutku, kopiią onego w myśl Ukazu 22. 7bra 1827 r. Osobnego ukazu Rządzącego Senatu 28. Maia roku biegącego 1835. do teyże Izby wypadłego, wraz z całem dziełem, do Wołyńskiey Skarbowey Izby na opiniią odesłać — Objawiwszy wprzod tenże Dekret Umocowanym Xiężnay Anny Sapieżyny i Xiężney Anny Czartoryskiey należytym porządkiem. —.—

Kopia

Treść Dekretu Trybunalskiego Koronnego Lubelskiego R^u 1789° dnia 22° Julii.

134

Między JW. Franciszkim Xawerem Branickim Hetmanem W^kim Koronnym Orderów wielu Kawalerem, powodem i pozwanym przez Tomasza Lenczowskiego; a JO. Xięciem Dobrogustem augustem Jabłonowskim Woiewodzicem Nowogrodzkim, Orderu S^o Huberta Kawalerem pozwanym, i powodem, przeciwko JW. Branickiemu i Sukcessorom Wyhowskiego, przez Erazma Pruszyńskiego - Mikołaiem i Heleną z Wyhowskich Polanowskiemi Małżonkami pozwanemi przez Lenczowskiego - Stanisławem i maryanną także z Wyhowskich Woynarowskiemi Małżonkami pozwanemi przez tegoż - Tadeuszem i Ignacem Niemierzyczami powodami przez Felixa Wigurę - JO. Xiężną Franciszką Wiktoryą z Xiążąt Korybutów Woronickich Jabłonowską Woiewodziną Nowogrodzką pozwaną przez Franciszka Grabowskiego. -

Sąd Główny Trybunału Koronnego Lubelskiego, po zrezulowaniu Subiekcyi od JW^o Hetmana przez umocowanego wczynioney, i uznaniu Komparycyi przez umocowanych, zapisaney dostateczną naprzód pozew od Xiecia Jabłonowskiego Polanowskim i Woynarowskim w Lubomlu na Summę Ich położoney za legaty uznał - powtóre żądaniu Pawszyny podkomorzyny Owruckiey do pisania Siebie do Komparacyi z racyi, iż tego poprzebyłych iuż pierwszych dwóch stopniach wymagała, odmówił, - poczem rozsądzał pozwy Stron, iakoto: z Strony JW^o Branickiego, r. 1787 d. 5° Czerwca w Grodzie Krzemienieckim, a zas d. 16. w Grodzie Kijowskim, zeznane po JJOO. Xiążętach Jabłonowskich, o skasowanie manifestów i pozwów, przeciwko Dekretom Sądu tego w latach 1781. i 1786. - o zachowanie powoda przy tychże Dekretach. o zrealizowanie Dekretu 1760 r. iako zmownego. - o utrzymanie powoda przy dziedzictwie Dóbr Lisianki z przyległościami w pięciu osmych częsciach - o zapłacenie Summ z Kalkulacyi, aktem ziazdowym wynalezionych. - o powrócenie grzywien, Zakładów, i luit zastępnie opłaconych. - o kary zapozwy i manifesta przeciwko powyższym Dekretom - i o inne pretensie = a zaś z strony JO^o Xięcia Augusta Dobrogusta Jabłonowskiego W. N. po JW^o Branickiego, oraz Woynarowskich i Polanowskich małżonków r. 1787° d. 19° Julij w Grodzie Chełmskim zeznany. o uchylenie manifestów i pozwów przeciwko Tranzakcyom o Dobra Lisiankę z pliległościami poprzednikom powodu służącym o zniszczenie wszelkiego z nich processu. Dekretów zaocznych, i dzieł ziazdowych - o zachowanie Siebie przy powadze

Dekretu Trybunalskiego r. 1760. – o podanie Dóbr Lisianki z alternacyami, Kalkulacyą z tychże Dóbr i o inne pretensye. – w ostatku od Niemierzyczów Braci tak Hetmana Branickiego iako też Xięcia Jabłonowskiego – r. 1789. d. 22. Junii w Grodzie Kijowskim zeznany – o uchylenie Tranzakcyów wszelkich z krzywdą prawa natury wynikłych i Dekretów w tey mierze zapadłych – o wydzielenie części Dóbr Lisianki z mocy Donacyi – o wyposażenie z Dóbr tychże Anieli z Wyhowskich Niemierzyczowey Matki powodów, N. zeyszłego Jerzego Wyhowskiego Córki – o Kalkulacyą z trzymanych dotąd częściów Dóbr powodów należących, i o inne pretensye. –

W rozsądzeniu wyraża następuiące Dokumenta z Strony JW. Hetmana Branickiego – r. 1659. Wydany, 1661. oblatowany od Króla Jana Kazimierza Konstantemu Wyhowskiemu i Sukcessorom Jego, na Starostwo Lisiańskie przywiley – approbowany przez Konstytucyą r. tegoż V. 4. f. 648. – poczem tegoż roku na podanie Lisiańszczyzny na wieczność urodzonemu Wyhowskiemu nastąpił uniwersał – r. zaś 1661. od tegoż Króla Kazimierza do poddanych Lisiańskich, z rozkazem posłuszeństwa dla urodzonego Wyhowskiego, iako ich Pana uniwersał – Z mocy których r. 1659. d. 20. Aug. że nastąpiła przez woźnego na Gruncie, na rzecz Konstantego i Reginy z Maszyrynów Wyhowskich małżonków, oraz Alexandra, Jana, Daniela, Jerzego, Stefana, i Gabryela, Synów, urzędowa Intromissya – w r. 1661. d. 7 Kwietnia w Grodzie Łuckim woźnego zeznanie – r. 1691. d. 30. Listopada od Daniela i Teresy z Druckich Sokolińskich Wyhowskich Dóbr w Koronie będących po Rodzicach na Siebie spadaiących za Romanów i Uściany zrzeczenie się, które r. 1722. przy manifeście, po Smierci Jerzego Wyhowskiego przy spisowaniu regestru znalezione w Oblatę wniesione zostało – r. 1697. d. 25 7bris w Krakowie datowane, od N. Augusta 2go Króla Polskiego, Alexandrowi Jabłonowskiemu Chorążemu Koronnemu dwa przywileie ieden na dobra Lisiankę, iakoby natury Królewskiey, drugi na M. Tarasowkę, i Starostwo Zwinogrodzkie, dożywocie nadaiące. – ~~nadaiące~~ – Z mocy których przy oblacie onych r. t. w Grodzie Buskim zeznana Intromissya – r. zaś 1702. d. 16. Aug. oblatowane powtornie w Grod. Zytomierskim – r. d. 1o Lipca od urodzonego Konstantego Oyca, Alexandra, Jana, Daniela, Jerzego, Stefana, i Gabryela, Synów Wyhowskich, po JO. Alexandra Jabłonowskiego, oberprawne wypędzenie Siebie z Dóbr Lisianki na Try. Koro. Lub. pozew. – Po smierci zaś Konstantego Wyhowskiego na wyżey wyrażonych Synów, r. 1703. d. 29. Grud. w Grodzie Kiiowskim wziętey na dobra Lisiańskie Intromissyi zeznanie – r. 1712. d. 12o Grudnia w Witulinie między JW. Siedlnicką, z iedney a JW. Alexandrem Wyhowskim Biskupem Łuckim, z drugiey Strony, o Dobra Rozyce, Wulka, Kabat, Kisiele, Sianki, Jeżów, i Gąski, w Woiew. Sieradzkim leżące rezygnacyiny Kontrakt. – po którym nastąpiły Intromissa, Donacya, i kwit Szacunkowy: a po smierci Alexandra r. 1715. d. 9. 7bris

r. 1659.
r. t.
r. 1661.
t. r.
r. 1691.
1697.
t. r.
1702 –
1703.
1715.

d. 9. 7bris w Kazimierzach, między Siedlnicką a Stefanem Wyhowskim
zmarłego rodzonym Bratem, o Dobra Wieś Bujny przez omyłkę
w poprzedzaiącym Kontrakcie opuszczona, w posiadanie nawet Biskupa
będąca, na rzecz Stefana Wyhowskiego rezygnacyiny Kontrakt.
1717. r. 1717 w piątek po Święcie S.t Wawrzyńca w Grod: Lubelsk: od Gabryela
Wyhowskiego Dóbr Klucza Lisiomskiego, w exekucyach swoich rożnych
z Innemi Braćmi, Ociec: Józefem Biskupem Łuckim, Danielem,
Stefanem, i Jerzym, na rzecz Józefa, Daniela, i Rozalii Wyhowskich
N. Jerzego Wyhowskiego Sukcessorów, Synowca i Synowic swoich
1718. Dawowizny Zapis. r. 1718. d. 14. 8bris w Try: Kor: Lubl: między Jm. Da-
nielem Wyhowskim ziedney, a Jm. Alexandrem Jabłonowskim xcze-
giey strony, Dobra Lisiankę z przyległościami na mocy Kontraktu
1659. 1659. r. i possessyi Mci Wyhowskich, przydaiącey, i na podanie tych
Dóbr ziazd uchodzio, na Warunkach Kontrakt na uskutecznienie które-
go. gdy Urząd Grod. owruckie zjechać dwukrotnie odmawiał.
1719. Daniel Wyhowski r. 1719. d. 20. Kwietnia zaniósł manifest. ad acta
1720. 16. Czerwca w Grod. Kijowskim i wyniósł na Try: Kor: Lub: proz. r. 1720.
d. 3. 9bris w Warszawie między Jm. Danielem Wyhowskim, swoim, oraz
Jana Biskupa Łuck: i Stefana Bracią, Józefa Synowca swego Imie-
niem czyniącym ziedney, a Jm. Alexandrem Jabłonowskim zdrugiey
Strony o Dobra Lisiankę, z attestacyami roz. 4 gnacyiny Kontrakt. i rotha
tr. tegoż w Środę przed Świętym S.ti Michała in Curia Regia Varsaviensi
od tegoż Wyhowskiego na rzecz Jabłonowskich Małżonków, Imieniem
Braci i Synowca swoich zobowiązkiem Stawienia, pierwszych za nie-
dziel dwanaście, a zaś drugiego za otrzymaniem pełnoletności, do ap-
1723. probowania tego aktu, uczyniona Donacya. — r. 1723. d. 28. Kwietnia
w Grodzie Łuckim od Jana Józefa Wyhowskiego, Biskupa Łuck: w swem i Sukcessora
Jerzego Brata, iako też Heleny, a przody Wyhowskiey, a potem Jełowickiey,
Bratowey, Imieniu Punkto Transakcyom o Dobra Lisiankę, przez Dani-
ela Wyhowskiego, do Dóbr koronnych, po mieczu się nienależącego
1724. rozporządzonym Zamieszony Manifest. — r. 1724. d. 8. Maia w Lwowie mię-
dzy Danielem Wyhowskim swem, Jana Józefa, Biskupa Łuck: i Stefana
Braci, oraz Józefa Synowca swego Wyhowskich Imieniem ziadney,
a Jm. Teofilą z Siemaszkich Jabłonowską z drugiey strony, atwier-
dzaiącą Donacyą Dóbr Lisianki i Stefkowa z przyległościami, na
rzecz Jmci Alexandra Jabłonowskiego, Komplanacya. — zobowiązkiem nie
tylko wystarania się Donacyi od Wyhowskich Braci Daniela, ale też
i Mci Jełowickiey Józefa Wyhowskiego Matki z assystencyą, Jmci Xiędza
Biskupa Łuckiego — z zasbrzeżeniem oraz bezpieczeństwa Summy, małol.
tniego na Dobrach dziedzicznych tak Jerzego Brata, iako też własnych.
tr. Potey Komplanacyi nastąpiły Zaraz Manifesta ieden r. t: —
w Grod: Bełzkim Imieniem Heleny Wyhowskiey z przody Wyhowska
go Jerzego, a potem Jełowickiego Małżonki, przeciwko Danielowi
Wyhowskiemu i Jabłonowskiemu o nie ważność punktów za

perswazyą

za perswazyami przynaglaiącemi tegoż Daniela podpisanych, oraz
Tranzakcyi pz tegoż w Warszawie sporządzoney niemniey Jdem.
tenczyi przed aktami Grod: Lubl. zaniesionej — drugi i trzeci wrobu
1725. 1725. d. 9. i 12. Marca — Otwarty w r. bymże d. 4 Września. — niemniey
1727. wr. 1727. d. 7 Stycznia przed aktami Grodzkiemi Jmć Xiędza Józefa
Wyhowskiego Bisknp. Lubl. w swoim i Stefana Brata, oraz Sukcessorów Je-
rzego Wyhowskiego, zwyrazeniem że Daniel Wyhowski Brat Jego nie
do substancyi w koronie nienależący, zmownie z JWm Jabłonowską
sporządzili Tranzakcyę oddalaiące Własnościebka od Dóbr Lisian-
szczyzny, i przywiedli Matkę Sukcessorów Jerzego do podpisania punk-
tów na Dobra Lisiankę i Stefanów, w którym onwazność zapisecza. —
1728. W skutek powyższych zastrzeżeń nastąpił pozew r. 1728 d 13a Kwietnia
w Grodzie Lukomier: na Try: Kor: Lubelsk: wydany oskarżowanie wszelkich
Tranzakcyów przed Daniela Wyhowskiego poczynionych, oraz osatyf.
1718 Jakoya Dekretowi Trybu: r 1718. Zapadłemu r. 1730. d. 9. i 20. 7bris
w Złoczowie Daniel, i Stefan Wyhowscy, po smierci Jana Bis: Lubl:
poprzednicza Donacyą swem i Sukcessorom Jerzego Wyhowskiego Jmie-
niem uświerdzaiąc, summę 75000. Złp: na trzy części podzielona ode-
brawszy ina wszelkich ruskich Dobrach, swoich zaasekurowawszy,
przy approbacyi i Kwicie w Grod: Lubl: przyznanych, Dobra Lisiankę
zatterancyami JW: Jabłonowskiey i Jey Sukcessorów przez sporządzona
Kompleanacyą, odrzeczonowali — przeciwko którey iak i innym Tranzak-
1731. cyom wr. 1731 d. 19. Września w Grod: Lubl: Jetowicka Jmieniem Sukces
1741. Jerzego Wyhowskiego zrobiła Zastrzeżenie — r. 1741. w Środę popielcowa
r.t. w Grod: Potrzykowskim od Stefana Wyhowskiego Donacyą — a zmiey r. t.
Dóbr w woiew: Siradzkim, wsiono Kok-
szyce Kabat: i innych iakoby swoich własnych i nabytych na nazw Jana Wyhowskiego
Feria 4ta post Dominicam oculi w Grod: Potrzykowskim wzięty Instru-
1760. mencyi Zeznanie — a po smierci tego r. 1760. d. 15te marca w Grod: Lubl:
od Sukcessorów Jerzego Wyhowskiego po JOcie Xięcia Jabłonowskiego Woie
Nowogrod: o uchylenie wszelkich Tranzakcyów na Dobra Lisiankę
i powrócenie tey z Kalkulacyą, wydany pozew — r. t. w poniedziałek wi-
gilią Narodzenia Sw Jana między JO. Xięciem Jabłonowskim Woie Nowo-
grod: a Sukcessorami Jerzego Wyhowskiego p. urzęd: Józefa Kuryckiego
umocowanym pisrzęcego się Tranzakcye wyżej p. Daniela i Stefana
Wyhowskich poczynione, z oddaleniem Sukcessorów Jerzego, utwierdzaiący Do-
bra Lisiankę z attenencyami na wieczność temuż Xięciu przysądza-
1762. iący Dekret — po którym wr. 1762. d. 30. Czerwca w Grod: Brzemieńskim od
urodzone: Tadeusza Wyhowskiego przeciwko Kuryckiemu o zmowność z JW Ja-
r.t. błonowskim Skarga — I potem r. t. d. 9. 7bris w Grod: Lubl: do tegoż
potychczas uchylenie zmównego Dekretu i nie słusznie posiadania
Dóbr Lisianki wydany pozew — po smierci zaś bezpotomnego
1774. Tadeusza Wyhowskiego, wr. 1774. d. 2 marca od maryanny z Wyho-
wskich Wydmanowskiey i Heleny Polanowskiey Siostr W. Tadeusza

Wyhowskich

Wyhowskiego w asystencyi Mężów, Pleb Dzieciu Jabłonowskiemu, o
uchylenie Dekretu Kondyktowego i niepravne posiedanie Dóbr Li-
1776 sianki Skarga. - po którey r. 1776. d. 25. Stycznia w Dubnie mie-
dzy JW. Franciszkiem Xawerym Ht. W. K. ziedney, a przyszłemi
Woynarowskiemi i Polanowskiemi, przez głowę Józefa Jerzego Wyho-
wskiego Sukcessorami, nastąpiły Dobra Lisiańskie. zymy legalizacyami
mi rezygnacyjne Tranzakcye, iako to: Kontrakt. Donacya.
i Kwit Szacunkowy - a zmich r. t. d. 6. mar. w Grodz. Kijowskim; zeznane
Intromissa. po tych zwyżo exzonego przez JW. Branickiego pro-
cessu otrzymane zostały na JO. Xięcie Jabłonowskiey Woiewodzinę Nowogr.
1760. wyższey uchylenia Dekretu Trybunału r. 1760. i zniszczenie Tranzakcyów
1779. na Dobra Lisiańskie r. 1779. dwie Kondemnaty, iedna d. 13. Sierpnia,
druga d. 9. 7bra; z mocy których dla zrobienia na Granicie Dóbr Lisian-
1780. ki oppozycyi, nastąpiła przez Urząd Grodz. Zytomier. w roku 1780. d. 21.
Marca na powrót do Trybunału Remissya a zmiey w dniu 10. 8bra
wyższey ostatecznym Kondemnata - a d. 25. 9bra exekucyiny Dekret
i zmiego d. 19. Grudnia na Granicie Dóbr Lisianki zrobiona Super-
1781. fossya, a r. 1781 d. 15. Stycznia z pomocy woyskowa sporządzona
t. r. Tranzakcya - I następnie w tymże Samym roku d. 22. Listopada
w Trybunale Lubels. z strony JW. Hetmana na zaocznosć JW. Xcia
1760. Rządz. zapadły Dekret, tak iż: poprzedniczy r. 1760. nastały uchy-
lający, i Tranzakcye na Dobra Lisiankie przez Daniela i Stefana
Wyhowskich z Imienia Jerzego przyznane niszczący, pięć z osmia
części na rzecz JW. Branickiego, a trzy takież Xięciom Jabłono-
wskim, przysądzający, i w porządku rozdziału i Kalkulacyi z części
1782. Jerzego, Xiąż na grunt. oznaczaiący. - z mocy którego r. 1782. d. 18.
Mar. na Gronicie Dóbr Miasta Lisianki, akt ziazdowy, podobnież
na zaocznosć Xiąż. Jabłonowskich Dobra Klucz Lisiański podzie-
lący, części pięć osmych, w posiadanie JW. Hetmana oddał, z kal.
kulacyi Summę 5774,582. zp. dla JW. Hetmana przyznał, i w trzy
trzy osmych części Xiąż. Jabłonowskich do wytrzymania prawny
wniedostarczaiący na Sabysfakcyą Straty do innych Dóbr Xiąż
Jabłonowskich odesłał. — Co zaś do win za Dekret Kondyktowy, oraz
Kondemnaty i Grzywny, po wzgląd tych do Trybunału odesłał, -
gdzie w tymże paźdz. JW. Branicki wzystko zachowania Siebie przy De-
1718. kretach 1718 i 1781. r. utwierdzenie aktu ziazdowego i t. d. otrzymał.
1781
1786 Kondemnaty, a r. 1786. d. 9. paźd. tamże zawarty Dekret popra-
wiaiący r. 1781 utwierdzaiący - Co zaś do Summ aktem ziazdowym przy-
znanych, niemogą zyskać rozsadzenia na zaocznosć JW. Xcia
Jabłonowskich, deklaracyiący.

Przytaczkich Dokumentach zeznał JW. Branicki uchylenia De-
1760. kretu r. 1760 r. Sukcessorom Jerzego Wyhowskiego do praw, tak natury iak
też

też nabywcego, od Gabryela Wyhowskiego, oddalającego Zachowania Siebie przy Dobrotach r. 1781. i 1786. – w potwierdzenia aktu ziędowego zustanowionej przezeń kalkulacyi – przyznania win grzywien, kosztów, i. t. d. —

Z strony JOO. Oyca Jabłonowskich.

Nieprzestawając Xta Jabłonowscy prawem Dziedzictwa Dóbr Lisiańskich Konstantemu Wyhowskiemu nadanego i ako to: wydziedziczonym w Dokumentach JMci Branickiego, przywilejowi Konstytucyi, Uniwersałom i Jktromisyi na rzecz Konstantego Wyhowskiego i Sukcessorów Jego natąpionym, równie iak i zrzeczenia się Daniela Wyhowskiego sprawy Rodzicielskiey wkorzenić będącey, ustanawiali że to zrzeczenie się naprzod niebyło prawne, bo r. 1691. d. 6. Grud. w Grodzie Witkowskim zrobione, do niewłaściwego Grodu Łuckiego r. 1722. przez obłatę wniesione. – powtóre, ieżoż zrzeczenie się nie tylko od powzięcia bytu Swoiego skutku nie miało, ale nawet, gdy nie. mu ciągle ucziemiczono sprawy Lisiańskiey i wielokrotne oyca własnie Daniela Wyhowskiego tąznie z konsultacyi czyny
1699. dowodzą następuiące Dokumenta; r. 1699. d. 6. Gbra do Stefana Wyhowskiego Laniedziony Manifest, w Imieniu swoim Konstantego oyca, oraz Alexandra, Daniela, Jerzego, i Gabryela Braci Wyhowskich przeciwko JM. Alexandrowi Jabłonowskiemu o gwałtowne Dóbr Lisiań-
1702. skie wypędzenie – r. 1702. w Grodz. Betskim, podobnyż Manifest. przez Konstantego Wyhowskiego oyca w Imieniu swoim i wszystkich Synów wyrażeniem winim. i Daniela, chociaż po wydziedziczonym iuż iakoby recessie, przeciwko JM. Jabłonowskiemu, o wystarania się na Do-
bra Jego własne, przywileiu i wypędzenie z Dóbr Lisiańskich – ar. tymże d. 1. Julii w Grodz. Kijowsk. do tychże Wyhowskich z wydziedziczeniem winim i Daniela, po JMci Jabłonowskiego o gwałtowne siebie z wsi Lisiańskiey w r. 1699. wyaśnienie na trybunał. kor. Lubels. wydany Pozew. – List bez daty od Daniela Wyhowskiego pisany do Xcia Chmarzego aby iadąc do Lublina ustąpiwszy do Rożysk z Biskupem o Inte-
1711. resie Lisiańskim rozmówić się – r. 1711. d. 9 Aug. w Wilnie między JM.
1717. Wyhowskim a Bogusławem Ogińskim Ślubna Jatowcyze – r. 1717 d. 27 Stycznia w Warszawie między Danielem Wyhowskim z iedney, a Trypolskim Chorążym obwrock. z drugiey Strony Dobra Klucz Lisiań-
skie obowiązuiący do wydziedziczenia go z posiadania JJMci Jabłonowskich zapowiedny Kontrakt. – r. t. d. 29. Stycznia w aktach Kancellaryi mieyscy metryki W. X. L. od tegoż samuż do prowo-
cyi Sprawy o Dobra Lisiańskie umocowanie – wtymże r. d. 20. Marca w Grodz. Kijowsk. od tegoż po JMci Jabłonowskiego, owypędzenie

z Dóbr

z Dóbr Lisianskich pozew i List od Józefa Wyhowskiego Bisk: Łuc:
w tymże rz: feria 6ta post festu S:t Laurencji in Castro Lublini: od
Gabryela Wyhowskiego, exekutora w Lisiańszczyźnie tąż rzecz z innemi Bra-
ćią Jemu należnych, na Sukcesora Jerzego Wyhowskiego, Józefa, Anieli
i Rozalią, Donacya - r.t: d: 14. 8bra w Lublinie między Danielem
Wyhowskim a JW. Jabłonowskim w Sprawie Lisianskiey ziazd nakaz
mujący Dekret: - r. 1719 d: 24. Aug: i 26. Lutego prorogacya, - r.t: d: 20.
Kwietnia w Grod: Kijows: od Daniela Wyhowskiego przeciwko exekutorowi
ziazd odwołuiącym Skarga - r. d: 16. Czerwca od tegoż potwierdzo-
odraczaiące ziazdy na Tryb: Nov: Lubel: wydany pozew. - z którego
wr: tymże d: 11. Julii w Trybunale na Stopit Dekret, - r. 1720.
d: 13. Grod: w Warszawie między Danielem Wyhowskim, wswem,
Jana Bisku: Luc: i Stefana Braci rodzonych, oraz Józefa Synow-
ca swego Imieniem, exekuiącym ziednej, a JWW. Jabłonowskimi
z drugiey strony, o Dobra Lisianke Kontrakt i Donacya r. 1719
1722. o zgorzenie Dokumentów, i Kontraktu z Danielem Wyhowskim
w Dobrach Tychomlu od JW. Jabłonowskiego, zamieszony manifest. -
r. 1723 d: 12. augu: w Grod: Kiiowskim na mocy JM. Teofili z Sienia
wskich Jabłonowskiey na Dobra Lisianke Intromissya - r. 1724 d: 6.
Maja w Lwowie między JM. Danielem Wyhowskim i Helena
z Cramkowskich prowdy Jerzego Wyhowskiego, potem Jerlowic-
kiego Małżonka, a JW. Jabłonowska sprzędzone, - r.t: d: 8. maja
tamże, między Danielem Wyhowskim swem, Braci i Synowca
Imieniem, ziednej, a JWą Jabłonowską z drugiey Strony, uwier-
dzaiąca Tranzakcyą, wkrzyste z obowiązkiem Zapłacenia Summy
75000. złp: Komplanacya - r. 1725. d: 7. Marca w grod: Luck: od Józefa
Wyhowskiego Bisku: Luc: swem Braci i Sukcesora Jerzego Imieniem,
o niezapłacenie Summy za Szacunek Dóbr Lisianki Zażalenie - r.t.
d: 14. Marca tamże od JW. Jabłonskiey z prezentą pieniędzy za Szacu-
nek Dóbr Lisianki i Stebłowa w Kollegium Oyców Jezuitów zło-
ny Manifest - poczem manifesta trzy, od JW. Jabłonowskiey prze-
ciwko Danielowi Wyhowskiemu o niedotrzymanie Komplanacyi
w grod: Luc: zanayrzone. Stefana, i Sukcesora Jerzego, Wyhowskich po JW. Jabłonow-
skich o kassowanie Tranzakcyi p: Daniela poczynionych, o danie Lisian-
ki i:t: d: na Tryb: Nov: Lubel: pozew. - r. 1726 od JW. Jabłonowskiey
przeciwko Danielowi Wyhowskiemu o niedotrzymanie Komplanacyi
na Dobra Lisianke Tamciowe exp: w grod: Luc: Manifest -
r. 1730. d: 9. Września, w Złoczowie między JW. Jabłonowską, a JWW.
Danielem, i Stefanem, Braćią Wyhowskimi swem, i Sukcesorem Brata
Imieniem, z obowiązkiem Summy 75000. złp od JW. Jabłonowskiey
w dniu 20. września odebrania: tey natury o dobr: dla zeyścia

r. 1728 d. 13 Kwietnia w Grodzie Kijowskim od Jacka Bisk: Łuckiego Exekutora

zayszłey smierci Biskupa Łuck: podzielenia: bezpieczeństwa, części Sukrom Jerzego należącey się zapisania, i winnych opisach, Komplanacya. Wsład którey r. t: d. 20. Wrzesnia w Łuck: przez Stefana Wyhowskie-go swem, i Sukrom Jerzego, Jmieniem, Donacyi przez Daniela r. 1720. w Warszawie zeznaney w Grodz: Łuck: przyznane utwierdzenie. – Niemniey tamże od Daniela i Stefana Wyhowskich, swem i Sukrom Jerze-go Jmieniem, tak z odebranych 75,000. Złł: iak też wszelkich Skarg przeciwko Tranzakcyom wieczystym, przez Biskupa Łuck: poczynionych przy zapisaniu bezpieczeństwa części Sukrom Jerzego należącey, Kwitowy Zapis. – tegoż czasu tamże od Wyhowskich JW. Jabłonowskich na Dobra Siwki redonacyi Zapis – r. 1731. d. 2. Januar: w Starym Dwor-cu od tychże Wyhowskich do odebrania Summy 20,000. Złł: z Kompla-nacyi Olszewskiemu dana plenipotencya i z tey d. 28. Februar w Grodz: Łuck: przez niego zeznany Kwit. – r. 1739. d. 22. Xbra w Dorsuniskach od Daniela Wyhowskiego na przyznanie Zapisu donacyinego wszelkich Dóbr Jego w Xięstwie Litt: na rzecz JWW. Józefa i Apolonij z Wyhowskich Ogińskiey, spisany w aktach Grodz: Wołkowyskich r. t. d. 20. Xbra oblato-wany list. – r. 1741. od Stefana Wyhowskiego, na rzecz Synówca Józefa Dóbr Rożyce, Kabat, Wulka, Gumuliu, i inne w Wtwie Sieradzkim Donacyą. – i z tey Jntromissya. – r. 1760. d. 28. Mar: w Grodz: Krzemień: od JO. Xięcia Jabłonowskiego, Wdy Nowogrod: po Tadeuszu Wy-howskiego, tudzież Stanisława i maryanny z Wyhowskich Woynaro-wskich i innych, do utwierdzenia Tranzakcyi o Dobra Lisiankę i winy, Za wzruszenie tychże na Trybu: Kor: Lubel: pozew. – r. t. feria 2a in Vigilia festi Sti Joannis Bd. w Lublinie, między temiż Stronami Zapadły, Tranzakcye przez Daniela i Stefana Wyhowskich na Dobra Li-siankę, sporządzony utwierdzaiący, i Sukrów Jerzego Zaporuszenie tychże Każący Dekret. – r. 1761 tamże od tegoż na tychże wzysku Zapłacenie Kar otrzymaną Kondemnatę – r. 1762. d. 28. Czerwca w Grodz: Krzemień: od tegoż po tychże na Tryb: Kor: Lubell: pozew. – r. 1763. d. 16. Lipca tamże Jmieniem tegoż przeciwko Tadeuszowi Wyho-wskiemu i innym, o zarzut. Kondyktu Dekretowi 1760 r. zaskarżenie – r. t: d. 20. Lipca od tegoż po tychże o Karę Za zarzucony Kondykt, na Trybu: Kor: Lubell: pozew. – r. 1776. d. 18. Czerwca w aktach Kancella-ryi mnieyszey, od Jana Polanowskiego, Połowy Dóbr Kisielów, Sie-mnik, Jezowa, Boksyc, i innych, w Wtwie Sieradzkim od W. Maryan-ny z Wyhowskich Woynarowskiey przez Siebie nabytych, i Heleny z Wy-howskich Polanowskiey, Małżonki tegoż drugiey połowy Dóbr tychże Dziedziczki, na rzecz Wo Rożnickiego Donacyą, z wypłaco-ney Summy, 510,000. Złł: za szacunek przyznany Kwit. – 1777. d. 20. Lutego w Warszawie, między JW. Branickim, Ł. W. K. –

z iedney

ziedney, a JW. Joachimem Kurdwanowskim Kuchmistrzem Koronnym i innemi Sukrmi Anieli z Wyhowskich Kurdwanowskiey, z drugiey strony Kompromissarski Dekret. — Niemniey w r. 1781 i 1786. w Trybu: Koro: zaocznie bez obron Xięcia Jabłonowskiego, wzyskane Dekreta —;

Przytych Xiąże Dobrogust August. Jabłonowski wymagał zniszczenia processu z Strony JW. Hetmana, oraz Dekretów Trybunalskich zaocznych, i aktu ziazdowego, a powrócenia Sobie Dóbr Lisiańskich z Kalkulacyą całkowicie wedle praw nabywczych od Sukrów Konstantego Wyhowskiego, bez względu na nieformalne Ich zaskarżenia i dekretu Tryb: r. 1760 w powództwie JW. Branickiego nienależytey czynności uskazane i t: d: —

Z Strony swey. WWW. Niemierzyczowie na porywczy Aktorat składali Testament, N. zeyszłego Alexandra Niemierycza, r. 1749. d. 19. marca w Olesku spisany przez Anielę z Wyhowskich Niemieryczową, t. r. d. 19. Xbra w Grod: Łuck: oblatowany, Synami tychże Siebie dowodzący, z żądaniem uznania Siebie za dostatecznych Aktorów do czynienia opretensye w Dobrach Lisieńskich, tak z praw natury, iak i Donacyi od Gabryela Wyhowskiego na Sukcessorów Jerzego Sporządzonej.

Sąd zważaiąc że Dekret. 1760 r. pomimo liczne Skargi — w r. 1723 i 1724, 1725 i 1727, od Sukrów Jerzego Wyhowskiego przeciwko Danielowi, Prawa opieki ani mu umocowania od nich nie maiącemu — o nieważność przedaży Dóbr Lisiańskich w r. 1720. w Warszawie Imieniem Braci i tychże Sukrów na rzecz JW. Alexandra Jabłonowskiego, sporządzonych, przez nich i przez Jana Wyhowskiego Bisk: Łuck: niezatwierdzonych, czynione, rzeczonych Sukrów od części Dóbr Lisiańszczyzny, tak z prawa natury po Konstantym Wyhowskim, iakteż z Donacyi r. 1718. od Gabryela Wyhowskiego Im należnych, oddalił. JOO. Xiążętom Jabłonowskim tę na wieczność przysądził — a zaś Daniel Wyhowski chociaż zrzeczenie się w roku 1691 w Grod: Wiłkomierskim, Dóbr Koronnych, na rzecz Oyca uczynił; to iednak w lat dopiero 30. do niewłaściwego Dobrem powiatu przeniesione zostało, — i pomimo to tak przez Oyca iakteż Konsukcessorów swoich do Tranzakcyów licznych i użytkowania Substancyi w Koronie będącey był przypuszczany — a nawet i Stefan Wyhowski Donacyą Jego w r. 1726 na rzecz JW. Jabłonowskiey, Ewikcyą przez Daniela i Stefana Wyhowskich, za Brata Bisku: Łuck: i Sukrów Jerzego zapisaną ubezpieczeni w posiadaniu Spokoynym, Dóbr Lisiańszczyzny zostawali — niemniey, że część po Smierci Jana Józefa Wyhowskiego Bisk: Łuckiego żadney Tranzakcyi przez Daniela czynioney, niezatwierdzaiącego, licznemi Skargami znieważaiącego, równie na Sukrów Jerzego iakteż na Daniela i Stefana Wyhowskich do równego działu należyć powinna — Dekret r. 1760. w Tryb: Kor: Lubl: nastąpiony w brewdowodów i Skargom, Sukrów Jerzego, Wyhowskiego od Dóbr Klucza Lisiańskiego oddalaiącey poprawia — Dekreta zaoczne w Tryb: Kor: Lubl: w r. 1781 i 1786. niemniey akt ziazdowy z pierwszego expedyiowany, tudzież kondemnatę,

i iey sukcessorów sporządzoną, z mocy którey cii Jabłonowscy

Sandomirskiego

Sandomirze r. 1782. d. 9. października w Lublinie otrzymana, całkowicie uchyla. Zrzeczenie się Daniela Wyhowskiego, zadnym następnem aktem urzędowym nieuspawnione, owszem, przy dobrowolne przypuszczanie tak Oyca Konstantego, jakteż Jana, Józefa, Stefana i Sukcesorów Jerzego Brańca Synowca, Synowcy wspólnie do Transakcyiów i wziętkowania z portu ny Korony zniewazone, za żadne uznania i nie mogą uzyskać oddalenia Aktorat Jabłonowskich od części Danielowey po niego nabytey JW. Branickiego Sądzi. Niemniey część Stefana Wyhowskiego naprzod za Donacyą 1725 r. przez Daniela Wyhowskiego Imieniem Stefana JW. Alexandrowi Jabłonowskiemu wybyta, poźniey, mimo nastąpione w latach 1725. i 1727 Skargi w r. 1730. d. 9. 7bra w Trzecowie przy Samego Stefana wraz z Danielem Wyhowskim, zawartą Komplanacyą, potwierdzoną, zawłaszna Aktor Jabłonowskich przyznanie. Część JW. Jerzego Wyhowskiego, tak zmowy z spadku naturalnego po Oycu matce, apotem po Alexandrze Bracie równie z innemi Braciami temu należącą, iak też i za Donacyą Gabryela, tymże nabytą, czyny, że Daniel w Imieniu Sukcesorów Jerzego do przedaży Lisianki JW. Jabłonowskiemu praw, ani umocowania niemiał, że Sukcesorowie Jerzego wzdane Transakcye nie wchodzili, aprobaty przez Prawo zaden nieczynili owszem Skargi liczne przeciwko tey przedaży zanosili, a przez na Stępnie swoich Woyewodzkich i potanowskich JW. Brańcom nikiemu prawa Swoie wybyli: część więc ta Lisianszczyzny Śp. Jana Józefie Wyhowskim Biskupi Łucki, śmierciągłego przed rokiem 1799. zostawiony po wypuszczaniu iuż swoiey przez Daniela Wyhowskiego Jabłonowskim; ponieważ Jan Józef Biskup Łuck. iuż po rzeczy egzekucyi umarł, a Komplanacya r. 1730 nie iest nową rezygnacyą, ale tylko aprobatą pierwszey; spadek więc poniey na stąpiony, nie prawo nabywcom Aktorom Jabłonowskim ale Sukcesorom zmarłego Danielowi, Stefanowi i następnie Jerzego, wowczas należy a po bezpotomnem, Stefana zeyściu nadwie głowy Daniela i Jerzego rozdzielać się winien: przeto Sąd tę część piątą Lisianszczyzny przedzielwszy, iedną połowę przy Sukcesorach Jerzego czyli Ich prawo nabywcy JW. Brańckim zostawia, drugą zaś tey połowę z przy czyny że Sukcesorowie Daniela nigdy onią nie czynili; Daniel ze Stefanem przez Komplanacyą 1730 r. Salwy o upominanie się tey części niezastrzegł owszem zastrzeżenia Biskupa Łuck. niszczył i umorzył; JO. Jabłonowskiemu przysądza. A tym sposobem Dobra Lisianszczyznę przyległościami na dwie równe części podzielwszy, iedną z nich Sukcesorom Jerzego Wyhowskiego, czyli ich prawo nabywcy, JW. Brańckiemu, a drugą takież Ekon Jabłonowskiemu na zawsze oddaie. Z kiedy zeyszły Stefan Wyhowski przez Komplanacyą 1730 r. w Trzecowie Donacyą i Kontrakt Daniela Wyhowskiego, o Dobra Lisianszczyznę, na rzecz JMM. Jabłonowskich zatwierdził, i onieyż Imieniem

Swoim

* z przyrzeczonych dwóch części, za prawnie przysądzoną, Stefanowi Wyhowskiemu, dziedziczną uznaie. Co do części piątey Lisianszczyzny

swoim Brata swego i Sukrów Jerzego bezpieczeństwo, przedanego Dziedzictwa zaręczył; przeto Sąd Sukrów Stefana Wyhowskiego, obowiązanemi do odpowiedzi Xtom Jabłonowskim sądzi; — Co się tyczy pretendowaney przez Sukrów Jerzego Wyhowskiego, czyli Jch prawo Nabywcy od Xcia Jabłonowskiego kalkulacyi, gdy przez uroczyste nabycie od Wyhowskich Dekretem Sądu Swego 1760 r. utwierdzone w posiadaniu Dóbr Jabłonowscy zostawali a przeto dobrey wiary possessorami byli; Sąd więc Jch od kalkulacyi na zawsze wolnemi czyni. — Przeciwnie od JW. Hetmana prawo nabywcy od Sukrów Jerzego na rzecz JO. Xcia Jabłonowskiego z trzech czwartych części w połowie teraz przysądzoney, wyłączywszy czwartą iako do obcego Dekretu nieudecydowaną, od czasu wstąpienia w Dobra Klucz Lisiański, kalkulacyą zanależną uznaie, — A tak Dekret exekucyiny i z niego Tradycyą uchyliwszy, w porządku kalkulacyi i rozdzielania Dóbr Klucza Lisiańskiego nadwie równe połowy, iedney dla Hetmana drugiey Xcia Jabłonowskiego ziazd urzędów na Grunt Dóbr Lisianki w dniu 24. maia 1790. r. przyznacza:

Dalszy ciąg Dekretu obeymuie regułę dla urzędnika ziazdowego zniesienie kondemnat od Hetmana na Xciu Jabłonowskim otrzymanych i grzywny za wystaranie się przez Branickiego zaocznych Dekretów — Co do Kategoryi Niemieryczów Braci rodzonych; ponieważ ci iako Anieli z Wyhowskich, Alexandra, Niemierycza, Żony, Matki swoiey, a zaś Józefa Wyhowskiego Siostry Synowie, N. zaś Jerzego, i Heleny z Czarnkowskich Wyhowskich Wnuczkowie, tak z prawa Natury, po Jerzym Wyhowskim, iak też z Donacyi Gabryela Wyhowskiego Stryia matki swoiey r. 1718 w Grodz: Lubel: na rzecz Józefa Synówca i tegoż Anieli i Rozalii Synowie na Dobra Klucz Lisiański zeznaney, do tychże Dóbr przychodząc dostatecznemi aktorami bydź się probuią, i wydziału część Jm należących dopominaią się; przeto Sąd nauskutecznienie Jch żądania Sądowi ziazdowemu regułę przypisał; aby wedle wydać się maiących pozwów Satysfakcyą w Dobrach, od kogo ta należyć się okaże wynalazł. —

Treść Dekretu Trybunalskiego Koronnego Lubeskiego r. 1791 M. Sierpnia 26. dnia

Między JJOO: Józefem i Teofilą z Xiążąt Jabłonowskich Sapiehami Małżonkami powodami i pozwanemi przez Stanisława Kaniewskiego, a JW. Franciszkiem Xawerym Branickiem H: W: K: orderów polsk: Kawalerem pozwanym i powodem p. Stefana Grudzińskiego — Anną z Niemieryczów Pauszyną powódką przez Krzysztofa, Sarnackiego — Sąd po zrezolwowaniu Komparacyi, przyznawszy ią za dostateczną, cytuie Pozwy Stron, iako to: z Strony JOO: Xiąt Sapiehów, z ożywieniem Sprawy przez

Śniegi

śmierć Xięcia augusta Jabłonowskiego, Brata Xiężney, przerwaney, po
JW. Branickiego exhybenie Dekretu Trybunalskiego r. 1789. co do
przyznania temuż części Dziedzictwa Xięcia Lisianskiego, i ace
nakazaney z całkowitych Dóbr Kalkulacyi — o poprawienie te
goż co do wskazanych kar, i nakazania deconspiracyi w razy zra
chunkiem i winnych okolicznościach dr. 9. Artikach grudz:
Chełmskich — a zaś od JWo Branickiego. po Xięzat Sapiehow
równie o uchylenie tegoż Dekretu, — o utwierdzenie Dekretów
1781. i 1786. r. chociaż zaocznych iednak sprawiedliwych; nie
mniey aktu ziazdowego na Gruncie Dóbr Lisianki zapadłego
i podług tych Dziedzictwa Dóbr Lisianskich przysądzenia
opisanych, zastąpienie przywrócenia i wim.
nych okoliczności. d. 1o maia w Grodz: Kiiowsk. — obydwa r. 17 91 rezma
ne — wyraza Dokumenta, stron obydwóch, iakoto: z Strony Jo.
1661 Xiąt Sapiehow r. 1661 d. 17. Lutego od króla Jana Kazi,
mierza do poddanych Miasta Lisianki, aby Konstantego Wy
howskiego za Dziedzicznego Pana swoiego uznawali Uniwer
1691 sał. — r. 1691 d 30. Listopada Daniela Wyhowskiego nazwis Radzi
cow swoich. Dóbr Kiiow: zrzeczenie się — 1699. d. 6o Listopada w Grodz
1699. Kiiow:, od Jana Wyhowskiego, swem i Konstantego Oyca, tudzież
Aleksandra, Daniela, Jerzego, Stefana, i Gabryela, Braci rodza
nych, Wyhowskich przeciwko Gratulowemu Kommissarzowi Xiąt
Jabłonowskiego. o dekranie Dóbr Lisianskich Zaniesiona, protest.
1702. Skargą — r. 1702. w Wtorek po niedziele Kiiowskiey w Grodz: Betskim
od Konstantego Wyhowskiego, o wyjście Xięcia Jabłonowskiego
tr. za jakimsiś przyiacielem do Dóbr Lisianki Manifest r. t.
d. 1o Lipca w Grodzie: Kiiowskim, od Wyhowskich oyca i Synowa,
zem po Xięa Jabłonowskiego o powrócenie Dóbr Lisianskich na
1717. Try: Kor: Lubel: wydany pozew — r. 1717 d. 27 Stycznia, między
Danielem Wyhowskim, a Trypolskiemi Małżonkami o Dobra
M: Lisienke. z przyległościami rządowy Kontrakt.

Wdowa że chociaż Daniel Wyhowski zrzekł się Dóbr: Kiiow:
nych Oyczystych, nie uszkodził przez to prawem Swoim do własno
ści Dóbr Lisianskich; ani też to zrzeczenie się Jego Oyca i
Bracia za iakie kolwiek uszkodzenie własności Lisianskiey u
ważali; kiedy Go tak do processow o Lisianszczyznę iak też i Trak
takow onią Tacznie z Sobą przypuszczali i wszystkie czyny onią
Tegoż przyimowali — iakiego twierdzenia prawdę następuią
ce stwierdzaią Dowody —

t r. t. r: dnia 29. Stycznia w aktach Metryki niniejszey Lit: od tegoż
Trypolskiemu do sprawy z Xiem Jabłonowskim przyznany pleni
t r. potencya — r. t. dnia 20. mar: po Jo. Jabłonowskiego o rezindukcyą na

Trybunał

1718 Try: Kor: Lucell: pozew. 1718. d. 6. Sierpnia z roku 1707 do Wyhowskiego
do Trypolskiego, ze co Nalwiech, wsprawie z Jabłonowskim znowu Daniela a
dzielonej zrobi, bo on zawarzne przyimie pisany list. t.r. w Sobotę po Asce
cie S.te Wawrzyńca w Grod: Lubell: o Gabryela Wyhowskiego, dzieciom Jerze.
t.r. go na część Lisianek przyznany Donacya. t.r. d. 14. Października
w Trybunale Kor: między Danielem, Wyhowskim, a JW. Alexandrem Jabło.
1719 nowskim, deobkupacyą Lisianki na Kaziuigay Dekret. r. 1719 d. 24. Augusti
w Darchinnie datowany Prorogacya. t.r. d. 29 Kwietnia w Grod: Kiiowie,
do Trypolskiego przeciwko Commissarzom, iz Dekretu, deobkupacyą Lisianki na
t.r. rzecz Daniela Wyhowskiego, exekwowac niechcą. Manifest. r.b. d. 16. Czerwca
t.r. na Try.b: Kor: Lubell: wydany pozew. t.r. d. 11. Lipca w Try.b: Kor: Lubell:
1720. między temiż o Zrzycalistami, a Wyhowskim zapadły Dekret. r. 1720 d. 20.
Grud: w Warszawie, spisany, i tamże roborowany, między Danielem Wyho.
wskim swem, Józefa i Stefana Braci rodzonych, nie mniey, Józefa Sy.
nowca Wyhowskich Imieniem, zjednej, a JMM. Alexandrem i Teofila
Jabłonowskiemi, o Dobra wtoś Lisiańską, i Stebłowską Kontraxel
1722. i Donacya r. 1722. w Grod: Buskim, do Jakóba preysa wpisowi
o czynienie pactow w Tychomlu, i umieszczonych tam papierow i
1723. Dokumentow na wtoś Lisiańską. manifest. r. 1723. d. 12. Sierpnia
na JM. Teofile Jabłonowską, po smierci męża w Dobra Lisiańskie
1724 Introminissya 1724 r. d. 6. maia w Lwowie między Danielem Wyhowskim i Te.
dena z Czarnkowskich, małży Jerzego Wyhowskiego a pozem Jełowickiego,
matzonką, zjednej, a JMą Jabłonowską o wtoś Lisiańską spisane
t.r. punkten. t.r. d. 8. Maia tamże między Danielem Wyhowskim, swem,
Józefa, i Stefana Braci, oraz Józefa Synowca Wyhowskich Imieniem, zjednej
t.r. a JM. Jabłonowską, z Drugiey Strony, spisana Komplanacya. t.r. d. 7.
Maia, w Grod: Luck: od Józefa Wyhowskiego, w Imieniu swem Braci i Sy.
nowcow przeciwko JM. Jabłonowskiey o nie zapłacenie Summy 75000. złp.
8.r. z Komplanacyi Manifest. t.r. d. 14. Mai. tamże od JM Jabłonowskiey
przeciwko Danielowi Wyhowskiemu w tayże rzeczy, remanifest.
t.r. d. 1.go Września tamże od tayże przeciwko temuż Skarge. d. 13. Września
tamże od tayże przeciwko temuż Manifest. r. 1728. d. 13. Kwietnia
w Grod: Zytomierskim, od Wyhowskich po JM. Jabłonowską, o zapewno.
wanie Tranzakcyi [illegible] Daniela Wyhowskiego na Lisianskę ezyn.
mi, dzonych na Try: Kor: Lubell: wydany pozew. przeciwko którym
JM. Jabłonowska obstaiąc przy Tranzakcyach wieczystych i Komplana.
cyi, o przeciwienie się tymże [illegible] Wyhowskich zamiotła w Grod: Luck:
r.t. r.t. ieden, d. 24. Maia, drugi nieco poźniey, dwa Manifesta. r. 1730.
1730 d. 9. Września w Złoczowie między JM. Teofila Jabłonowskiego zie.
dzicy, a Danielem i Stefanem Wyhowskiemi Braćią swym i Siostry
Jerzego, Imieniem, czynionemi z drugiey Strony Komplanacya.
1714 r. 1716. w Wtorek po Niedzieli Cantate w Grod: Miedzyckim od Siedmiochey
Alexandrowi Wyhowskiemu Donacya. t.r. w piątek po S.m Łukaszu
w Grodzie

w Grodzie Piotrkowskim od Alexandra Stefanowi Wyhowskiemu na
t.r. Summę 100000. Tymfów zastawny Zapis.- t.r.: Tamże z powyższego Zapisu
1731 possessya.- 1737. d. 15. Września między Skarbem Jekoła Króle.
wicza polskiego, a Danielem i Stefanem Wyhowskiemi zastawny
1737 kontrakt.- r. 1737. od Stefana Wyhowskiego swym i Daniela Wy.
1738. howskiego imieniem Dóbr połowicznych spadłych Joannie Wyhowskiemu
t.r. ustępstwo prawa.- r. 1738. od Tarnowskiego Stefanowi
Wyhowskiemu na Dobra Gumulin Donacya.- t.r.: od Justyny Tarno.
wskiey Summo na Dobrach Gumulinie od męża Jey zapisanych u
t.r. stępstwo prawa.- t.r.: od Teyże Wyhowskiemu Stryjcey kwit.- r. 1741. od
1741 Stefana Wyhowskiego na powyższe Dobra Donacya.- t.r. tamże ce.
t.r. zyonia possessya.- t.r.: od tegoż Demus na Summy i cały ruchomy
Maiątek ustępstwo prawa.- Te dowody wykazuią, że Jacek zostawny
Stryia swego Stefana Wyhowskiego całey fortuny Dziedzicem powoniey
á tegoż wdniu 20. Grudnia r.t. rozporządzał nią iako swoią własną
1770 i należał do Sukcessyi.- r. 1770. d. 28. mar. od Xcia Alexandra Ja.
błonowskiego po Teodezya Wyhowskiego Woynarowskiey i nie iniey.
t.r. czów na Tryb: Kor: Lubel: pozew.- Z niego t.r. utwierdzaiący Pran.
kacye na Lisianke i kazący zapowrzenie Dekret.- od tąd do
1776. r. 1776. kontynuował proces, w którym potanowski Imieniem
swoim i Żony Woźnickiemu na potwoę Klucza Rokyckiego Do
t.r. nacya.- r.t.: d. 25. Stycznia, w Dubnie spisany, a w Grodz: Brzesciesc.
1777 tam 1777 r. obłatowany, między Woynarowskiemi i potanowskiemi
ziedney a JW. Branickim z drugiey strony o część Lisianki za
Summę 300000. złt. wieczysty Kontrakt.- po którym od tegoż
Hetmana wyniosiony proces, a niego po dwóch Kondemnatach nastą
piło podanie Lisianki w r. 1781. dnia 15. Stycznia.- potem Zapadły dwa
Dekreta Trybunalskie Zawczasie pięć osmych części Woski Lisiań
skiey temuż przysądzaiące, w Dekretem 1784. uchylone Dobra na
pół podzielone i.t.d.:- Ze ten Dekret, uciążliwy Zapadł przeko
zna wymagała poprawienia onego i Zasądzenia Sobie w całości
Lisieniszczyzny wraz z Rachunkiem od czasu Zabrania onyeż
przez Tradycyą JW. Branickiego.

Ze Strony JW. Hetmana Branickiego Dokumenta.

1659. d. 26. May w czasie Sejmu Warszawskiego datowany.- r. zaś 1661 po nie
dzieli Kwietniey w grodzie Krasnostawskim, a 1787 d. 13. Lipca w Aktach
Trybunalskich W. Xstwa Kijowskiego oblatowany, o. N. Jana Kazimierza
Króla Polskiego urod: Konstantemu Wyhowskiemu Pułkownikowi
Woysk W. Xstwa Lit.: Ruskiego i Zaporowskiego Małżonce Jego i po
tomstwu, na Starostwo Lisiańskie, prawem dziedzictwa.- Tenże
1659. Królewy utwierdzony Przywiley r. 1659. d. 30. maia w Warsza
wie do Krasińskiego podkanclerzego na podanie Dóbr Lisiańskich
Konstantemu Wyhowskiemu w possessyą uniwersał- niemniey
i inne Dokumenta na nie ważpliwe wyjście tegoż do Lisianki
1691 w edukcie JOO. Xżąt Sapiehów wniesienie.- 1691 r. d. 30. Listopada

w Trybunale

w Wiłkomierzu osobistego Stawienia się Daniela Wyhowskiego i Żony Jego przyznany zniesienie się Zapis. Dowodzący że Daniel Wyhowski za Dobra koronne przyjął w Litwie Romanów, i Ucianów, i reformę Żonnego posagu
1697 na tamtych Dobrach Zapisał. - r. 1697. d. 25. Czerwca w Krakowie Datowany
ar. 1702. d. 1. Lipca wyrok Żytomierskim obtatowany od N. augusta 2. Kro
la polskiego Alexandrowi Jabłonowskiemu Chorą: Kown: na Dobra Litew
skie przywileiy który po przyjściu Alexandra Jabłonowskiego do posses
syi, Syn Konstantego Wyhowskiego o wyrobienie przywileiów czynił
skargi i powrócenie Dóbr rozpiczął proces i pozyskał deklinacyą
poczem przekonawszy się JW. Jabłonowski że wyrok iego przywile
ia pkie pierwszemu dla Wyhowskich ważnym bydź niemoże uszedł
1720 r. Wyhowskiemi w Dziedzictwo Lisianki przez Kontrakt ar. 1720. d. 8.
Grudnia w Warszawie - kontrakt ten niebył również prawnym zgrzeszy
1723 ny iż Daniel Wyhowski wyrzekł się Dóbr w Koronie, a zatem ar. 1723.
d. 28. Kwietnia wyrok Łuck: Jozef Wyhowski Biskup: Łuck: ar. Imieniu
swoim i innych Braci tenże Kontrakt zaskarzył. Jednakże ar. 1724
1724 d. 3. Maia w Lwowie Daniel Wyhowski te przedtą Kompromisacyą uczy
niwszy, - to iednak rezygnacyi nie uznania zgrzeszyny; że i nieuczynił
ar. czynił, - Zaraz tego roku od Heleny Jozefy Wyhowskiego małżonki
r. Zas 1725 d. 20. maja w Grodz. Łuck: od Jozefa i Stefana Wyhowskich
Braci Daniela, niemniey r. 1727 d. 7. Stycznia przez Biskupa - oraz swoi
1728. nych czasach zamazane były Skargi, ar. 1728. d. 13. Kwietnia wyrok
Żytomier. wydany, zostat z Jeh Strony pozew do Sądu Trybunalskie
go o wzniesienie tych Tranzakcyi i wskutecznienie Dekretu na Dekresp
ega. - Lubo poźniey po śmierci Alexandra Jabłonowskiego drugą Kom
planacyą przez małżonkę tegoż i Daniela Wyhowskiego w Imieniu
swoim i Sukcesorów czynącego spisaną w Tarczowie r. 1730. d. 9. Czerwca
przedaż potwierdzoną została, jednak Daniel Wyhowski po zrzeczeniu
się niemaiący prawa, spisywać zatem i stwierdzać przedaży nie
mógł, / iak niemożność Jego czynienia i inne ligne w Dekrecie
wyrażone Dokumenta świadectwo daiąc przytych więc dokumen
tach zapadł JW. Branicki uchylenia Dekretu Trybunalskiego
1789 r. o utwierdzenie Dekretów Zaocznych wyż wyrażonych oraz
aktu ziazdowego. —

Sąd Dokumenta i wnioski rozważaiąc ponieważ Dekret 1789 r.
o dziedzictwo Lisianki zapadł słusznie i sprawiedliwie: tedy
pretenzya JWo Branickiego po stronie Daniela Wyhowskiego
potwierdzaiąc, nabyciem N. JO. augusta Jabłonowskiego od Jgnacego
Niemierzycza kompensuiąc ten Dekret utwierdza Dziedzic
two na pół rozdziela, i nadem mocą obiey stronie nakazuie
w porządku zaś wykonania tego ziazdu Sądów od. 15. Listopada
na grunt m. Lisianki, z przypisaną w Dekrecie regułą wyzna
czył. Kalkulacyą wzaiemną dla przywiedzionych tam przyczyn

zaniechuie

zniszczał, prolensie umorzył. Dowrota zaoczne, processa i grzywny skasował, i uchylił.- Co do powództwa anny pawszyny, po nieważ Nie mierzchowie Jey Bracia w tkomparycyi nieznaydują. się przeto zniemi osobną czynność wskazuie.-

Roku 1791. d. 9. Grudnia w Białey Cerkwi między JO. Xięzną Teofilą z Sapieżyną ziewną, a JW. Branickim zdrugiey Strony wsprawie Lisiańskiey Sądu Kompromisarskiego Limitu-

Działo się xięztwa Grunciu Dóbr miasta Białey Cerkwi JW. Franciszka Branickiego, Hetmana Wielkiego Koronnego dziedzicznych w Wtwie i powiecie Kijowskim leżących, w Kamku tamże będącym, r. 1791. d. 9. mie siąca Grudnia.-

W przytomności WW. JMciów Panów Tomasza Lenczewskiego, Łowczego Kijowsk; Wawrzyńca Sernickiego, Chorążego Chełmińs: Marcina P. dlewskiego, Czesnika Trębows: i Michała Orzesha Rotmistrza Wgo Brzesko-Litt: Józefa Grzymały Jaźwińskiego, Jakóba Kalińskiego Begenta Ziemsk: Kijowsk: Ignacego Kruszczyńskiego Towarzysza Kawaleryi Narodowey Woysk Koron: Michała Bohomolskiego Rotmistrza JMci Hetmana W: Koron: adama Sieńkiewicza Józefa Migorowskiego, chor: Woysk Litt: Erazma Lysogorskiego, Niemirowskiego Woźnego Generała Jeydera Dwozdowskiego, Dzieło niżey sze przytoczone.-

Sąd Polubowny Kompromisarski na którym JMć Jmść Pan Prot za złotego poto-ka Potocki Woiewoda Jenerał ziem Kijowsk: do Stron niżey w tkomparycyi wyrazić się maiących Zapisany Superarbiter na mocy zapisu Kompromisarskiego, między JO. Xiężną Teofilą z Xżąt Jabłonowskich Sapieżyną, JO. Xciem Jmścia Józefa Sapiehą Exkrayczego, W: X: L: Marszałkiem, a assystencyi Kwarunych swoich czynności zdnéy, z JW. Franciszkiem Branickim Hetmanem W: Koron: p. Wtorną za Lenczewskiego Łowczego Kijowsk: umocowanego swego czynącym zdrugiey Strony, w Lublinie we trzeciey niedzielę 1791. d. 30. Mca Sierpnia przed Xięgami Trybunału Koron: na Wtwie Kijowsk: zrzanego Kłóznyto za pisem Kompromisarskim JMci Superarbitrowi miejsce Jurysdykcyi w Mieście Lisiance, lub gdzie na Się powołać będzie do Sądzenia, z przenoszeniem się, ile razy potrzeba będzie obierać, i władzą nieograniczoną z przydanemi sobie arbitrami, po iednemu od każdey Strony kollowanemi, abądź i bez uniższenia onychże samemu Regule, Dowrocie Trybunalskiego z. 1791. d. 12. Mca Sierpnia między temiż Stronami w Lublinie na Wtwie Kijowsk: względem rozdziału Dóbr włości Lisiańskiey i Klucza Olchowieckiego na złoże wypadłego, Zamiaru, Sądów, i urzędów ziemskich, wykonywać i uskutecznić Satysfakcyą, iaka od kogo komu należeć będzie, nakazać, i do Skutku przywieść, Termina naznaczyć, ostrogą przytączyć, i wszystko po

stąg

podług przepisu pomienionego Dekretu Trybunału prawa i Sprawiedliwości ostatecznie, nieważaiąc na niestawienie się którey kolwiek Strony lub odstąpienie od kooperacyi, rozsądzić i ukończyć; a w tenże JW. Superarbiter wraz z arbitrami, czyli sam ieden, osądzi, postanowi i przypisze, to wszystko stronom za prawne, mocne, i nie poruszone przyiąc, nawyrokuie, poprzestać i one dopełnić, przypisano iest.- Nawoley więc takowego to zapisu, iako i nàmowey prorogacyi ostatniey r.t. 1791. d. 20. Listopada w Wsi Sawie Datowaney; a pooptymionych terminach dwoch, pierwszym zmowey Instrossenyi d. 15. gbra. drugiem zprorogacyi poprzedniczey d. 1mo 8bra przypadaiących do dnia dzisieyszego, akt ten obracaiący na Gront Dóbr wyżey na akcie wyrażonych na czas i dzień pomieniony, ziechawszy prawowitość swoie Sądowe woźnemu Sobie przytomnemu obwołać, i dla spożnionej wieczorney pory, i dla przybycia WW. arbitrów, do dnia iutrzeyszego obwołać kazał,- na dzień zaś iutrzeyszym to iest d. 10. dnia Grudnia tenże same prawowitość swoie na tymże mieyscu przez przywołanie tegoż woźnego odnowiwszy, i za umieszczeniem do Aron Obojch arbitrów; to iest ze Strony JO Pana Sapiezyny, Exkrayczyny, W.X.L.; W. Franciszka Janiszewskiego Sędziego Ziemskiego Czernihowskiego, zaraz ze Strony JW. Branickiego Hetmana W.Kor.; W. Józefa Polanowskiego, Stolnika Przemyskiego; wraz zasiadłszy Stowy do zapisowania kompareycyi zobowiązał.- Na którym terminie Sama JO. Xżna Jmć Teofila z Xżąt Jabłonowskich Sapiezyna, Exkrayczyna W.X.L., w assystencyi JO. Xcia Jmci Józefa Sapiehy Exkrayczego W.X.L. małżonka swoiego pozwana i powodzka p. W. Wawrzyńca Sarnackiego Chorążego, Chorążyny na mocy Plenipotencyi Specyalney do JO. Xżny Jmci Teofili Sapiezyny Krayczyny W.X.L. swym, i męża swego Jmieniem z niniejszego 1791 d. 22. mca Listopada w Wilnie, Sobie danéy, do obuyga Małżonków umocowanego; a JW. Franciszek Branicki H.W.K. Dzierżn różnych Kawaler. pozwany i powod p. W. Tomasza Lenczowskiego Low. Kiiow. umocowanego z Sta. do swego postanowiwszy się, prawne do Sądu swego czynili wnieśienie, których Sąd Kompromissarski wysłuchawszy: ponieważ Dekretem Trybunalskim w górze wyrażonym, nazwani przed na Karano iest: aby JW. Branicki H.W.K. Dobra wioś Liwanicka, i Klucz Olchowiecki, całkim teraz posiadaiący tychże Dóbr Schedy po połowie równey odzielane, wprowadził rozdzielenia tychże Dóbr na połowę p. Siebie autorzył, i do obrania JO. Xżnie Jmci Sapiezynie podał, którenmu to Dekretowi zadosyć czyniąc JW. Wilson. nayprzewey Inwentarze z wyprowadzeniem wszelkich Intrat i prowentów tak Dóbr wioś Liwanickiey, iakoż Klucza Olchowieckiego zawyrażeniem do takowych osiadłości, Budowny, pól, Łąk, wysiewków, i wszelkich przyłączków dla doścignienia całey Intraty Dóbr tychże i włożenia zniesionych Sched dwoch równych, w Sądzie swoim złożył, i na oczywistsze przeświadczenie strony owszelność Sched, wdawaiąc się maiących wolney wyrzyfikacyi Inwentarzów, tychże i wynalezienia wszelkich Intrat.

i ekstrowania

i rewizowania przez wszystkie Aspnie Dobr wszystkich JO. X. 1839 Januszewskiego pozwala- Przeto Sąd zważaiąc tak dobitnie, i sprawiedliwego tych, że Dobr Rozdziału dążące JMPP. Dz. W. K. powolne ze stroną postępowanie wstrzymuiąc złożenie Sched do rozdziału potrzebnych, potrzebne bydź sprawiedliwie złożonych, p. Stronę JMP. Hetmona Inwentarzów, tudzież rewizowania wszystkich Dóbr tak włości Lisieńskiey, iako i Klucza Olchowieckiego, Miast, miasteczek, Wsiów, i Stobodyzny, wynowaniem, wszelkich pożytków, Granic, i rozległości Lasów. Wód, i całey tey Cyrkumferencyi Dóbr tychże przez Stronę zestanych od JO. Xżny Jmci. Sapiezyny Krayczyny, W. X. L. WO. Kommissarow uznaie, aby tym wolne wszędy lustrowanie wtych Dobrach, zwotywanie Gromad, i dochodzenie wszystkich pożytków, bez żadney, od nikogo przeszkody, wolne było ostrzega, a w przypadku złożenia Schedy do rozdziału, po uskonczoney tey Lustracyi złożyć się maiących, dzieło Sądu swego zadowolnieniem Stron d. 17go Stycznia roku następuiącego 1792go zpreniesieniem Jurysdykcyi Swoiey do miasta Kondraktowego Dubna odracza, i limituie, zachowuiąc Stronom termin podczas stawienia, się zawity mocą dzieła niniejszego.

podpisano- Prot Potocki Superarbiter—

Franciszek Janiszewski Sędzia Ziemski Czernihowski ze Strony JO. Xżny Prot Teofila Sapiezyny, Kraj: W. X. L. uniesperony arbiter

od JMP. Branickiego K. W. K. oraz Pułk. Kawalerow Litewany arbiter Her- Joseph Polanowski Pułk. Pizenel.—

1794. is. 28. padzier. osobisto stanowszy W. Andrzey Saniewicz Ten Deskret Kompromissarski z Limitą, między JO. Xżną Sapiezyną K. W. X. L. a JW. Branickim, na Gronicie Dóbr Miasta Białey Cerkwi pod Sąd Kompromissarski ferowany i podpisany, dla Zapisania do Xiąg Grodz. Zartawskich WXwa Wołk. zprzystawszym papierem Arkuszowym ceny kopiieck 20. podat.-

podpisano- Jan Chobrzycki- Sukces: pułk: przysięg: Grodz: Wołk.-

do Xiąg Zapisano—

Bolkin 1792go d: 17 Stycznia w Dubnie- między JW. Branickim ziednej, a JO. Xżną Sapiezyną z drugiey strony, w Sprawie Lisiańskiey, Sędzia Kompromissarskiego Limita.-

Dzieło się na gronicie Dóbr Miasta Kondraktowego Dubna w WXwie Wołyńskim; Lucku, i Krzyżach, w Pałacu Własnym, JMP. Prota Potockiego WXstwa Generała Ziem Podolskich d. 17. dnia Stycznia r. 1792go

W przytomności JWW. i WW. Jmciánów, Michała Czackiego Podczaszego W. Chor. Jana Czernotowskiego, Pisarza, i posła WXwa Czernihowsk: Joseph Chrząchickiego Stolnika, Sanocki Wincentego Zaraxskiego, Komor. Kowo

grodzkiego

groż: Piotra Jabłońskiego Jana Gostawskiego, i innych wielu przytomnych
rzrzetych woiewodztw obywatelow, tudzież Woźnego apatts Michała
Baiewskiego, dzieło to przywołuiącego.-

143

Sąd Polubowny Kompromissarski, to iest JW. Profze złotego Potoka
Potocki Woiewoda Generał Ziem Kiiowsk: oderwio Polskich Kawalerd
do Aron bydwoch niżey wyrazić się maiących, Zapisany, Sporządził
ter, wraz z umieszczonemi do Aron arbitrami na mocy Aktu Zapisu
Kompromissarskiego między JO. Xiąz Imcią Teofilą Xiąz Jabłonowskim
Sapiezyną Krayczyny W.X.L. ziadney, a JW. Franciszkiem Xawerym
Branickim K. W. K. zdrugiey Strony, w Lublinie r. 1791 d. 30. Sierpnia
przed Xięgami Woiewodztwa Kiiowskiego, zeznanego, obrzmienie i przepisach
swoich obszernie, wpoprzedniczym Aktoie wyrażonego, iakoteż na mocy
Aktu Limity Sądu Swego wrzetymiż 1791. d. 9. Grudnia na Gronie
Białey cerkwi wraz z przeniesieniem Jurysdykcyi tu do miasta Dubna
odiatuiącego, na czas dzien i mieysce wyżey na Aktoie wyrażone niechay
wszy Jurysdykcyą swoią Sądowa, woźnemi przydanemi obwołuiąc, dla
wielkich obszerności Interessów Kontraktowych, tak Sąd. iakoi Strony
zatrudniaiących do d. 21. teyże m-ca Stycznia dowołać rozkazał= Na dnia
Nas 21 Stycznia, Za przywołaniem Woźnego, też same prawodawstwo
Sądowe na tymże mieysca odnowiwszy, Za umieszczeniem oraz
Wielkich arbitrów iakoi od Strony JO Xiąz Imci Sapiezyny Kr: W.X.L.
W. Franciszka Janiszewskiego Pisarzego, Czernih: a od Strony JW=
Branickiego Kr: W: Kor: W: Imć Xiędza Michała, Ossowskiego Kanon,
nika Kiiowskiego: przedsięwziętego dzieła, wszystkich Strony do Zapisania
Kompromissu zobowiązał= na którym terminie JO Xiąz Imć Teofila
z Xiąz Jabłonowskich Sapiezyna, Krayczy W.X.L. niegdy JO Xcia Józefa
Sapiehy Krayczego pozostała Małżonka Wdowa powołka i pozwana
p. W. Wawrzyniec Sarnackiego, Chor: Chełm: umocowanego a JW. Fran
ciszek Xawery Branicki K. W. K. Orderów różnych Kawalr, pozwa
ny i powod p. W. Tomasza Lonczowskiego Low: Kiiows: umocowane
go Stawiwszy się, prawne, do Sądu swego czynili wnieśienia, których
Sąd Kompromissarski uważnie wysłuchawszy, ponieważ zwyczay Zapisu
Kompromissarskiego wyżey wyrażonego, po złożeniu p. JW. Hetmana
W: Kor: na poprzedniczem Aktoie, Inwentarzów, Dóbr Klucza Liszia
skiego i Olchowca ustanowiony rewizyi Stanu Dóbr tychże wyro
kiem Sądu Swego dozwolonej, nayprzewey do wtożenia i podania
Sekret dzielczych p. JW. Hetmana złożyć się powinnych, wpo
rzodku uczynienia wieczystego rozdziału na powinne Dóbr Klucza
Liszianskiego i Olchowca, na niniejszym terminie przystąpić nakazy
a Strony między Sobą czyniące do tak ważney wieczystego działu
czynności, Skwapliwie postępować nieżyczą Sobie, owszem nadtym

gtc Cerkwa

głębokiej uwagi Zastanawiając się, tym czasem rozmiar Geome-
tryczny tych Dóbr Kluczа Lisiańskiego, i Olchowca i wszystkiey ich
rościągłości Granic, Lasów i Siana[illegible], oraz sporządzenie mapp wy-
raźnych, w tey mierze za nayprzydatniejsze osadziwszy, tak nadan-
żmiar Geometryczny, iako i na przelanie aktu niniejszego Vam
Promissow, dobrowolnie zezwolili, a dla rzeczonego uczestnictwa Dóbr
tychże, i dochodów z nich po połowie Obom Stronom należyć powin-
nych, Rozziałek obecny, Sobie uczynowali; i Schedy tymczaso-
we przez Stronę JW. Dekrana, podane, a przez Stronę JO. Xżny
Jmci Vrayczyny obrane, i podpisane dobrowolnie akceptowali, i
wszystkie okoliczności rozdziału tego tymczasowego, poprzyiacielską
między Sobą ratabwiaiąc; Kompleanacyą między sobą ugodną do-
browolnie spisali, podpisali, i Sądowi Swemu do Potwierdzenia
podali w tych Słowach: = JW. Franciszek Xawery Branicki Het.
man. W:k: Orderów Pol: i Cimnych Kawalerow. P. W:e Lenczowskiego Low:
Kiiow:, Plenipotencyą do tegoż JW. Hetm: W:k: specyalną przed
aktami grodu Warszawskiego r. 1789. d. 17. Kwietnia zeznaną; z te-
goż d. 7 Sierpnia, w aktach Trybunał: W:ego Kiiow: a zaś r. teraźnie-
yszego 1792. d. 28. Stycznia w aktach Kontraktowych Dubieńskich
obłożonąj; umocowanego z jednej, a JO. Xżna Jmci Teofila z Xiążąt Ja-
błonowskich Sapiężyna, Kchł: Zł: przez W:e Woyciecha Suchodolskiego Cha-
rążeł: Radomsk: Plenipotencyą w Xięgach Ziemskich W:ego Brzeżań-
skich roku i miesiąca teraźnieyszych przedegodnia zeznaną, a wzaś
z Kontraktowe Dubieńskie r. i miesiąca teyże JO. comissionę
umocowanego strony drugiey Strony, takąż spisuią Stron,
zakcyą. Iż tak JW. Franciszek Xawery Branicki, H: W: K: iako
i JO. Xżna Teofila z Xżąt Jabłonowskich Sapiężyna K: W: Ł: wszel.
kich Dóbr poniżey JO. Xżny Jmci. augusce Dobrodzieice Jabło-
nowskim Woiewodzicu Nowo-gr: Braci swoim, rodzonym, i iedy-
na Sukcessorka, w tamtejszą sprawę o Dobra Kluczа Lisiańskie
i Olchowiec część w Kościele Kiiowskim a część, w Bracławskim
leżące w Sądach Trybun: Kor: Lubell: dotąd iest ciągnienia czasu toho-
ma, przedłużenia w tymże Trybunale, celem przyszłego ukończenia,
gdy na Sąd Kompromissarski w Zamiarze podzielenia na równe
dwie części Dóbr rzeczonych, i do pełnienia przepisów, Dekretu Try-
bunał: zapisali się. Ten Sąd Kompromissarski dla niedopo-
nionego Geometrycznego rozdziału, skutku swoiego dotąd nie
maiąc, za zgodą Stron, z przemierzenia Jurydyki domiasta
Dubna, do d. 17. Stycznia r. t: 1792. przedłużonym został: na któ
rym terminie gdy strony, ani Kompromisarze między Sobą
dzielczego uskutecznić, ani działu Generalnego wieczyste-
go bez rozmiaru Geometrycznego, obszarowiá tych Dóbr uskó
czyć nie mogą przez wzgląd więc na wspólny ich pożytek, i spokoy
ność na tym czasowy Dóbr pomienionych Hrabstw Lisiańs

Lisianskiego i Olchowca potowizny rozdział zeznawaiąc, i ten
Kontrahiąc o ułożenie p. JWo Hetmana W. K. Sched dwoch iednych
przez tegoż podania i podpisania. JM. Pana Sapiéżyna Schedę pod
liczbą drugą przez JWo Woyciecha Siechnowskiego Kaszt. Radomsk. i ata
umocowanego na dniu 27 Maia iro teraznieyszych podpisaną
dla Siebie wybieraiąc, Dobra w niey Zawarte to iest Miasteczka Ryża
nowkę i Olchowiec i Wsie Kobylak z młynem Tomasze, Pawlowkę, Za
leskę, Borzankę, Zabiankę, Jabłonowkę z młynem Kotlarowym,
Kuczkowkę, Czyżowkę, Czemerynkę, Wodzinniki, Smuterzyny, Borzaki
Murzyniec, Doszakowkę, z folwarkami i ich rozległościami, zuży.
kiem wszelkim iaki tylko być może dotąd przez każdą wiérzy
wany do posiadania swego tymczasowego i te wyż wyrażone Dobra
JW. Hetman W. K. na d. 24. Maia r. b. 1792 oddać bez żadnéy zwłoki ieymie
dzenia się, zapewnia i zobowiązuie się zwolnym. JO. Pan Imć Xiąg
WKL. do Dóbr rzeczonych na dniu tymże Intromissowaniem się. Dru
gą zaś schedę pod liczbą pierwszą, i w niey Dobra opisane to iest
Miasto Lisiankę i Wsie Chrzynice, Dziedzinice, Borzapinice, Siestrze
czynice, Budyszcza, Gandzathowkę, Budę Starą, Budę nową, Hutę
Kobrynową, Dubayki, Hussakowę, Popowkę, Mizyniówkę, Niemowż
Dworynę, z folwarkami i ich rozległościami, tudzież używaniem wszel
kiem, na rzecz JWo Hetmana W. K. zostawię, Vdzę W. Konczewski
iako umocowany Imieniem tegoż JWo Hetmana na dniu tymże 24.
Maiea do Possessyi również tymczasowey Dóbr Xięstwa Lisiańskiego
go i Olchowca, sposobem wyż opisanym, ustawiwszy, niżey wyrażo
ne punkta do wspólnego zniesienia wszystkich do rzeczy niezgo
dy Działu nastąpić maiącego, iak nayprzezroczyściey dla Siebie na
wzaiem, zapewniaią. A naypierw porucza Dział Generalny wszyst
kich Dóbr rzeczonych Lisianki i Olchowca na terminie zimowy przy
paść maiącym, bez Detonacyi i Mappy Rozdziału Dóbr Geometrycz
nie skutecznie być dopełnionym nie może, zaczym strony obie Geome
trów przysięgłych każda swoich oddzielnie dla rozmiaru gruntów La
sów, Pola, Zarośli, Sadyb, zgoła nie niektórego, bez rozmiaru nie
zostawiwszy, wszelkiey, i każdey z osobna wsi Rozległości Dobra po
mienione składaiących, na grunt zastać opisuiących się, a zastani Geo
metrowie na termin zimowy Sądu polubownego przypadaiący,
Dzieło swoie wygotować i uskutecznić maiąc z tym ostrzeżeniem
iż spóźnienie iednéy Strony dzieła Geometrycznego, niema władza
dzać do skończonemu dziełu drugiey Strony a nie utrzymywać na
terminie przypaść maiącym Sądu polubownego Skutkowanie
regenty zapisu Kompromissarskiego, po uskończonéy Mappie per
Geometrów, którey kolwiek Strony złożeniu i przez Sąd sprawo
dzeniu onegy; a co się tycze Lasów, w obydwóch Schedach znay
duiących się aby z tych strony obie przez te onych użycie

na czas

na czas przyszły uszkodzenia niemiały, takowąż zdobywolnego zé
zwolenia, przez strony obie Dotrzymać się maiącego, czyni się roz
porządzenie: Nayprzód aby od wszelkiego spustoszenia i wrębu
cudzego, oprocz niżey wyrażonego, były zawsze wolne i dobrze
strzeżone, leśniczych, Generalnych dwóch to iest poiedynczego ka,
żda Strona obierze i postanowi ich do wiernego pilnowania
Lasów przysięgą zobowiązé, którzy po wykonaney przysiędze, Lasy
w obydwóch schedach będące w dozór swoy odebrawszy, na same tylko ni,
czey opisane Gruntowe potrzeby, wydany a przygrzany od Zwierzchni,
ków stron obydwóch, usłuchiwać, i materyały z Lasów do Pół
Schedom obydwom przeznaczonych, według potrzeby i zdrowości drze
wa z Lasów ogólnych, wydawać będą, to iest: na reparacyą Budowli fol,
warcznej, Poddanych, karczem, młynów, i winnic i Budowle takie
ieżeli te w Gminie znayduią, na utrzymanie Grobel, i publicznych
przeiazdów, na opał stwarzany, dla Possessorów, arędarzów do win,
nic, podług Kamienzonej i Kontraktami teraz dozwolonéy każde,
mu wielości, na narzędzia Gospodarskie do wsiąkia potrzebne, i nabudo,
wle nowo-siedzącym poddanym, co wszystko obydwom Schedom
stawić ma i powinno; czas oprócz wyż wyrażonych potrzeb, na
żadne inne urzęb do Lasów bydź do puszczany niema: Że zaś
pobrezniey przy spisaniu Inwentarza, zachowanii do Jntra,
by Zostali, przeto strony obie każda tyleż pobrezników, ile ma
zdawnych w swoiey Schedzie na tychmiast wyznaczy, a tych od
powinności i danin wszelkich bez protestacyi nadgrodzenia sobie,
uwolniwszy, pod zwierzchność leśniczym swoim oddaią: Podatek
Lasowy iako bardziey szkodę Gruntowi przynoszący, strony obo,
ydwóch Schedach uchylaią, wyiąwszy Obchodnice które dote,
chowcy do liczby Zamierzoną, i z lasów wybierać dozwalaią, wiadicy
Inwentarzowi Possessorów służącemi iest zaięby: Zaymowania fu,
torów, Lewad, Pasiecznik, strony obie, każda swoiey Schedzie nikto,
mu pozwalać niebędą, mozby, owszem za dawnieyszemi prawa,
mi bezpłatnie posiadane, uchylać ile możność pozwoli sta,
rać się powinni: Budne popioły, teraz na Gruncie Gotowe
znayduiące się iako iako staraniem i kosztem Jm. Hetma,
na Kort są przysposobione, tak wyrobek onych do samego
Jm. Hetmana w. b. należyć ma, i tych wyrobienia na podaż
nie dłużey iak do d. 1. Maja r. b. służyć będzie: a dotakiego wy,
robku zamierzonego czasu Las pod kotły do Piecow, iako też
że pnia Surowizna na podażowe fasy dla utrzymania War,
sztatu i na obwęzę, za wypadłemi a przygrzanymi wolny
będzie, a po wyrobieniu teraz będących na Gruncie popio
łów, onych wyrobienie na potaż za zawziemnymi wręczy,
waniem, wydatków, spolnych kosztem utrzymać, doch

1792.

Jerzy

dochodem i zyskiem zniech całkowitym, na połowę dzielić się maią:
i na wzaiem sobie obrzegaią, to ezasu dozorcow przysiężnych przybyłych
Jaburlach, utrzymywać wspolnym kosztem przyrzekaią = Pasieki JW:
Hetmana W.K. Skarbowe teraz na gruncie w Schedzie [tzwoy] J.K.Mci znayduiące
się, gdyby Jch JKMci Pan Krayczyne oprzedać, albo JW:
Hetmanowi sprzedać nie zechciał na mieyscach swoich bez żadney
Dziesięciny i Opłaty zpasiecznych pozostawać na rok 8mo
znieyszy wolne będą.= Garnizon piechotny w tych Dobrach da-
wnym utrzymywany zwyczaiem, strony obie na połowę dla usługi
swoiey podzielony mieć chcą, i każda strona w swoiey Schedzie poło-
wę tegoż Garnizonu utrzymywać będzie obowiązek.- dla którego
utrzymania Garnizonu wyboru podatków w tamtych Dobrach zwy
czaynych, Lemengowego i Łanowego do Gromad stronadstawienia,
przecząc niema, owszem Officyalistów Stron, każdey w swoiey Sche-
dzie takowąż należność wybierać dozwala, a wybrana na połowę dla
połowy Garnizonu swego dzielić się maią= Ponieważ zaś Zboża
kow na Gruncie teraz będących, Inwentarze Spisane, nie wyrażaią
tey Zgody, przeto utrzymanie onych i zemian wielości stronie
każdey w Schedzie swoiey do woli zostawuie się= Skarbowy Podatek
zmiast Skarbowi koronnemu należny, a na JW: Hetmana dalszy
Kontraktem szczegulnim wzięty, po zwierzchnictwa tegoż JW:
Hetmana, utrzymywany, będzie ma w wyborze którego JO Pana
Krayczyna, ani w Jey officyalistów żadney przeszkody w Schedzie swo-
iey czynić nie maią= Podatek dziesiątego grosza dla Skarbu
Rzpltey iakii iest zachowiane postanowiony, takowy w połowie JO.
Pana Krayczyna WXL: iako i JW: Hetman W.K: z Kraiowego
Lisiańskiego i Olchowca opłacać przyrzekaią= Że zaś rozdział
rzeczonych Dóbr niniejszą Tranzakcyą opisany iest tylko tymcza-
sowy, a wieczysty do pierwszy Kompromisie nastąpić ma, Za-
czym, wszelki Dział ten do czasu, iakby na Schedę strony Któ
rey przypadł, aż do istotnego wieczystego działu wiązania tymczaso
wego postrzegać i wiązać będą; dlatego pilność około ocalenia
Granic wspolnie przez obie Strony, utrzymywany będą powinna i ie-
żeli iakowe uszkodzenia dawniey w Granicach, i oznaczenia Grom-
dow, na Kapity tych do chowanie i odzyskanie dla Schedy stro-
ny dla Siebie zachowuią= Pretensye Possessorów JW: Hetma
na W.K: na Schedzie JO.K.Mci będących, Zastawnych i arędo-
wnych, przy ukończonej każdego possessyi JW: Hetmana W.K:
zatrzymione i Zaspokoione bydź maią= Oraz wykupienie Zasta
wników, i onym Summ Zapłacenie przez tegoż należących,
uczynione bydź ma, prowent zaś przez Possessorów tegoż JW:
Hetmana W.K: Zastawnych i arędownych Taxy od d. 24. marca
r. 1793. podług osobnego obrachunku przez Strony podpisanego,
go, których z Inwentarza teraz do działu sporządzonego uyni

mą

w Woiewodztwie Kijowskim, a częścią w Bracławskim leżące w Sądach Trybunalskich Lubelskich ciągłym czasu przeciągiem toczoną, po rozpoczęciu się w tymże Trybunale, celem prędszego ukończenia, gdy na Sąd Kompromissarski wzamiarze podzielenia na dwie równe części Dóbr rzeczonych, i dopełnienia przepisów Delicte Trybunalskich zapisali się. A ten Sąd Kompromissarski dla nie dopełnionego Geometrycznego rozmiaru, Schedułu swoiego nie maiąc, za zgodą stron z przeniesienia Jurysdykcyi do miasta Dubna dnia 17 mca Stycznia r. 1792. przedłużonym został, na którym terminie gdy strony, ani Kompromisarze między Sobą dzielczego ukończenia ani działu Generalnego wieczystego bez rozmiaru Geometrycznego obszerności tych Dóbr uskonczyć nie mogą, przez wzgląd więc na wspólny użytek i dogodność na tymczasowy Dóbr pomienionych Hrabstwa Lisiańskiego i Ochowca podział zezwalenie, i ten Schedułę Kuiący, po ułożeniu przez Jmci Hetmana W. K. Schedułek, i onych przez tegoż podaniu i podpisaniu, JO. Ciężyna Sapieżyna Schedę pod Liczbą 2ga przez Jmci Woyciecha Suchodolskiego Chorążego Nadworn. i actu unoscowanego na d. 27 mca instrumentu dowodniejszych podpisaną dla Siebie wybierając, Dobra wsie w zawarte, to iest miasteczka Ryżanówkę, i Ochowiec, wieś i wsie Kobylali z młynem, Pawłówkę, Zaleskę, Bazarkę, Zabieliskę, Jabłonówkę, z młynem Kotlarowym, Kuczkowkę, Czyżówkę, Czemeryżkę, Wodziannikę, Smolczynce, Bursaki, Murzyńce, Deszahówkę, z folwarkami i ich przyległościami, z tymi wszelkimi, iakie tylko być może do tak przez każdą wieś używanym, do posiadania Swego tymczasowego przyimuie i bez wyż wyrażone Dobra, Jmci Hr. W. K. na d. 24. mca Marca r. 1792. oddać bez żadney zwłoki i sprzeciwienia się zapewnia i obowiązuie się z wolnym Jmci Mayczynie W. K. L. do Dóbr rzeczonych nadanie tymże Intromitowaniem się; Drugą za Schedę pod liczbą 1ma i w niey Dobra opisane to iest miasto Lisiańkę, i wsie Chirzyńce, Dziurdzyńce, Poczapińce, Siestrzyńce, Budyszcza, Jandzołówkę, Budę Stoią, Budę nową, Hebę Kobrynową, Hubayki Hurathową, Popowkę Mirynówkę, Niemorocz Duczyńce z folwarkami i ich rozległościami tudzież używaniem wszelkim na rzecz Jmci Hetmana W. K. zostawuie, które w Leszczewki iako umocowany Jmieniem tegoż Jmci Hetmana na dnia tymże 24. Mar. do Possessyi równie tymczasowy obiąć obligowany będzie, a tak strony obie wzaiem tymczasowy, Dóbr Hrabstwa Lisiańskiego, i Ochowca sposobem wyżo pisanym, ustawiwszy, niżey wyrażone punkta, do wspólnego z nieprzyiacielem użytku, do czasu wieczystego działu nastąpić maiącego iak nayuroczyściey dla Siebie na wzaiem zapewniaią. A na przód ponieważ dział Generalny, wieczysty Dóbr rzeczonych Lisiańki i Ochowca, na terminie z Limity przypaść maią

cym

maiącym bez delineacyi Mappy wzoriatu deli Geometry-
cznego, Skutecznie
bydź dopełnionym nie może, Zaczem strony obie Geometrów przysięgłych ka-
żda swoich oddzielnie dla rozmiaru Gruntów, Lasów, pól, Sianożęć, Sadyb.
zgoła nic nietkniętego, bez rozmiaru niezostawiwszy wszelkiey i każdey
zosobna wsi rozległości, Dobra pomienione Schedowych, na Grunt że
stać opisuiących, a zestani Geometrowie na terminie z Liniby Sądu
polubownego przypadać maiący. Dzieło swoie wygotować i uskutecznić
maią z tym ostrzeżeniem, Iż zprożnienie iedney strony dzieła Geometry-
cznego, nie ma uszkadzać dokończeniu dzieła drugiey strony, ani wstrzy-
mywać na terminie przypaść maiącym Sądu polubownego Skutko-
wać, Reguły Zapisu Kompromissarskiego, po uskutecznionej Mappie przez
Geometrów którey Kolwiek strony złożeniu i przez Sąd sprawdzeniu
owey — a co się tyczy Lasów w obydwóch Schedach znayduiących się a
z tych strony obie przez złe onych użycie na czas przyszły uszko-
dzenia nie miały, takowe z dobrowolnego zezwolenia przez strony
obie dotrzymać się maiącego, czyni się rozporządzenie Naypierw,
aby do wszelkiego spustoszenia i wręcz cudzego oprocz niżey wy-
rażonego bydź zawsze wolne i dalsze strzeżone Leśniczych Gene-
ralnych dwóch, to iest po ieden ze każda strona obiera i posta-
wuie i tych do wiernego pilnowania Lasów przysięga robowią-
że, Którzy po wykonanay przysiędze Lasy w obydwóch schedach wi-
dzor swoy odprawuiący na same tylko niżey opisane Gruntowe po-
trzeby wydawane assygnacye od zwierzchników stron obydwóch uskut-
eczniać i Materyały z Lasów do Dóbr Schadów obydwom przeznaczo-
nych według potrzeby i zdatności drzewa z Lasów ogólnych wyda-
wać będą, to iest: naprzod na Budowle folwarczne, poddanych, Kar-
czem, Młynów, Winnic i Budowli, iakie się teraz na Gruncie znay-
duią, na utrzymanie grobel i publicznych mostów, na opał fol-
warczny dla possessorow, arendarzów i do Winnic podług Zamiero-
wany i Kontraktami teraz dozwolonej każdemu wielości na Narzędzia
Gospodarskie do użycia potrzebne, i na budowle nowe zasiaduiącym
poddanym, co wszystko obydwom Schedom służyć ma i powinno-
Zaraz oprocz wyż wyrażonych potrzeb, na żadne inne wręb do Lasu
bydź dopuszczony nie ma. Zaraz pobierzniczy przy Spisaniu Gruntu
za zachowaniem do Jntraty Zostali, przeto strony obie każda tyleż
pobierzników ile ma zdawnych wswoiey schedzie, na tych miast, uzna-
czy i tych odpowiedności z Danin wszelkich bez pretensyi, nadgrodzenia
sobie uwolniwszy pod zwierzchność Leśniczym Swoim podlegaią-
Podatek Lasowy iako bardziey szkodę Gruntowi przynoszący, Strony
w obydwóch Schedach uchylaią wyiąwszy Olchowice w których do tako-
wey Go liczby Zamierzaią, i z Lasów wybierać dozwalaią, w takiey Jm
wedle zdaniu Possessorom Strzeżeni iest Zaiąc, Zaymowania Futorów

Lewa

Lewad, pasieczysk, Strony obie każda w swoiey schedzie nikomu pozwo-
lać nie będą mogły, owszem za dawnieyszemi prawami, bezpłatnie posia-
dane uchylać ile możność dozwoli, starać się powinni - Budne po-
pioły teraz na Gruncie znayduiące się iako staraniem i kosztem JW.
Hetmana W.K. są przysposobione, tak wyrobek onych, do samego
JW. H.W.K. należyć ma, i tych wyrobienie na potaż, nie dłużey iak
do d. 1o ma maia r.t. służyć będzie, a do takowego wyrobku zamierzo-
nego czasu, Las pod kotły do pieców, iakoteż z pnia surowizna na
potażowe fasy, dla utrzymywania Warsztatu, i na obręcze za wy-
padłemi assygnacyami wolny będzie, a po wyrobieniu teraz będą-
cych na Gruncie, popiołów i kończyć się maiący do mca maia tey
Fabryki, ponieważ strony obydwie Fabrykę potażów i Hutę w tych
Dobrach utrzymywać na dal żądaią, zaczem tęż Hutę, palenie po-
piołów i onych wyrabienie na potaż za wzaiemnym uregulowaniem
wydatków wspolnym kosztem utrzymywać, dochodem i zyskiem z nią
całkowitym na połowę dzielić się maią, i na wzaiem sobie ostrzega-
ią, Do czego Dozorców przysięgłych, przy tychże fabrykach utrzy-
mywać wspolnym kosztem przyrzekaią - Pasieki JW. Hetmana W.K.
Skarbowe teraz na Gruncie w Schedzie JO. Xżny Jmci znayduią się, gdyby
Ich JO. Xżna Jmość Krayczynie Spłacić, albo JW. Hetmanowi sprzedać
niezdało się na mieyscach, swoich bez żadney dziesięciny, i spłaty z Pa-
sieczysk, pozostawać na rok teraznieyszy wolne będą - Garnizon pie-
chotny, w tych Dobrach dawnym utrzymywany zwyczaiem, strony obie
na połowę dla usługi swoiey podzielonym mieć chcą, i każda strona
w swey schedzie, połowę tegoż garnizonu utrzymywać, bierze obowiązek
dla którego utrzymywania, Garnizonu wyboru podatków w tamtych
Dobrach, zwyczaynych, Lemengowego i Leśniowego od Gromad, Stro-
na Stronie zaprzeczać niema, owszem Officyaliści stron, każdey w swo-
iey Schedzie takową należność wybierać dozwolą, a wybraną na poło-
wę dla połowy Garnizonu swoiego dzielić się maią - Ponieważ zaś Koza-
ków na Gruncie teraz będących, Inwentarze spisowe nie wyłączyły z Intra-
ty, przeto trzymanie onych, i zamiar wielości stronie każdey w Schedzie
swoiey dowoli zostawuie się - Skarbowy podatek z miast Skarbowi
Koronnemu należący, a na JW. Hetmana W.K. Kontraktem 3ch letnim
wziętym, p. Zwierzchnika tegoż JW. Hetmana utrzymywany bydź
ma, w wyborze, którego, JO. Xżna Krayczyna, ani Jey officyaliści żadney
przeszkody w Schedzie swoiey czynić nie maią - Podatek dziesiątego gro-
sza dla Skarbu Rpolitey iaki iest całkowicie postanowiony takowy
w połowie tak JO. Xżna Krayczyna W.X.L. iako i JW. Hetman
wielki Kor. z Hrabstwa Lisiańskiego i Olchowca płacić przy-
rzekaią - Że zaś rozdział rzeczonych Dóbr ninieyszą Tranzakcyą
opisany iest tylko tymczasowy, a wieczysty dopiero przy Kommissie
nastąpić ma

na stąpić ma, zaczem wsie wdział ten doczesny, iakie na Schedę, któ-
rey Strony przypadłe, aż do istotnego wieczystego działu, używania
teraznieyszego, postrzegać i używać będą, dlatego pilność około ocale-
nia granic, wspolnie przez obie strony utrzymywaną bydź powinna — i
ieżeli iakowe uszkodzenia dawniey w Granicach i oderwania Gruntów na-
stąpiły, tych dochodzenie i odzyskanie dla Sched swoich, strony dla Siebie
zachowuią — Pretensye Possessorów JW. Hetmana W. K. na Schedzie JO. Xżny
Jmości będących Zastawnych i arędownych, przy ukonczoney każdego Possessyi
przez JW. Hetmana W. K. załatwione i zaspokoione bydź maią oraz wy-
kupienie zastawników i onym Summ zapłacenie przez tegoż należących
uczynione bydź ma — prowent zaś przez Possessorów tegoż JW. Hetmana
W. K. Zastawnych i arędownych zaięty od dnia 24. mca Marca r. t. 1792. do dnia
i mieca tegoż r. 1793. podług osobnego obrachunku przez strony podpisane-
go, który z Jnwentarza teraz do działu sporządzonego wyniknął, nie
mniey, Summę Dekretem Trybunalskim przysądzoną wogół obydwie
złączone Summy Sto trzydzieści sześć tysięcy, osmset czterdzieści złło-
gro: szesnaście i puł. poll. wynoszące JW. Hetman W. K. przy ninieyszey
Komplanacyi, ponieważ Skarbowi JO. Xżnej Krayczynie wypłaca, więc
zopłacenia onego ninieyszą kwituie się Tranzakcyą — Używanie pól i
Sianożęci każdey wsi w mieyscach dotąd używanych, tudzież mlewo
w Młynach, Kontraktami oznaczone, i wsiom podług Jnwentarzów
do działów sporządzonych przez JW. Super arbitra podpisanych opi-
sane, iakowe w używaniu było przez obie strony wzbronione bydź
niema — Ewikcyą wzaiemną Scheda Schedzie ostrzega, i zapisuie = a
tak powysze opisy Strony obie pomiędzy Sobą załatwiwszy Lubo JO. Xża
Jmość Krayczyna W. X. L. w zamiarze utrzymania wspólney Zgody i przyi-
scia do posiadania Dóbr skłania się tymczasem do tymczasowego
przyięcia Działu, iednak iak nayuroczyściey ostrzega Sobie, i na uza-
iem JW. Hetman W. K. że ten doczesny dział, ani żaden punkt w tey
Tranzakcyi opisany przeszkadzać ani tamować może przy utworze-
niu wieczystego działu nastąpić maiącego, do układu innych Sched
porządnych, i do odmian w Gruntach Szachownic nigdy w dziedzictwie
pozostać nie mogących, tak aby równo-ważność tych obydwóch nastą-
pić maiących Sched i wieczystego działu, była we wszystkim nay-
dokładnieysza wyrownywaiąca, i Stronom zupełną czyniąca spo-
koyność; i że Sched takowych wybor podać się maiących, JO. Xżna Jmość
Krayczyna W. X. L. iako zapisem Kompromissarskim dla siebie ma upe-
wniony, tak przy wieczyście nastąpić maiącym dziele, tenże wybor
przy sobie zostawuie, którą to tymczasową Tranzakcyą Strony oby-
dwie do nastąpić maiącego wieczystego działu dotrzymać we wszyst-
kim obowiązuiąc się pod approbatę Sądu Kompromissarskiego oneż

podaią

podaią i rękami własnemi podpisuią. - Działo się w Dubnie r. 1792. dnia 27go mca Stycznia. - Ię Franciszkus z iednym paragrafem podpisuię Woyciech z Suchodół Suchodolski Notaryusz Ziemski. Ię Franciszkus ręką dnym paragrafem podpisuię Tomasz Lenczowski Rowicz. Kiiowski proszony przyiaciel do tey Kompletacyi podpisuię się Jan Kotłotay proszony Przyiaciel do tey Kompletacyi podpisuię się Michał Listowski.

Roku 1800. d. 10go Iby w Białey Cerkwi - w sprawie Lisiańskiey - między Jo. Teofilą Xżną Sapieżyną, a JW. Branickim, Sądu Kompromis. Limita

Za rozkazem Jego Imperatorskiey Mości. - Działo się na Gruncie Dóbr miasta Białey Cerkwi JWo Franciszka Xawerego Grafia Branickiego Generała i orderów rożnych Kawalera, Dziedzicznych w Gubernii Kiiowskiey w powiecie Wasilkowskim leżących, r. 1800. d. 10go Iby w przytomności WW. Jana Borkowskiego, Podsk. woy. Aleksandra Dziedzickiego Regenta Ziemskiego Marcina Podlewskiego, Czesnika Trębo. Jana Borzechowskiego Komor. Granicz. Żmigrodz. Wawrzyńca Sarneckiego Chorąż. Chełmsk. Ignacego Turczańskiego, Ludwika Kaczanowskiego, Regenta Ziemsk. Płtów Wasylkowskiego i Bohusławsk. i wielu innych, oraz urzędowego Sądu Zhorzewskiego woznego płtu Wasylkowskiego, i Bohusławsk. czynności sądowey obiawiaiącego. - Sąd kompromissarski za zlecheniem JWo Prota Potockiego Taynego Sowietnika i Senatora Państwa Rossyiskiego Orderów polsk. Kawalera Zapisanego Super arbitra, i Zasadzicielem ze Strony Jo. Xżny Teofili z Ziar. Jabłonowskich Sapieżyny Krayczyny Lit. WXo Jakóba Jastrzębowskiego Sędziego płtu Białyhorskiego, ze Strony JWo Grafia Branickiego Jenerała i Kawalera - WXo Józefa Borowickiego Podkom. Żmiogz. arbitrów, na mocy Zapisu Kompromissarskiego, r. 1791 d. 30. Sierpnia przed Xięgami Trybunału Koron. w Lublinie przyznanego, którym wykutecznieniu Dekretu Tryb. r. tegoż 1791 d. 12go Sierpnia w Lublinie w Ktwie Kiiowsk. względem rozdziału Dóbr wołoś Lisiańskiey i Kniaz Olchowieckiego, ziard Sądu nakazuiącego, wypadłego zamiast Sądów i urzędów ziardowych wykonywać i uskutecznić wszystko, Satysfakcyą iaka komu i od kogo należyć będzie nakazać i do skutku przywieść, termina naznaczyć, wszystko podług przepisu pomienione. go Dekretu Trybunał. prawa i sprawiedliwości ostatecznie, nieważaiąc na niestawienie się którey kolwiek strony lub odstąpienie od Komparycyi rozsądzić i wykończyć, polecono iest. - naprzód więc takowego Zapisu Kompromissarskiego w r. 1791 d. 9. Iby natymże Gruncie miasta Białey Cerkwi przez Sąd kompromissarski z znakazaniem i przez

Skarzyn

przez Kompromissarzów, stron z lustrowania Dóbr Kiucza Lisiańskiego i Olchowieckiego, na Stąpioney limity r. 1795 d. 8o Grudnia do akt Grodz. Kiiowk: wniesioney, powtornego aktu Kompromissarskiego r. 1792. d. 17o Januar. w Dubnie między temiż stronami, przy którym strony bez Mapp Geometrycznych pewnego rozdziału Dóbr i Gruntów uczynić nie niemogąc, tymczasowy rozdział włości Lisiańskiey i Olchowieckiey między sobą uczyniwszy, tenże rozdział tymczasowy w Aktach Kompromissarskich do opisania podali, i na tym terminie aby przysięgłych Geometrów strony sprowadzili na Grunt, którzyby Karty Geometryczney stosownie do rozdziału Dóbr pomienionych oraz gruntów i Lasów sporządzili nakazano zostało. — Dla którey czynności dzieło dalsze do d. 1o Xbra r. 1792. odłożone zostało; w którym to czasie nie mogąc przystąpić do ukończenia wieczystego działu w Sądzie Kompromissarskim, dotąd podług tymczasowego rozdziału pomienione Dobra przez połowę posiadaiąc, nakoniec w roku teraźnieyszym na żądanie stron przez JWo Superarbitra r. t. 1800. d. 11. apryl: daną do akt Ziemsk: Zwinogrod: tegoż roku i miesiąca zapisaną prorogacyą ziazd Sądowy Kompromisski odłożony został, a gdy na pomienionym terminie uskuteczniony dla niemożności ziechania JWo Superarbitra Compromis bydź niemógł, przez wydaną prorogacyią za zgodą stron do d. 3o 7bra odłożony został, w którym to dniu po odwołaniu do d. 10o roku i mca tychże, na Grunt wyż na akcie wyrażony zusądzonemi ziechawszy czynność Sądowa w porządku rozdziału Dóbr Lisiańkich i Olchowieckich rozpoczął. — Na którym terminie JO: Xżna Teofila z Xżąt Jabłonowskich Sapieżyna Krayczyna Litt. niegdy JO. Józefa Xcia Sapiehy Kray: Litt. pozostała małżonka wdowa powódka i pozwana p. Wo Wawrzyńca Sarnackiego plenipotencyą r. t. 1800. d. 6. Januar w Teofilpolu ręcznie daną, roku i mca tychże, w aktach Kontraktowych Kiiowk: Sądu Głównego wtórego Departamentu zapisaną umocowanego, a JW. Franciszek Xawery Graff Branicki Generał i Orderów rożnych Kawaler, p. Wo Alexandra Dziedzińskiego Regenta Ziemsk: Kiiowk: plenipotencyą ręczną r. 1797 d. 11. Xbra w Białey Cerkwi do wszelkich Interessów prawnych specyalnie daną, a r. 1798. d. 7o mar w aktach Ptu Wasylkowskiego oblatowanego umocowanego w Sądu postawiwszy się, prawne w Sądu czynili wniesienie, które rozwiązuiąc, lubo ze Strony JWo Graffa Branickiego w celu ubezpieczenia dzieła w Sądzie Kompromissarskim, odprawować się maiącego działowego dostateczniejszey ukazania plenipotencyi ze Strony JO. Xżny Krayczyny Litt. żądaną, gdy iednak złożona plenipotencya W. Sarnackiemu służąca obszerney mocy do sprzedania Dóbr zapisywania Kompromissów wszystkich dzieł Sądowych w osobie JO. Xżny Sapieżyny atentowania udział obeymuie, Sąd Kompromissar-

sk:

Kompromissarski za dostateczną uznane.— A przystępuiąc do dzieła Zapisem Kompromissarskim, porucznego, potrzebne naprzód złożenie Mapp Dóbr klucza Lisiańskiego, i Olchowieckiego, przez obydwie Strony w Sądzie swoim uznane.— A gdy że Strony JW.e Grassa Branickiego Generała i Orderów wielu Kawalera, Karta Geometryczna Dóbr pomienionych Lisiańskich, p. W.e Jana Barachowskiego, Geometrę uprzywilejowanego przysięgłego teraz Komornika Granicznego Zwinogrodzkiego sporządzona, Została złożona z Strony zaś JO. Xżny Sapiężyny Kraiczy Litt. W Sanocki plenipotent wnosił do Sądu, że lubo zostat, wystany na termin Kompromissowy nie nak żadnych dokumentów do ustanowienia Granic Dóbr Lisiańskich i uczynienia wieczystego działu potrzebnych, iako to: delionowanej Mappy p. cenć Geometrę, że Strony JO. Xżny sporządzonego, to z sobą nie ma, ale że te Dokumenta iako i mappa wraz z Geometrą miały bydź zaraz przez JO. Xżnę Kraiczynę wysłane, których, nadesłania w moment się spodziewa, przeto Sąd Kompromissarski czynność swoią, do dnia dodnia odkładaiąc do dnia dzisieyszego 15.e Jbrio oczekiwał, bez gdy i na dniu dzisieyszym złożonych nie ma— Lubo że Strony JW.e Grassa Branickiego Generała i Kawalera wszelka do uskutecznienia Działu usg. dzie Kompromissarskim, iest gotowość, i Sądowi dozwolona moc nieuważaiąc na wszelkie od którey kolwiek Strony czynione zastąpienia, ostatecznie ~~ostatecznie~~ choćby zaocznie ukończyć i na tym strony poprzestać powinny— Zważaiąc że W Sanocki plenipotent z Schedy dwóch ze Strony JW. Grassa Branickiego, Dóbr Klucza Lisiańskiego i Olchowieckiego podawanych, wybrać iedney do działu wieczystego na rzecz JO. Xżny Sapiężyny Kraiczyny Litt: uchylaiąc się i oświadcz będąc Sądu domaga się, nie chcąc, bez powodu JO. Xżny Kraiczyny sądzić, i w tak ważnym dziele do wyboru Schedy znaglać, gdy i JW. Grass Branicki nie żąda zaocznego w Sądzie Kompromissarskim Dóbr pomienionych, działu, ale na odłożenie terminu przez zwykłą powolność w Interesie i z szacunkiem dla JO. Xżny Imci Sapiężyny Kraiczyny iednak do krótkiego czasu pozwala.— przeto Sąd Kompromissarski dla Sprawdzenia Dokumentów i Mappy, oraz iakie potrzebne są papiery Inwentarze Za zezwoleniem drugiey Strony z ostrzeżeniem że do zaocznego Sądzenia i czynienia działu wdarzonym powtórnym niedostawieniu Dokumentów i Mappy, na mocy wyż pomienionego Zapisu, przystąpi i czynność Sądowi swoiemu poruczoną do d.1.e Grudnia r.t. odkłada, i terazniejszy

akt

Akt do podania do Xiąg powiatowych obydwóm stronom z podpisem swym wydaie — Prot Potocki Superarbiter — Józef Borowiecki pod. kumorz: Zwinogrod: arbiter — Jakób Jastrzębski Sędzia Ziemski Pitu Pietyhorsk: arbiter —

R.u 1800 d. 1.o 9bra w Białey Cerkwi — między JOO Xżętami Sapiehami ziedney, — a JW Branickim z drugiey Strony o Lisiańszczyznę dzieleza Tranzakcya —

Między JO: Xięciem Alexandrem Sapiehą Krayczycem WXL: Jmieniem JO. X Teofili z Xżąt Jabłonowskich, Sapieżyny Krayczyny WXL: Matki swey, na mocy plenipotencyi r.t. 1800. d. 23. 8bra w Teofilpolu do ninieyszey czynności daney ziedney, a JW: Franciszkiem Xawerym Graffem Branickim, Generałem i Orderów wielu Kawalerem, z drugiey Strony, czyniącemi, staie ninieysza dobrowolna Tranzakcya i oto; JO Xżna Jmość Sapieżyna KWXL, maiąc Dobra Lisiańskie z Olchowcem w połowie Sobie, a w połowie JW. Graff Branicki Dekretem r. 1791. d. 26. Sierpnia w Trybunł: Kor: Lubell: Zapadłym, dziedzictwem przysądzone, i zaraz tamże roku i miesiąca tychże d. 30. Zapisany do podzielenia, wyrażonemi Dobrami Kompromiss. który że wprzód z powodu delienacyi Mappy, a potym, z przyczyn w dziełach Sądu Kompromissarskiego, i Limicie Sądu tegoż r.t. d. 10.o 7bra w Białey Cerkwi nastąpioney, opisanych, — dotąd przedłużył się i teraz na terminie ninieyszym JW Superarbiter z racyi oddalenia się do Warszawy, bydź nie może, a zatem Strony same Dobrami wyżey wyrażonemi dobrowolnie zdeterminowały się przez ninieyszą Tranzakcyą wieczyście rozdzielić, i tak 1.o Co się dotycze Granic i Kwestyi Gruntów, tak Dóbr Lisiańskich, iako też i Biało-Cerkiewskich, na Mappach Dóbr Lisiańskich, dla obu stron zdelionowanych, Duktem, i reduktem, wyiaśnionych, tedy iako takowe Kwestyie dopiero przy delienacyi Mapp Lisiańskich, i powieści tylko poddanych, a przeciwko przywileiowi 1593. r. Granicę Lisiańszczyzny opisuiącemu, i Dokumentom do Dóbr i Granic Biało-Cerkiewskich, Służącym, powtórzone bydź okazuią się, tak Strony obie zważywszy dowody wyrażone, oraz zachodzącą, w używaniu spokoynem dawność, i tę przy powadze Ukazu Jmiennego Monarszego, dziesięcio-letnią dawność naznaczaiącego, zanaymocniey szy biorąc dowód, nie tylko Kwestyie tu wyżey nadmienione, a na Mappach Dóbr Lisiańskich Duktem, i reduktem okazane na wieki umarzaią, Lenią zaś używania od naydawnieyszych czasów, dotąd spokoynie między Dobrami wyrażonemi trwaiącego, na tychże Mappach Kolorem nadney ponsowym, a na drugiey

niebiesk

a na drugiey Nieświeskim wykreslona, tudzież rzeczkę Buzankę, która Dóbr Lisiańskich z Dobrami Białokorkiewskiemi używanie Gruntów od naydawnieyszych wieków dotąd dzieliłe, i Aktem r. 1766 opisana iest Granica, za wieczną i nigdy poruszyć się niemogącą, granice stanowią— pretensye, processa, Spory, i Zayścia wszystkie między Dobrami wyrażonemi, oraz dzieło przy delinacyi przez W.ci Geometrze strony JO. Xżny Sprawdzone umarzaią; a nawet między Dobrami Lisiańskiemi a Bochustawskiemi, Leniąc używania od dawnych czasów, dotąd trwaiącego, za granicę wieczną postanawiaią; i dla na Mappie podpisami wzaiemnemi x.ci wierdzaią.— 2.o Co się tyczy Summy JW. Graffowi Branickiemu z Dzierżawy i tymczasowego pierwszego, Działu Dóbr Lisiańskich, podług osobnego obrachunku, teraz podpisanego, należeć od JO.X. Sapiezyny Stp: dwadzieścia pięć tysięcy, dwieście dwadzieścia dwa, groz: dwadzieścia dwa, i puł okazuie, tę Summę JW. Graf dla JXżny odstępuie, i zonéy kwituie— 3.o JW Graff Branicki stosuiąc przepis Dekretu Trybunalskiego i poprzednicze opisy Dóbr Lisiańskiego i Olchowca dwie schedy ułożywszy, te JO.X.ci Sapiezę Synowi JO.Xżny Krayczyny dla wybrania schedy nazwaney tymże podpisane podaie, z których sched JXżic Krayczyc, dla matki swéy umocowany od tegoże, schedę pod Liczbą drugą, i wnicy wyszczególnione Dobra, to iest; wieś Wodziańiki czynszu Intraty, rocznéy Złp. 12,372. gro: 12. miasteczko Ryzianówkę 16,444. gro 1. denar: 9. wieś Kobylak z młynem ponadowym 6,847. gro. 25. dan: 9. Pawłówkę 2550. gro 7 d. 9. wieś morozy 6610 gro. 28. d. 9. Buzaki z winnicą i młynem 1777 gro. 16. d. 9. Miasteczko Lisiankę bez Robinowszczyzny 33014. gro 27. Tamże młyn przy Grobli Serhiowey do chżynicc odpadaiący złtop 500. połowę Robinowszczyzny, Złp. 300, Wsie Gandzałówkę 2862. gro 15. Medyszcze 5,038. gro 3.— Siestrzyńce 5252. gro. 25. d. 9. powsapińce 5028. gro 6. Dziwdrzyńce 10,503. gro 25. d. 9. Hutę Dziwedrzyńiecką 2171.— Budę nową 1255 gro 10. d. 9. Murdzynce 5910 gro 3.— a wogóle Intraty roczney Złp. Sto trzydzieści iedenTysięcy, sześćset pięćdziesiąt sześć, groszy ośmdziesiąt denarów dziewięć, czynszu wybiera— A Trzecią schedę pod liczbą pierwszą, w niey wyrażone Dobra, to iest; miasteczko Olchowiec czynszu Intraty Złp. 26,328, g. 3. d. 9. wsie Hussakowę z młynem w Olchowcu 7561. gr. 16. d. 9. Hulaykę 5043. gr. 27. Kobzyrowę z młynem w Olchowcu 9552. gr. 25. d. 9. Popówkę z młynem tamże 6,140. Zaleskę Jakie z młynem tamże 9096, g. 21. Czyżówkę. 6563. gr. 18. Czemyskę 5593. gr. 10. d. 9. Jabłonówkę z młynem Kotlarki 6,986. gr. 28. d. 9. Kuczkówkę 2638. gr. 24.— Buzankę 11550 gro 3. Zabiankę 4050 gr. 19. d. 9. Daszałówkę 4710 gr. 21. Duczyce czyli pisarzówkę 3650. gr. 3. Chżynice bez młyna 8843. g. 22

Szmulczynce 6,515 gr. 21. Rabinowszczyzny z Lisianki połowę Złł. 300. a
w ogóle Intraty roczney Sto dwadzieścia pięć tysięcy, Czterysta pięćdzie-
siąt sześć Złł. groszy dwadzieścia cztery czyniąca, dla JW. Graffa
Branickiego Zostawia, którą JW. Graff przyimuie, Ziemię, zaś Dóbr
tych ogół mórgów Sto dwadzieścia siedm tysięcy trzysta ieden, Zago-
nów dwadzieścia ośm i stop Sto siedemdziesiąt, Zawieraiącą podług
proporcyi Dymów w Dobrach tych znayduiących się, Zaliczywszy na dym
każdy, dla Schedy JO. Xżney w ogóle mórgów Sześćdziesiąt pięć tysięcy
dwieście trzydzieści siedm, Zagonów Siedm i stop dziewięćset siedm, a dla
Schedy JW. Graffa morgów Sześćdziesiąt dwa tysiące, Sześćdziesiąt
cztery, Zagonów dwadzieścia, Stop dwieście sześćdziesiąt trzy, Linią na
Mappach, p. MM. Geometrów podług wyliczenia wyżey nadmienionego
położoną, Schedy wyszczególnione, tudzież Grunta, Lasy, Laski, Za-
pusty, Czehany, Zarosłe, Sady, Łąki, pola orne, Stepy, Sianożęci,
Błota, Rzeki, Rzeczki, Rzeczyszcza, Stawy, Stawki, Jeziora, Sadzawki,
młyny, Futory, Piaseczyska, i wszystko dla obóch stron dzielącą, za
Granicę wieczną, dla Siebie i Dóbr, sched, wyżey wyrażonych, swoich
tudzież mieszkańców, i poddanych, wszystkich, Dóbr sched tych, stro-
ny obie stanowią, uznaią, i podpisami Rąk stwierdzaią. — Oraz
by taż Linia Dzielcza, na Ziemi podług położenia, na Mappie i
wielości Zastosowanych, mórgów wynaleziona, i Kopcami urzędownie ozna-
czona została, na W. Borzechowskiego Komor: Granicę: pto Zwinogrodź, zgadza
się i uprasza, ażeby teraz Tenże w Komornik w roku teraźnieyszym lub
następnym, na wiosnę, zawiadomością i w przytomności Stron oby-
dwóch, z pomocą ludzi tychże na Linii tyle razy wspomnioney dziel-
czey Kopce na Ziemi posypał, a iako teraz iuż strony obie Tę Tran-
zakcyą wieczyście rozdzielaią się Dobrami wyrażonemi i Sched w gó-
rze wyszczególnionych, Ziemię Grunta, pola, Łąki Sianożęci Lasy,
Laski, Dąbrowe, Stawy, Stawki, Rzeki, i wszystko Linią wyż
wymienioną, na Mappach znayduiącą się, dzielą, tak, za tą
Linią, iak z iedney tak i z drugiey schedy, mieszkaniec żaden w Grun-
ta Lasy, Dąbrowy, Zapusty, Futory, Sady, pasieczyska, Łąki, Sianożę-
ci, Stawy Stawki, Jeziora i Sadzawki pod żadnym protextem wcho-
dzić nie ma, i odtąd iuż prawa mieć nie będzie, ale iak JO Xżna
wybraney dla Siebie schedy, tak JW. Graff swoiey, i wszystkiego co
kolwiek iest na ziemi, w Ziemi, w Wodzie, i na wodzie, staią się wszystkie-
mi właścicielami, i posiadaczami, tak każda strona Lasów, pól,
Łąk, Sianożęci, Stawów, Stawków, Jezior, Sadzawek, Młynów,
Grobel, i wszystkiego iako własności swey strzedz bronić, i wszyst-
kim, iak chcieć rządzić i szafować, tudzież w rębu do Lasu bronić,

i moc ma

moc ma, i widok swoy zaraz obiac mocna bedzie.- 4to Ze zas Dobra podług tegoż niey szego dziatu wieczystego wprzemian zpod drugiego dziatu, od iednej do drugiey strony przechodzą, i Schedą podług pierwszego Czasowego Działu zpod posiadania JOdzney wychodzącą, tak iest w posiadaniu Possessorio przeto do d. 24 marca następnego 1801 r. i rumacya dwuniedzielna dla tychże u dla Wr. Mateusza Chojno, wskiego, Holę i Bidę trzymaiącego, podług kontraktu do trzymanie wanie się, i Jntrata od Tegoż za przyiściem do Possessyi JO. Dzney Pn. dla Tych zastrzega się.- 5to Schedą Dóbr za Działem poprzednim czasowym, JOdzney Sąpieżyny, ponieważ pod processami i trudności ami różnemi dostaie, a ta teraz zpod posiadania JOdzney tym dziełem, w posiadanie JW. Graffowi dostaie się przez Schedę tę JO. Dzna od talkowych, wszystkich, ciężarów, uwalnia, i wszystkie ciężary, i processa na wybrana teraz Schedę, przenosi, i te, pod te ciężary by JW. Graff wolną miał, do obięcia Schedę dziełem niniey szym dostaiącą się poddaie, i dlatego nabych miał wolnego wiązania, possessyi strony na uraiem sobie dozwalaią; przyiście iednak czyli obięcie w aktualne posiadanie Dóbr Schedowych wyrażonych o dniu 24. Marca 1801 r. obie Strony Sobie zastrzegaią, i nabo zegadzaią się; iż ieśliby JW. Graff Dóbr Schedę teraz sobie zpod posiadania JO. Dzney dziełem tym, dostaiący się. oczyszczony i uwolniony do obięcia zpod Dzierżaw, posiadaczów i processów, z któremi JO. Dzna w tym się bierze na Siebie, na dzień, 24. marca r. następ. 1801. niemiał. tedy JW. Graff Schedę Dóbr z posiadania swego wychodzić maiącą, w posiadanie swem bez żadney Kalkulacyi i odpowiedzi trzymać. Jntraty odbierać, i onemi władać ma, a JO. Dzna. ani nikt w Jey prawie z processem przychodzący niebędzie mocen, przekładać, i pod posiadania JWo Graffa odbierać.- Termin zaś nie inny Termin JW. Graffowi do przyięcia z dzierżawy Schedy przez JO. Dznę wybranéy w dostaiącą się Sobie w każdym roku będzie uważany, iak tylko, 24 marca r. tu. mieszkaiący dwudzielny, i wolno konserwacyą wszystkiego, tudzież posłuszeństwem do Sto Wojciecha, iakieby zaś w Schedach podanych poczynione krzywdy, i uciśnienia tych, i szkody odbierać się mogły, odpowiedź Strona Stronie Zastrzega.- 6to Jntrat dobr, i remanentów iednoroczny wybor na poddanych, arendarzach Żydach, i Szlachcie bez uciszku tychże, zastrzega się, z warunkiem, iż Bydła roboczego tudzież pasiek i chleba brać nie wolno będzie pod odpowiedzią zato.- Jmo Schedy działem tym zpod posiadania iednéy strony w posiadanie drugiey przechodzą

ee

przechodzące iako za Działem tymczasowym podług Inwentarzów r. 1791.
obydwom Stronom dostały się, iak i teraz podług tamtych Inwentarzów
gdy stanie ten Dział, i wyższość działowey Intraty, w Schedzie prze
JO. Dzięzną obranéy złtych trzy tysiące, dziewięćdziesiąt dziewięć, groszy dwa
dzieścia dwa, i puł, okazuie się, a zatem podług dobrowolney umowy za
tysiąc po złtych siemdziesiąt tysięcy liczące JO. Dzna Sapieżyna zostaie
winna spłacić na dzień 30. Januar. w czasie kontraktu r. n. 1801 w kwocie
a gdyby nie zapłaciła, tedy JW. Graff wieś Dziewdzyńce w procencie
osmym, w posiadaniu swoim za trzyma, i też potąd sposobem zasta.
wy trzymać będzie, poki JO. Dzna. Szacunkowey Summy nie zapłaci.—
9no Schedą Dóbr tym działem z pod posiadania JO. Dzny w posia
danie JWc Graffa przechodzącą, że zostaie w Dzierżawie Possessorów,
i dawniey dostawała, więc co do potrzebney pomorczyzny gdy by się
pokazało, że więcey poddani ciężarami w pomorczyznie, nad ieden dzień
co tydzień i ieden dzień Szarwarkáw na miesiąc, byli tedy oto tudzież
owyzucie zciągta dobytku chudoby i inne osobiste powinności iuż więc
mieżenie poddanych, JO. Dzna bierze na siebie obowiązek czynienia
z Possessorami własnym kosztem, i nie tylko więzgi wołu, konczyc za
wiedzą JWc Graffa zapisnie się, lecz Satysfakcyą w tym wszystkiem
i Boniffikacyą Poddaństwu uczynić za wiadomością JWc Graffa, i za
kwitem tegoż lub Jego umocowanego Zapewnia— 9o Dziełem począt
kowym tymczasowe zrobionym, ponieważ wyraźne iest zastrzeże
nie iż zaymisk, Lewad, Futorów, i pasieczysk w Schedach swych ni.
komu nietylko pozwalać strony nie powinny, ale nawet zabraniać
obowiązane były, ieśliby tedy okazać się po Dziale tamtym, iakowe ko
mu dane prawa na co bądź, miały, tedy takowe iako przeciwne tak.
wyraźnemu Zastrzeżeniu, danemi okazały się takie znieważaiąc się
i w takowym zdarzeniu za takowe po tymczasowym wyrażonym Dziele
odpowiadać strona stronie winna będzie— 10o Pasiek skarbowych
wolna konserwacya do czasu przyzwoitego ostrzega się; zasiewy
zaś w obydwóch Schedach, dla Dziedziców tych Sched iakowe są
zrobione przy folwarkach, zostać maią.— a poddanych i Szlachty
Zasiewy tudzież orzędany. Jeśliby lenią dzierzą, którymu do
schedy iedney do drugiey zabierały się tedy wolny tym zbiór bez
dziesięciny, strony obie ostrzegaią.— Poddanych strona stronie
w Schedzie w Zamiany Teraźnieyszey dostaiącey się, podług ska
zek podwszych, i Inwentarza 1791. oddać obowiązuie się a ktoby
rzyby powchodzili, takowych, Stronie Stronie odzyskać swym kosz
tem, i na Grunt dostawić na wzaiem Zapewnia, a dawniey zaś
przed dziełem 1791r uszłych, poddanych, żadney pretensyi JO Dzna
Jmość, ieśliby tacy byli się okazali, iako ci w dział pierwszy i
w Inwentarze do tamtego dzieła nie wchodzili, i teraz nie wchodzą

wchodzą, a tylko do Samego JWc Grafa takiego powodu należeli tak o tych dopominać się, i względem takowych żadney pretensyi do JWc Grafa mieć niema.— 12o Skarek że iest obrazem Imiennym poprawienie dozwolone, tedy w Schedzie zpod posiadania JO. Xżnéj tym Działem JW. Grafowi dostaiącey się, iesli niespełniony tenże warz będzie się, albo uchybienie wczem znaydzie się, w tym od powiedź do JO. Xiężney sięgać się będzie, to podobnież i na stronę JO. Xżny względem schedy Jey do staiącey się od JW. Grafa zastrzega się.— 13o Pretensyi wszelkich, Cwinkowanie tak WW. OO. Baryliánów, iakoteż i Jchże XX. Franciszkanów Lisiań, skich JO. Xiężna Wnayczyna do Schedy Dóbr swoich stosuiące się we wszystkim od nich JWc Grafa Braníckiego i Jego schedę Dóbr uwalnia, i w tym ewikcyą JW. Grafowi od Jmpetracyi tychże Xiędzy Zakonników to Tranzakcya czyli Dział wieczysty że iest we wszystkiem dobrowolnie na Stronę, więc Strony obie wiecznie trzymać, i onego uzupełnić pod winami prawem, na tamiących, dobrowolne opisy oznaczonemi obowiązuią się— A chcąc mieć niniejszy Dział wieczysty wyrokiem czyli rezolucyą Sądu Cywilnego Deputamentu Gubernij Kiiowskiey we wszystkim Zatwierdzony wkładaią obowiązek na umocowanych swoich Jako to JO. Xżę od matki swéy JO. Xżnéy Sapiéżyny, W. Nawrzyńca Sanieckiego Chor. Chełmc. a JW. Graf Branicki na Wc Alexandra Dziedzińskiego R: Z. Xięz a by ci zaraz do ichawszy w Kiiów Za pokorną prozbą, Sądu Gtu prosili o wyrok umocniaiący niniejszy Dział wieczysty, przyczyn i plenipotencyą, JO. Xżnéy Sapiéżyny K. W. X. L. od matki tegoż do akt tegoż Sądu W Sanecki iest obligowany— na dla większéy wiary i ważności rękami własnemi przywyciśnięciu rodowitych pieczęci i użyciu na Swiadków do podpisu przyiaciół podpisuią się— Działo się w Białey Cerkwi dnia 1o 9bra 1800. roku— 88 Starą Budę 4.723. złt. grosy dwadzieścia pięć denarów 9. Mizynówkę 5.492. złt. gr. 12. zdwoma paragrafami z których iedan wieś Budę Starą i Mizynówkę Zawiáraiący, do drugiey Schedy, a drugi Wieś popówkę Zamykaiący, do schedy pierwszéy należącemi podpisuiemy Alexander Sapieha,— Franciszek Xawery Graf Branicki— Jako Swiadek i przyiaciel do Aty wieczystey Tranzakcyi podpisuię się, Wawrzyniec Sarnacki Chor. Chełm:— Jako swiadek natey Tranzakcyi działowey, podpisuię się Alexander Dziedziński R: Z. X:— Jako swiadek natey Tranzakcyi działowey podpisuię się, Marcin Poruy z Kuwozwek Podlewski— Roku 1800 d. 17 X 6ra osobiście Będąc W. Wawrzyniec Sarnecki Chor. Chełm: Tranzakcyą działową między JO. Xżną Teofilą Sapiéżyną, Kway: W X L. p JOX. Alexandra Sapiehę

Sama

Syna Swego czyniącą, z iedney a JW. Franciszkiem Xawerym Graffem Branickim, Generałem, orderów wielu Kawalerem z drugiey Strony Zawartą, podpisami Stron czyniących i przyiaciół przy pieczęciach pięciu na laku Czerwonym wyciśnionych Zatwierdzoną, z dwoma paragraffami od Stron przy podpisach zaświadczonemi na dwóch arkuszach, trzydziestą Kopiykowych spisaną, Stążką niebieską, zszytą, i przypieczętowaną, do Xiąg Sądu Głównego Gubernij Kiiowskiej Cywilnego Departamentu dla Zapisania podał. przyięliśmy Deputat Trzeciak — Deputat Rosiszewski —

Kopia prozby podaney przy wypadnie-

I

Za przywileiem Jana Kazimierza Króla Polskiego i Konstytucyą Sejmową r. 1659, otrzymał Konstanty Wyhowski Starostwo Lisianskie prawem dziedzictwa dla Siebie i Synow Swoich, ktorych miał sześciu Alexandra Katolichiego i Józefa Ruskiego, Biskupow Luckich, Daniela, Jerzego, Stefana, i Gabryela- po przywileiu i ciągłey z niego bliskiey osterdziesto letniey possessyi Wyhowskich, JW. Alexander Jabłonowski Chorąży Chorowny pozwał podobnyż przywileiu, na Dobra Lisianskie, przez Wyhowskich dziedzicznie, od augusta 2do Króla Polskiego, r. 1697- a prayworzac go do skutku, na własnie cellow pierwszych, z Dóbr wygnał- Proces dwudziestoletni z Strony Wyhowskich, o powrocenie Lisianszczyzny, r. 1718, przyniosł dopiero Trybunalski Nowomy Dekret, na korzyść praw Jm. Trzących, dostatecznie nabarzący- Nim iednak ten Dekret zadowolnionym moyt Zostać, Alexander Biskup umarł. Gabryel Wyhowski część swoią Lisianszczyzny odrzygnował, Józefowi, Danielowi, Rozalii, Wyhowskim, Synowiowi i Synowicom swoim, zmarłego Jerzego Brata Sukcessorom; a Daniel, Wyhowski w Imieniu własnym, oraz Józefa i Stefana Braci, tudzież Sukow Jerzego, zrobił Donacyą całey Lisianszczyzny na rzecz JMM. Alexandra i Józefa, z Sieniawskich Jabłonowskich Chor. Kor. w r. 1720- Ta Donacya między Józefem i Stefanem, Braćmi życzącemi, oraz Jerzego Sukcessorami Wyhowskimi rzeczney a JMM. Jabłonowskiemi z drugiey Strony, zawiązała Spor o Dziedzictwo Lisianszczyzny,- Pierwszy zastrzegaiąc czyn Daniela Wyhowskiego, czestali Donacyą, za nieważną całkowicie, z przyczyn, pierwszey, że Daniel, po wyrobu p Siebie od fortuny, oczystey, wkorocie zrobionym, wiadomey części Lisianszczyzny, sam niebył Właścicielem,- drugiey, że do sporządzenia zapisów, od Właścicielow prawych nie miał umocowania,- Do pomnionali się przed o Skutek Dekretu 1718 r.- Przeciwnie Jabłonowscy, obstawali za ważnością Donacyi- W drodze takiego wzaiemnego Processu, Daniel i Stefan Wyhowscy, po zeyściu już Brata swoiego Józefa Biskupa, przez Kompromisacyą, 1730 r. utwierdzili pierwotną Donacyą, w Imieniu własnym, i Sukcessorow Jerzego- Matka zastych Sukcesorow Helena z Czarnowskich przody Jerzego Wyhowskiego; potym Jerzowiczego, Matronka, a potym, ani Sami onieważnić wszelkich Tranzakcyi na Dobra Lisianskie, do r. 1774. toczyc z Xżdami Jabłonowskiemi proces, z tym prawa Swoie do Lisianszczyzny r. 1776. JM. Xżu Kanowi Branickiemu, do rezygnowali.-

2do

Od tąd na widowni prawney inna okazała się rzeczy postać. — Hetman Branicki wyniesiony od Siebie po Xiążąt Jabłonowskich process doprowadzaiąc, na Ich zaoczność do Stopnia dostateczności, uzyskał Trybunalski Dekret, przyznaiący mu w pięciu z osmych częściach własność Lisiańszczyzny, i z nich Kalkulacyą do 6,000,000. złł. a w oboygu przy pomocy Woyskowey, zagarnął całą włość Lisiańską. — Wtedy Xiążęta Jabłonowscy równie iak i Hetman Branicki w zaiemnym iuż processem znagleni, przedstawiali Trybunałowi Koronnemu Lubelskiemu nabywcze prawa, swoie, od pierwszego nadania Dóbr Konstantemu Wyhowskiemu. — Sąd Główny Trybunalski przy Dekrecie swoim, r. 1789. przekonawszy się z Dowodów, naprzod: że chociaż Daniel Wyhowski wyrok od Fortuny Oyczystey w Koronie r. 1691 uczynił, iednak ten w Litwie w Grodzie Wiłkomirskim, zrobiony, a poźniey dopiero w lat 80. do akt Łuckich, Dóbrom niewłaściwych wniesiony. — żadnym czynem rzeczywistości swoiey niewspieraiący — owszem przez wspólne ciągłe z Bracią o Dobra Lisiańskie starania i wpływy, w Processa i Dekreta, zniszczony. — na żadną uwagę zasługiwać, ani własności Danielowey, przez donacyą na JWW. Jabłonowskich przelaney, uszkadzać nie może; równie iak i donacya p. tegoż na część Stefanową, r. 1720. sporządzona, zaskarżona wprawdzie, lecz poźnieyszą komplanacyą r. 1730. p. samegoż Stefana utwierdzona wszelką wątpliwość o ważność swoiey usuwa: obydwie te części, z głowy Daniela i Stefana pochodzące na własność Ałom Jabłonowskim przysądził. — powtóre, część Lisiańszczyzny iedna Jerzego Wyhowskiego spadkowa na dzieci, druga zapisana Jm p. Gabryela Stryia, ponieważ ani z tytułu opieki ani umocowania, rozporządzeniom Daniela nieulegały; czynienia onie Tranzakcyów, Sukcessorowie Jerzego nietylko Danielowi Wyhowskiemu niedozwalali, ale owszem czynione skarżyli, i przez takowy process zniszczyć usiłuiąc usiłowania swoie z prawami razem, JW. Branickiemu przedali, te więc obydwie części, z nabycia od Woynarowskich i Polanowskich, JW. Hetmanowi należeć przyznał. — Co do części piątey Lisiańszczyzny, z głowy Józefa Biskupa na Daniela i Stefana równie, iak i Sukcesorów Jerzego. — a po bezpotomnem zeyściu Stefana, na Sukcesorów Jerzego i Daniela w równych połowach — spadać uznawszy: iedną, na dział Sukcesorów Jerzego, czyli Ich Prawa Nabywcy JW. Branickiego oddał; drugą zaś — z przyczyny, że Daniel z Stefanem przy komplanacyi 1730. r. Salwy dochodzenia Spadku w Lisiańszczyźnie po Józefie wtedy iuż nieżyiącym Sobie zastrzegli, ani tego spadku Sukcessorowie Daniela kiedy kolwiek poszukiwali. — na Sukcessorów

Daniela

Daniela oraczey Jego Prawo Nabywcę Xięcia Jabłonowskiego prze„
znaczył;- A tym sposobem całą Lisiańszczyznę na dwie równe połowy
rozdzieliwszy w zasądzoney Xięciu Jabłonowskiemu, część Daniela,
Stefana, i Józefowey połowę iedną; a zaś JW. Branickiemu część Ga„
bryela, Jerzego, i podobnież Józefowey połowę drugą, zamknął.- Kal„
kulacyą od JOO. Jabłonowskich, dla JWgo Branickiego zniszczył, a
przeciwnie od Branickiego dla Jabłonowskich nakazał,- Dekret na
stępny Sądu Głównego Trybunalskiego r. 1791. kalkulacyą wzaiem„
na, uchyliwszy Dział z Dekretu 1789. r. utwierdził.- a obydwa te
Dekreta, zgodne z Sobą, i wedle prawa obowiązuiące, przez Strony
wszystkie są otrzymane,- Z nich przez zgodną i dobrowolną Tranzak„
cyą, JW. Hetman Branicki i Xiążęta Sapiehowie do Skutku do
prowadzili podział Lisiańszczyzny.-

3°

Poznawszy w tym Sposobie dzieie Lisiańszczyzny, z Dokumentów wycią„
gnięte, przekonawszy się dotykalnie co w niey Sukcerowie Jerze„
go Wyhowskiego, na własność dla Siebie pretendować mogli, uwa„
żyć należy czego dziś pretenduią,- i czyli restytucyi iakiey od
Sukcerów; Xiążąt Jabłonowskich, Xiąż. Sapiehów, wymagać mogą?-

4°

W Roku 1801. JO. Teofila Xżna Sapieżyna, za Dekretem Sądu Głw.
Kiiowsk: posiadaną przez Siebie Lisiańszczyznę oddała pod roz„
biór,- Wrzędzie Jey wierzycielów, postawili się w Sądzie rozbiorowym
Tadeusz i Jakób Pawszowie, oraz Aniela z Pawszów, Grzybińska, an„
ny z Niemieryczów Pawszyny, Synowiec i Córka, żądaiąc przed
wszystkiemi Wierzycielami wydziału dla Siebie części Lisiańszczy„
zny, z praw Anieli z Wyhowskich Niemieryczowey, po Jey Oycu Jerzym, i
Gabryelu Stryiu Wyhowskich, na nią zpadaiącey.- Przy rozsądzeniu ta„
kiey sprawy, nastąpiły, między urzędnikami Sądu rozbiorowego rozpi„
sy.- Jeden z Urzędników, Powiatu Radomskiego podsędek Józef
Czetkuski z Uwagi,- „Że Anna z Niemieryczów, Pawszyna, odebra„
„wszy z rąk Alexandra Niemierycza, i Anieli z Wyhowskich, rodziców,
„swoich w posagu Złp. 100,000. r. 1746. d. 26. Mar: w aktach Grodz: Owruc:
„Kwit i wyrok, z Dóbr Oyczystych i Macierzystych, uczyniła; po którym,
„lat 40. w milczeniu zostaiąc, pierwszy pozew r. 1787. d. 16. Czerwca, pko
„Xiążętom Jabłonowskim, i Greffowi Branickiemu, na Tryb: Lubell: o wy„
„dzielenie części Dóbr Klucza Lisiańskiego, wyniosła;- Kiedy zaś w tym
„że Trybunale u r. 1789. d. 22. Julii między JW. Branickiem, a Xią„
„żętami Jabłonowskiemi, Sądziła się sprawa, wtedy Tadeusz i Igna„
„cy Niemierycze, Za przerywczemi pozwami upominali się wydzie„
„lenia części w Lisiańszczyznie, po Matce swoiey Anieli z Wyhowsk.

„z Wyhowskich Niemieryczowey = jakową Sąd Główny Lubell: sądząc ostatecznie
„Dobra Lisiańskie, na równe połowy między JW.^m Branickiego i Xiążąt Ja-
„błonowskich rozdzielił; a w kategoryi W.W. Niemieryczów żądaiących wydzia-
„łu części, z połowy JW.^m Branickiemu tymże dekretem przyznaney
„naznaczył. ziazd urzędników, dla rozsądzenia, podług skarg, doku-
„mentów, i pozwów, z wydzieleniem części, iakie Im należyć okażą
„się; Komparycyi zaś, czyli stawienia się do rozprawy, anny Pawszyny
„na ten czas nieprzyiął, dla Późnego, w tem Jey oświadczenia. a chociaż
„by przez wydać się mogący od Siebie przypozew, i mogła szukać po-
„wtornie Korzyści przez opóźnienie swoie, w tey rezolucyi odmówioney:
„iednak w przeciągu lat Dziesięciu takiego niewydała, i dlatego pz
„na Stępny Trybunał. Dekret, r. 1791. d 26. aug: z Samey iedynie
„Komparycyi bez pozwu przychodzący nie z Dziedzicami Lisiańskie-
„mi ale z Bracią Niemieryczami, zostawioną Jey została wolność czynie-
„nia„ Pretensya Pawszów, i Grzybińskiey do Dóbr Klucza Lisiańskie-
go za niesłuszną i przemilczaną uznał. Drugi zaś Sądu tegoż pi-
sarz, na wyroki i przemilczenie kilku dawności Ziemskich z Strony
anny Pawszyny, któremi dziedzice Klucza Lisiańskiego, na mocy Praw
zasłaniali się, niedawszy rezolucyi; części po anieli z Wyhowskich Nie-
mieryczowey, Matce, i po Stryiach spadłe, i zapisane, wyrachował;
i na te Wieś Niemorozy z Intratą, 7498. złł. i ziemi mórgów, 3805. oraz
za użytki pz wszystkie lata, złotych 419,901. dla Sukcesorów Anny
Pawszyny wydzielił; - między Innemi Kredytorami JO. Xięży Sapieży-
ny, do umieszczenia na Schedzie Lisiańskiey przysądził, -

5°

Sąd Główny Kiiowski w r. 1802. d. 23. Czerwca z przyniesioney appellacyi
rozpatruiąc tę sprawę - „ ponieważ anna Pawszyna od Rodziców swo-
„ich, alexandra Niemierycza, i anieli z Wyhowskich, za świadectwem Kon-
„traktu Szlubnego r. 1745. d 20. Februar. w Xięgach Grodz: Owruch: oblata:
„z Dóbr Oyczystych i macierzystych, Summę złł 100,000, wyposażoną została -
„którą istotnie odebrawszy r. 1746. d. 26. mar. w tychże aktach kwit i wyrok
„z wyrażeniem, iż sobie i potomkom swoim żadnego powrotu do Substancyi
„Oyczystey i Macierzystey, niezostawia, i nigdy żadney pretensyi do tychże
„rościć niema, i niepowinna, urzędownie przyznała = a chociaż r. 1747. d. 16.
„aug: w Grodz: Owruch: Michał Pawsza Teść Anny Pawszyny, podał pko
„Niemieryczom Skargę o nieważność Intercyzy i kwitu wyrokowego swo-
„iey Synowicy; iednak Sama Anna Pawszyna pz lat 40. Skargi tey niepopiera-
„ła, żadnego Procesu z dziedzicami Klucza Lisiańskiego, niemiała, i wydziału
„z tych Dóbr nieposzukiwała; i kiedy 1787 r. d. 16. Junii w Grodz: Kiiowsk: pko
„Xiążętom Jabłonowskim, i Hetmanowi Branickiemu pierwszy pozew umieś-
„ciła, do rozprawy z niego przy dekrecie Trybunalskim 1789 r. nieprzyszła,
„i do Komparycyi dla późnego przybycia nieprzyięta została. Bracia zaś
„Jey Ignacy i Tadeusz Niemierycze na powództwo swoie względnie wy-

działu

„wydziału Lisiańszczyzny otrzymali ziazd na rozpoznanie pretendowanej
„go Zydania; iakowego wyroku nieprzywodząc do skutku w r. 1790. d. 29. i
„30. Stycznia. części Swoie JO: Dobrogustowski Xięzu Jattowowskiemu
„i JM. Branickiemu wieczyście przedali. — lubo zaś przy powtórnym r. 1791
„tegoż Trybunału Delbrecie, kompanyczyę dopisała, przecież Sąd przyszły
„palną sprawę między JM. Branickim, i Xiem Jattowoskim Sądząc, Pawszy
„ną w Jéy pretensyach dobrać nieuważyczów odesłał; ku któremu De-
„kretowi taż Pawszyna, Skargi i postępku prawnego, aż do swéy śmierci swo
„iey nieczyniła.“ Stosownie tak do wyroku anny Pawszyny, którego we
dle prawa, 1768. r. poruszać niewolno; iak też ustawy dziesięcioletniego do
browolnego przemilczenia, o którym. wedle prawa Statutu Litt. R. 4.
art. 9. wiecznie imiena zostawać. — Z względu oraz że żaden spadek Wyro
wskich prosto na głowę anny Pawszyny nie spłynął, ale wszyst-
kie odkryty się, i przyszły do matki Jéy Amelii z Wyhowskich Niemiery-
cowey — równie po Jeyym Oyca, iak i Gabryelu Stryiu, zdonacyi 1718.
i innych bez dziecinie zeszłych. — a względnie Córki anny Pawszyny o.
znaczały Macierzystą substancyą, którey ona wziąwszy posag zrzekła
się wieczyście, na za Sądzie prawa, Statutu Litt. B. 7. art. 4. — Wyrok, i kwit
anny Pawszyny ustawą dziesięcioletnią milczeniem, utwierdzony, znowu
prawnie zostawił; Dekreta Trybunalskie 1789. i 1791 r. niepodobieństwie
mi Jey Pretensyą do Lisiańszczyzny uznał, — i sprawę od Jey Sukcesorów
przeciwko JO: Xnie Sapieżynie utworzoną niesłuszną osądził. —

6te

Niepoprzestaiąc na Dekrecie Sądu Głównego Kiiowskiego Sukcesorowie anny
Pawszyny, wnieśli sprawę drogą appellacyi do Rządzącego Senatu,
gdzie po utwierdzeniu tegoż, iedna z Sukcesorek obywatelka Łozińs-
ka, przez nayposłuszniejszą prozbę obrażała Senatskie postanowie-
nie, z którey Za Nayuyższą wolą, Sąd Główny Kiiowski odebrał, roz
kaz Senatski na dostawienie działa do ogólnego zgromadzenia
Senatu. — Dowiedziawszy się, o tym JO: Leon Xiąże Sapieha — JO. Toosi,
i Xiężney Sapieżyny, Właścicielki połowy Dóbr Lisiańskich, przez
głowę zeszłego Oyca swoiego Alexandra Sapiehy Wnuck i Sukces
sor — chociaż iest przekonanym, z literalnych dowodów —

7me

Że ciotka z Wyhowskich Niemiery cowa Jerzego Wyhowskiego Cór.
ka, z Jotrowszy R. 1727. d. 22. Czerwca, w Sokulu — między matką
swoią Helenę z Czarnkowskich, przodky Jerzego Wyhowskiego, a
potém Jetowickiego małżonką w Assystencyi vodzonego Jey Stryia
Józefa Wyhowskiego, czynącą iedney; a Alexandrem Niemiery-
czem, Małżonkiem, z drugiey strony, spisanego. i tegoż r. d. 10.
8bra w Grodzie owruckim oblatowanego — odebrawszy wyznaczony So-
bie posag, przez Kwit r. 1732. d. 21 Czerwca w Grodzie Łuckim przy

Zgrany

przyznany, fortuny wszelkiey, tak Oyczystey, iak Macierzystey i Spadkowey na rzecz Matki swoiey a osobliwie Brata swoiego, Józefa Wyhowskiego i Sukcessorów Jego zrobiła wyrok, który iako czyn dobrey woli swoiey trzymała, aż do śmierci — że anna Pawszyna biorąc podobnież od Matki swoiey Anieli Niemieryczowey, /: iuż wtedy z praw wszelkich do Lisiańszczyzny przez powyższy wyrok na rzecz Brata wyzutey :/ Intercyzą 1745 r. ustanowiony posag podobnież kwitem r. 1746. d. 26. Mar. w aktach Grodz: Owruck: przyznanym fortuny Oyczystey i Macierzystey dla Siebie i potomków swoich wyrzekła się; a przeto własność Jey na Braci swoich Tadeusza i Ignacego Niemieryczów przelała; i wyroku tego od r. 1746. do 1787. żadnym aktem urzędowym nieodwołuiąc, wszelką mu trwałość i moc prawną, nadała, — że dekret Sądu Owruckiego na meloracyą posagu anny Pawszyny w r. 1787. wypadły, iako obcy dla Dóbr Lisiańskich, straconego przez wyrok Matki Anieli na Józefa Wyhowskiego do nich prawa teyże nie przywrócił; i chociaż przy Dekrecie Trybunalskim 1789 r. anna Pawszyna Komparycyą dopisać nie chciała, Sąd dla przyczyn tem przywiedzionych, stawnictwo Jey nie przyiął, a pretensye Jey Braci Niemieryczów, do połowy Lisiańszczyzny, dla JW. Branickiego zasądzoney zregulowawszy, roztrząsnąć ie i osądzić ziazdowemu Sądowi dzielczemu przeznaczył — że takowe odesłanie Żądań Niemieryczowskich, do ziazdu po rozsądzenie, iak niebyło przyznaniem dla nich należności w Lisiańszczyznie, tak tem mocniey dla Pawszyny, która bez Komparycyi żadney rezolucyi dla Siebie otrzymać niemogła, i nieotrzymała, — że dekret powtórny Trybunalski r. 1791. równie iak i pierwszy 1789 r. odmawiaiąc, Annie Pawszynie wydziału Lisiańszczyzny przychodzącey nawet bez pozwu do Braci Niemieryczów zregulował — że przedaż tychże Niemieryczów, pretendowanego w Lisiańszczyznie udziału: z tytułu prywatnego między Kupuiącym a przedaiącym czynu, iak nie iest żadnym aktem urzędowym, zniszczyć mogącym, recess Anieli Niemieryczowey, tak uzorym iakim kolwiek stać się nie mogła dla anny Pawszyny do pretendowania iakiego kolwiek spadku fortuny Oyczystey i Macierzystey, który, po Jey wyroku Tadeusz i Ignacy Niemieryczowie zostali właścicielami — że po wyroku Anieli w r. 1732. od wszelkiey Oyczystey Macierzystey i Spadkowey fortuny i takimże Anny Pawszyny w r. 1746. d. r. 1787. ciągłe 55 letne przemilczenie — a po Dekrecie Trybu: r. 1789. do r. 1801 12 letne od wszelkiey pretensyi Sukcessorów Pawszowskich Dobra Lisiańskie wedle prawa osłania. —

8°

Jednak kiedy Trybu: Kor: Lubell: dekretami dwoma 1789. i 1791. r. rozdzielaiąc na dwie równe części Lisiańszczyznę: w iedney połowie — części Gabryela i Jerzego Wyhowskich, do których Sukcessorów Anieli Niemieryczowey przynosili swe pretensye — na Dział JW. Hetmana Branickiego przysądził, drugą zaś z części Daniela i Stefana Wyhowskich złożoną od pretensyów Niemieryczowskich

Niemieryczowskich wolną na dział, Xcia Jabłonowskiego oddał — iakowe dekreta, pomimo ważność przez wszystkie strony im przyznawaną, Sukcessorowie anny Pawszyny pz Proces swóy pko tymże w r 1801 rozpoczęty poruszyli; spokoyność Sukcessorów Xcia Jabłonowskiego wstrzęśli, — i przez lat dwadzieścia i kilka porządkiem Sądowniczem pieniąc, tak przez zaprzeczenie Im własności Lisiańszczyzny, iak też kosztowne w tylu Sądach, obrony naliczne i wielkie koszta narazili. —

Prosi więc przed wszystkiem, Siebie od Sprawy Sukcessorów Anny Pawszyny niewłaściwie z połowy Lisiańszczyzny Xciu Jabłonowskiemu przysądzoney, utworzoney, uwolnić, a Ich przychodzenie zgodne z Dekretami Trybunalskiemi do połowy z częściów, Gabryela i Jerzego Wyhowskich złożoney zregulować — za poruszenie Dekretów Trybunalskich, iednomyślnie przez wszystkie strony trzymanych, ukarać i w porządku nad grodzenia Szkód i powrócenia kosztów, prawnych, po rozsądzenie gdzie należy odesłać —

Kopia ninieysza zgodna z Oryginałem posłanym Panu Józefowi Piasackiemu do Petersburga dnia 27go Czerwca 1830 r

Kobylański

Alexander Biskup Łaciński Łucki – umarł r. 1715.

Jan Józef Biskup Ruski Łucki Zaskarżał Tranzakcye przez Daniela uczynione – umarł r. 1729.

Daniel – Pomimo zrzeczenia się swoich Dóbr w Koronie r. 1691 po wyruszeniu Wychowskich z Lisianszczyzny przez Jabłonowskiego Chor. Kor. z przywileiu 1697 r. tacenia z Konsulatorami o powrócenie tychże Dóbr starania czynił – a potem 1720 r. Lisianszczyznę w Imieniu swoiém i Braci oraz Sukcessorów Jerzego JMM. Jabłonowskim odrzygnował. –

Konstanty Wychowski – Za przywileiem Jana Kazimierza Króla Polskiego r. 1659. otrzymał na „wieczność" dla siebie i potomków swoich Starostwo Lisiańskie.

Z niego i Reginy Meszczyrynowny.

Jerzy – Od którego z Heleny Czarnkowskiéy – potém Jełowickiéy –

Stefan – Ten – przodky Tzarnie z Janem Józefem Biskupem zaskarżaiąc Tranzakcye przez Daniela uczynione Sam potém r. 1730 z tymże Danielem Xięztom Jabłonowskim Lisianszczyznę odrzygnował.

Gabryel – Ten część swoią Lisianszczyzny, Józefowi, Anieli i Rozalii, Sukcessorom Jerzego na wieczność darował – r. 1718. –

Józef – Od którego z Leduchowskiéy Matiouski –

Tadeusz – bez potomny.
Maryanna – Woyniarowskiego Matiżka
Helenna – Dolanowskiego Matiżonka.
Te obydwie części swoie w Lisianszczyznie przedały JW. Branickiemu r. 1776.

Aniela – która w Assystencyi Aleksandra Niemiryscza Matżonka swoiego r. 1732. fortuny Ojczystéy, macierzystéy i Spadkowéy, na rzecz Matki – a osobliwie Józefa Brata – uczyniła wyrok –

Z niéy i Aleksandra Niemiryscza –

Tadeusz –

Ignacy –

Li obydwa w pretensyach swoich o Lisianszczyznę przeciwko Anieli Matki, do części Jerzego, i Gabryela Wychowskich, na dział JW Branickiego dekretem Trybunału r. 1789 zaszłych przychodzących, dekretem tymże do sądu zjazdowego po rozwiązaniu odesłani zostali, a r. 1790 pretensye swoie wybyli. –

Jadeusz { Xawery / Antoni } Pawscowie

Jakób

Aniela Grzybińska { Łozińska / Córka

Li pomimo Dekret Trybunału 1791. matki Jch Anny, nie do Lisianszczyzny ale do Niemiryszów brat się egzekwizcy, przyniósł pretensye swoie r. 1801 do sądu rozbiorowego – a po zaszłych tam rozpisach Urzędników, appellowali do Sądu Głównego Kijowskiego i do Rządzącego Senatu.

Anna – która w Assystencyi Jana Pawscy Matżka swego przez kwit r. 1746, zmarła się fortuny Ojczystéy i Macierzystéy i do r. 1787, żadney pretensyi do Lisianszczyzny nie tworzyła. – w r. 1789 a wydanego przez Trybunał Lubelski do Komparacyi Jej nie przyszło, a r. 1791. bez pozwu przychodzącego do dekretu, nie do Lisianszczyzny, ale do Braci Niemiryszów zeznawał. –

Z niéy i Jana Pawscy

Kopia do Gubernatora Wołyńskiego

Ayant reçu de la Chancellerie de V.E. un ordre sous le Nro 13632 qui m'oblige a contribuer a la batisse d'une Eglise Grecque dans le district de Lachowce j'ai l'honneur de lui exposer les motifs qui servent d'excuse au retard que cette affaire a eprouvée.

Je suis bien eloignée de vouloir contrevenir aux ordres du Gouvernement en refusant de contribuer a la batisse de l'Eglise mais je prie seulement V.E. de vouloir bien permetre que l'execution de cette oeuvre ne soit pas faite avec hate, ce qui seroit ruineux et pour moi et pour les paroissiens. Voici les motifs que j'expose au jugement de V.E.

Premierement l'erection d'une nouvelle Eglise n'est point d'une necessité urgente pour le district de Lachowce, car il y a dans la ville meme de Lachowce 4 eglises pour 800 ames ~~ainsi~~ on n'est ni privé ni meme gené dans le service divin. Par consequent l'erection d'une nouvelle Eglise peut se faire avec loisir sans inconvenient pour le culte.

Secondement je ne pourrai eriger a la hate une Eglise murée sans ~~faire des dettes~~ etre obligée a faire des dettes, et je ne puis en contracter sur des terres confisquées. J'ai deja sacrifié une grande partie de ma fortune pour payer les dettes qui oberoient

les terres de Volhynie, et depuis la confiscation je suis obligé de sacrifier mes revenus pour payer a fur et mesure les creanciers qui sont encore restés sur les terres. Dans une situation aussi genée j'offre pour ma part de contribution a la batisse de l'Eglise une certaine quantité de produits qui se trouvent dans la terre comme brique, chaux, bois si on me permet d'user de mes bois. La confrairie possedant des fonds peut subvenir a la paye des ouvriers et aux autres frais de fourniture et de construction.

Troisiemement si ~~peuple~~ on fait travailler forcement le peuple de Lachowce a la construction de l'Eglise dans le temps ou l'agriculture exige son travail, la culture de la terre en souffrira et le peuple deja tres pauvre peut etre exposé aux chances d'une famine. jose donc prier VE de vouloir bien permetre que la construction de l'Eglise soit repartie dans un temps convenable pour ce ~~travail~~ genre de travail et qu'elle ne precipite point par trop de hate les paroissiens de letat de pauvreté dans celui de misere.

Netant pas exactement au fait des localités j'ai recommandé a mon homme d'affaire de tacher de satisfaire autant qu'il est en mon pouvoir a la demande de VE. et de lui presenter une note a ce sujet.

VE voudra bien ~~recevoir~~ agreer l'assurance de la haute consideration avec laquelle j'ai l'honneur d'etre

5 Mai 1834
Sieniawa

A S.

Kopiia

763

1835. roku, Kwietnia 16 dnia – Niżey na podpisie wyrażona, w skutek Odezwy Assessora Sądu Ziemskiego Starokonstantynowskiego W. Hrehorowicza, z dnia 5° b. m. za № 224. na mocy Ukazu Wołyńskiego Guberskiego Rządu, i rozporządzenia Sądu Ziemskiego nastąpioney; Ponieważ na maiątku Teofilpolskim Kluczu, mam nie tylko dożywotnie prawo, ale nadto Deportatowe summy, i inne z niezaprzeczonych dowodów należytości; zkąd wypływa że utrzymanie tego maiątku w dobrym bycie, iżby nie uległo zniszczeniu iest własnym moim interessem. Przeto ninieyszym Zapewniam i obowiązuię się – iż ze strony moiey przez Umocowanego moiego, nayakuratniey zachowano będzie wszystko, cokolwiek tyczy się całości maiątku, i dobrego w nim porządku, na mocy praw temu kraiowi służących – Co się zaś tyczy tego, iżby o życiu moim w Rossyi i Zagranicą, dawane były tuteyszemu Rządowi prawne Zapewnienia – to i ta okoliczność ze strony moiey iuż wykonana, i nadal wykonywaną będzie – Nakoniec o przybyciu moim w Granice Rossyi, rownie o wydaleniu się na powrót za granicę, doniosłam iuż JW. Marszałkowi Powiatu Starokonstantynowskiego, dla przedstawienia o tém Wołyńskiey Skarbowey Izbie – W dowod czego własnoręcznie podpisuię się Datt w Teofilpolu –

Dożywotnia posiadaczka Teofilpolskiego Maiątku, i maiąca na niem deportatowe summy –

Podobne Rewersa udzielone zostało Sądom Ziemskim Ostrogskiego i Nowogrod Wołyńskiego powiatu. –

Swiadectwa Życia należy przesełać 1go Stycznia i 1° Lipca każdego Roku. –

Skanowanie i opracowanie graficzne na CD-ROM :

ul. Krzemowa 1
62-002 Suchy Las
www.digital-center.pl
biuro@digital-center.pl
tel./fax (0-61) 665 82 72
tel./fax (0-61) 665 82 82

Wszelkie prawa producenta i właściciela zastrzeżone.
Kopiowanie, wypożyczenie, oraz publiczne odtwarzanie w całości lub we fragmentach zabronione.

All rights reserved. Unauthorized copying, reproduction, lending, public performance and broadcasting of the whole or fragments prohibited.